

Mały

kalendarz
Marjański

na rok Pański 1934.

Zegar wybił jedenastą....

Nowy Rok otworzył swe wrota przed nami. Co nam też w dani przyniesie? Bardzo wielu rozpacznie załamuje ręce, wołając, że już dłużej nie może bieda trwać, że coś się musi stać, że musi się znaleźć ratunek szybko, gdyż w innym wypadku spadnie wielkie nieszczęście na całą ludzkość. Wszędzie, gdzie tylko spojrzymy, wzrasta bezrobocie, niedola staje się zwiększa i czasy, które przeżywamy coraz cieższe.

Mylą się ci, którzy sądzą, że tylko w Polsce jest źle. Niech tylko spojrzą w świat daleki. Przekonają się, że ta bogata Ameryka jest dziś krajem bezrobocia i nędzy, że taka potężna Anglja ugina się pod ciężarem bezrobocia, a nawet Francja gdzie jeszcze przed trzema laty nie znano słowa „bezrobocie“, dzisiaj również odczuwać zaczyna następstwa kryzysu.

Jak długo wszystkie narody żyły ze sobą w zgodzie i starały się żyć ze sobą w jedności — pomagać sobie wzajemnie, tak długo dobrze było na świecie. Ale kiedy wsród narodów rozplenił się jad nienawiści, narody oddzieliły się wzajemnie od siebie murami celnemi — wtedy sytuacja się pogorszyła. A wszędzie pozatem nieszczęśliwe partyjnictwo, — rozzuchwaliło się i nie daje dojść do spokoju skołatanej ludzkości.

Gdzie tylko oczy nasze spojrzą, wszędzie widzimy niedolę, biedę, wszędzie słychać rozpaczliwe pytanie: co będzie dalej, ku jakiemu jutru, ku jakiej przyszłości dąży ludzkość.

Potężne są słowa i mądre, które mówią: — Ten, który głosi wam słowa nienawiści, ten was nie wybawi... Tak — w słowach tych mieści się głęboka prawda i tak dzieje się istotnie. Nie żadna nienawiść, nie złość — będzie wybawieniem ludzkości, ale miłość wzajemna — ale miłość braterska — ona może nam jaśniejsze jutro zgotować...

Więcej wzajemnego zrozumienia, więcej wzajemnej pomocy, więcej współczucia w sercach naszych — tylko tak możemy iść dalej ku lepszej jutrzence...

Zegar wybił jedenastą — a może już trzy na dwunastą.

Jeżeli ludzie w ostatniej w chwili nie podadzą sobie do zgody braterskiej rąk, jeżeli nie znikną opary tej strasznej nienawiści, jeżeli narody nie przestaną sobie wzajemnie wygrażać — wtedy gotowe nad ludzkością wybuchnąć tak wielkie nieszczęścia, że wojna światowa była wobec tego, co nam grozi w tych warunkach, tylko dziecinną zabawką.

...I dlatego w Polsce powinna zapanować zgoda bratnia — powinny ustać wszelkie partyjne walki. Jesteśmy dziećmi jednej Ojczyzny i dobro jej leży nam wszystkim na sercu....

Pomyślmy tylko o tem, że wszystkie klasy i stany w Polsce jak i na całym świecie potrzebują się wzajemnie. Jeden zawód uzupełniony jest przez drugi — wszyscy razem tworzymy organiczną całość. Pocóż więc te hasła nienawiści. Gdyby nad światem przestała panować nareszcie nienawiść, gdyby ludzkość złączyła się węzłem bratniej miłości, gdyby człowiek człowiekowi przestał nareszcie być wilkiem, zupełnie inaczej przedstawiałoby się dzisiaj położenie na świecie.

A jakie skutki? Wzrastająca niedola, wzrastające bezrobocie i nędza! Nie zapominajcie w Nowym Roku wznieść cichych modłów do Boga, by uzdrowił nasze dusze i tchnął w nie miłość bliźniego. Niech Jego dobroć i łaska rozświetlą mroki ciemności, w których pogrążyła się ludzkość.

Im więcej wiary będzie w naszych sercach — im więcej będziemy w sobie tępić jad nienawiści, tem prędzej nadejdzie jasna i oczekiwana chwila wyzwolenia.

Więc, zejdź dobry Panie światła i dobroci, królu narodów, zejdź w ludzkie dusze i serca, naucz nas żyć według przykazań bożych, tchnij nową wiarę — i tak pod sztandarem Wiary i Miłości braterskiej — podążymy ku nowemu Jutru.

Matka Boska objawia się św. Emerykowi.

Tekst do ryciny.

Niewiadomo, czy zdarzyło się kiedy, żeby królewicz tak dalece dorównywał świętością swemu ojcu, jak św. Emeryk, syn króla węgierskiego, św. Stefana. Jak nikt inny, był on radością i dumą rodziców, wzorem dla rówieśników i drugim patronem kraju, który przed czerema laty (1931) obchodził 900 rocznicę jego zgonu.

Już w latach chłopięcych okazywał Emeryk taką pobożność, jaką rzadko można spotkać nawet u dorosłych. Zdarzało się nieraz, że chłopiec, gnany nieodpartą tęsknotą za Bogiem, zrywał się z łóżka o północy, wśligiwał się do kościoła i zapaliwszy tam świece, odczytywał psalmy, błagając Boga tak serdecznie o przebaczenie, jakby był największym grzesznikiem.

Pewnego razu król Stefan, wybierając się do założonego przez siebie klasztoru św. Marcina, dowiedział się, że zakonnicy zamierzają przywitać go w sposób nader uroczysty, jako swego dobrodzieja. Nie lubiąc takich hołdów, prosił syna, żeby go zastąpił, na co Emeryk zgodził się z synowskiem posłuszeństwem. Kiedy zakonnicy wyszli na powitanie, królewicz ucałował każdego po bratersku. Jednego zaś z pośród nich ucałował siedmkroć, bowiem wydał mu się najskromniejszym ze wszystkich. Zakonnik ten nazywał się Maurus. Skoro ojciec dowiedział się o tem, zapytał Emeryka: „Dlaczego okazałeś temu jednemu cześć siedmkroć większą, niż drugim?“ Syn odparł: „Okazałem cześć każdemu, bo każdy z nich jest bogobojnym sługą Bożym. Maurusa zaś uczciłem więcej od wszystkich, bo przewyższa on wszystkich pobożnością i skromnością.“ Król chciał się przekonać, nie dając poznać nikomu, czy słuszny był sąd syna. Po dwóch dniach zjawił się niespodzianie w klasztorze, wysłuchał jutrzni razem z mnichami, a potem odebrał hołd od przechodzących mimo niego. Tylko jeden został w kościele, modląc się nadal. Kiedy wreszcie powstał z klęczek, był jeszcze tak zatopiony w Bogu, że nawet nie spostrzegł króla, a zagadnięty przez tegoż, nie zdobył się nawet na odpowiedź. Król pomyślał: Mój syn miał rację, Maurus jest najpobożniejszy ze wszystkich. Mimo to chciał go jeszcze więcej doświadczyć, i następnego dnia zjawił się znów w klasztorze, gdzie wobec wszystkich zgromił Maurusa, że nie okazał czci należnej królowi. Obwiniony nie wyrzekł ani słowa na swoją obronę, z pokorą przyjął naganę i Stefan zrozumiał: Bóg oświecił mego syna i dał mu poznać najgodniejszego. I w niedługim czasie wyniósł Maurusa na godność biskupa Pięciokościołów.

Im bardziej wzrastał w lata Emeryk, tem bardziej wzrastała jego pobożność i cnotliwość. Pewnego razu, podczas pobytu Ostrzyhomiu, udał się nocą w towarzystwie zaufanego sługi do kościoła św. Jerzego. Tam

ukazała mu się Marja i powiedziała: „Dziewiczość jest rzeczą chwalebną i dlatego żądam od ciebie czystości ciała i duszy.“ Święty przyrzekł zachować czystość i prosił o łaskę wytrwania w ślubie. Słudze zaś przykazał, żeby nie opowiadał nikomu o zjawisku, póki on żyje. Niedługo przyszła dlań godzina trudnego wyboru. Ojciec, chcąc zapewnić krajowi przyszłego króla, nalegał na syna, żeby się ożenił, ten jednak uważał się za związanego ślubem. Wówczas sam Bóg rozstrzygnął sprawę. Okazało się bowiem, że dziewica z najznamienitszej rodziny, którą powiódł do ołtarza, ożywiona była tą samą co on myślą. W dziewiczem małżeństwie żyła u boku męża, który zmarł 5 listopada 1031 roku, w dwudziestej czwartej ledwie wiośnie życia. Święty ojciec, święty syn! Jakże wzruszające w swej prostocie słowa! Rodzice dzisiejsi: Czemu tak często nie macie pociechy ze swoich dzieci? Prawda, że młodzież narażona jest dzisiaj na tysiące niebezpieczeństw. „...Bo na prawdę Chrystusową, na Jego Kościół św. czynione są zamachy i to całkiem niedwuznaczne, przez bezbożników jawnych czy też maskujących się jeszcze do czasu. Wojujące bezbożnictwo wdziera się do szkół, aby pozorami uczoności i „postępu“ oślepić nietylko już młodzież szkół średnich, ale nawet sieci swe zapuszcza na dusze dziecięce. Osacza te niewinne i niedoświadczone serca, chcąc je wydrzeć Bogu i Kościołowi.

Czy mamy czekać, aż młodzież naszą, tę przyszłość Kościoła i narodu omamią i podstępnemi, mile brzmiącemi hasłami oderwą od Chrystusa i Jego wiary? Czyż mamy patrzeć spokojnie, aż pojedyńcze jeszcze, lecz już coraz częstsze wybryki sfanatyżowanych indywiduów bezbożniczych omotają siecią swej agitacji dziatwę naszą? Czy mamy milczeć i stać z założonemi rękoma, gdy wrogowie organizują się i łączą, aby wyrwać z duszy polskiej to, co najświętsze, z największym pietyzmem przechowywane przez pokolenia całe, jako przecenna spuścizna dawnych wieków, t. j. Wiarę św.?

Nie wolno nam stać z założonemi rękami i czekać na cud. Obowiązkiem naszym jest działać. Mamy prawo żądać, by dzieci katolickie uczyli katolicy, a nie wykolejeńcy moralni, ludzie bez sumienia i wrogo odnoszący się do religji i Kościoła. Naszym obowiązkiem jest domagać się od władz, by takiego zwolennika bolszewizmu czy wolnej myśli usunęły coprędzej ze szkoły.“ Tak nawołuje „Rycerz Niepokalanej“.

— — — — — — — —

Rodzice dzisiejsi: Pomyślcie tylko rzetelnie, jak wyglądało dotychczas wychowanie waszych dzieci? Czy modlicie się za nie? Czy świecicie im tym dobrym przykładem, który wart więcej, niż wszystkie słowa? Czy chronicie je w miarę sił przed szkodliwemi wpływami otoczenia? Nie zapominajcie, że przyjdzie kiedyś godzina ciężkiego rachunku, że będziecie musieli zdać sprawę przed Bogiem z tego, coście uczynili dla dusz waszych dzieci. Dlatego mówię wam: Ratujcie dzieci wasze, ratujcie póki czas!

Matka Boska objawia się św. Emerykowi.

Mały illustrowany

Kalendarz Marjański

dla ludu katolickiego,

na rok Pański

1934.

Matko pociesz,
bo płaczemy,
Matko prowadź,
bo zginiemy.
Ucz nas kochać,
choć w cierpieniu,
Ucz nas cierpieć,
lecz w milczeniu
Nie opuszczaj nas,
nie opuszczaj nas
Matko! nie opuszczaj nas!

I w sieroctwie,
w opuszczeniu,
I w tęsknocie
i w cierpieniu,
I w ubóstwie
i w chorobie,
Zawsze będziem
ufać Tobie,
Nie opuszczaj nas,
nie opuszczaj nas,
Matko! nie opuszczaj nas!

NAKŁADEM i DRUKIEM
TOMASZA NAGŁOWSKIEGO i S-ki
W CZĘSTOCHOWIE

Vimperk
(Czechosłowacja)

New York
72-74-86 Park Place

Rok 1934 pod względem chronologicznym i astronomicznym.

Rachuba czasu i świąt.

Rok 1934 jest rokiem zwyczajnym ma 365 dni czyli 52 tygodnie i jeden dzień.

Liczba złota jest 16; Epakta XIV; okręg słońca 11; litera niedzielna G.

Nasz kalendarz czyli sposób rachowania czasu nazywa się gregorjańskim, dlatego, że go zaprowadził Papież Grzegorz XV. — Narody wyznania greckiego trzymały się aż do roku 1923 tak zwanego kalendarza juljańskiego, który się różnił od kalendarza gregorjańskiego o 13 dni, a teraz od roku 1900 nawet już o dni 14, tak, że gdy my mamy już 14. stycznia, oni mają dopiero 1. stycznia. W r. 1923 został kalendarz grecki zreformowany; w maju 1923 odbył się w Konstantynopolu kongres wszystkich wyznawców wschodniego kościoła, na którym postanowiono trzymać się odtąd kalendarza gregorjańskiego i to od dnia 30. września 1923 r. tak, że po 30 września miał nastąpić nie 1. październik, ale 15. Zmiana ta nastąpiła jednak nie we wszystkiem, zostały niektóre małe różnice, i tak zwłaszcza co do dnia, w którym się ma obchodzić Wielkanoc i święta od Wielkanocy zależne. Zaprowadzenie powszechne nowego kalendarza napotyka jednak we wielu państwach wschodnich na duże trudności i jest jeszcze rzeczą bardzo wątpliwą, kiedy nowy kalendarz wszędzie będzie powszechnie przyjęty i zaprowadzony w cerkwiach.

Żydzi liczą czas niby od stworzenia świata. Obecnie mają lata 5694 i 5695.

Rzeczywisty czas słoneczny, a stąd i godzina, jest w każdem miejscu inna. — W Europie trzymają się powszechnie czasu środkowo-europejskiego, jaki jest w Pradze. — W naszym kalendarzu czas wschodu i zachodu słońca podany jest według tegoż czasu, obliczonego dla Krakowa. Czas ten różni się od słonecznego: w Krakowie około 20 minut, we Lwowie 35 min. Ktoby więc chciał mieć rzeczywisty czas słoneczny, to musi do podanego czasu dodać w Krakowie i jego okolicy 20 min., we Lwowie i jego okolicy 35 minut.

Święta ruchome.

Septuagesima 28 stycznia.	Zielone Świątki 20 maja.
Środa popielcowa 14 lutego.	Niedz. św. Trójcy 27 maja.
Wielkanoc 1 kwietnia.	Boże Ciało 31 maja.
Dni krzyżowe 7, 8, 9 maja.	1 niedz. adwentu 2 grudnia.
Wniebowst. Pańsk. 10 maja.	

Zapusty trwają od 7 stycznia do 13 lutego, a więc 38 dni, to jest 5 tygodnie i 3 dni.

Post zaczyna się 14 lutego, kończy się 31 marca, czyli trwa 46 dni.

[Świę]ta nakazane według nowego prawa kościelnego.

1) **Świętami nakazanemi,** w które wszyscy wierni są obowiązani wysłuchać mszy św. i powstrzymać się od ciężkich prac, podług nowego prawa kościelnego są: **wszystkie niedziele,** następnie **święta:** Bożego Narodzenia, Nowy Rok, Trzech Króli, Wniebowstąpienie Pańskie i Boże Ciało; dalej Niepokalane Poczęcie Najświętszej Marji Panny i Wniebowzięcie Matki Boskiej. W końcu święta: Św. Józefa, Św. Piotra i Pawła i Wszystkich Świętych.

W naszym kalendarzu są również te dni, które od roku 1918 nie są więcej świętami kościelnemi, drukowane czerwonym drukiem, gdyż w wielu okolicach są one przez ludność jako święta obchodzone. Przy tem wyraźnie się nadmienia, że podług nowego rozporządzenia papieskiego z roku 1918 poniżej wymienione dni nie są świętami przez kościół nakazanemi: Matki Boskiej Gromnicznej (2 lutego), Zwiastowanie N. M. P. (25. marca), Poniedziałek Wielkan. (2 kwietnia), Poniedziałek Ziel. Św. (21. maja), Narodz. NMP. (8. września). Imienia Marji (12 września) i Szczepana męczennika (26. grudnia).

W Polsce z pozwoleniem papieskiem uroczystość św. Józefa 19 marca, nie jest uroczystem świętem, ale zato uroczystemi świętami są: Matki Boskiej Gromnicznej 2-go lutego, Poniedziałek Wielkanocny 2 kwietnia, i św. Szczepana 26 grudnia, a 3-go maja święto Królowej Polski, w całej Polsce uroczyście obchodzone.

2) W razie, gdyby któreś z tych świąt przypadało na dzień postny, albo wigilję — w takim razie zniesiony jest post, z wyjątkiem okresu Wielkiego postu.

3) Święta patronów nie należą już obecnie do świąt nakazanych. Biskupi mogą przełożyć święcenie tych dni na najbliższą niedzielę.

Suchedni:

Przypadają co kwartał: I. 21, 23 i 24 lutego; II. 23, 25 i 26 maja; III. 19, 21 i 22 września; IV. 19, 21 i 22 grudnia.

Posty nakazane.

1. Prawo postu ścisłego przepisuje, żeby tylko raz na dzień jeść do syta, lecz nie zakazuje nieco pokarmu wziąć rano i wieczór, z zachowaniem jednak dozwolonych zwyczajów miejscowych co do ilości i jakości pokarmów.

2. Nie jest też zakazanem podczas tego samego posiłku mięszać potrawy mięsne i z ryb. — Wolno też przemienić wieczorny posiłek z południowym t. j. wieczerzę z obiadem.

3. Co innego jest **post**, a co innego **wstrzymanie się od mięsa**. Prawo wstrzymania się od mięsa zakazuje używania pokarmów mięsnych i polewek z mięsa zrobionych (rosołu), lecz pozwala używać jaj, potraw mlecznych i **wszelkiej** omasty nawet z tłuszczów zwierzęcych, n. p ze smalcu lub słoniny.

4. **Samo** wstrzymanie się od mięsa nakazane jest we wszystkie **piątki** całego roku, z wyjątkiem, kiedy jakie uroczyste święto przypada w piątek.

5. Wstrzymanie się od mięsa i **post ścisły** zarazem (zob. nr. 1) są: a) w Środę popielcową, b) we wszystkie piątki i soboty wielkiego postu — (a więc w środy w wielkim poście jest post ścisły, ale wolno jeść mięsne potrawy;) c) w piątki i soboty suchedniowe; d) we wilje następujących świąt: Zielonych świąt, Bożego Narodzenia, Wniebowzięcia Matki Boskiej i Wszystkich Świętych. (Dawniej był post we wilję św. Apostołów Piotra i Pawła, teraz jest już zniesiony).

6. Post ścisły bez obowiązku wstrzymania się od potraw mięsnych jest w inne dni wielkiego postu oprócz niedziel. W wielką sobotę post ścisły jest tylko do 12 godziny w południe.

7. Do wstrzymania się od mięsa w dni nakazane są obowiązani **wszyscy**, którzy skończyli 7 rok życia, a do postu ścisłego wszyscy od ukończonego 21-go roku życia do zaczętego 60-tego roku.

Takie są przepisy Kościoła św. według nowego prawa kanonicznego.

Szczegółowe dyspensy, których udzielił papież niektórym diecezjom, mają dalej swoją moc obowiązującą.

Ścisłe posty ruskie.

1.) **Post wielki,** od niedzieli syropostnej do Wielkanocy; 2.) **post przed św. Piotrem i Pawłem,** od 1. niedzieli po Soszestwi Św. Ducha do 28. czerwca starego kalendarza; 3.) **post przed Wniebowzięciem N. P. M.,** od 1. do 15. sierpnia starego kalendarza; 4.) **post adwentowy,** od 15. listopada do 25. grudnia starego kalendarza. O dyspensach powinien się każdy dowiedzieć u swego proboszcza ruskiego.

Cztery pory roku.

Wiosna zaczyna się 21 marca o godzinie 8 minut 28, — w którym to czasie słońce wstępuje w znak Barana. Wiosenne porównanie dnia z nocą.

Lato rozpoczyna się 22 czerwca o godzinie 3 minut 48. w którym to czasie słońce wstępuje w znak Raka. Letnie przesilenie słońca. Najdłuższy dzień, a najkrótsza noc.

Jesień zaczyna się 23 września o godzinie 18 minut 46. w którym to czasie słońce wstępuje w znak Wagi. Jesienne porównanie dnia z nocą.

Zima rozpoczyna się 22. grudnia o godzinie 13 minut 50, słońce wstępuje w znak Koziorożca. Zimowe przesilenie słońca. Najkrótszy dzień, a najdłuższa noc.

Ogólny stan pogody w roku 1934.

Rok 1934 przynosi nam naogół lepszą pogodę, niż lata ubiegłe i pozwala spodziewać się dobrych żniw.

Zima obfituje w śnieg i jest długotrwała.

Wiosna zaczyna się bardzo późno i przynosi jeszcze obfite opady.

Lato jest gorące i burzliwe, szczególnie od połowy lipca do połowy sierpnia.

Jesień odznacza się nadzwyczaj łagodną pogodą, dopiero pod koniec przychodzą chłody i deszcze.

Powtórna zima zapowiada się łagodnie, ale zmiennie.

Zaćmienia w 1934 r.

W roku 1934 będą dwa zaćmienia słońca, i dwa zaćmienia księżyca. z których w Europie widzialne będzie tylko pierwsze zaćmienie księżyca.

I. Cząstkowe zaćmienie księżyca 30 stycznia 1934. Zaćmienie widzialne w północno-zachodniej części Ameryki Północnej, w Australji, Azji, północno-wschodniej Afryce i w Europie, za wyjątkiem części południowo-zachodniej.

Początek zaćmienia o godz. 15 min. 7.
Największe zaćmienie o godz. 17 min. 42.
Koniec zaćmienia o godz. 20 minut 16.

II. Całkowite zaćmienie słońca 13 i 14 lutego 1934. Zaćmienie widzialne w Azji wschodniej, na wyspach Sundzkich, oraz na zachodniem wybrzeżu Stanów Zjednoczonych, Kanady i Alaski.

Początek zaćmienia 13 lutego o godzinie 23 min. 5.
Początek centralnego zaćmienia 14 lutego o godz. 0 min. 6.
Koniec centralnego zaćmienia 14 lutego o godz. 3 min. 9.
Koniec zaćmienia wogóle 14 lutego o godz. 4 min. 11.

III. Cząstkowe zaćmienie księżyca 26 lipca 1934. Zaćmienie widzialne w zachodniej części Ameryki Północnej i Południowej, na Oceanie Spokojnym, Oceanie Lodowatym Południowym, w Australji i Azji wschodniej.

Początek zaćmienia o godzinie 10 min. 50.
Największe zaćmienie o godz. 13 min. 15.
Koniec zaćmienia o godz. 15 min. 39.

VI. Obrączkowe zaćmienie słońca 10 sierpnia 1934. Zaćmienie widzialne w Afryce, południowo-wschodniej części Oceanu Atlantyckiego i południowo-zachodniej części Oceanu Indyjskiego.

Początek centralnego zaćmienia o godz. 8 min. 11.
Koniec centralnego zaćmienia o godz. 11 min. 2.
Koniec zaćmienia wogóle o godz. 12 min. 23.

Panująca planeta.

Panującą planetą w roku 1934 jest Wenus. Wenus, w rzędzie wielkich planet druga, licząc od Słońca, obiega dookoła Słońca po orbicie (drodze) prawie kolistej w przeciągu około 224½ dnia. Jej średnie oddalenie od Słońca wynosi przeszło 100 miljonów kilometrów. Średnica jej na równiku jest niewiele mniejszą od średnicy równikowej Ziemi, gęstość natomiast równa się 8/10 gęstości Ziemi. Oddalenie Wenus od Ziemi waha się w granicach od 259 do 40 miljonów kilometrów; dlatego widzimy ją także jako tarczę o bardzo różnej średnicy w czasie największego zbliżenia około siedem razy większej, niż w czasie największego oddalenia. Może się zdarzyć, że Wenus przetnie linję Ziemia-Słońce, czyli że następuje tak zwane przejście Wenus przed tarczą słoneczną. To nader rzadkie zjawisko jest niezwykle ważnem dla astronomji, ze względu na nadarzającą się przytem możliwość dokładnego wymierzenia odległości Ziemi od Słońca.

Znaki zodjaku, czyli zwierzyńca niebieskiego:

1. Baran	5. Lew	9. Strzelec
2. Byk	6. Panna	10. Koziorożec
3. Bliźnięta	7. Waga	11. Wodnik
4. Rak	8. Skorpion	12. Ryby

Styczeń

Po rusińsku: Sičeń

Po czesku: Leden

Po słoweńsku: Prosinac

Po kroacku: Siječanj

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
1	Poniedz.	Nowy Rok	19 Grud. 1933 Won.	7 59	16 8		16 31	8 45
2	Wtorek	Imienia Jezus	20 Ihnatyja	7 59	16 9		17 41	9 13
3	Środa	Genowefy	21 Juljanny	7 59	16 10		18 52	9 35
4	Czwart.	Szymona Sł.	22 Anastazji	7 58	16 12		20 3	9 52
5	Piątek	Telesfora †	23 10 Muczen.	7 58	16 13		21 14	10 7
6	Sobota	†Trzech Króli	24 Euhenji	7 58	16 14		22 25	10 20
1. Niedz. w r. 1. po Trzech Królach. Ewang.: P. Jezus 12-letni w świątyni. Łuk. 2.								
7	Niedz.	Najśw. Rodziny	25 Rożd. Chr	7 58	16 15		23 38	10 33
8	Poniedz.	Seweryna ☾	26 Sobor p. B	7 57	16 16		—	10 46
9	Wtorek	Juljana i Baz.	27 Stefana	7 57	16 18		0 54	11 2
10	Środa	Agatona P.	28 2000 Mucz.	7 56	16 19		2 14	11 23
11	Czwart.	Honorata	29 11 Mład.	7 56	16 20		3 38	11 51
12	Piątek	Ernesta †	30 Anyzji	7 56	16 22		5 4	12 31
13	Sobota	Weroniki	31 Mełanji	7 55	16 23		6 21	13 29
2. Niedz. w r. 2. po Trzech Królach. Ewang.: O godach w Kanie. Jan 2.								
14	Niedz.	Feliksa	1 1934.	7 54	16 24		7 24	14 46
15	Poniedz.	Pawła pust. ●	2 Sylwestra	7 54	16 26		8 8	16 15
16	Wtorek	Marcelego	3 Małachiji	7 53	16 27		8 40	17 48
17	Środa	Antoniego op.	4 Sobor 70 A.	7 52	16 29		9 3	19 18
18	Czwart.	Pryski	5 Nawecz. B.	7 51	16 30		9 21	20 42
19	Piątek	Henryka †	6 Boh. Hosp	7 50	16 32		9 36	22 3
20	Sobota	Fabj. i Sebast.	7 Joana Kr.	7 49	16 33		9 50	23 21
3. Niedz. w r. 3. po Trzech Królach. Ewang.: P. Jezus uzdrawia trędow. Mat. 8.								
21	Niedz.	Agnieszki p. m.	8 Heorhija	7 48	16 35		10 5	—
22	Poniedz.	Wincentego ☽	9 Polyjeukta	7 47	16 37		10 22	0 37
23	Wtorek	Zaśl. N. M. P.	10 Hryhoryja	7 46	16 38		10 42	1 52
24	Środa	Tymoteusza	11 Teodozja	7 45	16 40		11 8	3 4
25	Czwart.	Nawr. ś. Pawł.	12 Tatjany	7 44	16 41		11 41	4 14
26	Piątek	Polikarpa †	13 Jermyła	7 43	16 43		12 24	5 15
27	Sobota	Jan. Złotoust.	14 Otci w S.	7 42	16 45		13 18	6 6
4. Niedz. w r. 4. po Trzech Królach. Ewang.: O robotnikach w winnicy. Mat. 20.								
28	Niedz.	Flawjana m.	15 Triod Pawła	7 40	16 46		14 21	6 47
29	Poniedz.	Franc. Sal.	16 Petra wer.	7 39	16 48		15 30	7 1[illegible]
30	Wtorek	Martyny	17 Anton. W.	7 37	16 49		16 41	7 41
31	Środa	Piotra z Nol.	18 Atanazyja	7 36	16 51		17 53	7 59

Długość dnia wynosi godz. 8 min. 9, przy końcu godz. 9 min. 15.

Zmiany księżyca.

☾ Ostatnia kwadra dnia 8 o godzinie 22 min. 35. Zimno.

● Nów dnia 15 o godz. 14 min. 37. Śnieg.

☽ Pierwsza kwadra dnia 22 o godzinie 12 min. 56. Pięknie i zimno.

Pełnia dnia 30 o godz. 17 min. 31 Mróz.

Dnia 30 stycznia cząstkowe zaćmienie księżyca, u nas widzialne.

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

Do 12 zimno i pogodnie; od 12 do 18 obfite opady śnieżne; od 18 do 22 pogodnie; od 22 do końca miesiąca śnieg i ostre mrozy.

Kalendarz żydowski.

Dnia 17 stycznia 1 Szebat, 5694. zwyczajny rok (354 dni).

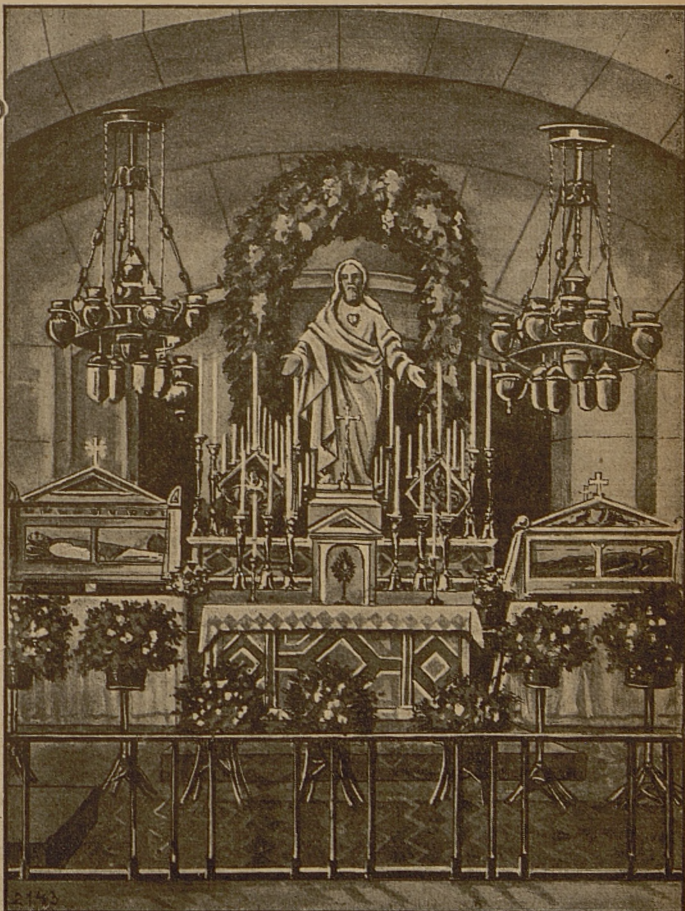
Przysłowia:

Z nowym rokiem styczeń mrozi, chłop łuczywa łupie drzewo z lasu zwozi.

Styczeń, miesiąc Najsł. Imienia Jezus, ma dni 31.

W miejscach świętych.

U grobu św. Franciszka Salezego w Annecy.

Ciało św. Franciszka Salezego nie zaznało po śmierci spokoju. Początkowo, od r. 1648 ciało Świętego spoczywało we wspaniałym kościele na wybrzeżu jeziora we francuskiem mieście Annecy (górna Sabaudja). Ale Wielka Rewolucja zniszczyła klasztor macierzysty kościoła, a sam kościół został uszkodzony. Ciało Świętego musiano przechowywać w ukryciu. Dopiero w r. 1826 zostało przeniesione do nowego, godnego cennej relikwi kościoła. Na krótki czas jednak przed wybuchem wojny światowej, musiano ten kościół zburzyć, ponieważ stanowił przeszkodę w komunikacji. Ciało św. Franciszka Salezego przeniesiono do innego kościoła, położonego za miastem. Szczątki Świętego mieszczą się w oszklonej szafce z lewej strony ołtarza Matki Boskiej. Po prawej stronie ołtarza znajduje się druga szafka ze szczątkami św. Franciszki Chantal, uczenicy wielkiego Franciszka Salezego. W każdej porze miejsce wiecznego spoczynku dwojga świętych zdobią kwitnące kwiaty. Kości św. Franciszka Salezego osadzone są w członkach z wosku i odziane w komżę.

Zapiski.

Luty

Po rusińsku: Luty

Po czesku: Únor

Po słoweńsku: Svečan

Po kroacku: Veljača

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu.	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
1	Czwart.	Ignacego b.	19 Makarija	7 35	16 53		19 4	8 14
2	Piątek	NMP.Gromn. †	20 Eufemija	7 33	16 55		20 15	8 28
3	Sobota	Błażeja b.	21 Maksyma	7 32	16 56		21 27	8 41

5. Niedz. w r. (Mięsopustna.) Ewang.: O rolniku i nasieniu. Łuk. 8.

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu.	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
4	Niedz.	Weroniki	22 Sept. Tymo.	7 30	16 58		22 42	8 54
5	Poniedz.	Agaty	23 Kłymenta	7 29	17 0		23 59	9 9
6	Wtorek	Doroty	24 Ksenji	7 27	17 2		—	9 27
7	Środa	Romualda ☾	25 Hryhorja	7 26	17 3		1 20	9 51
8	Czwart.	Jana z Mat.	26 Ksenofonta	7 24	17 5		2 42	10 24
9	Piątek	Apolonji †	27 Joana Chr.	7 23	17 6		4 1	11 12
10	Sobota	Scholast.	28 Jefrema	7 21	17 8		5 8	12 18

6. Niedz. w r. (Zapustna.) Ewang.: Jezus uzdrawia ślepego. Łuk. 18.

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu.	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
11	Niedz.	M. B. z Lourd.	29 Mason. Ihna.	7 19	17 10		6 0	13 40
12	Poniedz.	Eulalji	30	7 17	17 12		6 36	15 10
13	Wtorek	Katarzyny	31 Kyra i Iw.	7 16	17 13		7 3	16 42
14	Środa	*Popielec* P ●	1 Luty. Tryf.	7 14	17 15		7 23	18 9
15	Czwart.	Faustyna *	2 Strit. Hosp.	7 12	17 17		7 40	19 34
16	Piątek	Juljanny P.	3 Szym. i An.	7 10	17 19		7 55	20 55
17	Sobota	Konstancji *	4 Izydora	7 8	17 21		8 10	22 14

7. Niedz. w r. 1. Postu. (Wstępna). Ewang.: O kuszeniu P. Jezusa. Mat. 4.

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu.	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
18	Niedz.	Flawjana *	5 Syrop. Agat.	7 7	17 22		8 26	23 32
19	Poniedz.	Konrada p. *	6 Wukoła	7 5	17 24		8 45	—
20	Wtorek	Leona bp. *	7 Partenija	7 3	17 26		9 9	0 48
21	Środa	Eleon. S. d. ☽	8 Fteodor.	7 1	17 28		9 39	2 0
22	Czwart.	Stol. ś. Piotra *	9 Nicefora	6 59	17 29		10 19	3 6
23	Piątek	Romana S. d.	10 Charłamp.	6 57	17 31		11 9	4 1
24	Sobota	Maciej. Ap. S. d.	11 Własija	6 55	17 32		12 10	4 46

8. Niedz. w r. 2. Postu (Sucha). Ew.: O Przemienieniu Pańskiem. Mat. 17.

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu.	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
25	Niedz.	Wiktora *	12 1 ned. p. Mel.	6 53	17 34		13 17	5 18
26	Poniedz.	Aleksandra *	13 Markian.	6 51	17 36		14 27	5 45
27	Wtorek	Leandra b. *	14 Walentego	6 49	17 37		15 39	6 05
28	Środa	Romana *	15 Onezyma	6 47	17 39		16 51	6 22

14 lutego: Św. Walenty, patron diecezji przemyskiej.

Z początkiem miesiąca dnia długość wynosi 9 godzin 18 min., z końcem miesiąca 10 godz. 52 min.

Zmiany księżyca

☾ Ostatnia kwadra dnia 7 o godzinie 10 minut 21. Zimno.

Dnia 13 i 14 lutego Całkowite zaćmienie słońca; u nas niewidzialne.

● Nów dnia 14 o godzinie 1 min. 43. Ulewa.

☽ Pierwsza kwadra dnia 21 o godzinie 7 min. 4. Burzliwie.

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

Ostre mrozy do 7 lutego; od 7 do 19 pogodnie przy średniej temperaturze; około 22 gwałtowne śnieżyce i ostre mrozy do końca.

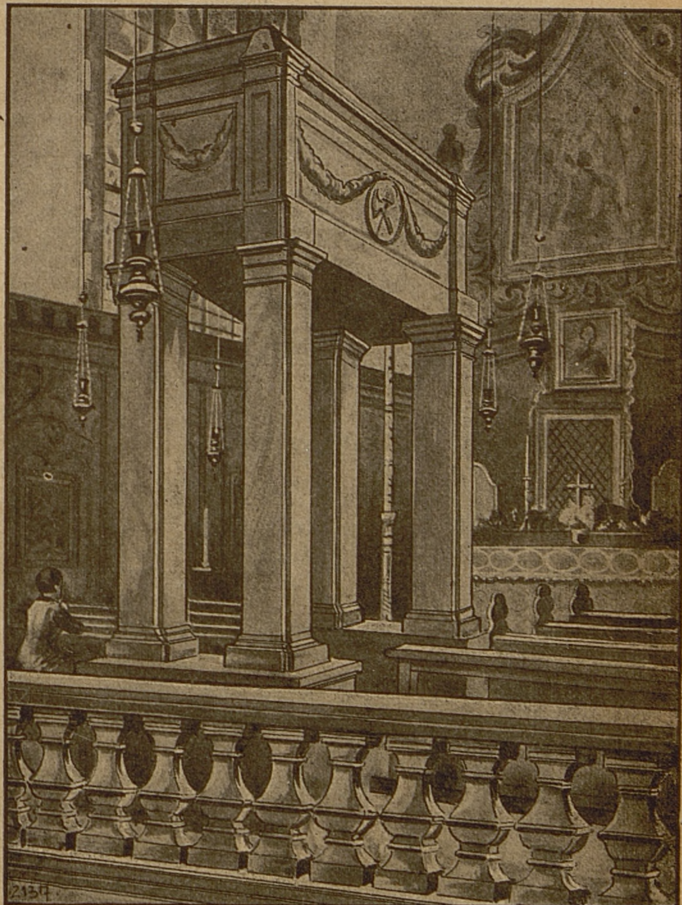
Kalendarz żydowski.

Dnia 16 lutego 1 Adar, dnia 28. 13 Adar, post Estery.

Przysłowie:

Po świętej Dorocie sobną już chusty na płocie.

U grobu św. Apostoła Mateusza w Trewirze.

Około r. 313 zbudował cesarz Konstantyn bazylikę w Trewirze (Nadrenja), w miejscu, gdzie obecnie znajduje się grób św. Apostoła Mateusza. Była to pierwsza siedziba biskupa na ziemi rzymsko-galijskiej. Podczas wojen, szalejących w następnem stuleciu, zburzona została również bazylika. W r. 455, za biskupa Cyrillusa, odbudowano ją nanowo. Za czasów napadów Hunów pobożni ukryli ciało Apostoła w niedostępnem miejscu. Dzisiaj kościół św. Mateusza w Trewirze jest ulubionem miejscem pielgrzymek w Niemczech. Jest to jedyny grób apostolski po północnej stronie Alp. Dawniej stał on pod chórem, dzisiaj spoczywa, jako sarkofag z czerwonawego marmuru, na czterech 4-metrowych filarach marmurowych. Pod sarkofagiem można więc przejść, jak to widać z ryciny. Naokoło grobowca wiszą lampy wotywne. Gromady pielgrzymów płyną codziennie do Trewiru, by złożyć hołd wielkiemu Św. temu.

Zapiski.

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
1	Czwart.	Albina *	16 Pamfyłyja	6 45	17 40		18 3	6 36
2	Piątek	Heleny wd. P	17 Teod. W.	6 43	17 42		19 16	6 49
3	Sobota	Kunegundy *	18 Lwa pap.	6 41	17 44		20 30	7 2
9. Niedz. w r. 3. Postu. (Głucha). Ew.: O wypędz. djabłów przez P. J. Łuk. 11.								
4	Niedz.	Kazimierza	19 2 n. p. Arch.	6 39	17 46		21 48	7 17
5	Poniedz.	Euzebjusza *	20 Leona b.	6 37	17 48		23 8	7 34
6	Wtorek	Fryderyka *	21 Tymoftea	6 35	17 49		—	7 56
7	Środa	Tomasza *	22 Eug., Petra	6 33	17 51		0 29	8 26
8	Czwart.	Jana Bożego *	23 Połykarpa	6 31	17 53		1 48	9 8
9	Piątek	Franciszki Rz. P	24 Obr. h. ś. J.	6 29	17 54		2 58	10 5
10	Sobota	40 Męczen. *	25 Tarasa	6 26	17 56		3 54	11 19
10. Niedz. w r. 4. Postu (Srodopostna). Ewang.: O nakarmieniu 5000 ludzi. Jan 6.								
11	Niedz.	Konstant.	26 3. n. p. Porfir.	6 24	17 57		4 34	12 44
12	Poniedz.	Grzegorza *	27 Prokopija	6 22	17 59		5 2	14 12
13	Wtorek	Krystyny *	28 Maryny	6 20	18 1		5 26	15 39
14	Środa	Matyldy *	1 Marec. Jedw.	6 18	18 2		5 43	17 4
15	Czwart.	Klemensa *	2 Teodota	6 16	18 4		5 59	18 26
16	Piątek	Abrahama P	3 Ewtropija	6 14	18 5		6 14	19 46
17	Sobota	Gertrudy *	4 Harasyma	6 12	18 7		6 30	21 6
11. Niedz. w r. 5. Postu (Czarna). Ew.: O żydach chcących kamien. Chryst. Jan. 8.								
18	Niedz.	Aleksandra	5 4 n. p. Kon.	6 10	18 9		6 48	22 25
19	Poniedz.	Jozefa Ob. *	6 42 M. w S.	6 8	18 10		7 10	23 40
20	Wtorek	Jana z. P. *	7 Wasyłyja	6 5	18 12		7 38	—
21	Środa	Benedykta *	8 Teofilakta	6 3	18 13		8 15	0 50
22	Czwart.	Katarzyny *	9 40 M. w S.	6 1	18 15		9 1	1 [illegible]1
23	Piątek	7 bol. Mar. P.	10 Kondrata	5 59	18 17		9 58	2 40
24	Sobota	Gabrjela *	11 Sofronija	5 57	18 18		11 2	3 18
12. Niedz. w r. (Palmowa) Ewang.: Wjazd Chryst. do Jeroz. Mat. 21.								
25	Niedz.	Niedz. Palm.	12 5 p. n. Teof	5 54	18 20		12 12	3 47
26	Poniedz.	Ludgara *	13 Nikifona	5 52	18 21		13 23	4 9
27	Wtorek	Bogumiła *	14 Wenedikt *	5 50	18 23		14 34	4 27
28	Środa	Jana Kapistr. *	15 Ahapija	5 48	18 24		15 46	4 42
29	Czwart.	Wielki Czwart. *	16 Sawyna	5 46	18 26		16 59	4 56
30	Piątek	Wielki Piatek P.	17 Ałek yja	5 43	18 27		18 14	5 10
31	Sobota	Wielka Sobota P.	18 Kyryła	5 41	18 29		19 31	5 24

4 marca: Św. Kazimierz, patron Litwy.

Z początku marca długość dnia wynosi 10 g. 55 min., przy końcu 12 g. 48 m.

Zmiany księżyca.

Pełnia dnia 1 o godz. 11 min. 25 Zmiennie.

Ostatnia kwadra dnia 8 o godzinie 19 minut 5 Ciepło.

Nów dnia 15 o godzinie 13 minut 8 Śnieg.

Dnia 21 marca początek wiosny, gdy słońce wstępuje w znak Barana.

Pierwsza kwadra dnia 23 o godzinie 2 min. 44 Ponuro.

Pełnia dnia 31 o godzinie 2 min 14. Zimno.

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

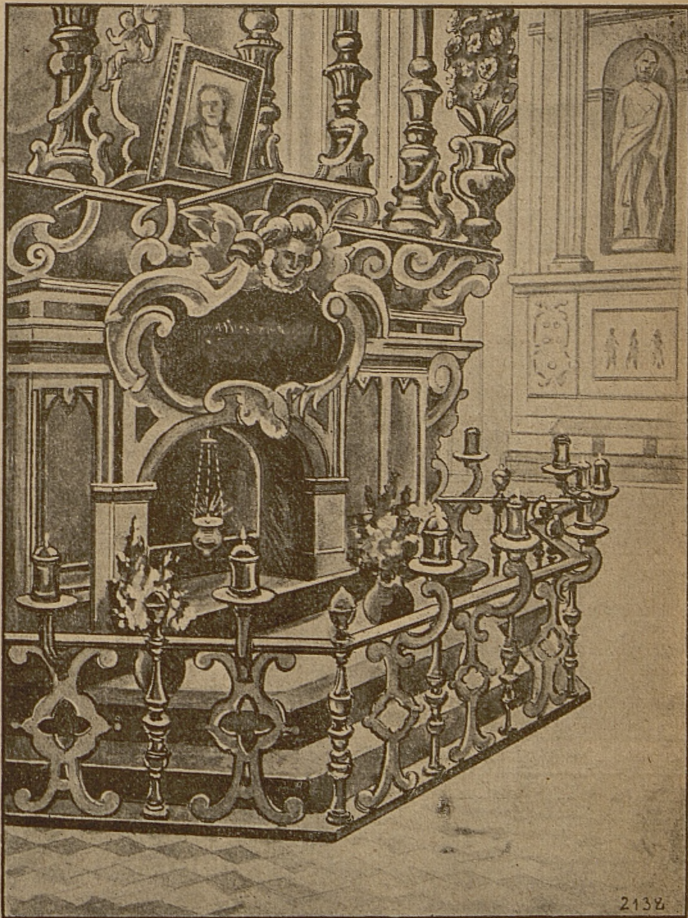
Od 2 do 10 zimne i słonecznie; od 11 do 18 śnieg, przechodzący w deszcz, zmienna, przykra pogoda do końca miesiąca.

Kalendarz żydowski.

Dnia 1 marca 14 Adar, Purim; dnia 2 15. Adar, Suszan-Purim; dnia 17. 1. Nisan, początek Pasohy.

Marzec, miesiąc św. Józefa. ma dni 31.

U grobu św. Benedykta na Monte Cassino.

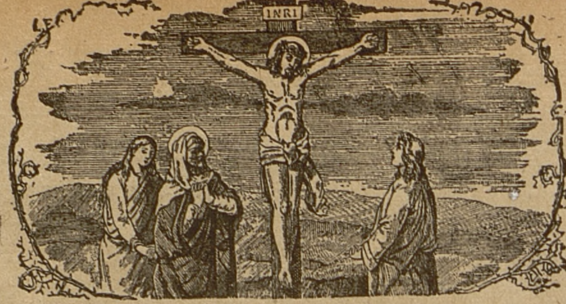
Wysoko na górze Monte Cassino, niedaleko Rzymu, wznosi się od 1400 lat klasztor, noszący tę samą nazwę. Z góry roztacza się wspaniały widok na gaje pomarańczowe, oliwne i winnice. Wdali wzbija się majestatycznie w niebo słup dymu z ogniem ziejącego Wezuwjusza. Pośród tylu piękności natury wznosi się klasztor Monte Cassino, prawdziwe cacko artystyczne. Tutaj, we wspaniałej bazylice, spoczywa ciało św. Benedykta. Grób ojca mnichów zachodnich mieści się w krypcie kościoła. Za wielkim ołtarzem wznosi się pewnego rodzaju grobowiec, otoczony kosztowną kratą, przed którą dniem i nocą płoną świece, a na stopniach stoją stale kwitnące kwiaty. Pod chórem mieści się właściwy grób św. Benedykta i jego siostry, św. Scholastyki, wyposażony z prawdziwie królewskim przepychem. Mieni się on złotem i barwnemi mozaikami, połyskuje marmurem i lśni od drogich kamieni.

Zapiski.

Kwiecień

Po rusinsku:
Cwiten

Po czesku:
Duben

Po słoweńsku:
Malý traven

Po kroacku:
Travanj

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Swięta rzymsko-katol.	Swięta starego stylu.	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
13. Niedz. w r. (Wielkanocna). Ewang.: O Zmartwychwst. Chryst. Pana. Mar. 16.								
1	Niedz.	Wielkanoc	19 Ned. Palm.	5 39	18 30		20 52	5 40
2	Poniedz.	Pon. Wielk.	20 Sawy	5 37	18 32		22 15	6 1
3	Wtorek	Ryszarda	21 Jakowa ap.	5 35	18 33		23 36	6 29
4	Środa	Zosima	22 Katarzyny	5 32	18 35		—	7 7
5	Czwart.	Wincentego	23 Nyona	5 30	18 36		0 50	8 0
6	Piątek	Sykstusa †	24 Piatek W.	5 28	18 38		1 50	9 9
7	Sobota	Hermana ☾	25 Blah. P. B.	5 26	18 40		2 34	10 30
14. Niedz. w r. 1 po Wielk. (Przewodu). Ew.: O ukazaniu się Chr. Apost. Jan 20.								
8	Niedz.	Dionizego	26 Welyki den.	5 24	18 41		3 6	11 55
9	Poniedz.	Marji Eg.	27 Pond. Switl.	5 21	18 43		3 30	13 20
10	Wtorek	Ezechjela	28 Wtor. Switl.	5 19	18 45		3 49	14 43
11	Środa	Leona pap.	29 Marka	5 17	18 46		4 5	16 4
12	Czwart.	Juljusza	30 Joana	5 15	18 48		4 20	17 23
13	Piątek	Hermenegild †	31 Ipatyja ap.	5 13	18 49		4 35	18 42
14	Sobota	Tyburcjusza ●	1	5 11	18 51		4 52	20 [illegible]
15. Niedz. w r. 2. po Wielkan. Ewang.: O Chrystusie dobrym pasterzu. Jan 10.								
15	Niedz.	Anastazji	2 Tyta	5 9	18 52		5 12	21 18
16	Poniedz.	Lamberta	3 Xenji	5 7	18 54		5 38	22 31
17	Wtorek	Rudolfa	4 Josyfa	5 5	18 56		6 11	23 37
18	Środa	Op. św. Józefa	5 Teodula	5 3	18 57		6 54	—
19	Czwart.	Emmy	6 Eutychia	5 1	18 5[illegible]		7 47	0 32
20	Piątek	Wiktora †	7 Hreboryja	4 59	19 0		8 49	1 14
21	Sobota	Anzelma ☽	8 Irydiona	4 57	19 2		9 56	1 47
16. Niedz. w r. 3. po Wielkan. Ew.: Maluczko, a nie ujrzycie mnie. Jan 16.								
22	Niedz.	Sotera i Kaja	9 Euzychija	4 55	19 4		11 6	2 11
23	Poniedz.	Wojciecha	10 Terentyja	4 53	19 5		12 17	2 31
24	Wtorek	Grzegorza	11 Tyta	4 51	19 7		13 27	2 47
25	Środa	Marka ew.	12 Wasyłyja	4 49	19 8		14 39	3 1
26	Czwart.	Klet. i Marc.	13 Artemona	4 47	19 10		15 53	3 15
27	Piątek	Peregryna †	14 Martyna	4 45	19 11		17 9	3 29
28	Sobota	Pawła od Krz.	15 Arystarch.	4 43	19 13		18 29	3 45
17. Niedz. w r. 4. po Wielk. Ewang.: O przyczynie odejścia Chrystusa. Jan 16.								
29	Niedz.	Piotra M. ○	16 Ahapji	4 42	19 14		19 52	4 4
30	Poniedz.	Katarzyny S.	17 Symeona	4 40	19 16		21 17	4 30

23 kwietnia: Św. Wojciech, patron w Gnieźnieńskiem.

W kwietniu z początku długość dnia wynosi 12 g. 51 m. Z końcem miesiąca 14 godz. 36 m.

Zmiany księżyca.

☾ Ostatnia kwadra dnia 7 o godzinie 1 minut 48. Zmiennie.

● Nów dnia 14 o godzinie 0 minut 57. Pogodnie.

☽ Pierwsza kwadra dnia 21 o godzinie 22 min. 20. Ciepło.

○ Pełnia dnia 29 o godz. 13 min 46. Deszcz.

Przepowiednia według 100-letn. kalendarza:

Niestała pogoda aż do 14, potem pogodnie i ciepło do 27; pod koniec miesiąca deszcz i spadek temperatury.

Kalendarz żydowski.

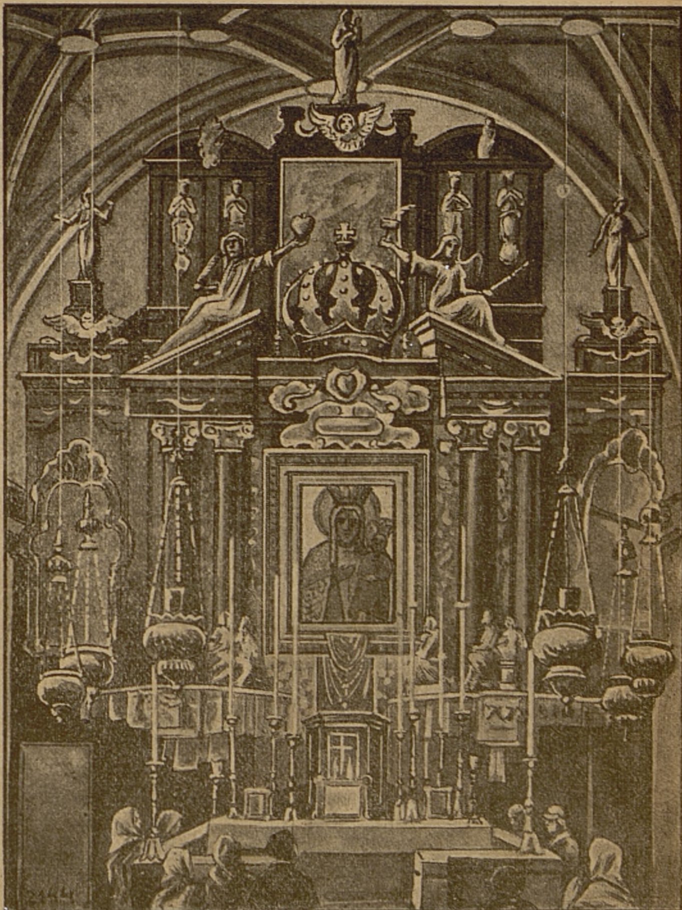
Dnia 1. 16 Nisan, drugie święto; dnia 6. 21. Nisan siódme święto; dnia 7. 22. Nisan, ósme święto; dnia 16. 1. Ijar.

Przysłowia:

Kwiecień — plecień bo przeplata: trochę zimy — trochę lata. Na świętego Wojciecha, już w polu pociecha.

Kwiecień, miesiąc Wielkiejnocy, ma dni 30.

U stóp Najśw. Panny na Jasnej Górze.

Są miejsca na ziemi, gdzie gromadzą się ludzie z dalekich stron, by ulżyć swoim sercom, uprosić łaskę i wybłagać pomoc. Częstochowa ze swoim klasztorem Jasnogórskim jest jednem z takich miejsc. Wszyscy ci pielgrzymi i pobożni pątnicy, przybywający z najdalszych zakątków kraju, a nawet z Ameryki, chcą ujrzeć oblicze Najświętszej Panny częstochowskiej. Cudowny obraz, wedle podania namalowany przez św. Łukasza na stoliku cyprysowym, przez 300 lat był cudownie zachowany w Jerozolimie, a następnie cesarzowa św. Helena przeniosła go do Konstantynopola, skąd dostał się na zamek bełzki. Z Bełza, za wskazówką samej Królowej nieba, książę na Opolu, Władysław przewiózł go w r. 1382 na Jasną Górę, oddając go w opiekę zakonowi O. O. Paulinów, pod którego strażą już przeszło 550 lat pozostaje.

Od czasu sprowadzenia cudownego obrazu na Jasną Górę, Najświętsza Panna zajaśniała na ziemi naszej nadzwyczajnemi cudami. Jasna Góra stała się sanktuarjum narodowem, miejscem drogiem i świętem dla każdego Polaka. Tysiące wdzięcznych pielgrzymów zostawiło w kaplicy Matki Bożej kosztowne wota. Cenniejsze jednak od złota i srebra są dziękczynienia, płynące z głębi pocieszonych serc.

— — — — — — — — —

Zapiski.

Maj

Po rusińsku: **Mai**

Po czesku: **Květen**

Po słoweńsku: **Velký traven**

Po kroacku: **Svibani**

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu.	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min
1	Wtorek	Filipa i Jak.	18 Joanika	4 38	19 17		22 36	5 5
2	Środa	Atanazego	19 Św. wody	4 36	19 19		23 42	5 54
3	Czwart.	Król. Kor. polsk.	20 Teodora	4 34	19 20		—	6 59
4	Piątek	Florjana †	21 Januarija	4 33	19 22		0 33	8 18
5	Sobota	Piusa V.	22 Salomei	4 31	19 23		1 8	9 44
18. Niedz. w r. 5 po Wielkan. Ewang.: O modlitwie w imię Jez. Chr. Jan 16.								
6	Niedz.	Jana w Ol. ☾ Krzyż. dni	23 Georgija	4 29	19 25		1 34	11 8
7	Poniedz.	Domiceli	24 Sawy	4 27	19 29		1 54	12 31
8	Wtorek	Stanisław. B. M.	25 Marka Ep.	4 26	19 28		2 11	13 51
9	Środa	Grzegorza	26 Wasyłyja	4 24	19 29		2 26	15 8
10	Czwart.	Wniebowst. P.	27 Symeona	4 23	19 31		2 41	26 26
11	Piątek	Adolfa †	28 9 Mucz.	4 21	19 32		2 57	17 43
12	Sobota	Pankracego	29 Jazona	4 20	19 33		3 16	19 0
19. Niedz. w r. 6 po Wielkan. Ewang.: Obietnica zesłania Ducha św. Jan 15.								
13	Niedz.	Serwacego ●	30 Jakóba ap.	4 18	19 35		3 40	20 14
14	Poniedz.	Bonifacego	1 Św. Jerem.	4 17	19 36		4 10	21 23
15	Wtorek	Zofji	2 Anastazija	4 15	19 38		4 48	22 22
16	Środa	Jana Nep.	3 Tymofteja	4 14	19 39		5 38	23 9
17	Czwart.	Paschalisa	4 Wozneс. H.	4 13	19 40		6 37	23 45
18	Piątek	Feliksa †	5 Ireny	4 11	19 42		7 43	—
19	Sobota	Piotra Cel.	6 Meftodyja	4 10	19 43		8 52	0 13
20. Niedz. w r. Zesłanie Ducha św. Ewang.: O przyjściu Ducha św. Jan 14.								
20	Niedz.	Zielone Św.	7 Joba	4 8	19 45		10 2	0 34
21	Poniedz.	Pon. Ziel. Św. ☽	8 Joana boh.	4 7	19 46		11 11	0 51
2	Wtorek	Julji	9 Izaiji	4 6	19 47		12 21	1 6
2	Środa	Dezyderj. S. d.	10 Symeona	4 5	19 48		13 32	1 20
24	Czwart.	Joanny	11 Tyta	4 4	19 50		15 45	1 33
25	Piątek	Urbana p. S. d	12 Epifanija	4 3	19 51		16 2	1 48
26	Sobota	Filipa S. d.	13 Hłykerji	4 2	19 52		17 24	2 5
21. Niedz. w r. 1. po Ziel. Świątkach. Ewang.: O władzy Chr. Pana. Mat. 28.								
27	Niedz.	Św. Trójcy	14 Sosz.Św.D.	4 1	19 53		18 49	2 28
28	Poniedz.	Wilhelma	15 Pond. Sosz.	4 0	19 54		20 12	2 59
29	Wtorek	Maksym.	16 Teodora	3 59	19 56		21 27	3 42
30	Środa	Feliksa pap.	17 Andronika	3 58	19 57		22 25	4 4[illegible]
31	Czwart.	Boże Ciało	18 Iwana	3 57	19 58		23 7	5 59

8 maja: Św. Stanisław, patron Polski.

Z początkiem maja długość dnia wynosi godzin 14 min. 39; z końcem miesiąca 16 godzin 1 minutę.

Zmiany księżyca.

☾ Ostatnia kwadra dnia 6 maja o godz. 7 min. 41. Chłodno.

● Nów dnia 13 maja o godz. 13 min. 30. Deszcz.

☽ Pierwsza kwadra dnia 21 maja o godz. 16 min. 19. Pięknie.

● Pełnia dnia 28 maja o godz. 22 minut 41. Ciepło.

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

Obfite opady przy niskiej temperaturze do 8, potem pogodnie aż do końca miesiąca.

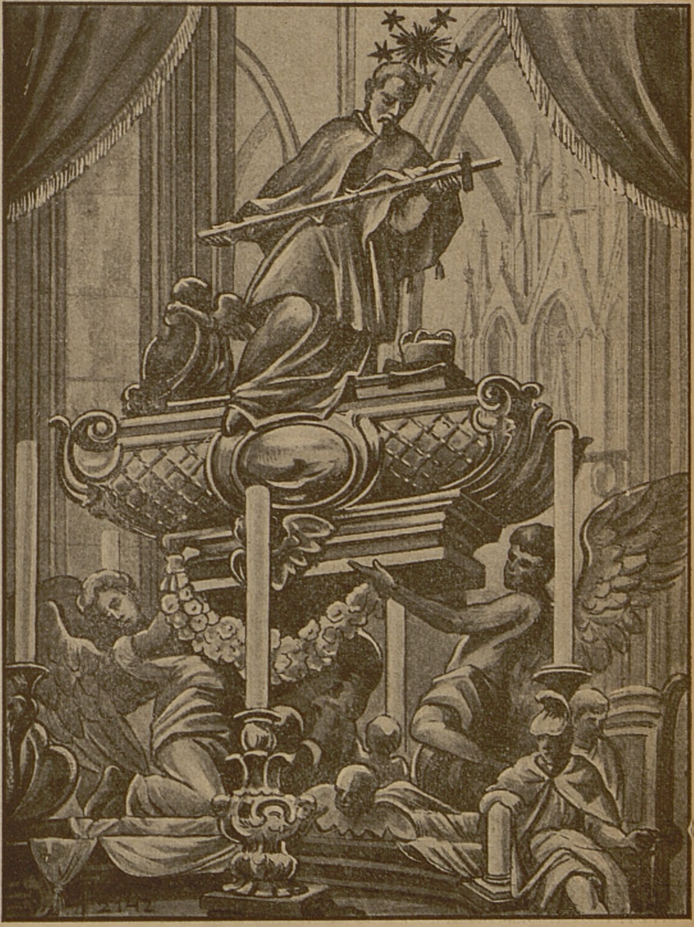
Kalendarz żydowski

Dnia 3. maja 18. Ijar, Lag-Bomer; dnia 15. 1. Siwan; dnia 20. 6. Siwan; święto tygodniowe; 21. 7. Siwan, drugie święto.

Przysłowia

Suchy marzec — mokry maj, będzie żytko, gdyby gaj.

U grobu św. Jana Nepomucena.

W „złotej Pradze“, stolicy Czech i republiki czechosłowackiej, wysoko na Hradczynie, czyli górze zamkowej, wznosi się wspaniała katedra św. Wita, o trzech wieżach. Kryje ona drogocenne skarby m. in. również ciało św. Jana z Nepomuk, oraz osobno jego język. Jak wiadomo, św. Jan Nepomucen poniósł śmierć męczeńską, utopiony w rzece Mołdawie, ponieważ nie chciał zdradzić tajemnicy spowiedzi królowi Wacławowi. Żadne męki nie były w stanie rozwiązać jego języka. Grobowiec Świętego stoi w katedrze za wielkim ołtarzem. Zrobiony on jest ze srebra i przedstawia kanonika w kontemplacji przed krucyfiksem. Górną część grobowca podtrzymują postacie aniołów. Zdobi go 27 srebrnych i jedna złota lampa. Na grobowiec zużyto 37 centnarów srebra. Osobno przechowywany jest język Świętego, który nie gnije, lecz tylko wysechł.

— — — — — — — — —

Zapiski.

Czerwiec

Po rusińsku: Czerweń

Po czesku: Červen

Po słoweńsku: Rożnik

Po kroacku: Lipanj

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu.	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min	Księżyca Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
1	Piątek	Bł. Jakóba †	19 Patrykija	3 56	19 5.		23 37	7 26
2	Sobota	Sadoka i Tow.	20 Tałateja	3 56	20 0		23 59	8 54
22. Niedz. w r. 2. po Ziel. Świątk. Ewang.: O wezwaniu na wieczerzę. Łuk. 14.								
3	Niedz.	Klotyldy	21 Wn. Ś. Św.	3 55	20 1		—	10 19
4	Poniedz.	Kwiryna	22 Wasyła	3 55	20 2		0 18	11 40
5	Wtorek	Bonifacego	23 Michaiła	3 54	20 3		0 33	12 59
6	Środa	Norberta	24 Symeona	3 53	20 4		0 48	14 16
7	Czwart.	Roberta	25 Boże Ciało	3 53	20 5		1 4	15 32
8	Piątek	Serca Jezusa †	26 Karpa	3 52	20 5		1 22	16 48
9	Sobota	Felicjana	27 Te aponta	3 52	20 6		1 43	18 2
23. Niedz. w r. 3. po Ziel. Świątk. Ewang.: O zgubionej owcy. Łuk. 15.								
10	Niedz.	Małgorzaty	28 Nykity	3 51	20 7		2 10	19 12
11	Poniedz.	Barnaby	29 Teodozji	3 51	20 8		2 46	20 14
12	Wtorek	Jana	30 Izaakija	3 51	20 8		3 32	21 5
13	Środa	Antoniego	31 Herminy	3 50	20 9		4 2[illegible]	21 45
14	Czwart.	Bazylego	1 Czerw. Justa	3 50	20 9		5 31	22 15
15	Piątek	Wita †	2 Nykifora	3 50	20 10		6 40	22 38
16	Sobota	Benona	3 Lukyljana	3 50	20 10		7 49	22 56
24. Niedz. w r. 4. po Ziel. Świątk. Ewang.: O połowie ryb. Łuk. 5.								
17	Niedz.	Adolfa	4 Wartołom.	3 50	20 11		8 58	23 12
18	Poniedz.	Marcelego	5 Dorofteja	3 50	20 11		10 7	23 25
19	Wtorek	Julijanny	6 Hi arjona	3 50	20 12		11 16	23 38
20	Środa	Sylwerego	7 Teodora	3 50	20 12		12 27	23 52
21	Czwart.	Alojzego Gonz.	8 Fteodora	3 50	20 12		13 40	—
22	Piątek	Paulina †	9 Kyryła	3 50	20 12		14 58	0 8
23	Sobota	Zenona	10 Aleksandr.	3 51	20 13		16 19	0 27
25. Niedz. w r. 5. po Ziel. Świątk. Ewang.: O sprawiedliwości. Mat. 5								
24	Niedz.	Jana Chrzcic.	11 Wartołom.	3 51	20 13		17 43	0 53
25	Poniedz	Prospera	12 Onufryja	3 51	20 13		19 3	1 30
26	Wtorek	Jana i Pawła	13 Akaliny	3 52	20 13		20 10	2 2[illegible]
27	Środa	Władysł.	14 Jełyseja	3 52	20 13		21 0	3 32
28	Czwart.	Leona p.	15 Amosa	3 53	20 13		21 36	4 56
29	Piątek	Piotra i Pawła	16 Tychona	3 53	20 13		22 2	6 28
30	Sobota	Wsp. ś. Pawła	17 Mannela	3 5[illegible]	20 13		22 22	7 57

24 czerwca: Św. Jan Chrzciciel, patron diecezji wrocławskiej.

Długość dnia wynosi 1. czerwca 16 godzin 3 min. Z końcem miesiąca 16 godz. 19 min.

Zmiany księżyca:

Ostatnia kwadra dnia 4 o godzinie 13 minut 52. Pięknie.

Nów dnia 12 czerwca o godzinie [illegible] min. 11. Zmiennie.

Pierwsza kwadra 20. o godzinie 7 min. 36. Pogodnie.

Dnia 22 czerwca początek lata. Słońce wstępuje w znak Raka.

Pełnia dnia 27 o godz. 6 minut 7. Pięknie.

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

Pogodnie i ciepło do 3, od 4 do 7 ciągłe deszcze; niestała pogoda do 16. poczem pięknie do końca miesiąca, od czasu do czasu nawalnice.

Kalendarz żydowski.

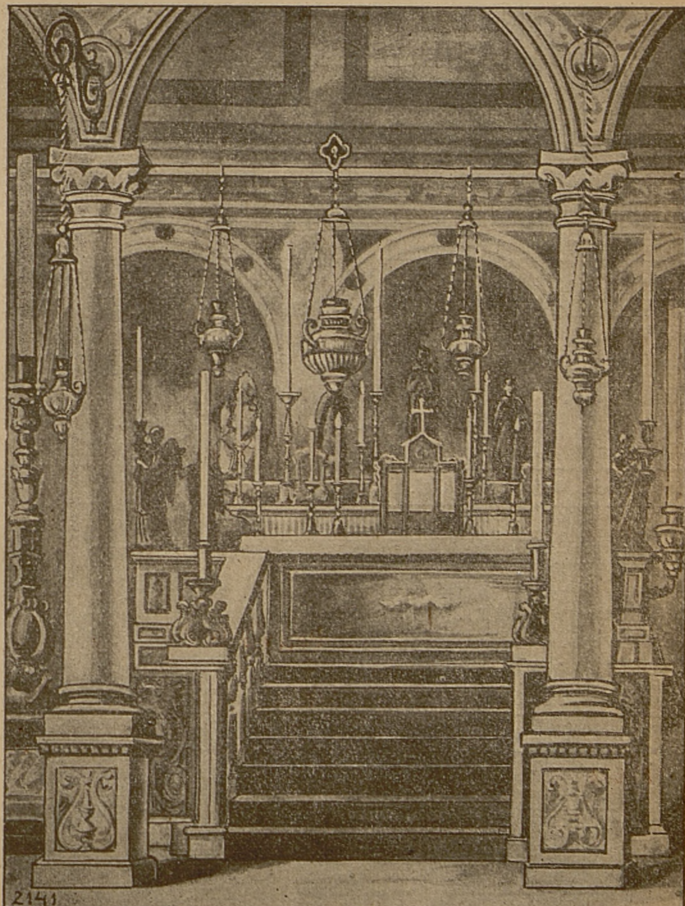
Dnia 14 czerwca 1 Thamuz.

Przysłowia:

Na święty Antoni jagoda się zapłoni.
Na święty Wit, słowik cyt.

Czerwiec, miesiąc Najśw. Serca Jezusa, ma dni 30.

W kościele św. Antoniego w Padwie.

Kiedy 12 czerwca 1231 r. umarł wielki cudotwórca z Padwy (w półn. Włoszech), magistrat miasta postanowił jednomyślnie dać Zmarłemu godne miejsce spoczynku wiecznego. Uchwalono budowę wielkiego kościoła, który od imienia Świętego nazwano kościołem św. Antoniego. Siedem kopuł piętrzy się nad murami świątyni, której nawy mierzą 115 metrów długości. Wspaniały ten dom Boży posiada 21 ołtarzy i 50 posągów, najcenniejszą jednak jego świętością jest Capella del Santo (kaplica Świętego), mieszcząca ciało św. Antoniego Padewskiego. Wnętrze kaplicy zdobią marmur i złoto, grupy aniołów, srebrne pająki i wspaniałe obrazy, przedstawiające sceny z życia Świętego. Pośrodku stoi oddzielnie wspaniały ołtarz marmurowy o siedmiu stopniach, ze srebrną trumną, w której mieszczą się kości Świętego. Po obu stronach stopni płoną świece. Tysiące pielgrzymów odwiedzają corocznie grób wielkiego Świętego z Padwy. Każdy wraca z pociechą w sercu.

Zapiski.

Lipiec

Po rusińsku: **Łypeć**

Po czesku: **Cervenec**

Po słoweńsku: **Malý pes**

Po kroacku: **Srpanj**

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Zanki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
26. Niedz. w r. 6. po Ziel. Świątk. Ewang.: O nakarmieniu 4000 ludzi. Mar. 8.								
1	Niedz.	Teobalda	18 Leontija	3 55	20 13		22 39	9 23
2	Poniedz.	*Naw. NMP.*	19 Judy ap.	3 55	20 13		22 55	10 45
3	Wtorek	Heljodora ☾	20 Metodyja	3 56	20 12		23 10	12 4
4	Środa	Prokopa	21 Juljana m.	3 56	20 12		23 27	13 22
5	Czwart.	Cyryla i Metod.	22 Eusebija	3 57	20 12		23 48	14 38
6	Piątek	Izajasza Pr. †	23 Ahrypiny	3 58	20 11		—	15 53
7	Sobota	Jana z D.	24 Rożd. s. J.	3 59	20 10		0 13	17 4
27. Niedz. w r. 7. po Ziel. Świątk. Ewang.: O fałszywych prorokach. Mat. 7.								
8	Niedz.	Elżbiety	25 Fewronji	3 59	20 10		0 46	18 8
9	Poniedz.	Łucji	26 Dawyda	4 0	20 9		1 28	19 3
10	Wtorek	Amalji, 7 brat.	27 Samsona	4 1	20 8		2 21	19 45
11	Środa	Piusa I. pap. ●	28 Kyra i Jon.	4 2	20 7		3 22	20 18
12	Czwart.	Jana Gwalb.	29 Petra i P.	4 3	20 7		4 29	20 43
13	Piątek	Małgorzaty †	30 Sobor ś. A.	4 4	20 6		5 39	21 3
14	Sobota	Bonawent.	1 Łypec. Kosm.	4 5	20 6		6 48	21 19
28. Niedz. w r. 8. po Ziel. Świątk. Ewang.: O niespraw. szafarzu. Łuk. 16.								
14	Niedz.	Henryka	2 Poł. ryz. B.	4 6	20 5		7 57	21 32
16	Poniedz.	NMP. z Karm.	3 Jakynta	4 7	20 4		9 6	21 46
17	Wtorek	Aleksego	4 Andreja	4 8	20 3		10 14	21 59
18	Środa	Szymona z Lipn.	5 Kyryła i M.	4 10	20 2		11 25	22 13
19	Czwart.	Winc. z P. ☽	6 Łucjana	4 11	20 1		12 39	22 30
20	Piątek	Błg. Czesława †	7 Kyrjaka	4 12	20 0		13 56	22 52
21	Sobota	Praksedy	8 Prokopija	4 13	19 59		15 17	23 22
29. Niedz. w r. 9. po Ziel. Świątk. Ewang.: O zburzeniu Jerozolimy. Łuk. 19.								
22	Niedz.	Marji Magd.	9 Pankratija	4 14	19 58		16 37	—
23	Poniedz.	Apolinarego	10 S. 45 Mucz.	4 16	19 56		17 50	0 5
24	Wtorek	Krystyny	11 Eufemiji	4 17	19 55		18 48	1 4
25	Środa	Jakóba ap.	12 Prokla	4 18	19 54		19 31	2 22
26	Czwart.	Anny ○	13 Sob. s. Haw.	4 19	19 53		20 1	3 52
27	Piątek	Natalji †	14 Akiły	4 21	19 51		20 25	5 24
28	Sobota	Inocentego	15 Kyryła	4 22	19 50		20 43	6 55
30. Niedz. w r. 10. po Ziel. Świątk. Ewang.: O faryzeuszu i celniku. Łuk. 18.								
29	Niedz.	Marty	16 Atynogena	4 24	19 48		21 0	8 21
30	Poniedz.	Abdona m.	17 Martyny	4 25	19 47		21 16	9 44
31	Wtorek	Ignacego Loj.	18 Emiljana	4 26	19 45		21 33	11 5

Z początkiem lipca długość dnia wynosi 16 godz. 18 m., z końcem miesiąca 15 godzin 19 minut.

Zmiany księżyca.

☾ Ostatnia kwadra dnia 3 lipca o godz. 21 min. 27. Parno.

● Nów dnia 11 lipca o godz. 18 min. 5. Ciepło.

☽ Pierwsza kwadra 19 lipca o godzinie 19 min. 52. Burze.

○ Pełnia dnia 26 lipca o godzinie 13 min. 8. Parno.

Dnia 26. lipca częściowe zaćmienie księżyca, u nas niewidzialne.

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

Bardzo gorąco i sucho aż do połowy miesiąca, potem parno i częste burze.

Kalendarz żydowski.

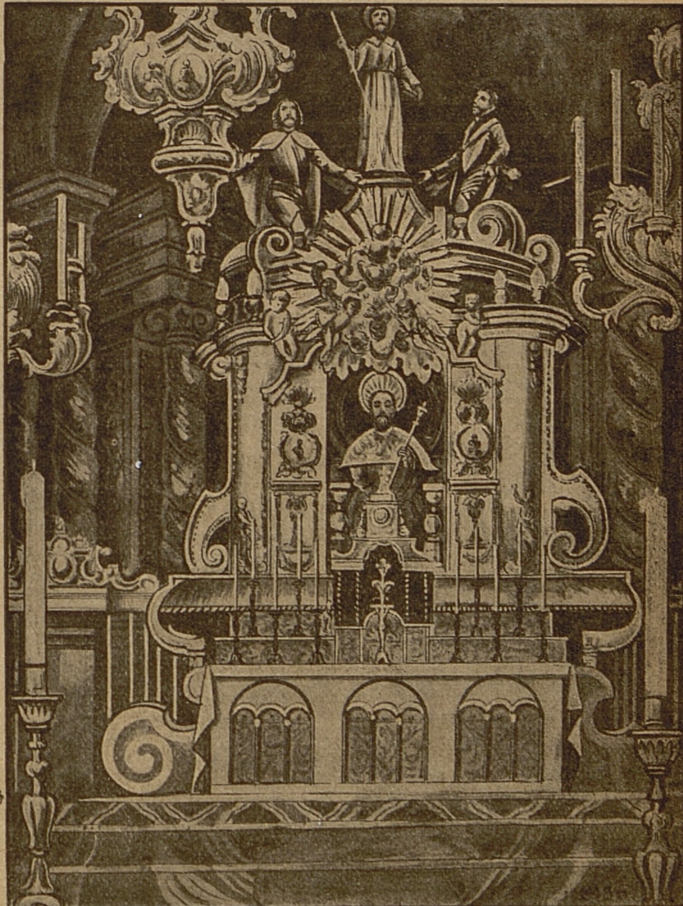
Dnia 1 lipca 18 Thamuz, post, zdobycie Jerozolimy; dnia 13 lipca 1 Ab; dnia 22. 10. Ab, post zburzenie świątyni.

Przysłowia:

Od świętej Hanki chłodne wieczory i poranki.

Lipiec, miesiąc Przenajśw. Krwi Chrystusa. ma dni 31.

U grobu św. Apostoła Jakóba w Santiago de Compostella.

W północno-zachodniej Hiszpanji leży miejscowość Santiago de Compostella, której przypadł w udziale zaszczyt goszczenia ciała Apostoła Jakóba. Grób Apostoła Jakóba starszego mieści się we wspaniałej katedrze o 33-metrowej kopule. Na szczycie tej potężnej budowli stoi posąg Świętego. Po obu jego stronach strzelają w niebo dwie 70-metrowe wieże. Katedra św. Jakóba jest chlubą staroromańskiej architektury. Jej majestat i wzniosły spokój napełniają uroczystą powagą. Na olbrzymim wielkim ołtarzu głównej kaplicy, zwanej Capilla maior, króluje posąg św. Jakóba. Śmiertelne szczątki Apostoła spoczywają pod posadzką wspaniałej krypty głównego ołtarza. Apostoł Jakób pierwszy z pośród dwunastu apostołów zginął śmiercią męczeńską jeszcze za czasów Heroda. który kazał ściąć go mieczem. Rycina może dać tylko słabe pojęcie o wspaniałości grobowca. Ołtarz zdobią złoto, srebro i drogie kamienie, kosztowne drzewo i kryształy.

— — — — — — — — —

Zapiski.

Sierpień

Po rusińsku: **Serpeń**

Po czesku: **Srpen**

Po słowańsku: **Velký serpan**

Po kroacku: **Kolovoz**

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
1	Środa	Piotra w ok.	19 Makryny	4 28	19 44		21 52	12 24
2	Czwart.	N. M. P. Anielsk. ☾	20 Iłyi	4 29	19 42		22 16	13 41
3	Piątek	Zn. ś. Szczep. †	21 Symeona	4 31	19 41		22 46	14 55
4	Sobota	Dominika	22 Marji Mah.	4 32	19 39		23 26	16 2
31. Niedz. w r. 11. po Ziel. Świątk. Ewang: O uzdrow. głuchoniem. Mar. 7.								
5	Niedz.	NPM. Śnież.	23 Trofyma	4 33	19 37		—	17 0
6	Poniedz.	Przemien. Pańsk.	24 Chrystyny	4 35	19 36		0 15	17 46
7	Wtorek	Kajetana	25 Usp. ś. An	4 36	19 34		1 14	18 22
8	Środa	Cyrjaka	26 Jermołaja	4 38	19 33		2 20	18 48
9	Czwart.	Jana Vianney	27 Pantałem.	4 39	19 31		3 29	19 9
10	Piątek	Wawrzyń. † ●	28 Prok. i N.	4 40	19 29		4 38	19 26
11	Sobota	Zuzanny	29 Kałynyka	4 42	19 27		5 48	19 41
32. Niedz. w r. 12. po Ziel. Świątk. Ewang.: O miłosier. Samaryt. Łuk. 10.								
12	Niedz.	Klary p.	30 Syły	4 43	19 26		6 56	19 54
13	Poniedz.	Hipolita	31 Jewdokim.	4 45	19 24		8 7	20 7
14	Wtorek	Euzebiusza P.	1 Serp Petra	4 46	19 22		9 15	20 21
15	Środa	Wnieb. NPM.	2 Stefana m.	4 48	19 20		10 27	20 37
16	Czwart.	Rocha wyzn.	3 Izaakija	4 49	19 18		11 42	20 56
17	Piątek	Jacka wyzn. †	4 Otrok. wE.	4 51	19 16		13 0	21 22
18	Sobota	Heleny ces. ☽	5 Euzypija	4 52	19 14		14 18	21 58
33. Niedz. w r. 13. po Ziel. Świątk. Ewang.: O uzdr. 10 trędowatych. Łuk. 17.								
19	Niedz.	Ludw. z Tul.	6 Preob. H.	4 54	19 12		15 32	22 48
20	Poniedz.	Bernarda op.	7 Dometyja	4 55	19 10		16 34	23 56
21	Wtorek	Joanny Fr.	8 Jemyłjana	4 57	19 8		17 23	—
22	Środa	Tymoteusza	9 Mafteja a.	4 58	19 6		17 58	1 18
23	Czwart.	Filipa	10 Laurentyj.	5 0	19 4		18 25	2 48
24	Piątek	Bartłom. † ◯	11 Eupta	5 1	19 2		18 46	4 19
25	Sobota	Ludwika kr.	12 Fotyja	5 3	19 0		19 3	5 48
34. Niedz. w r. 14. po Ziel. Świątk. Ewang.: O służeniu Bogu i mam. Mat. 6.								
26	Niedz.	NMP. Jasnogórsk.	13 Maksyma	5 4	18 58		19 20	7 14
27	Poniedz.	Jana Kalas.	14 Mycheja	5 6	18 56		19 37	10 39
28	Wtorek	Augustyna	15 Uspen. B.	5 7	18 54		19 56	8 1
29	Środa	Ścięcie Ś. Jana	16 Diomeda	5 9	18 52		20 19	11 22
30	Czwart.	Róży Lim.	17 Myrona m.	5 10	18 50		20 47	12 39
31	Piątek	Rajmunda †	18 Flora i Ł.	5 12	18 48		21 23	13 50

10 sierpnia: Św. Wawrzyniec, patron diecezji chełmińskiej.

Z początkiem sierpnia długość dnia wynosi 15 godz. 16 minut. — Z końcem miesiąca 13 godzin 36 minut.

Zmiany księżyca.

☾ Ostatnia kwadra dnia 2 o godzinie 7 min. 26. Piękne dni.

● Nów dnia 10 o godz. 9 min. 45. Parno.

Dnia 10. sierpnia obrączkowe zaćmienie słońca; u nas nie widzialne.

☽ Pierwsza kwadra dnia 18 sierpnia o godzinie 5 min. 32. Zmiennie.

◯ Pełnia dnia 24 sierpnia o godz. 20 min. 36. Chłodno.

☾ Ostatnia kwadra dnia 31 o godzinie 20 min. 39 Niestała pogoda.

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

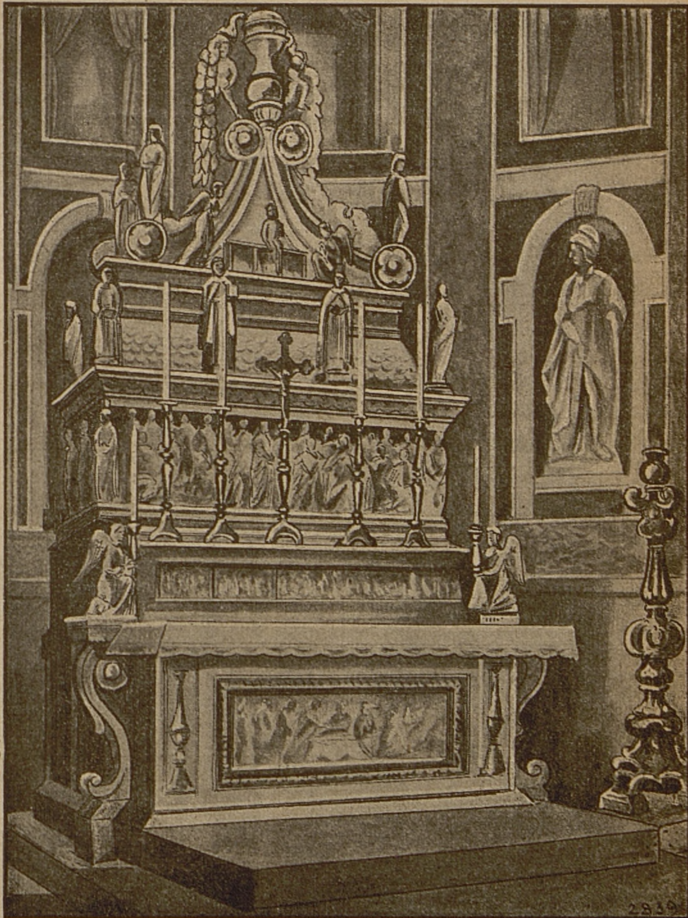
Prawdziwe lato w pełni; częste burze nocne, nieraz z gradobiciem aż do 20; do 26 deszcze lokalne i spadek temperatury; pod koniec miesiąca ustala się chłodna pogoda.

Kalendarz żydowski.

Dnia 12 sierpnia 1 Elul.

Sierpień, miesiąc Wniebowzięcia N. M. Panny, ma dni 31.

U grobu św. Dominika w Bolonji.

Kości św. Dominika spoczywają w starym kościele dominikańskim San Domenico w mieście Bolonji (w półn. Włoszech). Ściany kaplicy Świętego zdobią artystyczne malowidła. Kaplica ta, zwana Arca di San Domenico, jest jednym z najpiękniejszych i najbardziej melancholijnych relikwiarzy, jakie stworzyła kiedykolwiek ręka pobożnego artysty ku czci Świętych. Grobowiec wykuty jest z białego marmuru. Właściwy relikwiarz zdobią wypukłorzeźby, przedstawiające sceny z życia św. Dominika. Górną część ołtarza, skomponowaną jako wieko relikwiarza, zdobią artystyczne posągi Świętych. W różnych wiekach współzawodniczyli ze sobą różni artyści w ozdabianiu miejsca wiecznego spoczynku Świętego. W ten sposób powstała baśń ze złota i marmuru, zaklęta w kamień starochrześcijańska pobożna legenda. Wtyle grobowca znajduje się nisza kontemplacyjna, gdzie pielgrzym może uklęknąć i spędzić chwilę w bezpośredniej bliskości Świętego. Może tam porozmawiać z wielkim cudotwórcą i otworzyć przed nim swe serce.

Zapiski.

Wrzesień
Po rusińsku: **Wreseń**
Po czesku: **Září**

Po słoweńsku: **Kimowec**
Po kroacku: **Rujan**

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
1	Sobota	Bronisławy	19 Andreja	5 13	18 46		22 10	14 52
35. Niedz. w r. 15. po Ziel. Świątk. Ewang.: O wskrzesz. syna w Naim. Łuk. 7.								
2	Niedz.	Stefana kr.	20 Samuiła	5 15	18 44		23 6	15 43
3	Poniedz.	Serafiny	21 Tadeja	5 16	18 42		—	16 22
4	Wtorek	Rozalji	22 Ahatonika	5 18	18 40		0 9	16 52
5	Środa	Wawrzyńca	23 Łuppa m.	5 19	18 38		1 18	17 15
6	Czwart.	Zacharjasza	24 Eutychija	5 21	18 35		2 27	17 33
7	Piątek	Reginy †	25 Wartołom.	5 22	18 33		3 37	17 49
8	Sobota	**Narodzenie NPM.**	26 Adryana	5 24	18 31		4 46	18 2
36. Niedz. w r. 16. po Ziel. Świątk. Ewang.: O uzdrow. opuchłego. Łuk. 14.								
9	Niedz.	Piotra Kl. ●	27 Pymona	5 25	18 29		5 55	18 16
10	Poniedz.	Mikołaja	28 Mojseja	5 27	18 27		7 5	18 30
11	Wtorek	Prot. i Jacka	29 Usik. hł.	5 28	18 24		8 17	18 45
12	Środa	**Imienia Marji**	30 Aleksandr.	5 30	18 22		9 31	19 3
13	Czwart.	Walerjana	31 Poł. Poj. B	5 31	18 20		10 47	19 27
14	Piątek	Pod. św. Krzyża †	1 Wreseń.	5 33	18 18		12 6	19 59
15	Sobota	**7 bol. N. Marji P.**	2 Mamanta	5 34	18 16		13 20	20 43
37. Niedz. w r. 18. po Ziel. Świątk. Ewang.: O miłości Boga i bliźn. Mat. 22.								
16	Niedz.	Ludmiły ☽	3 Antyma	5 36	18 13		14 25	21 42
17	Poniedz.	Hildegarda	4 Wawyły	5 37	18 11		15 17	22 57
18	Wtorek	Tomasza	5 Zacharyja	5 39	18 9		15 56	—
19	Środa	Jannarego S. d,	6 W. cz. Myc.	5 40	18 7		16 25	0 21
20	Czwart.	Eustachj.	7 Sostena	5 42	18 5		16 48	1 49
21	Piątek	Mateusz. Ew. S.d.	8 Rożdż. B.	5 43	18 2		17 6	3 17
22	Sobota	Maurycego S.d.	9 Joakima	5 45	18 0		17 24	4 43
38. Niedz. w r. 19. po Ziel. Świątk. Ewang.: O uzdrowieniu paralityka. Mat. 9.								
23	Niedz.	Tekli ☺	10 Mynodora	5 46	17 58		17 41	6 8
24	Poniedz.	Ruperta	11 Feodora	5 48	17 56		17 59	7 31
25	Wtorek	Bł. Władysł. z G.	12 Awtonoma	5 49	17 54		18 20	8 55
26	Środa	Cyprjana	13 Kornyła	5 51	17 51		18 47	10 15
27	Czwart.	Kosmy i Dam.	14 Wozn. Kr.	5 52	17 49		19 20	11 31
28	Piątek	Wacława †	15 Nikity	5 54	17 47		20 3	12 39
29	Sobota	**Michała archan.**	16 Josafata m.	5 56	17 45		20 56	13 35
39. Niedz. w r. 20. po Ziel. Świątk. Ewang.: O szacie godowej. Mat. 22.								
30	Niedz.	Hieronima	17 Sofji mucz	5 57	17 43		21 58	14 20

29 września: Św. Michał, patr

Z początkiem września długość dnia wynosi 13 godzin 33 min. Z końcem miesiąca 11 g. 46 min

Zmiany księżyca.

● Nów d. 9 września o godzinie 1 minut 20. Pięknie.

☽ Pierwsza kwadra dnia 16 września o godzinie 13 min. 25. Sucho.

☺ Pełnia do 23 o godzinie 5 minut 18. Pogodnie.

Dnia 23 września początek jesieni.

Słońce wstępuje w znak Wagi.

☾ Ostatnia kwadra dnia 30 września o godzinie 13 minut 29. Ciepło.

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

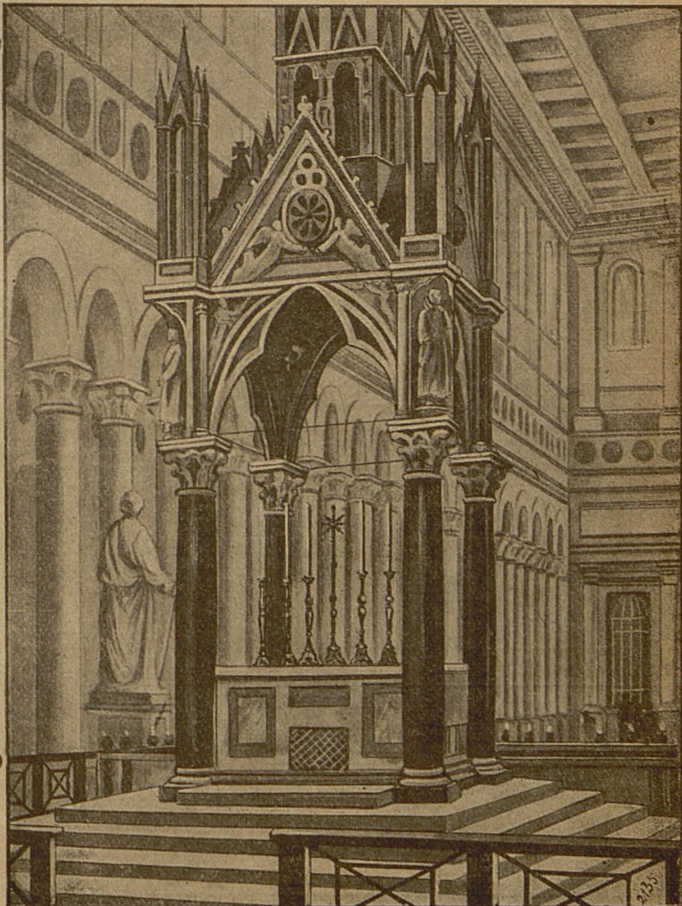
Pięknie i sucho aż do 24; koło 25 pogoda pogarsza się chwilowo, poczem znów pogodnie i ciepło do końca miesiąca.

Kalendarz żydowski.

Dnia 10 września 1 Tiszri, 5695 (niedostateczny rok o 383 dniach), Nowy Rok; dnia 11 września 2 Tiszri II święto; dnia 12 wrz. 3 Tiszri post Gedaljah; dnia 19 wrz. 10 Tiszri św. pojednania, dnia 24 15 Tiszri Kuczki; dnia 25 wr. 16 Tiszri II święto; dnia 30 wrz.. 21 Tiszri św. palm

Wrzesień, miesiąc św. Anioła Stróża, ma dni 30.

U grobu apostoła narodów, św. Pawła, w Rzymie.

Niedaleko Rzymu, przy Via Laurentina (drodze Laurentyńskiej) leży miejscowość San Paole alle tre fontane, czyli „Św. Paweł u trzech źródeł“. Tam to za panowania cezarza Nerona poniósł śmierć męczeńską apostoł narodów, św. Paweł. Wedle podania, w miejscu, gdzie spadła jego święta głowa, ścięta z rozkazu cezara, wytrysły z ziemi trzy źródła. Dzisiaj nad grobem Apostoła wznosi się wspaniała bazylika, zbudowana około r. 1830 po pożarze znajdującej się w tem samem miejscu starej bazyliki. Ojciec św. Pius IX poświęcił ją uroczyście w r. 1854. Cały świat przyczynił się do budowy świętego przybytku. Drewniany strop pochodzi ze Szwecji, alabaster z Egiptu, malachit z Rosji. Grobowiec Apostoła spoczywa na czterech kolumnach, ozdobionych postaciami czterech Świętych i połączonych sklepieniem, zakończonem wieżyczką. W miejscu tem, kryjącem ciało księcia apostołów, przeżywa pobożny pielgrzym chwile dziwnego wzruszenia.

Zapiski.

Październik

Po rusińsku: **Żowten**

Po czesku: **Říjen**

Po słoweńsku: **Kolopersk**

Po kroacku: **Kolopersk**

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu.	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
1	Poniedz.	Bł. Jan z Dukli	18 Eumenyja	5 59	17 40		23 5	14 53
2	Wtorek	Anioł. Stróż.	19 Tryfona	6 0	17 38		—	15 18
3	Środa	Teresy od D.J.	20 Eustachija	6 2	17 36		0 14	15 38
4	Czwart.	Franc. Ser.	21 Kondrata	6 3	17 34		1 24	15 55
5	Piątek	Placyda i t. m. †	22 Foki i J.	6 5	17 32		2 33	16 9
6	Sobota	Brunona	23 Zacz. ś. J.	6 6	17 29		3 42	16 23
40. Niedz. w r. 21. po Ziel. Świątk. Ew.: O uzdrowieniu syna król. Jan 4.								
7	Niedz.	**M. P. Różańcow.**	24 Tekli m.	6 8	17 27		4 52	16 37
8	Poniedz.	Brygidy 🌑	25 Eufrozyny	6 9	17 25		6 4	16 52
9	Wtorek	Dionizego	26 Joana boh.	6 11	17 23		7 18	17 10
10	Środa	Franc. Borg.	27 Kalistrata	6 12	17 21		8 35	17 32
11	Czwart.	Emiljana	28 Charytona	6 14	17 19		9 53	18 2
12	Piątek	Maksymilj. †	29 Kyrjaka	6 15	17 17		11 10	18 43
13	Sobota	Edwarda	30 Hryhoryja	6 17	17 15		12 18	19 37
41. Niedz. w r. 23. po Ziel. Świątk. Ewang.: O dłużn. i złym słudze. Mat. 18.								
14	Niedz.	Kaliksta	1 Żowt. Pok "	6 19	17 13		13 13	20 47
15	Poniedz.	Jadwigi ☽	2 Kyrjana	6 20	17 11		13 55	22 6
16	Wtorek.	Sławomira	3 Dyonizyja	6 22	17 9		14 27	23 30
17	Środa	Małgorzaty	4 Jerofteja	6 23	17 7		14 51	—
18	Czwart.	Łukasza ew.	5 Charytyny	6 25	17 5		15 10	0 56
19	Piątek	Piotra z A. †	6 Tomy ap.	6 27	17 3		15 28	2 19
20	Sobota	Felicjana	7 Serhija m.	6 28	17 1		15 44	3 42
42. Niedz. w r. 22. po Zielon. Świątk. Ewang.: O monecie czynszowej. Mat. 22.								
21	Niedz.		8 Pełahiji	6 30	16 59		16 2	5 4
22	Poniedz.	Korduli 🌕	9 Jakowa a.	6 31	16 57		16 22	6 26
23	Wtorek	Jana Kap.	10 Eułampija	6 33	16 55		16 46	7 48
24	Środa	Rafała arch.	11 Fyłypa ap.	6 35	16 53		17 17	9 7
25	Czwart.	Bolesława	12 Prowa m.	6 37	16 51		17 56	10 20
26	Piątek	Ewarysta †	13 Karpa	6 38	16 49		18 46	11 22
27	Sobota	Sabiny	14 Nazaryja	6 40	16 47		19 45	12 12
43. Niedz. w r. 23. po Ziel. Świątk. Ewang.: O wskrzeszeniu córki Jaira. Mat. 9.								
28	Niedz.		15 Eutymija	6 42	16 45		20 51	12 50
29	Poniedz.	Narcisa	16 Lonhina	6 44	16 43		22 0	13 19
30	Wtorek	Alfonsa R. ☾	17 Ozyji i A.	6 45	16 42		23 9	13 41
31	Środa	Marcelego	18 Łuki ew.	6 47	16 40		—	13 59

15. października: Św. Jadwiga, patronka Śląska.

Z początkiem października długość dnia wynosi 11 godzin 41 min. Z końcem miesiąca godz. 9 min. 53.

Zmiany księżyca.

🌑 Nów dn. 8 paźdz. o godz. 16 min. 4. Słoneczno.

☽ Pierwsza kwadra dnia 15 październ. o godz. 20 minut 29. Ciepło.

Pełnia dnia 22 paźdz. o godz. 16 minut 1. Deszcz.

Ostatnia kwadra dnia 30 paźdz. o godz. 9 min. 21. Chłodno.

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

Październik jest pogodny i bardzo ciepły aż do 18; od 18 do 25 obfite opady, potem chłodno i pogodnie do końca.

Kalendarz żydowski.

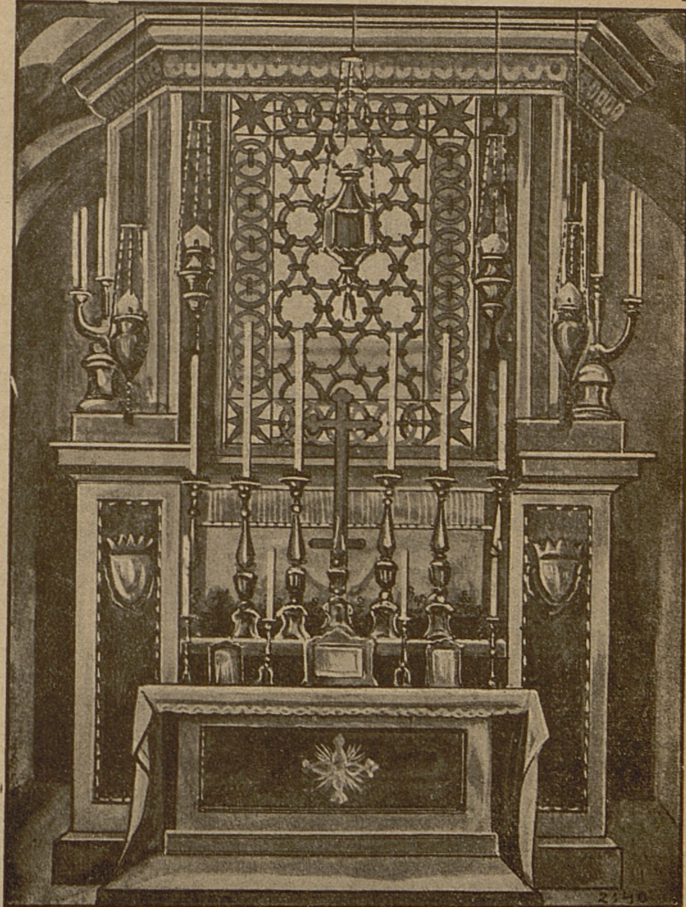
Dnia 1 październ. 22 Tiszri koniec kuczek; dnia 2 paźdz. 23 Tiszri radość z prawa; dnia 10 paźdz. 1 Marcheswan.

Przysłowia:

Na św. Franciszka, chłop już w polu nic nie zyska.

Październik, miesiąc Różańca św., ma dni 31.

U trumny św. Franciszka w Asyżu.

Kiedy pielgrzym przybywa do miasteczka Asyżu w środkowych Włoszech, aby złożyć hołd śmiertelnym szczątkom św. Franciszka, wstępuje naprzód w nabożnej kontemplacji do olbrzymiego kościoła Maria degli Angeli, niedaleko dworca kolejowego. Wewnętrzu ogromnej świątyni znajduje się mała kapliczka; była to ongiś uboga cela, w której zakończył życie Święty. Właściwy grobowiec znajduje się o godzinę drogi od kościoła, w klasztorze San Franzesco. Wznosi się on na t. zw. „piekielnej górze“, gdzie niegdyś grzebano zbrodniarzy i którą św. Franciszek w pokorze wybrał na miejsce wiecznego spoczynku. Obecnie stoją na wzgórzu dwa kościoły: dolny i górny. Z kościoła dolnego schodzi się do krypty, gdzie mieści się grób Świętego, wykuty w skale i bogato wyposażony. Pośrodku krypty, pomiędzy czterema kolumnami wznosi się marmurowy ołtarz. Nad nim znajduje się kamienna trumna, otoczona grubą złoconą kratą. —

— — — — — — — — —

Zapiski.

Listopad

Po rusińsku: **Listopad**

Po czesku: **Listopad**

Po słoweńsku: **Listopad**

Po kroacku: **Studenij**

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu.	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
1	Czwart.	Wsz. Święt.	19 Joiła	6 48	16 38	♌	0 19	14 15
2	Piątek	*Dzień zad.* †	20 Artemija	6 50	16 36	♍	1 27	14 29
3	Sobota	Huberta, Idy	21 Ilarjona	6 52	16 34	♍	2 35	14 42
44. Niedz. w r. 24 po Ziel. Świątk. Ewang.: O łodzi Chrystusowej. Mat. 8.								
4	Niedz.	Karola Bor.	22 Awerkija	6 53	16 33	♎	3 46	14 57
5	Poniedz.	Zacharjasza	23 Jakowa a.	6 55	16 32	♎	4 59	15 14
6	Wtorek	Leonarda	24 Arefty	6 56	16 30	♎	6 16	15 35
7	Środa	Bł. Anton. B. ●	25 Markijana	6 58	16 28	♏	7 35	16 2
8	Czwart.	Bogumiła	26 Demetryja	7 0	16 27	♏	8 54	16 40
9	Piątek	Teodora †	27 Nestora	7 1	16 25	♐	10 7	17 31
10	Sobota	Andrzeja Aw.	28 Terentyja	7 3	16 24	♐	11 8	18 31
45. Niedz. w r. 25 po Ziel. Świątk. Ewang.: O dobrem nasieniu. Mat. 13.								
11	Niedz.	Marcina b.	29 Anastazji	7 4	16 22	♑	11 55	19 56
12	Poniedz.	Marcina p.	30 Zenona	7 6	16 21	♑	12 29	21 19
13	Wtorek	Stanisł. Kost.	31 Stachija	7 8	16 20	♒	12 55	22 44
14	Środa	Serafina ☽	1 List. Kosmy	7 10	16 18	♒	13 16	—
15	Czwart.	Leopolda	2 Akindyna	7 11	16 17	♓	13 33	0 6
16	Piątek	M. B. Ostrobr. †	3 Josyfa i A.	7 13	16 15	♓	13 50	1 27
17	Sobota	Grzegorza	4 Joanikija	7 15	16 14	♈	14 6	2 46
46. Niedz. w r. 26 po Ziel. Świątk: Ewang.: O ziarnie gorczycznem. Mat. 15.								
18	Niedz.	Sałomei	5 Hałaktyon.	7 16	16 13	♉	14 25	4 6
19	Poniedz.	Elżbiety	6 Pawła ap.	7 18	16 12	♉	14 47	5 26
20	Wtorek	Feliksa W.	7 Jerona	7 19	16 11	♉	15 15	6 45
21	Środa	Ofiarow. N. M. P. 🌕	8 Mychaiła	7 21	16 10	♉	15 50	8 0
22	Czwart.	Cecylji	9 Onesyfora	7 22	16 9	♊	16 36	9 7
23	Piątek	Klemensa †	10 Oresta	7 24	16 8	♊	17 32	10 3
24	Sobota	Jana od k.	11 Myny	7 25	16 7	♋	18 36	10 46
47. Niedz. w r. 27 po Ziel. Świątk. Ewang.: O końcu świata. Mat 24.								
25	Niedz.	Katarzyny	12 Josafata	7 27	16 6	♋	19 44	11 19
26	Poniedz.	Konrada	13 Joana Złat.	7 28	16 5	♋	20 54	11 43
27	Wtorek	Walerjana	14 Fyłypa	7 30	16 4	♌	22 2	12 3
28	Środa	Zdzisławy	15 Samsona	7 31	16 3	♌	23 10	12 19
29	Czwart.	Saturnina ☾	16 Mateja Ap.	7 33	16 3	♍	—	12 33
30	Piątek	Andrzeja ap. †	17 Hryhoryja	7 34	16 2	♍	0 18	12 47

Z początkiem listopada długość dnia wynosi 9 godzin 51 minut. Z końcem miesiąca zmniejsza się do 8 godz. 28 min.

Zmiany księżyca.

● Nów dnia 7 listopada o godz. 8 minut 43. Sucho.

☽ Pierwsza kwadra dnia 14 listop. o godz. 3 min. 39. Chłodno.

🌕 Pełnia dnia 21 listopada o godz. 5 min. 26. Mokro i zimno.

☾ Ostatnia kwadra dnia 29 listopada o godz. 6 min. 39. Pogod.

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

Sucho i stosunkowo ciepło do 13., potem wilgotno i chłodno do 26; pod koniec miesiąca jeszcze kilka pięknych dni jesiennych.

Kalendarz żydowski.

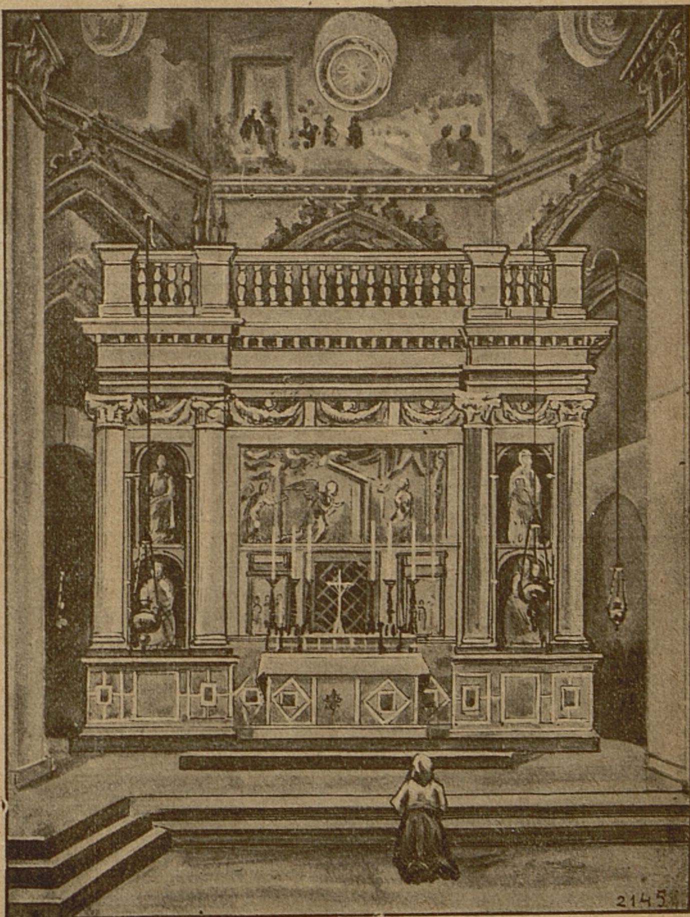
Dnia 8 listopada 1 Kislew.

Przysłowia:

W listopadzie białogłowy przędą swe kądziele, a co święto, co niedziela, brzęczy gdzieś wesele.

Listopad, miesiąc zaduszek, ma dni 30.

Domek Najśw. Rodziny w Loreto.

Każdy z Czytelników kalendarza zna coś, co pochodzi z Loreto. Ale prawdopodobnie nie domyśla się, co to takiego. Jest to litanja Loretańska, którą odmawia każdy katolik. Powstała ona właśnie w Loreto (miasteczku włoskiem, położonem nad morzem Adrjatyckiem). Wedle pobożnego podania, domek, w którym mieszkała niegdyś Najśw. Rodzina, przenieśli aniołowie z Nazaretu do Loreto, kiedy Turcy chcieli go zburzyć. W Loreto wybudowano nad nim wspaniałą bazylikę. Jest faktem historycznym, że już w XIII stuleciu znajdował się w Loreto kościółek odpustowy, dalej faktem jest, że domek loretański jest przybytkiem Marji, który Królowa nieba uświęciła niezliczonemi dowodami swojej mocy i dobroci. Pani nasza z Loreto jest również patronką lotników. W uroczystości poświęcenia figury Marji w roku 1922 wzięli udział oprócz wysokich dostojników kościelnych i świeckich, również lotnicy, którzy ze swych samolotów obsypali figurę deszczem kwiecia.

Zapiski.

Grudzień

Po rusińsku: **Gruden**

Po czesku: **Prosinec**

Po słoweńsku: **Gruden**

Po kroacku: **Prosinac**

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu.	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
1	Sobota	Eligjusza	18 Platona	7 36	16 2	♍	1 26	13 1

48. Niedz. w r. 1. Adwentu Ewang.: O znakach na niebie i ziemi. Łuk. 21.

2	Niedz.	Bibjany	19 Audija	7 37	16 1	♎	2 37	13 17
3	Poniedz.	Franc. Ks.	20 Hryhorija	7 38	16 1	♎	3 51	13 36
4	Wtorek	Barbary	21 Wowed. B	7 39	16 0	♏	5 9	14 0
5	Środa	Sabby op.	22 Fyłymona	7 41	15 59	♏	6 30	14 33
6	Czwart.	Mikołaja ●	23 Amfilochij.	7 42	15 59	♐	7 47	15 19
7	Piątek	Ambrożego †	24 Kłymenta	7 43	15 59	♐	8 55	16 21
8	Sobota	Niep. Pocz.	25 Jekateryn.	7 44	15 59	♑	9 49	17 38

49. Niedz. w r. 2. Adwentu. Ewang.: O Janie w więzieniu. Mat. 11.

9	Niedz.	Leokadji	26 Ałypija	7 45	15 59	♑	10 29	19 2
10	Poniedz.	NMP. Loret.	27 Jakowa	7 47	15 58	♒	10 58	20 29
11	Wtorek	Damazego	28 Stefana ap.	7 48	15 58	♒	11 21	21 54
12	Środa	Aleksandra	29 Paramona	7 49	15 58	♓	11 39	23 16
13	Czwart.	Łucji i Ot. ☽	30 Andreja a.	7 50	15 58	♓	11 56	—
14	Piątek	Spirydjona †	1 Grud. Naum.	7 51	15 58	♓	12 13	0 36
15	Sobota	Walerjana	2 Awakuma	7 51	15 59	♈	12 30	1 55

50. Niedz. w r. 3. Adwentu. Ewang.: O świadectwie św. Jana. Jan 1.

16	Niedz.	Adelajdy	3 Sofonja	7 52	15 59	♈	12 50	3 13
17	Poniedz.	Łazarza	4 Warwary	7 53	15 59	♈	13 16	4 31
18	Wtorek	Gracjana	5 Sawy	7 54	15 59	♈	13 48	5 46
19	Środa	Nemezj. S. d	6 Nykołaja	7 54	16 0	♊	14 29	6 55
20	Czwart.	Teofila ○	7 Ambrozyj.	7 55	16 0	♊	15 21	7 55
21	Piątek	Tomasza Ap. S.d.	8 Pałapija	7 55	16 1	♊	16 23	8 42
22	Sobota	Zenona S. d.	9 Zaczat. B.	7 56	16 1	♋	17 30	9 18

51. Niedz. w r. 4. Adwentu. Ew.: O 15. roku panow. ces. Tyberjusza. Łuk. 3.

23	Niedz.	Wiktorji	10 Myny	7 56	16 2	♋	18 39	9 45
24	Poniedz.	Adama i Ewy	11 Danyiła	7 57	16 2	♌	19 48	10 7
25	Wtorek	Boże Narodzenie	12 Spirydjona	7 57	16 3	♌	20 56	10 24
26	Środa	Szczepana m.	13 Eustratija	7 58	16 3	♌	22 3	10 39
27	Czwart.	Jana Ewang.	14 Tyrsa	7 58	16 4	♍	23 11	10 52
28	Piątek	Młodzianków†	15 Eleuterija	7 58	16 5	♍	—	11 6
29	Sobota	Tomasza b. ☾	16 Teofaniji	7 58	16 6	♎	0 19	11 21

52. Niedz. w r. Ewang.: O proroctwie Symeona i Anny. Łuk. 2.

30	Niedz.	Dawida kr.	17 Danyła	7 59	16 6	♎	1 30	11 38
31	Poniedź.	Sylwestra	18 Sewastyj.	7 59	16 7	♏	2 44	11 58

Długość dnia 1 grudnia wynosi 8 godzin 26 min. Ubywa dnia jeszcze 21 minut, pod koniec przybywa 3 minuty.

Zmiany księżyca.

● Nów dnia 6 grudnia o godzinie 12 minut 24.

☽ Pierwsza kwadra dnia 13 grud. o godz. 11 min. 51. Silne opady.

○ Pełnia dnia 20 grudnia o godz. 21 min. 53. Śnieg.

Dnia 22. grudnia początek zimy. Słońce wstępuje w znak Koziorożca.

☾ Ostatnia kwadra dnia 29 grud. o godz. 3 min. 8. Zmiennie

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

Sucho i zimno do do 9; od 10 do 14 obfite deszcze, potem śnieg i niestała pogoda do końca miesiąca.

Kalendarz żydowski.

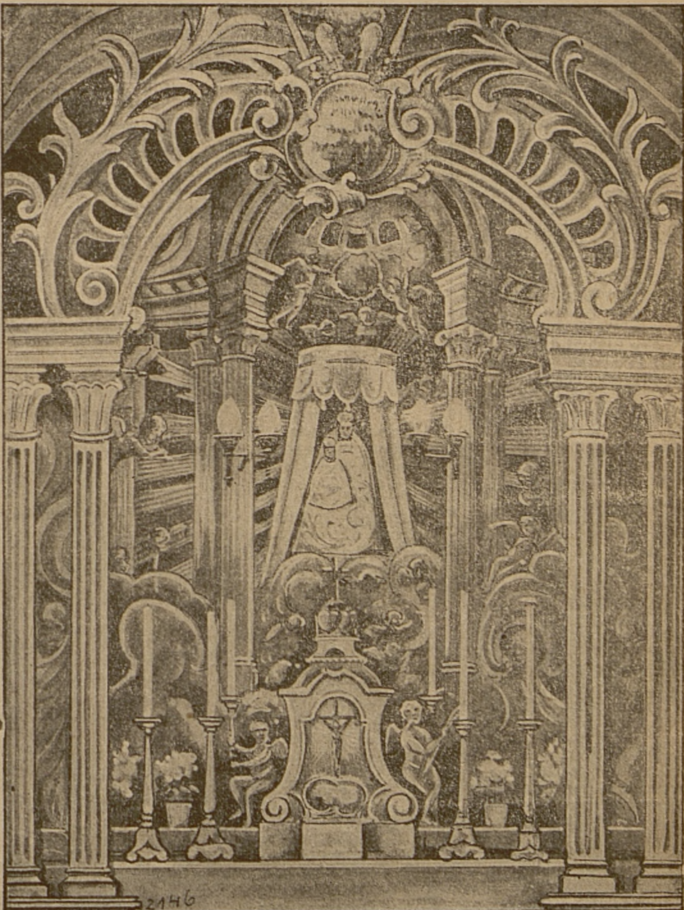
Dnia 2 grudnia 25 Kislew, poświęcenie świątyni, dnia 7 grudnia 1 Tebet, dnia 16 gr. 10 Tebet, post, oblężenie Jerozolimy.

Przysłowia:

Święta Łucja — dnia przyrzuca.

Grudzień, miesiąc Bożego Narodzenia, ma dni 31.

U stóp cudownej figury Madonny w Mariazell.

Miało to być w roku 1157, kiedy pewien pobożny pustelnik wędrował przez dzikie góry, przez olbrzymie bezdrożne puszcze, zatrzymując się wreszcie na płaskowzgórzu, gdzie obecnie leży miejscowość Mariazell (w Styrji).

Pustelnik zbudował sobie celę, wyrzeźbił z drzewa figurę Najświętszej Dziewicy z Dzieciątkiem Jezus i żył bogobojnie w swojej samotni. Okoliczni mieszkańcy przychodzili modlić się pod figurę i rychło rozniosła się wieść o łaskach, uzyskiwanych za przyczyną Najświętszej Dziewicy z Mariazell. Miejscowość zaczęła się szybko rozwijać, rok rocznie ściągały do Mariazell coraz liczniejsze rzesze pielgrzymów. Kiedy w. r. 1775 obchodzono 600 rocznicę łaskami słynącego kościoła, przybyło do Mariazell 373.000 pielgrzymów. Obecnie pośrodku kościoła stoi kaplica z cudowną figurą. Ołtarz jest cały ze srebra. Pod baldachimem króluje wyrzeźbiona z drzewa lipowego figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem Jezus. Od r. 1908 głowę Królowej niebios zdobi złota korona, poświęcona przez papieża.

— — — — — — — — —

Zapiski.

Wykaz alfabetyczny Świętych

z oznaczeniem dnia i miesiąca.

A.

Aaron 16 kwietnia.
Abdas 16 maja.
Abdon męcz. 30 lipca.
Abel 2 stycznia.
Abercyusz 25 lutego.
Abigail 5 grudnia.
Abraham 9 października.
Absalon m. 2 września.
Akka 20 listopada.
Akariusz 22 czerwca.
Acyusz 1 maja.
Achacy 22 czerwca.
— 27 listopada.
Achileusz 12 maja.
Adam 24 grudnia.
Adaukt 30 sierpnia.
Adelinda 28 sierpnia.
Adelgunda 30 stycznia.
Adelajda 5 lutego.
Adelrus, 20 sierpnia.
Adolary 21 kwietnia.
Adolf 11 maja.
— 17 czerwca.
— 21 sierpnia.
Adolfina 27 września.
Adryan 14 marca.
Agapit 6 sierpnia.
Agata 5 lutego.
Agaton 10 stycznia.
Agnieszka 16 listopada.
— panna i męcz.
21 i 28 stycznia.
czeska 6 i 28 mar.
Agrykola 8 listopada.
Alban 21 czerwca.
Albert 8 kwietnia.
— 15 listopada.
Albin 3 marca.
Albina p. m. 16 grudnia.
Albrecht 23 kwietnia.
Aleksander m. 18 marca.
— 26 lutego.
— 3 maja.
— 12 grudnia.
Aleksy 17 lipca.
Alfred 19 lipca.
Alipiusz 15 sierpnia.
Alojzy 21 czerwca.
Alfons Liguori 2 sierpnia.
Alto 9 lutego.
Amalia 10 lipca.
— 8 października.
Amand biskup 8 kwietnia.
Amat 13 września.
Ambroży 16 października.
— 7 grudnia.
Ammon 8 września.
— 20 grudnia.
Amos 31 marca.
Anaklet 13 lipca.
Anastazya 15 kwietnia.
— męcz. 25 grudnia.
Anastazy m. 25 stycznia.
— bisk. 27 kwietnia.
Anaziasz 21 sierpnia.
Anatolia p. m. 9 lipca.
Anatol 3 lipca.
Aniela 21 maja.
Angelika 28 marca.
Angelina 16 lipca.
Anna 26 lipca.
Anzelm 18 marca.
— 21 kwietnia.
Antonia p. m. 10 kwietnia.
Antoni pust. 17 stycznia.
— Pad. 13 czerwca.
Apolinary 23 lipca.
Apolonia 9 lutego.
Apoloniusz m. 18 kwietnia.
Appia m. 22 listopada.
Akwilin 29 stycznia.
— 15 czerwca.
Akwilina 12 czerwca.
Arkadyusz 12 stycznia.
Archelans 26 grudnia.
Arnold 18 lipca.
— 1 grudnia.
Arnulf 18 czerwca.
Arnulf bisk. 18 lipca.
— 15 sierpnia.
Arseniusz 19 lipca.
Atanazia 26 lutego.
— 14 sierpnia.
Atanazy 2 maja.
— 26 listopada.
Augusta 27 marca.
Augustyn 26 maja.
— Dr. Kośc. 28 sierp.
— 3 sierpnia.
August 7 października.
— 3 sierpnia.
Aurelia 3 grudnia.
Aurelian 16 czerwca.
Awit 5 lutego.
— kapłan 13 czerwca.

B.

Babyas 24 stycznia.
Bademus 10 kwietnia.
Bagnus 5 czerwca.
Balbina 21 marca.
Baldomer 27 lutego.
Baltazar 6 stycznia.
Barbara 4 grudnia.
Barbat 19 lutego.
Barnaba 11 czerwca.
Bartłomiej Ap. 24 sierpnia.
— pust. 24 czerw.
— bisk. 26 czerw.
Baruch 30 maja.
Bazylides 12 czerwca.
Bazylissa 9 stycznia.
Bazyli W. 14 czerwca.
— męcz. 22 marca.
Batylda 26 stycznia.
Beata 22 grudnia.
Beatrix 29 czerwca.
Beda 26 maja.
Benedykt bisk. 15 kwietnia.
— opat 21 marca.
Benigna 9 maja.
Benignus 6 czerwca.
Benjamin 31 marca.
Benon 16 czerwca.
Benwenut 17 czerwcn.
Bernard 30 sierpnia.
Bernardyn 20 maja.
Bernhard 20 sierpnia.
— 21 sierpnia.
Berta 4 lipca.
Bertila 5 listopada.
Bertold 27 lipca.
Bertinus 5 września.
Bertram 17 sierpnia.
Bertrand 15 października.
Bibianna 2 grudnia.
Blandyna 5 listopada.
Błażej 3 lutego.
Bogumił 7 czerwca.
Bogusław 9 kwietnia.
Bona 24 kwietnia.
Bonawentura 15 lipca.
Bonifacy bisk. 5 czerwca.
— męcz. 14 maja.
Brancyucz 26 marca.
Brykcyusz 9 lipca.
Brygida 1 lutego.
Brygitta 8 października.
Bronisława 3 września.
Brunon 21 kwietnia.
— 17 maja.
— 6 października.
Burkhard 11 października.
Busso 27 listopada.

C.

Cecylia p. 22. listopada.
Cecyliusz 8 czerwca.
Celestyn 6 kwietnia.
Celina 21 października.
Celsus 28 lipca.
Cezaryusz 27 sierpnia.
Charitas p. m. 1 sierpnia.
Chrystian 14 maja.
Chrystyn 24 lipca.
Chrystyna 15 grudnia.
Chryzogon 24 listopada.
Chryzolog 4 grudnia.
Chryzostom 27 stycznia.
Cilinia 21 października.
Cypryan bisk. 14 września.
— męcz. 26 września.
Cyryak 8 sierpnia.
Cyryl męcz. 29 marca.
Cyryla p. m. 5 lipca.
Cyryl i Metody 5 lipca.
Cyryn męcz. 12 czerwca.
Cyrus męcz. 31 stycznia.
Czesław 20 lipca.
40 Męczenników 10 marca.
4 Koronatów 8 listopada.

D.

Dagobert 23 grudnia.
Damazy 11 grudnia.
Damian 27 września.
Daniel 21 lipca.
Dariusz 3 kwietnia.
Dawid 30 grudnia.
Delfina 26 września.
Delfin 24 grudnia.
Dewota 27 stycznia.
Demetryusz 9 kwietnia.
— 22 grudnia.
Dezyderiusz 23 maja.
Ditmar 26 września.
Ditrich 6 maja.
Dignus 18 grudnia.
Dionizia 12 grudnia.
— męcz 15 maja.
Dionizy 9 października.
— Alaks 19 listopada.
— bisk. męcz. 25 maj.
— p. 26 grudnia.
Doda 24 kwietnia.
Dominik 4 sierpnia.
Domician 10 stycznia.
Domicyusz 5 lipca.
Domnina 14 kwietnia.
Domicela 7 maja.
Donat 30 czerwca.
Dorota 6 lutego.
Dozyteusz 20 lutego.
Dydakt 13 listopada.
Dula 25 marca.

E.

Ebba 25 sierpnia.
Eberhard 28 listopada.
— 23 lutego.
— męcz. 7 kwietnia.
Edburga 12 grudnia.
Edeltruda 23 czerwca.
Edyta 16 września.
Edmund 16 listopada.
— król 20 marca.
Edward 27 maja.
— król 18 marca.
— 13 październ.
Edwin 4 października.
Ekbert 24 kwietnia.
Eleonora 21 lutego.
Elenteryusz 20 lutego.
Eliasz 20 lipca.
Elegiusz 1 grudnia.
Elżbieta król. 8 lipca.
Elżbieta król. węg. 19 list
Elizeusz 14 czerwca.
Emanuel 26 marca.
Emerencya 23 stycznia.
Emeryk 5 listopada.
Emil 22 maja.
Emilia 5 kwietnia.
Emilian 11 października.
Emiliusz 30 maja.
Emma 1 i 19 kwietnia.
— 22 września.
Engelbert 7 listopada.
Enoch 3 stycznia.
Enna 21 marca.
Eparchiusz 1 lipca.
Efraim 2 czerwca.
Epifania 18 października.
Ekwicyusz 11 sierpnia.
Erazm 2 czerwca.
Eryk 15 lutego.
— król 18 maja.
Ermelinda 29 października
Ernest 12 stycznia.
Ernestyna 31 lipca.
Estera 24 maja.
Eucharyusz 20 lutego.
Eugenia 25 grudnia.
Eugeniusz 3 lipca.
— 15 listopada.
Eulalia 12 lutego.
Eulogiusz 3 lipca.
Eufemia 23 kwietnia.
Eufrozyna 11 lutego.
Euzebia 16 marca.
— 19 października.
Euzebiusz 14 sierpnia.
— 26 września.
Eustaziusz 29 marca.
Eustachy 20 września.
Ewa 24 grudnia.
Ewaryst 26 października.
Ewermord 17 lutego.
Ewalo 3 października.
Ezechiel 10 kwietnia.

F.

Fabian 20 stycznia.
Fandila 13 czerwca.
Fano 28 października.
Faustyna 15 lutego.
Felicyan 9 czerwca.
Felicytas 10 lipca.
— męcz. 7 marca.
Feliks b. m. 24 paździer.
— 21 maja.
— Val. 30 listopada.
— p. m. 30 maja.
— p. 29 lipca.
— Nolasko 14 styczn.
Ferdynand 19 października.
— król 30 maja.
Fidelis 28 kwietnia.
Fides p. m. 1 sierpnia.
Filemon 22 listopada.
Filibert 20 sierpnia.
Filip Ap. 1 maja.
— bisk. 23 sierpnia.
— Nereusz 26 maja.
Filipina 16 lutego.
— 21 sierpnia.
Filomena 11 sierpnia.
Firminus 11 października.
Flowian m. 28 lutego.
Florencya 10 listopada.
Florentyn 27 maja.
Florenc 7 listopada.
Floryan 4 maja.
Fortunat 1 czerwca.
— 24 października.
Franciszka 9 marca.
Franciszek Ser. 4 paźdz.
— Borg. 10 paźdz.
— Carrac. 4 czer.

Franciszek de Paula 2 kw.
— Sal. 29 styczn.
— Ksaw. 3 grudn.
Fryderyka 6 października.
Frydman 10 października.
Frydolin 6 marca.
Fryderyk 5 marca.
— 18 lipca.
Frodowald 12 września.
Frumencyusz 27 październ.
Fulko 10 października.
Fulgencyusz 1 stycznia.

G.

Gabin 19 lutego.
Gabryel 24 marca.
Gabryela 10 lutego.
Gal opat 16 października.
Gandulf 11 maja.
Gandolfus 11 maja.
Gao 24 lipca.
Gebhard 27 października.
Gelazy 18 listopada.
Genezyusz 3 czerwca.
Genowefa 3 stycznia.
Genuin 5 lutego.
Gerhard 24 września.
Gerinus 2 października.
Germanus 28 maja.
Geroldus 7 października.
Gertruda 17 marca.
Gerwazy 18 czerwca.
Gedeon 1 października.
Gilbert 4 lutego.
Gildard 8 czerwca.
Gildas 29 stycznia.
Gizela 7 maja.
Gliceria 13 maja.
Goar 6 lipca.
Gotfryd 8 listopada.
Gotfryd 18 stycznia.
Gordyan 10 maja.
Gordyusz 3 stycznia.
Gorgon 9 września.
Gothard 4 maja.
Gottszalk 7 czerwca.
Gracyan 18 grudnia.
Grzegorz 12 marca.
— Naz. 9 maja.
— Cudotw. 17 listopada.
Gwalbert 12 lipca.
Gudwal 6 czerwca.
Gwido 31 marca.
— 12 września.
Gwilbert 23 maja.
Gustaw 2 sierpnia.

H.

Hannibal 2 sierpnia.
Hartman 30 października.
Hegezyp 7 kwietnia.
Helena 22 maja.
— ces. 18 sierpnia.
Henryk 15 lipca.
Heliodor 3 lipca.
Henryka 16 marca.
Herakliusz 11 marca.
Herybert 16 marca.
Herkulés 5 września.
Herman 7 kwietnia.
— 28 grudnia.
Hermenegild 13 kwietnia.
Hermes 28 sierpnia.
Hermina 24 grudnia.
Hieronim 30 września.
Hilarya 12 sierpnia.
Hilaryon 21 października.
Hilaryusz 17 września.
— 14 stycznia.
Hildebert 3 maja.
Hildegard 17 września.
Hildetruda 27 września
Hipolit 13 sierpnia.
— 2 grudnia.
Honoryusz 30 września.
Hubert 3 listopada.
Hugo 1 kwietnia.
— 17 listopada.
Hygin 11 stycznia.

I.

Idzi opat 1 września.
Ignacy 1 lutego.
— Lojola 31 lipca.
Ildefons 23 stycznia.
Innocenty 17 kwietnia.
— 17 czerwca.
— 4 lipca.
— 28 lipca.
— 22 czerwca.
Irena 5 kwietnia.
Ireneusz 10 lutego
— 25 marca.
— 26 marca.
— 5 maja.
— 28 czerwca.
Izabela 4 stycznia.
— 31 sierpnia.
Iwon 19 maja.
Izydor arcyb. 4 kwietnia.
— 10 maja:
Izajasz 6 lipca.

J.

Jacek 11 sierpnia.
Jadwiga 15 października.
Jakób apost. 25 lipca.
— 1 maja.
January 19 września.
Jan Chryzostom 27 styczn.
— z Maty 8 lutego.
— Boży 8 marca.
— Nepomucen 16 maja.
— w Oleju 6 maja.
— i Paweł 26 czerwca.
— Chrzciciel 24 czerwca.
— Gwalbert 12 lipca.
— ścięcie 29 sierpnia.
— z krzyża 24 listopada.
— ewang 27 grudnia.
— Kanty 20 października.
— z Dukli 13 lipca.
— Kapistran 23 październ.
— Sarkander 17 marca.
Jędrzej ap. 30 listopada.
— z Awel. 10 listop.
— męcz. 15 maja.
Jerzy 24 kwietnia.
Jeremiasz 26 czerwca.
Joachim 20 marca.
Jodok 17 maja.
Joel 24 maja.
Joanna 24 maja.
— Franc. 21 sierpnia.
Jonatan 29 grudnia.
Jordan 13 lutego.
Jozue 23 lutego.
Józef Oblub. 19 marca.
— Kalasanty 27 sierpn.
Jowita 15 lutego.
Jukunda p. 25 listopada.
Juda 28 października.
Judyta 6 października.
Julia 22 maja.
Julianna 5 kwietnia.
— 15 lutego
— 19 czerwca.
Julian 9 stycznia.
— 15 marca.
— 28 sierpnia.
Juliusz męcz. 27 maja.
Justyna 7 października.
Justinian 26 września.
Justyn 5 sierpnia.
Justus 2 września.
— 6 sierpnia.
Juwenalis 8 maja.
Juwencyusz 1 czerwca.

K.

Kajetan 7 sierpnia.
Kajus 22 kwietnia.
Kalimecyusz 31 lipca.
Kalikst 14 października.
Kamil 18 lipca.
Kandyd 8 października.
Kanut 19 stycznia.
Karol Borom. 4 listopada.
Karol W. 28 stycznia.
Karlman 2 marca.
Karolina 14 czerwca.
Kazimierz 4 marca.
Kasper 6 stycznia.
Kastor 19 lutego.
Kassyan 13 sierpnia.
— 3 grudnia.
Kassyusz 15 maja.
Kastulus 26 marca.
Kastus 22 maja.
Katarzyna 25 listopada.
— Sen. 30 kwietnia.
Klara 18 sierpnia.
— 12 sierpnia.
Klaudyusz 30 października.
Kilian 8 lipca.
Klaus 20 lipca.
Kletus 27 kwietnia.
Klemens 23 listopada.
Klementyna 23 listopada.
Klotylda 3 czerwca.
Kleofas 9 kwietnia.
— 26 września.
Koloman 13 października.
Kolumba 17 września.
Kolumban 21 listopada.
Kolumbian 31 lipca.
Kolumb 9 lipca.
Konkordia 18 lutego.
Konrad 26 listopada.
— 19 lutego.
Konstancya 19 września.
Konstantyn 17 lutego.
— 12 kwietnia.
— 27 lipca.
Konstancyusz 25 lutego.
Kordula 22 października.
Korneliusz 16 września.
Kosmas 27 września.
Krescencya 15 czerwca.
Krescencyusz 27 czerwca.
Kryspian 7 stycznia.
— 28 października.
Krystyn 24 lipca.
Krystyna 15 grudnia.
Krzysztof 25 marca.
— 25 lipca.
Kunibert 12 listopada.
Kunegunda 24 lipca.
Kwiryn 4 czerwca.

L.

Lambert 14 kwietnia.
— 17 września.
Laura 17 czerwca.
Leander 27 lutego.
Leon W. 11 kwietnia.
— VII. pap. 28 czerwca.
— 17 lipca.
— 19 kwietnia.
— 20 lutego.
Leokadia 9 grudnia.
Leodegar 2 października.
Leonard 6 listopada.
Leonora 12 kwietnia.
Leonila 17 stycznia.
Leoncya 6 grudnia.
Leoncyusz 12 stycznia.
Leopold 15 listopada.
Leopoldyna 15 listopada.
Lewina 26 lipca.
Lewinus 24 listopada.
Liberat 17 sierpnia.
Liberiusz 30 grudnia.
Liboriusz 23 lipca.
Lidwina 15 kwietnia.
Linus p. m. 23 września.
Longin 15 marca.
Lot 4 stycznia.
Lotar 21 kwietnia.
Lucyana 30 czerwca.
Lucyan 7 stycznia.
Luciusz 11 lutego.
— p. 4 marca.
Ludger 26 marca.
Ludmilla 16 maja.
Ludolf 27 maja.
Ludwika 30 stycznia.
Ludwik 19 sierpnia.
— król 25 sierpnia.
Luiza (Alojza) 21 czerwca.
Luitgarda 19 czerwca.
Lukrecya 7 czerwca.
Lydia 3 sierpnia.

Ł.

Łazarz b. 17 grudnia.
Łucya 13 grudnia.
Łukasz 18 października.

M.

Maciej ap. 24 lutego.
Magdalena 21 lipca.
Magnus 19 sierpnia.
Maiolus 11 maja.
Makra 5 stycznia.
Makary 2 stycznia.
— 15 stycznia.
Malachiasz 3 listopada.
Małgorzata 10 czerwca.
— 13 lipca.
Mamert 11 maja.
Manswert 18 lutego.
— 3 września.
Marcella 31 stycznia.
Marcelian 18 czerwca.
Marcelina 17 czerwca.
Marceli 10 kwietnia.
— 30 października.
— 16 stycznia.
Marek ew. 25 kwietnia.
Maryi Zaślub. 23 stycznia.
— Narodzen. 8 wrześn.
— Śnieżnej 5 sierpnia.
— Bolesn. piątek przed
— palmową niedzielą.
— Gromnicznej 2 lut.
— Zwiastow. 25 marca.
— Nawidzenie 2 lipca.
— Pomocy 24 maja.
— Wniebowz. 15 sierp.
— Ofiarowanie 21 list.
— Niep. Pocz. 8 grudn.
— Imię 12 września.
Maryanna 15 września,
Maryan 30 kwietnia.
Maryusz 19 stycznia.
— 7 października.
Markward 27 lutego.
Marta m. 19 stycznia.
— siostra Łaz. 29 lipca.
Marcialis 27 lutego.
Martina 30 stycznia.
Marcin b. 11 listopada.
— p. 12 listopada.
Martinian 2 lipca.
Maternus 13 września.
Matylda 14 marca.
Mateusz ew. 21 września.
Maura 21 września.
— m. 19 grudnia.
Maurus 15 stycznia.
Maksymilian 12 październ.
Maksymus 29 maja.
Maurycy 22 września.
Mechtilda 31 maja.
Medard 8 czerwca.
Melchiades 10 grudnia.
Melchior 6 stycznia.
Menelaus 22 lipca.
Melania 31 grudnia.
Meliton 15 września.
Metody 5 lipca.
Michał Arch. okaz. 8 maja.
— 29 września.
Mikołaj b. 6 grudnia.
— Tolent. 10 września.
Mikleta 9 września.
Milada 29 grudnia.
Młodzianków 28 grudnia.
Modest 15 czerwca.
Monika 4 maja.
Mojżesz 4 września.
Miron 16 sierpnia.

N.

Nabor 12 lipca.
Napoleon 16 sierpnia.
Narcyz 29 października.
Natalia 1 grudnia.
— męcz. 27 lipca.
Natan 24 października.
Natanael 5 września.
Nazar 14 listopada.
Nemezyusz 19 grudnia.
Nereusz 12 maja.
Nestor 26 lutego.
Nicefor 13 marca.
Nicetas męcz. 15 września.
Nicens 22 czerwca.
Nikazius 14 grudnia.
Nikomedes 15 września.
Noah 28 listopada.
Norbert 6 czerwca.
Notburga 14 września.

O.

Oktawia 22 marca.
Oktawian 22 marca.
Odila 1 stycznia.
Odon 8 lis9opada.
Olaw 29 lipca.
Oliwa 10 czerwca.
Olimpia 20 marca.
Onezy 16 lutego.
Onezyfor 6 września.
Onutry 12 czerwca.
Optat 4 czerwca.
Oswald 5 sierpnia.
— 15 października.
Otilia 13 grudnia.
Otto 23 marca.
Ottokar 4 listopada.
Ottomar 16 listopada.
Ozeasz 6 kwietnia.

P.

Palladia 24 maja.
Pankracy 12 maja.
Pantaleon 27 lipca.
Pafnucy 11 września.
Papin 28 listopada.
Paschalis 17 maja.
Paternus 12 listopada.
Paula wdow. 26 stycznia.
— pan. 18 czerwca.
Paulina 22 marca.
Paulin z Noli 22 czerwca.
— 31 sierpnia.
Paweł nawróc. 26 tycznia.
— pustel. 15 stycznia.
— wspomn. 30 czerwca.
— Apost 29 czerwca.
— i Jan 26 czerwca.
Pellagia m. 9 czerwca.
Pellagiusz 28 sierpnia.
Peregryn bisk. 10 maja.
— męcz. 27 kwietnia.
Perpetua 7 i 15 marca.
Pipin 28 listopada.
Piotr z Alkant. 19 paźdz.
— Celestyn 19 maja.
— Apost 29 czerwca.
— w okawach 1 sierpnia.
— męcz. 29 kwietnia.
— Nolasko 31 stycznia.
— katedry 22 lutego.
Pius 5 maja.
— p. m. 11 lipca.
Placyd 5 października.
Polikarp 26 stycznia.
Poliksena 24 września.
Porfirus 26 lutego.
Porcyunkula 2 sierpnia.
Prakseda 21 lipca.
Prymus 9 czerwca.
Pryska 18 stycznia.
Pryskus 28 marca.
Probus 12 stycznia.
Prochor 9 kwietnia.
Proklus 1 czerwca.
Prokop 4 lipca.
Prosper 25 czerwca.
Protazy 10 czerwca.
Protus 11 września.
Protes 2 lipca.
Prudencya 9 marca.
Prudencyana 19 maja.
Ptolomeusz 10 października.
Pulcheria 10 września.

R.

Rachela 11 lipca.
— 3 października.
Radegunda 18 lipca.
— 13 sierpnia.
Richard 7 lutego.
Rajnhard 28 lutego.
— 19 grudnia.
Rajnhold 12 stycznia.
Rajmund 7 stycznia.
— 31 września.
Rajner 17 czerwca.
Rajnold 7 stycznia.
Rafał 24 października.
Rebeka 9 marca.
Redemtus 8 kwietnia.
Regina 7 września.
Regulus 30 marca.
Rembert 4 lutego.
Remigina 1 października.
Renatus 17 września.
Restitutus 29 maja.
Rigobert bisk. 4 stycznia.
Robert bisk. 17 września.
— 29 kwietnia.
— 7 czerwca.
Roch 16 sierpnia.
Roger 15 września.
Roland 9 sierpnia.
Romana 3 kwietnia.
— 28 lutego.
— 9 sierpnia.
Roman 23 lutego.
Romuald 7 lutego.
Rozalia 4 września.
Rozamunda 2 kwietnia.
Rozyna 13 marca.
Róża 30 sierpnia.
Rudolf 17 kwietnia.
Rufina 10 lipca.
Rufin 14 czerwca.
Rufus 28 listopada.
Rupert 27 marca.
Rustykus 24 września.
Rut 16 lipca.
Ruthard 16 lipca.
Ryszard 3 kwietnia.
— król 7 lutego.

S.

Sabas 12 kwietnia.
— 5 grudnia.
Sabina męcz 27 październ.
Sabina 25 sierpnia.
Sabinian 30 stycznia.
Sabinus 19 lutego.
Salome 24 października.
Salomea 17 listopada.
Salomon 8 lutego.
Salwius 12 stycznia.
— 10 września.
Samson 27 lutego.
Samuel 16 lutego.
— 26 sierpnia.
Sara 16 maja.
Saturnius 29 listopada.
Scholastyka 10 lutego.
Sebald 19 sierpnia.
— 19 września.
Sebastyan 10 stycznia.
Serafia 3 września.
Serafin 12 października.
— 5 grudnia.
Serafina 9 września.
Serapion 30 października.
— 14 listopada.
Serenus 23 lutego.
— 28 lutego.
Sergius 7 października.
Serwacy 13 maja.
Set 2 stycznia.
Sewera 20 lipca.
Sewerian 8 listopada.
Seweryn O. 8 stycznia.
— bisk. 23 październ.
Sewer m. listopada.
Sybilla 29 kwietnia.
Sydonia 23 lipca.
Sofoniasz 3 grudnia.
Sofroniusz 11 marca.
Sostenes 28 listopada.
Soter 21 kwietnia.
Spiridion 14 grudnia.
Stanisław b. m. 8 maja.
— Kostka 13 listopada.
Stefan kr. węg. 20 sierpnia.
Sulpiciusz 20 kwietnia.
Sylweryusz 20 czerwca.
Sylas 20 czerwca.
Sylwan 6 lutego.
— 4 maja.
Sylwer 20 czerwca.
Sylwia 3 listopada.
Sylwin 17 lutego.
Sykstus 28 marca.
Sylwester 31 grudnia.
Symforoza 18 lipca.
Syrus 9 grudnia.
Szczepan znal. 3 sierpnia.
Szczepan męcz. 26 grudnia.
Szymon b. m. 17 lutego.
— Apost. 23 październ.

T.

Tadeusz 28 października.
Tekla 15 października.
— 23 września.
Telesfor 5 stycznia.
Teobald 29 stycznia.
— 1 lipca.
Teodolinda 22 stycznia.
Teodor 19 września.
— 15 kwietnia.
— 9 listopada.
Teodora 28 kwietnia.
Teodoryk 1 lipca.
Teodata 29 września.
Teodozya 2 kwietnia.
Teodozyusz 3 września.
Teofila 28 grudnia.
Teofil 3 listopada.
Teresa 15 października.
Tylbert 7 grudnia.
Tyburcyusz 13 kwietnia.
Tymoteusz 24 stycznia.
— 22 sierpnia.
Tytus 4 stycznia.
— 18 września.
Tobiasz 13 czerwca.
— 13 września.
Toleta 5 marca.
Tomasz 18 września.
— Ap. 21 grudnia.
— 29 grudnia.
— Akw. 7 marca.
Torpes 17 maja.
Torkwatus 15 maja.
Trankwilus 6 czerwca.
Trojan 30 listopada.
Trotbert 26 kwietnia.
Trofon 10 listopada
Trofonia 18 października.
Turianus 13 czerwca.
Turynus 16 kwietnia.
Tyranion 21 lutego

U.

Ubald 16 maja.
Ubaldeska 28 maja.
Udalrych 4 lipca.
Ulryka 6 sierpnia.
Urban 29 maja.
— męcz. 5 września.
Ursyn 29 grudnia.
Urszula 21 października.

W.

Walbert 2 maja.
Walburga 25 lutego.
— 1 maja.
Wacław 28 września.
Waldemar 6 maja.
Walenty 14 lutego.
Walentyna 25 lipca.
Walerya 9 grudnia.
Waleryan 14 kwietnia.
Waleryusz 29 stycznia.
Walter 29 listopada.
Waltruda 9 kwietnia.
Wawrzyniec 10 sierpnia.
— 5 września.
Wenanty 18 maja.
Weneranda 14 listopada.
Werona 1 września.
Weronika 4 lutego.
Wiktor 26 lutego.
— męcz 30 września.
— męcz. 8 maja.
— p. 28 lipca.
Wiktoria 23 grudnia.
Wiktorian 23 marca.
Wiktoryn 25 lutego.
— 8 listopada.
— 5 września.
Wigilius 31 stycznia.
Wilhelm 6 kwietnia.
— 31 marca.
— 25 czerwca.
Wilhelmina 25 października.
Wilibald 7 lipca.
Wilibord 7 listopada.
Winebald 6 kwietnia.
Wincenty męcz. 22 stycznia.
— Fer. 5 kwietnia.
— 24 maja.
— a Paula 19 czerwca.
Wincencya 5 kwietnia.
Wirgiliusz 27 listopada.
Witalis m. 28 kwietnia.
— 4 listopada.
Wit 15 czerwca.
Wismar 18 kwietnia.
Władysław 27 czerwca.
Włodzimierz 24 lipca.
Wojciech 23 kwietnia.
Woldemar 6 maja.
Wolfgang 31 października.
Wolkmar 17 lipca.
Wunibald 18 grudnia.

X.

Xantypa 23 września.
Xenes 18 stycznia.
Xenia 12 stycznia.
Xenofont 27 stycznia.

Y.

Yzofa 16 marca.

Z.

Zacharyasz 6 września.
Zacheusz 25 sierpnia.
Zebin 13 listopada.
Zenajdes 5 czerwca.
Zenon 22 grudnia.
Zenobiusz 30 października.
Zefiryn 26 sierpnia.
Zofia 15 maja.
— wdow. 30 września.
Zotykus 21 lipca.
Zuzanna 11 sierpnia.
Zygmunt 2 maja.
Zyta 28 kwietnia.

Syn marnotrawny.

Napisał Antoni Kleszczyński.

I.

Im dalej biegną ulice od środka miasta-olbrzyma z jego niespokojnym ruchem i hałaśliwem życiem, tem wyraźniej chełpliwe bogactwo i przepych ustępują miejsca niepozornemu ubóstwu. Domy błyskają monotonnemi rzędami okien, nie radujących oka miłą zielenią, ni barwą kwiatów. Bo i cóżby to zresztą pomogło, skoro za temi murami gnieździ się tylko szara nędza życia, charłacze bytowanie z dnia na dzień w ciągłej trosce o chleb powszedni, zgryzota i rozczarowanie. Mieszkania te są ponure, jak ich lokatorzy, często wilgotne; wilgotne wprawdzie tylko od ściekającej ze ścian wody, lecz nie brak tam również łez. Gorzkich nieraz, ciężkich łez....

W jednym z takich-to domów mieszka pani Doroszowa; ludzie nazywają ją także matką Ewą. Wynajęła na trzeciem piętrze mały pokoik, do którego przylega jeszcze mniejsza kuchenka. W pokoiku stoi łóżko jej syna, zajmującego podrzędne stanowisko na poczcie. Matka Ewa śpi w kuchni, chociaż miejsca tam bardzo niewiele. „Niech on ma lepiej,“ mawia zawsze, „pozatem nie ma żadnej przyjemności. Nic innego nie mogę mu ofiarować.“ Nie pomyśli o tem, że i do niej tak rzadko uśmiechało się życie. Zbyt dawno już odwykła od jego radości, zawsze jakiś przelotny podmuch wiatru rozwiał dary szczęścia. Wkońcu należała do tych, które widzą tylko szczęście drugich i mogą się z tem pogodzić.

Wygrzeb z łona gór błyszczący diament i uraduj oczy jego blaskiem. Zejdź w głębiny morza i dobądź najczystszą najpiękniejszą perłę. Weź z przepychu wiosny najcudniejszy kwiat i nasyć się jego wonią: Jaśniejszem od drogiego kamienia, czystszem od perły i wonniejszem od kwiatu wiosennego jest to, co człowiek nazywa miłością matczyną

W pokoju stoi maszyna do szycia. Minęła ósma i mimo dnia letniego za ciemno już do pracy. Ale matka Ewa szyje jeszcze.

„Chcę to dziś skończyć, będę mogła oddać jedną koszulę więcej. Pojutrze niedziela, to...“

Nie dokończyła zdania, ale rys zmęczenia, który ukazał się na jej twarzy, świadczył, jak bardzo pragnęła tej niedzieli.

Pani Doroszowa szyła bieliznę dla wielkiego magazynu w śródmieściu, zarabiając tym sposobem na chleb powszedni. Było to zajęcie męczące i trwało długo, zanim zarobiła na opędzenie najniezbędniejszych potrzeb codziennych, ale kto chce pracować, nie myśli o tem, tylko o zapłacie. Franek oddawał również część swojej pensji, spał u matki i jadał u niej śniadania i kolacje; na obiad nie przychodził bo miał za daleko.

Wskazówka małego zegara ściennego z malowaną tarczą porcelanową posunęła się na wpół do dziewiątej. Pani Ewa powtarzała co minuta: „Żeby tylko przyszedł niedługo! Jest pewno głodny, napracował się cały dzień.“

Ze słów tych przebijała podświadoma troska, czy mu się aby co nie przytrafiło; a może znów ma dyżur nocny?

Nie jadła również swojej wieczerzy. „Zaczekam, aż przyjdzie Franek, to zjemy razem. To moja jedyna przyjemność.“

A może znów poszedł z kolegami do szynku? Dawniej nie robił tego nigdy, lecz od kilku tygodni zdarzało się to nieraz. Taka myśl przyszła matce Ewie, lecz odpędziła ją czem prędzej.

Wkońcu usłyszała kroki i wszedł oczekiwany.

„Tak długo czekałam na ciebie, Franku. Pewnie musiałeś znów pracować poza godzinami?“

Nic nie odpowiedział.

„Możeś chory?“ spytała matka Ewa.

„Nie,“ mruknął.

„Widzę po tobie, że ci coś dolega.“

Nic nie odpowiedział.

„Franku, proszę cię, powiedz mi; przecież jestem twoją matką!“

Wzruszył z niechęcią ramionami. Matka spojrzała nań z bolenem zdziwieniem. Już nieraz zauważyła, że w ostatnich czasach

syn był stale rozdrażniony. Spróbowała zapytać jeszcze raz, lecz dostała wymijającą odpowiedź: „Daj mi spokój! Kiedy człowiek naharuje się, jak ten koń, przez cały dzień...“

„Masz rację,“ przerwała mu matka serdecznie. „Napracowałeś się i teraz chcesz odpocząć.“

Jadł kolację, a matka przyniosła mu piwa.

„Przyniosłam ci dzisiaj więcej, niż zwykle, bo musisz się pokrzepić.“

Nie powiedziała jednak, że i ona także dłużej dziś pracowała. Nalała sobie tylko szklaneczkę, lecz nie zwrócił nawet na to uwagi.

Nie był obecny myślami w domu, rozważając ciągle jeszcze upomnienie przełożonego, że zaniedbuje służbę. Inspekcja trwała do ósmej i skończyła się ostrzeżeniem: „Musi być większy porządek! Byłoby mi bardzo przykro, gdybym drugim razem zastał to samo.“

Franek zjadł kolację i wypił piwo, poczem położył się spać.

II.

Przyszła niedziela, której tak oczekiwała matka. Był to dzień jej urodzin. Pięćdziesiąty! Już przed kilku miesiącami umówiła się z Frankiem, że w ten dzień wybiorą się na wycieczkę za miasto. Od dłuższego czasu odkładała na ten cel groszowe oszczędności. Chcąc sprawić przyjemność synowi, zamówiła jednokonkę, myśląc sobie: Niech i my mamy raz jakąś przyjemność. Powiem Frankowi, że może pozwolić sobie na dobry powieczorek.

Serce biło jej zawsze na myśl o tym dniu. Teraz przyszedł. Niebo wisiało nad ziemią nieskalanie błękitne, ani jedna chmurka nie mąciła jego lazuru. Matka Ewa poszła rano do spowiedzi i Komunji św., by podziękować Bogu za wszystkie dotychczasowe dobrodziejstwa. Jakżeby się była cieszyła, gdyby Franek uczynił to samo, lecz nie śmiała mu wspomnieć o tem.

Około trzeciej miała zajechać dorożka. Franek nie wiedział o niczem.

„Jeszcze kwadrans“, mówiła do siebie matka, przejęta błogiem uczuciem. Ubrała się w swoją najlepszą suknię, sprawioną przed trzema laty za z trudem uciułane pieniądze. Na stole leżał skromny kapelusz, przybrany ciemnobronzowemi wstążkami, obok niemodna parasolka.

W małem mieszkanku pełno było słońca. Niedługo wyjadą na świeże powietrze, zobaczą zieleń łąk i, jak na swoje skromne stosunki, będą szczęśliwi.

Wtem odezwał się dzwonek u drzwi. Cień zmącił rodość matki Ewy. Posłaniec przyniósł kartkę dla Franka. Ten przeczytał, napozór przestraszony, kilka wierszy, poczem ze złością cisnął kartkę na ziemię.

„Co się stało, Franku?“ spytała, blednąc nagle, matka.

„Już po naszej przyjemności. Nic z wycieczki. Dyrektor pisze: „Dziś o czwartej walne zebranie związku urzędników pocztowych. Konieczna obecność wszystkich członków.“

„Ha, to niema rady, musisz iść.“

„Muszę? Ciekawym, kto mnie zmusi? Chcą mi zabrać ten jeden wolny dzień w tygodniu? Niema głupich, nie zobaczą mnie na zebraniu!“

„Franku, proszę cię, idź. Mogą ci wziąć za złe, jak nie przyjdziesz.“

„A twoje urodziny?“

Słowa te napełniły ją radością. Łza zakręciła się w jej oku. „Moje urodziny? Dziecko, kto obchodzi pięćdziesiątą rocznicę urodzin, ten nauczył się już odmawiać sobie przyjemności. We łzach przychodzimy na ten padół płaczu, niechaj więc i dzisiaj łza będzie mi podarunkiem urodzinowym.“

Nic wspomniała wcale o niespodziance, którą mu szykowała. Kiedy usłyszała zajeżdżającą przed dom dorożkę, zbiegła nadół i powiedziała woźnicy o przeszkodzie. Chciała mu też wynagrodzić stratę czasu, lecz poczciwy człowiek odparł: „Pani i tak nie bogata, a straciła pani już swoją przyjemność. Proszę zatrzymać pieniądze.“

Pan pobłogosławił z pewnością podarek jaki ofiarował ten prosty człowiek biednej wdowie.

Nie przypuszczała ona, jak fałszywie i bez serca postąpiło jej dziecko. Wyszła z domu z Frankiem, który namówił ją, żeby się trochę przeszła.

„Wynagrodzimy to sobie kiedyindziej,“ pocieszał matkę, całując ją w rękę na pożegnanie i skręcając w boczną ulicę, która prowadziła do miejsca przeznaczenia. Potem

stanął i kiedy stracił już z oczu matkę, zawrócił i poszedł w przeciwną stronę.

Matka Ewa usiadła na samotnej ławce. W cienistej alei kasztanowej panował miły chłód. Kobieta siedziała więc, puściwszy wodze myślom. Pobiegły daleko, w minione lata. Wiele musiała przejść w swem życiu matka Ewa. Bieda była towarzyszką jej dzieciństwa. Wcześnie straciła rodziców i wychowała się w obcych stronach. Od najmłodszych lat musiała ciężko zarabiać na kawałek chleba. W dwudziestym piątym roku życia wyszła zamąż, lecz już po czterech latach umarł mąż, majster fabryczny. Chwyciła go maszyna i biedna kobieta przez pół roku pielęgnowała niedołężnego. Na wszystko, czego było potrzeba w domu, musiało zarobić jej dwoje rąk. Ale mężowi nie zbywało na niczem i umarł ze słowami serdecznej podzięki na ustach. Wdowa uczciwie przebijała się przez życie. Franek wzrastał i wszystko, co kosztowało jego wychowanie i nauka, było uczciwie zapracowane, wszystko, do ostatniego krwawego grosza. Posłała go do gimnazjum. Było to wielkie poświęcenie

„Tam był Franek! szepnęła pobladłemi wargami, drżąc na całem ciele. „To on, widziałam wyraźnie.“

z jej strony. To moje dziecko, mówiła jednak sobie, niech się uczy, żeby kiedyś nie narzekał na matkę. Wreszcie Franek dostał skromną posadę na poczcie. Przed pół rokiem.

Tak cała przeszłość przesunęła się przed oczyma jej duszy i matka Ewa była zadowolona z siebie.

Ulica zaczęła się ożywiać. Mijali ją przechodnie i wycieczkowicze. Wszyscy rozmawiali żywo z sobą. Tylko ona była samotna i opuszczona. Przebiegały ze śmiechem rozbawione dzieci. Patrzyła za niemi i myślała o Franku.

„Biedak musi siedzieć teraz w dusznej sali i nie może wyjrzeć na świat Boży.“

Na tę myśl przestało ją nawet cieszyć siedzenie w alei, bo jej dziećko pozbawione zostało przechadzki.

Podniosła się z ławki. W tej chwili przejeżdżał wycieczkowy omnibus konny i świeże, młode głosy nuciły wesołą piosenkę. Matka Ewa pomyślała o planowanej na dziś wycieczce i wesoła piosenka, a nawet rażny kłus koni nastroiły ją melancholijnie. Nagle chwyciła się kurczowo poręczy, upadając zpowrotem na ławkę.

„Tam był Franek!“ szepnęła blademi wargami, drżąc na całem ciele. „To on, widziałam wyraźnie.“

Poznała lekkomyślnego syna; oczy matki widzą dobrze.

Powlokła się do domu z beznadziejną pustką w duszy. Cały świat wydał się jej pusty i głuchy od chwili, gdy się przekonała, że własne dziecko obeszło się z nią tak okrutnie.

Przechodząc koło kościoła, wstąpiła na chwilę i w mrocznej nawie bocznej znalazła obraz Matki Boskiej Bolesnej. U dołu widniały słowa:

„Wy wszyscy, którzy mimo idziecie! Obaczcie i oglądajcie, jeśli jest boleść, jako boleść moja!“

Matka Ewa wypłakała się przed obrazem i pocieszona wróciła do domu.

III.

Franek wrócił dopiero późnym wieczorem. Rano opowiedział matce o przebiegu zebrania. Byli prawie wszyscy członkowie. Po zebraniu siedzieli jeszcze dłuższy czas, prowadząc ożywioną dyskusję i tak schodziła niepostrzeżenie godzina za godziną. Ale nastrój był bardzo miły i koleżeński. Szkoda tylko, że on musiał myśleć coraz o urodzinach matki, zakończył z udanym żalem w głosie.

Matka słuchała, nie odpowiadając ani słowem. Przekonała się teraz, że syn jest fałszywy. Widziała go wczoraj dokładnie, to on był pośród tego rozbawionego towarzystwa. Nie mogła się mylić. Ale nic nie powiedziała. Każde słowo rozdzierałoby tylko ranę, którą zadała jej sercu owa chwila. Może jej obowiązkiem było powiedzieć, lecz nie mogła.

Franek, widząc, że matka nic się nie odzywa, zapytał, czy może chora, albo czy miała jakie zmartwienie. Milczała dalej. W oczach jej zgasł radosny błysk, który ożywiał je wczoraj. Poważnie i w milczeniu wzięła się do swojej roboty. Maszyna warczała, na ścianie tykał monotonnie zegar. Tak rozpoczął się dla biednej kobiety nowy rok życia.

Franek zjadł śniadanie, powiedział „Dowidzenia, mamo!“ i wyszedł. Odpowiedziała mu, wodząc za odchodzącym smutnym wzrokiem. Potem zatrzymała koło, oparła czoło na maszynie i zapłakała.

„O gdybyż przejrzał i zrozumiał swoją niegodziwość! Bo to grzech, ciężki grzech!

Oczy jej wilgotne były jeszcze od łez, kiedy maszyna warczała już na nowo i miłość macierzyńska zarabiała mozolnie na chleb. Ale jakoś wolniej obracało się dzisiaj koło; nie nagliło go oczekiwanie, radosne oczekiwanie matki na dzień urodzin.

Frankowi przemknęła przez głowę myśl, od której się zaczerwienił.

„Matka wie, że ją oszukałem.“

Ale zawstydzenie trwało tylko chwilę.

„Cóżto, nie wolno mi robić, co mi się podoba? Czyż nie jestem wolnym?“

„Okłamałeś matkę!“ mówił mu głos wewnętrzny.

„Okłamałem? Ach, to było przecie tylko kłamstwo z konieczności!“

„A czy takie kłamstwo nie jest także grzechem? I czy było to naprawdę kłamstwo z konieczności? Czy nie okłamałeś matki planowo, bez żadnej potrzeby, jedynie dla dogodzenia swojej chęci?

Nie odpowiedział głosowi wewnętrznemu.

„Czyż to nie twoja matka? Dlaczego sprawiłeś jej taką krzywdę w dzień urodzin? Czyż nie obiecałeś jej, że spędzisz z nią ten dzień?“

I na to nie odpowiedział.

„Gdyby o niczem nie wiedziała, to czy twój postępek byłby przez to mniej brzydki? Ale ona wie o wszystkiem, jakże więc naprawisz teraz to, co uczyniłeś?“

Przyznał, że postąpił źle.

„Czy mam ją prosić o przebaczenie? Nie, na to jestem za dorosły. Ale ułagodzę ją w inny sposób.“

Postanowił sobie, że codziennie wieczorem będzie wracał punktualnie do domu i odnosił się uprzejmie do matki. W ten sposób, myślał, spłoszy cień, który dziś rano widział na jej twarzy.

I dotrzymał postanowienia. Ale cień nie chciał ustępować. Widział z miny matki, że cierpi i milczy. Gdyby przemówiła, zrobiłoby się jej lżej na sercu. Ale ona wolała milczeć. Może nadarzy się kiedy okazją, że będzie mogła przypomnieć mu jego niecny postępek. Nie mogła zapomnieć, chociaż przebaczyła mu już w chwili, gdy klęczała przed obrazem Matki Bolesnej.

„Może widział mnie wtedy,“ mówiła sobie. „Może ta chwila zadecyduje o jego życiu i poprawi się.“

Miłość matczyna lubi żywić nadzieję.

Zdawało się, że Franek zupełnie się zmienił. Dawno już nie był tak punktualnym i tak uprzejmym dla matki. Z dnia na dzień rosła nadzieja matczyna. Bo w gruncie rzeczy nie był on złym chłopcem, tylko słabym i lekkomyślnym. Koledzy byliby przywiedli go do zguby. Teraz zrozumiał to sam.

Tylko jednemu z kolegów zwierzył się, dlaczego teraz nie przestaje z nimi wieczorami.

„Muszę tak robić,“ usprawiedliwiał się, jest to moim obowiązkiem.“

Kolega uśmiechnął się pod wąsem i odparł: „Jabym tak nie postępował. Dlaczego człowiek nie ma robić tego, co chce?“

Franek nie mówił o tem więcej. Kiedy pewnego dnia przyszedł rano do biura, zobaczył na swoim stole kartkę papieru.

Na niej rysunek: Matka, prowadząca za rękę małego chłopczyka. Pod rysunkiem prośba, by Franek nie unikał towarzystwa kolegów.

Przeczytał kartkę, zaczerwienił się i usiadł. Koledzy czekali już na jego przyjście i teraz spoglądali ciekawie w jego stronę. Kiedy w południe zamykano biura, przystąpili doń, mówiąc: „Nie bądź głupi, Franek i nie pozwól prowadzić się za rękę, jak dziecko. Możesz spełnić swój obowiązek wobec matki, ale...“

Franek czuł się z początku obrażonym, kiedy jednak przyjaciele zaczęli mu pochlebiać, przestał się upierać i obiecał przychodzić.

Powiedział o tem matce. Nie sprzeciwiała się. Wiedziała, że syn potrzebuje wytchnienia i rozrywki.

Wychodził wieczorami dwa, trzy razy w tygodniu. Potem częściej. Matka Ewa nie robiła mu nigdy wyrzutów.

„Mamo,“ powiedział pewnego dnia, „musiałem oddać do reparacji swój zegarek, pożycz mi tymczasem zegarka ojca.“

Zgodziła się z chęcią. Przyszła jej nawet myśl, żeby ten zegarek, ostatnią pamiątkę po dobrym, zmarłym mężu, dać Frankowi na gwiazdkę.

Otworzyła szafę i wyjęła z kąta małą szkatułkę drewnianą, owiniętą starannie w chustkę. Nie zauważyła, że Franek śledzi z kuchni każdy jej ruch, widzi, jak wyjmuje zegarek, bierze do ręki książeczkę oszczędności, sprawdza stan oszczędności, wkłada książeczkę zpowrotem i zamyka szkatułkę. Kiedy matka Ewa przyniosła mu zegarek, stał koło kuchni, udając, że nic nie widział.

„Masz tu zegarek. Ale pilnuj go i szanuj, bo to pamiątka po twoim dobrym ojcu!“ nakazywała.

Podziękował.

Kiedy po kilku dniach nie miał jeszcze swego zegarka, matka zapytała o niego. Zmieszał się i wybąkał wymówkę. Zegarmistrz powiedział, że zegarek, który i tak niewiele wart, wymagałby gruntowej reparacji. Zaśpiewał jednak tyle, że się nie opłacało. Wobec tego sprzedał mu zegarek.

„Jak będę miał trochę pieniędzy, sprawię sobie inny“ powiedział, „a do tego czasu pozwól mi zatrzymać zegarek ojca.“

„Dobrze Franku, ale pamiętaj, szanuj go i nie strać“, prosiła.

„Stracić zegarek ojca! Co też mówisz?“

VI.

Franek potrzebował pieniędzy. Nieraz musiał zwracać się do matki. Z początku dawała mu. Kiedy jednak żądania ponawiały się coraz częściej, zaczęła się opierać i upominała go. Wówczas tracił humor. Widziała z przykrością, że towarzystwo koleżków znów zaczyna wywierać nań ujemny wpływ. Ochłódł również w stosunku

do niej; niejednokrotnie wyrwało mu się ostre słowo.

Matka Ewa robiła mu uwagi. Słuchał ich niechętnie. Jest już pełnoletni, odpowiadał — i wie, co ma robić.

Czasem dochodziło nawet do ostrych starć pomiędzy matką i synem. I znów oczy matki Ewy czerwone były nieraz od łez.

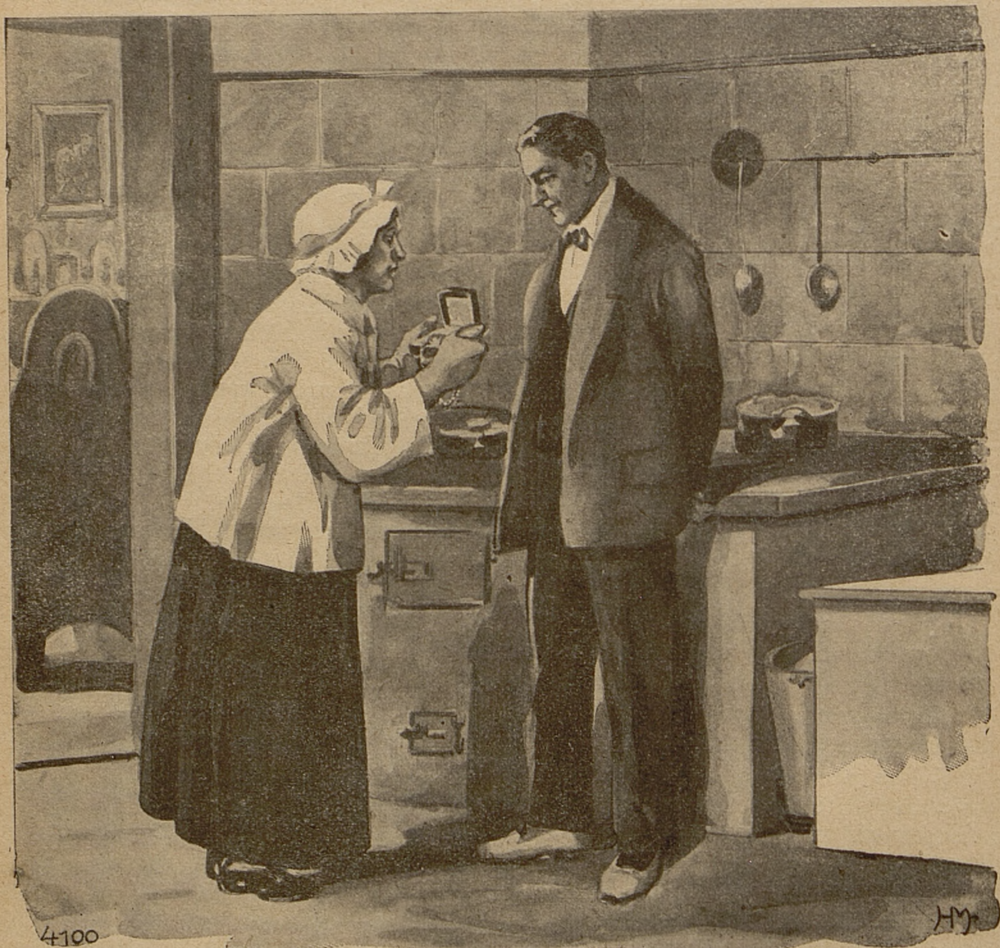
„Gdzie masz zegarek ojca?“ spytała matka, nie widząc od kilku dni zegarka u syna.

Franek zbladł.

„Zgubiłem go,“ odparł drżącym głosem.

„Czy dałeś znać na policji?“

„Nie miałem jeszcze czasu, zrobię to jutro.“

„Masz tu zegarek. Ale pilnuj mi go i szanuj, bo to pamiątka po twoim dobrym ojcu!

Koledzy dokładali wszelkich starań, żeby poróżnić matkę z synem. Wkońcu jeden poradził mu, żeby wyniósł się od matki i wynajął sobie własne mieszkanie. Początkowo Franek wzdragał się przed tą myślą, ale kiedy matka na nowo zaczęła robić mu wymówki, zdecydował się na ten krok.

Przyszedł do domu i chciał jej to oznajmić. Lecz zabrakło mu odwagi.

„Nie miałeś czasu? A teraz jedenasta. Franku, czy pamięć ojca nie jest ci już droższa, niż towarzystwo kolegów, którzy..“

„Co masz im do zarzucenia? spytał podrażnionym tonem.

„Którzy przywodzą cię do zguby na ciele i duszy.“

„Do zguby? Ee, nie znasz ich nawet, a obmawiasz!“

„Poznaję ich po skutkach. Zrobiłeś się teraz zupełnie innym. Przypomnij sobie dzień urodzin matki. Oczy matczyne widzą dobrze i poznają dziecko. Ale goręcej kocha serce matczyne. Przyjaciele cię odejdą, opuszczą przeniewierczo, tylko matka cię nie opuści. Ostatnią, najgorętszą, najwierniejszą miłością jest miłość matki, Franku. Przypomniesz sobie kiedyś moje słowa ze łzami."

Kiedy matka Ewa skończyła, usiadła na krześle, ukryła twarz w dłoniach i gorzko zapłakała.

Franek wziął kapelusz i wyszedł bez pożegnania.

Pod wieczór przyszła jakaś kobieta i przyniosła list. W kilku zimnych wierszach wyrażał Franek żal, że w takich warunkach nie może nadal mieszkać z matką. Przyszedł do przekonania, że rozłąka będzie najlepszem wyjściem dla obu stron. Zdecydował się wynająć własny pokój.

Pod listem widniał tylko podpis „Franek" Dotychczas podpisywał się zawsze „Twój Franek." Jak gdyby teraz przestał być jej dzieckiem!

Kobieta miała ręczny wózek i zabrała ze sobą rzeczy Franka. Matka patrzyła za nią z okna i zdawało się jej, że zabierają i wynoszą z domu wszystko, co miała.

— — — — — — — — — —

Było to w lutym. Mroźny wiatr hulał po ulicach, kiedy matka Ewa wychodziła z domu. Przyszła na nią nieodparta tęsknota, by pożalić się przed kimś na swój ból. Otuliła się ciepłą chustką i śpieszyła do domu Bożego, gdzie była w dzień urodzin. Już wówczas zaczęła tracić tego, o którego drżało jej serce w najbezinteresowniejszej miłości. Dzisiaj straciła go zupełnie.

Z oczu Matki Bolesnej, która również straciła Syna, spłynęła na nią błoga pociecha od pierwszej chwili łagodząc ból.

Ewa powiedziała Królowej Nieba wszystko, co dręczyło biedne jej serce. Że opuściło ją niewdzięczne dziecko, omamione słodkiemi słowami fałszywych przyjaciół. Że teraz został sam pośród złego świata, narażony na tysiące pokus i niebezpieczeństw, bez doradcy i powiernika. Że stracił może już całkiem wiarę i że jej dziecko, jej jedyne, ukochane dziecko zginie w burzach i nawałnicach życia...

A Matka Bolesna wysłuchała ją i pocieszyła. Roztoczą nad nim opiekę niebiańskie dłonie i przywiodą go do spokojnej przystani. Bo już od wieków nie słyszano, aby ktokolwiek, uciekający się pod jej obronę, błagający o jej pomoc i żebrzący jej wstawienia, został od niej kiedy opuszczonym...

Kiedy matka Ewa wróciła do domu, zmówiła pacierz wieczorny i po raz pierwszy nazwała Franka „synem marnotrawnym," ofiarując za niego specjalną modlitwę. Stworzyła ją z najgłębszego bólu macierzyńskiego i zapisała, nie na papierze, lecz w sercu.

„Będę modliła się za niego codziennie, dopóki nie wróci do mnie."

Pokropiła święconą wodą łóżko, na którem spał dotychczas. Niech błogosławieństwo towarzyszy mu wszędzie, gdziekolwiek jest i cokolwiek czyni.

Potem zasnęła, — samotna.

V.

Kiedy wstała następnego ranka, wszystko wydało się jej obcem. Trzeba zbudzić syna, pomyślała bezwiednie, uprzytomniając sobie w tej samej chwili, że jego przecież niema. Przygotowała śniadanie, po raz pierwszy tylko dla siebie. Gdyby teraz wrócił, byłaby przebaczyła mu wszystko.

Ze złotym zegarkiem było tak, jak przypuszczała. Poszła do lombardu i znalazła tam zegarek męża. Wykupiła go za z trudem uciułane pieniądze, żeby nie dostał się w obce ręce.

Potem wróciła do domu i wzięła się do pracy. Od dzisiaj właściwie mogła pracować tylko na siebie. Nie traciła jednak nadziei, że Franek przecie wróci. Pracowała więc i dla niego Im bliżej było wieczora, tem boleśniej odczuwała tęsknotę za nim. Poszła przed pocztę. Czekała w bramie naprzeciw. Musi go zobaczyć. Bije siódma, urzędnicy opuszczają biura. Ach, tam idzie Franek! Z kolegą. Latarnia uliczna rzuca jasną smugę światła na jego twarz. Tak, to on. Słyszy znany dobrze głos i idzie za nim. Franek wchodzi do pobliskiej restauracji i znika jej z oczu.

Matka wraca do domu. Widziała swoje dziecko.

Z dnia na dzień spodziewa się jakiej wiadomości, czasem łudzi się nawet, że Franek wróci. Czeka daremnie.

Kiedy skończył się luty, matka Ewa wypowiada mieszkanie. Przeniesie się do skromnego, jednoizbowego mieszkanka.

Jeszcze trzy dni. Matka Ewa idzie wieczorem do kościoła na Różaniec. Najchętniej odwiedza „swoją" Matkę Bolesną.

Nie przyszedł.

Ach, był u niej, ale potajemnie, jak złodziej. Przyszedł okraść matkę. Kiedy zajrzała dziś do szkatułki, chcąc sprawdzić kilka wydatków, zauważyła brak książeczki oszczędności. Syn ukradł oszczędności matki!

Jak okręt, ciężko ładowny i ufny w swoją moc, rzucony o twarde rafy, rozbija się

Czekała w bramie naprzeciw. Tam idzie Franek! Tak, to on

Wraca do domu. Sąsiadka mówi jej, że jakiś mężczyzna pukał do drzwi mieszkania. Nadzieja ożywia matkę. To był on!

„Wróci," mówi sobie i wierzy, że odzyskała dziecko.

Wchodzi do mieszkania. „O, żeby on już tu był!"

Ale i na drugi dzień czeka daremnie.

„O, żeby chociaż jeszcze raz przyszedł do domu, gdzie się urodził i wychował, zanim się wyprowadzę!"

w jednej chwili, tak rozbiła się jej nadzieja i życie. Jej własne dziecko okradło ją!

Czy miała zrobić nań doniesienie? Nie zmusiłby jej do tego torturami.

Jakże chętnie byłaby mu przebaczyła, lecz nie mogła. Prawie codziennie wieczorem wychodziła, by go zobaczyć chociaż zdaleka, dzisiaj jednak nie wyszła. I ona była człowiekiem. — Następnego dnia opuściła dom, w którym przeżyła tyle lat. W duszy jej kłębiły się smutne myśli.

Obecne mieszkanie położone było bliżej kościoła. Mogła zachodzić częściej do domu Bożego, niż dotychczas. Modliła się teraz więcej jeszcze, niż przedtem. Darowała synowi i tę winę.

Od tej chwili wychodziła znów wieczorami przed pocztę. — Dzień za dniem. Pewnego wieczora zobaczyła Franka wychodzącego później i samego. Przystanął na ulicy i czekał kilka minut, szukając kogoś wzrokiem. Za chwilę podeszła doń młoda kobieta i oboje skręcili w boczną ulicę.

W duszy matki zadrżała myśl: „Panie, nie wódź go na pokuszenie!“ wyszeptała.

Szła za nimi, dopóki nie zniknęli w jednym z domów na ustronnej uliczce. Zapamiętała sobie nazwę ulicy i numer domu.

Wróciwszy do swojej ubogiej izdebki, do późna w noc pisała list. W pełnych miłości słowach ostrzegała Franka przed czyhającemi nań niebezpieczeństwami. Ona wie o wszystkiem. Niema większego skarbu od czystego serca. Niech nie zaniedbuje pacierza i nie zapomina o Bogu, bo Bóg zapomni o nim. Ona przebaczyła mu wszystko i modli się za niego. W każdej chwili może wrócić, matka przyjmie go z otwartemi ramionami. O kradzieży nie napisała ani słowa, nie chciała zrywać mostu pomiędzy matką i dzieckiem. Niech myśli, że ona nie wie o niczem. Nie chciała odbierać mu zaufania do matki.

Pisała z trudem słowo po słowie. Pisywała teraz bardzo rzadko, a przytem oczy jej osłabły od długoletniego ślęczenia nad robotami ręcznemi. List wyglądał więc dosyć mizernie. Ale każde słowo pisały szczerość, miłość i przywiązanie.

Kiedy Franek się dowiedział, że matka go śledzi, zamienił mieszkanie z kolegą. Ale i tam odnalazła go miłość matczyna. Dzień za dniem stała matka Ewa na swoim posterunku, nie bacząc na zimno i zawieje śnieżne. Jeszcze przez kilka dni widziała go w towarzystwie owej nieznanej jej kobiety, potem wracał już sam. Odetchnęła z ulgą. Może uratowała go moja modlitwa, pomyślała.

VI.

Powoli szło ku wiośnie. Śnieg tajał, na zielonych zboczach wychylały główki pierwsze przylaszczki.

Co wieczór stała matka Ewa na swoim posterunku. Im dzień robił się dłuższy, tem większą musiała zachowywać ostrożność. Nie chciała, żeby ją Franek zobaczył.

Minęła siódma, a jego nie było widać. Czekała napróżno godzinę. Inni urzędnicy dawno już opuścili biura, tylko od czasu do czasu wyszedł jeszcze jeden lub drugi. Niespokojna wróciła do domu. Musi mieć pewnie dyżur nocny, pomyślała.

To samo było nazajutrz. Czekała do ośmej, lecz Franek nie wyszedł. Troska jej wzrosła, nie mogła dłużej pozostawać w takiej niepewności.

Lecz była prostą kobietą i nie miała odwagi wejść o tej godzinie do biura. Może zastałaby nawet jego i mógłby —

Z ciężkiem sercem wróciła do domu. Przez całą noc nie mogła zmrużyć oka. Wyobrażała sobie wszystko możliwe.

„Z pewnością zachorował,“ mówiła sobie.

Rano stała znów na swojem miejscu, chcąc go zobaczyć, jak pójdzie do biura. Ale wybiła ósma, a jego nie było. Podeszła więc do jednego ze śpieszących do biura urzędników i zapytała o syna.

„Dorosz?... Wczoraj wyjechał do K. Dostał lepszą posadę.“

Matka uspokoiła się trochę. Przynajmniej nie był chory Ale wyjechał tak daleko! Nie będzie teraz wiedziała nic o dziecku. W pierwszej chwili powzięła postanowienie wyjechania za nim, lecz później się rozmyśliła. Nie chciała mu się naprzykrzać.

Ucieszyła się, że dostał lepszą posadę. Jakże mogliby być szczęśliwi razem, gdyby był chciał! Ale mimo wszystko ciągle jeszcze nie traciła nadziei, chociaż nie miała żadnej podstawy.

Franek prosił bowiem o przeniesienie z powodu matki: Chciał być wolnym!

Wróciła do domu i wzięła się do roboty. Monotonne tykanie zegara towarzyszyło każdemu ściegowi. Dzień za dniem.

Kiedy przyszedł maj, matka Ewa chodziła codziennie na nabożeństwo majowe. Z powodzi jarzących świateł spoglądała na rozmodloną ciżbę ludzką figura Madonny. Opuszczona matka polecała znów syna opiece Matki niebieskiej.

Po wiośnie nastąpiło lato, potem przyszła jesień. Powoli wlokły się miesiące.

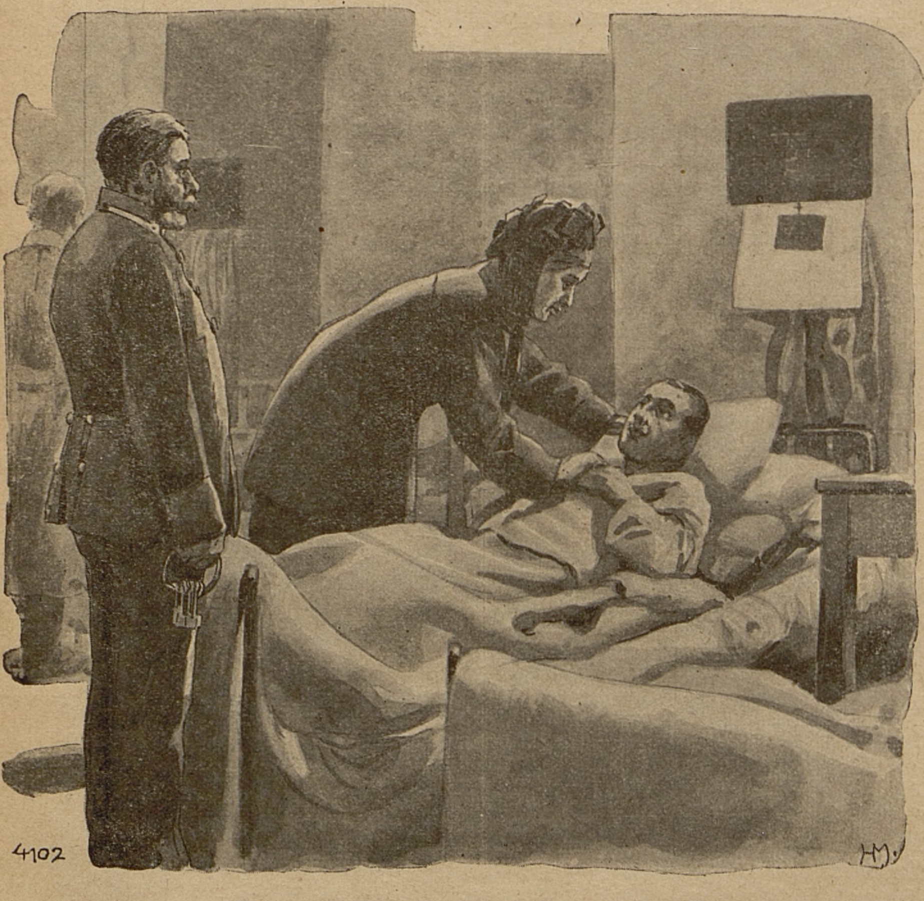
Minuta wydaje się godziną, jeśli oznacza niespokojne czekanie, płonną nadzieję.

Zwiększała się ilość białych nitek we włosach, a troska i tęsknota wyrzeźbiły ślady na twarzy matki Ewy. Tak nic nie wiedzieć o dziecku boli gorzej, niż wiedzieć, że umarło. Zresztą, czyż nie był on dla niej umarłym? Nie! nigdy. Ciągle jeszcze był całą jej nadzieją.

wypowiedzianego bólu matki, musiał zamienić teraz na celę więzienną. Sąd skazał go na sześć miesięcy.

Gdybyż była wiedziała o tem matka Ewa! Lepiej, że nie wiedziała.

Wtem przyszedł list; ledwie poznała pismo syna, tak było zmienione. Jest chory, pisał — i uwięziony, i prosi, żeby przy-

„Chory mój Franuś, bardzo chory, prawda?“

Gdybyż była wiedziała, że wskutek lekkomyślnego trybu życia zaczęły go opuszczać młodzieńcze siły! Ale nie wiedziała o tem, podobnie jak nie wiedziała o innych rzeczach. Nie przypuszczała nawet, że przed trzema dniami przyłapano jej syna na otwieraniu listów pieniężnych, zawierających dolary. Jego życie ponad stan wzbudziło podejrzenia.

Został aresztowany i przyznał się do winy. Wolność, którą zdobył kosztem nie-

jechała. Wyznał jej całą prawdę, ze skruchą prosząc o przebaczenie. Zakończył list słowami: „Mamo, przyjedź, zanim umrę! Czuję, że niedługo już to potrwa. Może przynajmniej śmiercią okupię swoją winę wobec Ciebie.“

Matka Ewa wyjechała najbliższym pociągiem. Przez całą drogę odmawiała Różaniec. Powoli przesuwały palce paciorki. Każdy paciorek ofiarowywała miłość matczyna za dziecko.

Wreszcie konduktor wywołał końcową stację. Matka poszła do dziecka. Na widok wchodzącej, Franek zakrył twarz rękami i rozpłakał się. Odjęła mu łagodnie ręce, pocałowała go i spytała ciepłym głosem: „Chory mój Franuś, bardzo chory, prawda?“ Tak nazywała go, gdy był dzieckiem. A czyż teraz nie był znów jej dzieckiem?

Nie widziała gołych ścian szpitala więziennego, nie widziała stojącego obok dozorcy. Widziała tylko swoje dziecko.

Z Frankiem było źle. Lekarz stracił nadzieję już przed tygodniem.

Pozwolono jej przyjść nazajutrz. Franek pojednał się z Bogiem, pojednawszy się wpierw z matką. Ze wzruszającą pobożnością przyjął ostatnią Komunję św. U łoża chorego klęczała matka.

Odwiedzała syna dwa razy na dzień. Był dobry dla niej, chcąc miłością w tych ostatnich dniach życia wynagrodzić jej wyrządzoną krzywdę. Wyznał matce wszystko.

„Prawdę mówiłaś, mamo, przyjaciele mnie opuścili. Ta, przed którą mnie ostrzegałaś, porzuciła mnie także. Tylko Ty mnie nie opuściłaś. O, miałaś rację, kiedy mówiłaś: Ostatnią, najgorętszą, najwierniejszą miłością jest miłość matki!“

W kilka godzin później złożyli go do skromnej drewnianej trumny.

— — — — — — — — — —

Matka Ewa klęczy znów przed obrazem Matki Bolesnej w mrocznej nawie kościoła. Miejsce to było zawsze jej schronieniem w ciężkich chwilach życia. Tak samo i dzisiaj. Straciła wprawdzie dziecko na ziemi, ale pozyskała je dla nieba. Czyż ma skarżyć się i szemrać? Dziękuje Matce niebieskiej. Modli się długo, potem wstaje i zawiesza na ścianie tabliczkę wotywną ze słowami:

Marja uratowała.

A Matka Bolesna błogosławi ofiarę biednej wdowy.

Z pamiętnika zegarmistrza.

Zegar bije pierwszą. — Byłem dzieckiem i czas ulatywał rozkosznie na chybkich skrzydłach.

Zegar bije drugą. — Chłopiec wzrasta, wabią go pola, łąki i lasy; wartko płynie świeży zdrój życia.

Zegar bije trzecią. — Godzina nieparzysta. Świat szeroki, a droga ciężka, lecz dusza pełna siły.

Zegar bije czwartą. — Uśmiecha się szczęście. Dalejże naprzód, za niem, i oby nigdy nie wracać!

Zegar bije piątą. — Kochana dziewczyna została moją żoną. Jakże słodką była wtedy praca.

Zegar bije szóstą. — Dom pełen gwaru, w uszach brzmią wesołe głosy dziecięce.

Zegar bije siódmą. — Na chyżych skrzydłach zlatuje troska. Przyszła choroba, żona musiała za mnie pracować.

Zegar bije ósmą. — Musiałem patrzeć na skrzynkę, do której złożyli moje dziecię. Serce zamarło w bólu.

Zegar bije dziewiątą. — Zbudziłem się z odrętwienia, trzeba było odprowadzić żonę na spoczynek pod zieloną darnią.

Zegar bije dziesiątą. — Z rozdartem sercem patrzyłem, jak dzieci idą za matką. Zostałem sam.

Zegar bije jedenastą. — Czas płynie w głuchem milczeniu. Jakaż pustka wokoło; nie wrócą, nie wrócą!

Dosyć, dosyć! Rychło wybije dwunasta. Nareszcie! Z pomocą Boską usłyszę ostatnie uderzenie zegara.

Pomnik Jezusa Króla.

W Poznaniu postawił naród Polski wspaniały Pomnik Jezusowi Królowi z wdzięczności za odzyskanie wolności. Opatrzność Boża **wskrzesiła Polskę** złączoną z trzech zaborów opartą o polskie morze Bałtyckie na to, aby spełniła swoje **posłannictwo** w Europie, jakie otrzymała prowadzi myśl Bożą we **wszystkich dziedzinach życia narodowego.**

Niech przyszłe pokolenia będą wdzięczne, że się dokonał cud, a Polska odzyskała wolność i wskrzeszoną została do państwowego życia. Naród cały skupia się odtąd przy Sercu Jezusa Króla, które jest

Pomnik Chrystusa-Króla w Poznaniu

od Boga i papieża Sylwestra II. Oparta o rzekę Odrę i Bałtyk — niesie Polska kulturę zachodu na wschód aż do Uralu i na południe aż po Morze Czarne.

Gdy myśl ludzka błądzi, występuje w dziejach świata **myśl Boża.** Karci ona ludzkie błędy i samolubne namiętności. Naród polski stawiając spiżowy Pomnik Jezusowi, ślubuje wobec pokoleń, że przeźródłem wszelkiej miłości do spełnienia otrzymanego Posłannictwa.

Ks. Kardynał Hlond wyraził życzenie, aby ten Pomnik w Poznaniu był upomnieniem dla narodu polskiego po wieczne czasy i niech będzie wezwaniem do **zgody i jedności.** Niech obejmie straż **wieczna** nad pokoleniami, aby przetrwały w zgodzie, trzeźwości i pracy po wszystkie wieki. —

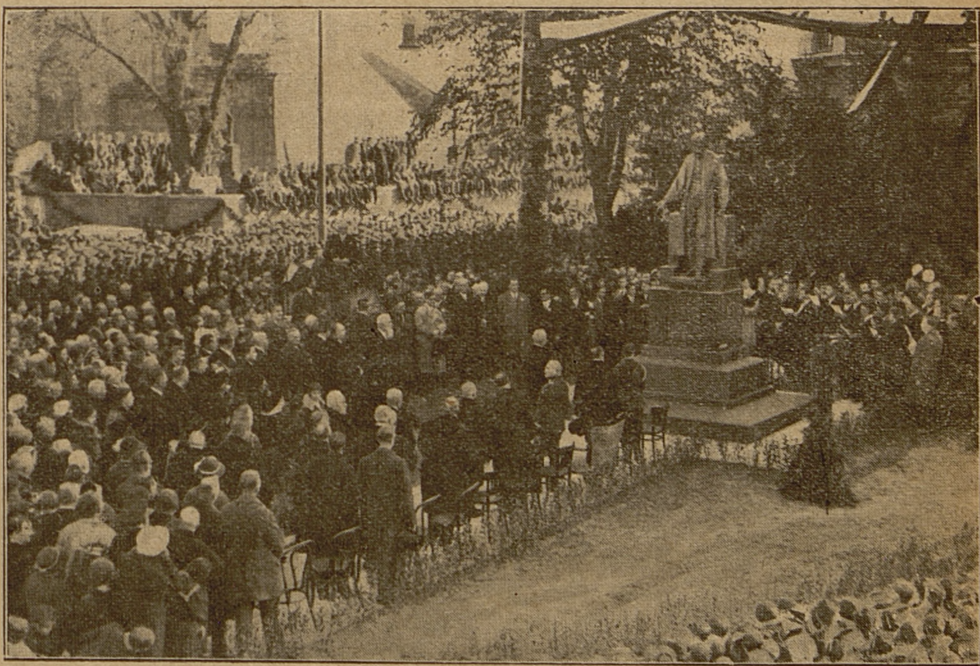
Wynalazca destylacji ropy, benzyny i lampy naftowej IGNACY ŁUKASIEWICZ, aptekarz.

Poprzednicy nasi nie mając światła zasypiali wieczorami. Niektórzy świecili łuczywem, które dawało więcej dymu, niż jasności. W 18 wieku wynaleziono świece łojowe, potem milowe, były one jednak drogie i migotliwe. Nowe światło dzisiejsze w 19 wieku dała światu Polska.

W Bóbrce obok Krośna spostrzeżono, że ze ziemi wydobywa się tłusta ropa brunatna. Ludność smarowała nią wozy. Gdy było jej za dużo, zaniesiono ją do aptekarza w Krośnie 1850 r., aby ją oczyścił chemicznie. Znanemi wówczas sposobami nie udało się nic zrobić. Aptekarz poradził właścicielowi, aby się udał do Lwowa, gdzie w aptece Mikolasza kierownikiem jest jego znajomy, Ignacy Łukasiewicz. Mądry to człowiek i przenikliwy. Jak on tego nie uczyni to już chyba nikt tego nie dokona.

Pan **Trzecieski** pojechał do Lwowa i zachęcał Łukasiewicza do trudnych prac, badań i prób. Nareszcie w 1852 udało się Łukasiewiczowi uzyskać z czarnej cieszy — jasno żółty płyn, który się palił. Teraz trzeba było wynaleść lampę, aby nafta nie wybuchała i nie kopciła. Pomocnym był mu blacharz **Bartkoski,** który według wskazówek, Łukasiewicza robił najrozmaitsze próby, aż im udało się skonstruować lampę dającą czyste światło jasne.

Szpital krajowy we Lwowie (Pijarów) zrocił ugodę z Łukasiewiczem w 1853 r., aby oświetlił wszystkie sale lampami swego wynalazku. Była to najpiękniejsza chwila w życiu Ignacego Łukasiewicza, gdy 31 lipca olbrzymi szpital zajaśniał światłem naftowem! Tłumy ciekawych oblegały gmachy szpitalne, podziwiając jasne oświetlenie pokoi i korytarzy.

Pomnik Ignacego Łukasiewicza, twórcy przemysłu naftowego w Polsce.

Odtąd wszyscy zaczęli kupować lampy naftowe, zwłaszcza że światło było tańsze i lepsze. Wnet koleje w całej Austrji zaprowadziły oświetlenie na stacjach lampami kantinowemi, a każde miasto poczęło oświecać ulice lampami.

Tryumf był wszechstronny. Zaraz Rumunja i Ameryka gdzie były źródła ropy obfite wykorzystała wynalazek polaka. Poczęto tam destylować ropę temi sposobami, jak to robił Łukasiewicz i naśladować konstrukcje jego lampy naftowej. Gazety rumuńskie doniosły świata dopiero 1854 roku, że tam zaświecono pierwszą lampę, a gazety w Ameryce w 1855 r. pochwaliły Sillimana za to, że ludności pokazał lampę naftową poraz pierwszy.

Uczynił to trzy lata wcześniej polak Łukasiewicz **i genjalnami wynalazkami swemi zmienił oblicze świata.** Pomimo postępu nauk do dnia dzisiejszego nie wynaleziono innego sposobu do destylacji ropy. Jest on w zasadzie ten sam, jaki wynalazł Łukasiewicz. Także konstrukcja lamp. pomimo nowoczesnych ozdób i kombinacyj jest w zasadzie ta sama. W końcu fabrykacja **benzyny** z nafty umożliwiła wynalazek samochodów na ziemi i samolotów w powietrzu.

Wynalazki Ignacego Łukasiewicza **przekształciły oblicze świata,** ale o nich nie mówiło się głośno, bo Lwów-Krosno, Chorkówka i Bóbrka jęczały pod obuchem germańskiej Austrji, która nie pozwala chwalić polaka i uznać jego zasług wiekopomnych. Dziś dopiero przywrócono pamięci świata genjalno czyny J. Łukasiewicza. Korzystając z jego destylatów oblatujemy całą kulę ziemską na pneumatykach auta, i na szumnych skrzydłach benzynowych samolotów. Nawet okręta popędza dziś nafta, a łodzie podwodne porusza benzyna.

Ponieważ zródła ropy znajdowały się w Bóbrce, dwie mile za Krosnem, więc Łukasiewicz opuścił Lwów i zbudował destylarnię w Polance, obok Krosna. Wkrótce destylarnia spłonęła Wówczas Łukasiewicz nabył wioskę **Chorkówkę,** oddaloną o kilka kilometrów od Bóbrki i, tu zbudował obszerniejszą destylarnię, ulepszając ciągle oczyszczanie ropy. Miał także bliżej do kopalni w Bóbrce, gdzie osobiście uczył kopania studzien, a później pogłębiania ich przez wiercenie.

Gdy w studni znaleziono ropę, wówczas wstawiano pompę i rynnami sprowadzano „**złoto dajną ciecz brunatną** do zbiornika. Zajeżdżały do niego olbrzymie beczki i napełniwszy wonną ropą swoje wnętrze, zawoziły ją do Chorkówki. Jakkolwiek ropa ma ostry zapach, ma on jednak własności lecznicze. Robotnicy chorzy na piersi, prędko odzyskują zdrowie.

Bóbrka była kolebką przemysłu naftowego i dała początek myśli twórczej, która prędko ogarnęła cały świat. Dlatego to J. Łukasiewicz zaraz po uregulowaniu kopalni w lesie Bóbrki, postawił w 1854 r. pomnik na pamiątkę założenie pierwszej kopalni ropy naftowej w Polsce. Obelisk ten stoi do dnia dzisiejszego i sławi już przez 80 lat polską pracę genjalną, która ułatwiła światu postęp i dobrobyt.

Dziś przemysł naftowy i rafineryjny posiada miljon szybów i tysiące tysięcy fabryk rozmaitych. Miljony ludzi żyje z niego dostatnio. Produkcja ropy wynosiła, w 1931 r. aż 200 miljonów ton. wartości 21 miljardów złotych. Obliczono, że w tym roku 30 miljonów samochodów krąży, po wszystkich drogach świata, a setki tysięcy samolotów szybuje w podniebnych przestworzach. Wszystko to zawdzięczamy genjalnemu wynalazkowi Ignacego Łukasiewicza.

Obok badań naukowych i fachowych, zajmował się Ig. Łukasiewicz sprawami społecznemi. W tej dziedzinie okazał się także genjalnym. Zrozumiał on potrzebę pomocy dla **chorego robotnika** i konieczność **ubezpieczenia go na starość,** gdy nie będzie mógł już pracować. W rafinerjach swoich w Polance i Chorkówce zorganizował przed 80 laty instytucje, które dziś nazywamy **kasarni chorych i ubezpieczeniami** robotników. Tylko że wkładki i administracja nie kosztowała tyle, ile dzisiaj.

Małżeństwo Łukasiewicza było bezdzietne. Żył sam skromnie, a dochodów swoich nie tracił na wyścigach, kartach lub w Monte Carlo. Wspierał każdego ubogiego, którzy się do niego zgłosił. Podziękowania otrzymane na pismie składał do szuflady. Po śmierci zważono wszystkie; pakiet ważył 10 funtów. — Wielu podziękowało tylko ustnie? a wielu wcale nie pomyślało o wdzieczności?!...

Mówiono dowcipnie o Łukasiewiczu, że goścince w Krośnieńskim powiecie **brukował i ozdabiał swemi guldenami.** Nie było wówczas jeszcze w Galicji ustawy drogowej. Mosty miały dziury a drogi

wybojc. Jeżeli jakiś osobnik naprawił dziurę w moście lub zasypał bagno na drodze, otrzymywał guldena (dwa złote) od Łukasiewicza. Tak samo płacił chłopom guldena, gdy pozadzili **drzewo owocowe** przy gościńcu, a ono się przyjęło. Nawet ci, którzy obok swoich domów zakładali sady, otrzymywali dla zachęty guldeny!

Wieś Chorkówka należy do parafji w **Zrencinie**. Właścicielem Zrencina i Bóbrki był Karol Klobasa. Łukasiewicz miał wielkie dochody z rafinerji w Chorkówce, a Klobasa z kopalni ropy w Bóbrce. Na podziękowanie Bogu obaj postanowili wymurować wspaniały kościół parafialny w Zrencinie, który stanął w 1879 r. pod wezwaniem św. Stanisława biskupa. Nadto w pałacyku swoim w Chorkówce, zbudował Ig. Łukasiewicz **kaplicę**, w której każdej środy odprawiało się nabożeństwo.

Umierając 1882 r. zapisał Ig. Łukasiewicz połowę majątku żonie, a połowę dzieciom swojego brata. Później obydwie połowy odkupił p. Stawiarski, właściciel Jedlicza. W pałacu nikt nie mieszka. Nowy nabywca z pietyzmu pozostawił urządzenie pokoi zupełnie nietknięte, jak było za życia zmarłego „Ojca Ignacego", ojca wynalazcy rafinowania ropy, lampy naftowej i benzyny, ojca wielkich ideałów.

Państwo Stawiarscy także są bezdzietni. Trzebaby pomyśleć o tem, aby po ich śmierci w pałacyku w Chorkówce urządzić **Muzeum Łukasiewiczowskie** i zebrać w niem wszelkie pamiątki odnoszące się do życia genjalnego polaka. Trzeba rozgłaszać po świecie zasługi Polski w przemyśle naftowym.

W 1928 r. zawiązał się **komitet** w Krośnie, który postawił za cel odgrzebać z niepamięci zasługi Ig. Łukasiewicza i przywrócić imienioni jego należytą sławę. Na czele komitetu stanął starosta krośnienski **Emil Rappe**. Dzięki jego pracy zebrano potrzebne fundusze, za które wykonał pomnik artysta rzeźbiarz prof. **Raszka** z Krakowa. Pomnik ustawiono na placu 3 maja, obok Rady Powiatowej.

Uroczystość odsłonięcia pomnika odbyła się dnia 23 października 1932 r. Po solemnem nabożeństwie we farze stanęła na placu przy pomniku kompanja honorowa 2-go pułko Strzelców Podhalańskich, oraz delegacje różnych organizacyj ze swymi sztandarami. Ogodz 11. powitał starosta Rappe przybyłych gości, najbliższą rodzinę Ignacego Łukasiewicza, ministrów, wojewodę lwowskiego, senatorów i innych dygnitarzy, potem zaprosił ministra Zarzyckiego, jako delegata p. Prezydenta Rzeczypospolitej do odsłonięcia pomnika. W chwili odsłonięcia miejscowy Chór odśpiewał „Ciesz się Matko Polska", wzniesiono okrzyki na cześć Przezydenta poczem orkiestra odegrała hymn państwowy, a delegacje składały wieńce. Po południu odbyła się Akademja w sali Sokoła.

Dobrze byłoby, aby w czytankach Szkół Powszechnych były ustępy o wielkim wynalazcy lampy naftowej.

Ks. J. A. Łukaszkiewicz.

Hultaje.

Niedawno temu wszedł mężczyzna do celi X. Kapucyna. Człowiek ten zaniedbywał swe obowiązki już od dłuższego czasu; nie chodził do kościoła, nie przyjmował świętych Sakramentów, aczkolwiek był wychowany religijnie. Namiętności młodzieńczego wieku jednakże i niedobre towarzystwo, karty, pijatyka i obojętność religijna, zagłuszyły dobre nasienie, które włożono za młodu w jego serce i doprowadziły go w końcu tak daleko, że chociaż jego nazwisko wpisane było do ksiąg katolickich. żył jako poganin. Gdy się w celi kapucyna znalazł, oświadczył swe niezłomne postanowienie, nawrócenia się, i już uklęknął do spowiedzi. Zapytał go zakonnik: „Co was sprowadziło do tego postanowienia? Może ostatnie kazanie o rzeczach ostatecznych, które wczoraj w naszym kościele wypowiedziałem?" „Nie." „A może to żona wasza pozyskała was znowu dla Boga?" „Nie, chociaż moja żona jest wzorem domowych cnót, więc z niej dumny jestem." „Cóż jest zatem powodem?" „Zauważyłem, że ci wszyscy, którzy odwracają się od kościoła, i nie są dobrymi katolikami, stają się zawsze **hultajami**. Do tej hałastry wstrętnej nie chce p. zenigdy należeć: dlatego postanowiłem nawrócić się i poprawić naprawdę.

Pokutujcie!

Matka Boska chce nas uratować! Nie ulega to wątpliwości. Wszakże jest naszą Matką. A któraż Matka mogłaby patrzeć na swoje dzieci w takiej nędzy, jak nasza nędza dzisiejsza, — i nie uczynić wszystkiego, by ratować i pomóc?

Czego jednak wymaga od nas Matka Boska, żeby mogła nam skutecznie pomóc?

Kiedy Najświętsza Dziewica objawiła się poraz szósty błogosławionej Bernadecie z Lourdes 21 lutego 1858 r, była ona, wedle opowiadania błogosławionej, głęboko zasmucona Zapytana o przyczynę smutku, odpowiedziała Królowa nieba: „Módl się za biednych grzeszników! Módl się za chory świat!“ Podczas ósmego objawienia naoczni świadkowie widzieli twarzyczkę Bernadetty w ekstazie, zalaną łzami. Wymawiała ona przytem słyszane wyraźnie przez stojących pobok słowa: Pokuta! Pokuta! Pokuta! — Zapytana o znaczenie tych słów. oświadczyła, że Matka Boska kazała jej modlić się za grzeszników i powiedziała trzykroć: „Pokuta! Pokuta! Pokuta!“, które to słowa błogosławiona powtórzyła za nią Podczas. dziesiątego objawienia Najświętsza Dziewica żądała znów od Bernadetty, żeby modliła się za grzeszników i pokutowała, nakazując jej doslownie: „Ucałuj ziemię na znak pokuty za grzeszników!“

W czasie tej dzisiątej ekstazy Bernadetta posuwała się na kolanach po kamienistem dnie groty, całując ciągle ziemię. Przytem dawała znaki patrzącym, by czynili to samo. Podczas kilku dalszych (jeszcze ośmiu) objawień powtarzała błogosławiona tę oryginalną pokutę. — A więc pokuty, samozaparcia się i samoponiżenia wymaga od nas Najśw. Dziewica!

A co opowiadają pastuszkowie z Fatimy w Hiszpanji, którym objawiła się Matka Boska podczas wojny światowej?

„Matka Boska jest zawsze poważna. Powiedziała nam, że powinniśmy się poprawić i nie obrażać więcej Zbawiciela i powinniśmy odmawiać Różaniec i błagać o przebaczenie za grzechy ...!“

Powiedziała, że ludzie powinni pokutować! — I tego ostatniego dnia objawiewia w Fatimie, 13 października 1917 r., kiedy na wschodzie szalała zawierucha wojenna, Matka Boska ukazała się trojgu dzieciom jako Matka Bolesna i nauczyła ich następującej modlitewki: „O Jezu, przebacz nam, wybaw nas od ognia piekielnego i daj ochłodę duszom w czyśćcu, szczególnie najbardziej opuszczonym!“ — I ze smutkiem oświadczyła Królowa nieba dzieciom, że Pan zagniewany jest z powodu grzechów ludzkich, szczególnie z powodu strasznego grzechu nieczystości, i wzywała do pokuty!

W czerwcu 1931 roku Najśw. Dziewica miała znów objawić się w Hiszpanji dwom pastuszkom w małej miejscowości Ezquioga. Wedle opowiadania dzieci, Matka Boska ubrana była w płaszcz żałobny, miała białą chustę na piersi i złoty diadem z gwiazdami na głowie; otoczała ją wielka jasność. Tak ukazywała się nieraz, zawsze w żałobie, z zasmuconą twarzą. Tylko kiedy odmawiano Różaniec, rozjaśniał uśmiech smutne jej rysy.

Marja trwoży się o swoje biedne dzieci w Europie! Jedno tylko może jeszcze uratować świat — Pokuta!

„Pokutujcie, albowiem się przybliżyło królestwo niebieskie!“ — Tak wołał niegdyś nad Jordanem św. Jan Chrzciciel. To samo powtarza teraz Ona, Pani i Królowa świata. Pokutujcie! Bliskie jest królestwo niebieskie. Królestwo Chrystusa-Króla Ale może ono objawić się tylko ludowi pokutującemu!

Idźmy, tulmy się, jak dziatki.
Do Serca Marji Matki.
Czy nas nęka życia trud,
Czy to winy czerni brud.

Idźmy, idźmy ufnym krokiem,
Rzewnem sercem, łzawem okiem:
To Serce zna dzieci głos.
Odwróci bolesny cios.

Ach, to Serce dobroć sama!
Najczulsze z córek Adama!
Jest otwarte w każdy czas,
Samo szuka, wzywa nas:

Pójdźcie do mnie, dziatki moje,
Wyczerpnijcie łaski zdroje;
Kto mnie znajdzie, życie ma,
Temu Syn zbawienie da.

Pod przemożną opieką.

Opowiedział Z. Sewery.

I.

Pewnego pięknego dnia majowego roku 1825 w mieście Monaster w Westfalji (Niemcy) młody artysta-rzeźbiarz żegnał się z rodzicami przed wyruszeniem w podróż artystyczną po słonecznej Italji. Spoglądał w przyszłość pełen nadziei, zaprzątnięty górnolotnemi planami. „Z Boską pomocą dokonam wielkiego dzieła, mamo,“ mówił z błyszczącemi oczyma. Matka pobłogosławiła syna, a stary ojciec towarzyszył mu kawałek drogi w dyliżansie. Potem starzec wrócił do domu, a syn pojechał dalej — na południe. Przez kwitnące niziny niemieckie, lesiste przełęcze Tyrolu do Włoch.

We Florencji oglądał artysta upojonym wzrokiem przepych marmurowej katedry, wspaniałe obrazy Fra Angelica, pobożnego mnicha-malarza i poważne arcydzieła wielkiego Michała Anioła. Ale mimo tylu piękności nie mógł długo wytrzymać w tem mieście. Raził go ciągły hałas i ruch wielkomiejski. A on potrzebował spokoju. Spokoju i ciszy do stworzenia dzieła, które nosił w duszy już od wielu lat, które jednak, czuł to dobrze, mogło ujrzeć światło dzienne tylko w cichym zakątku pod błękitnem niebem Italji.

Artysta zwiedził niejedno miasto, żadne jednak nie zdołało go zatrzymać. Zkolei przybył do Livorno, starego cichego miasteczka, położonego malowniczo nad brzegiem morza. Nie było tu pstrej ciżby ludzkiej, gwaru wielkomiejskiego i pośpiechu. Tutaj czas zdawał się stać w miejscu. Z zachwytem krążył cudzoziemiec po wąskich uliczkach miasteczka, gdzie z głębokich wnęk murów, oświetlonych bladoczerwonemi światełkami, uśmiechały się doń wdzięczne Madonny, które drobne rączki dziecięce zdobiły najpiękniejszemi kwiatami. Tutaj czuł się dobrze. Tutaj chciał zostać. Wynajął mieszkanko w starej dzielnicy miasta, z Carrary przywieziono mu wielki blok marmuru, dłóto i młotek leżały wpogotowiu. Minął jednak jeszcze dłuższy czas, zanim mógł wziąć się do roboty. Opuściło go nagle natchnienie. Prosił Boga, by mu dał łaskę stworzenia zbożnego dzieła, które widział był niegdyś oczyma duszy. Było to w katedrze monasterskiej, w jego mieście rodzinnem. Pobożny tłum wypełnił świątynię, gdyż był to Wielki Piątek. Po nawach kościoła płynęły przejmujące tony „Stabat Mater“:

O jak smutna i strapiona
Matka ta błogosławiona
Dla męki Syna swego.

Wówczas to ujrzał przed sobą Matkę ze zwłokami Syna na kolanach. Cudowne zjawisko wryło się głęboko w jego duszę. Miał je ciągle przed oczyma: Matka schylona nad umęczonem okrutnie ciałem Jezusa, z niezmierną boleścią i niezmierną miłością we wzroku. Ach, odtworzenie tego obrazu było najpiękniejszem marzeniem jego życia, jedynem pragnieniem, które go ożywiało. Stworzyć to dzieło dla katedry w rodzinnem mieście i potem umrzeć....

Codziennie klęczał rzeźbiarz w kościele Santa Maria i modlił się gorąco, zagłębiając się coraz więcej w święte tajemnice naszej wiary. Coraz jaśniej i coraz czyściej robiło się w jego duszy.

I pewnego dnia wziął dłóto do ręki. Pracował ze świętym zapałem. Martwy kamień nabierał stopniowo życia. Niejednokrotnie dłóto wysuwało się z ręki artysty, który wzruszony upadał na kolana:

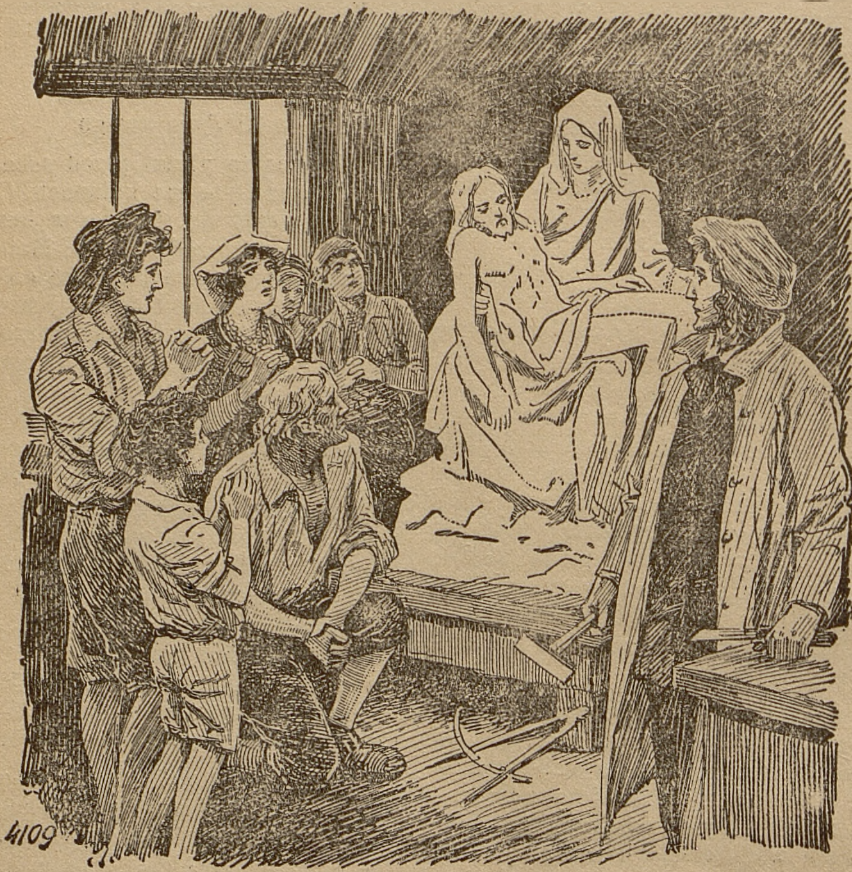
Któż jest serca tak twardego,
By dziś z Matką Pana swego
Bardzo rzewnie nie płakał?...

Były to przedziwne miesiące, które mistrz spędzał w samotności swojej pracowni, dokąd nie docierał żaden szmer, prócz śpiewnego poszumu fal morskich i głosu starych dzwonów kościelnych. Tutaj skończył swoją pracę: arcydzieło, jakie Bóg dozwala stworzyć niewielu tylko wybranym.

Przychodzili prostoduszni mieszkańcy okoliczni, biedni żeglarze i drobni rzemieślnicy i stawali w podziwie — a dzieci składały nabożnie ręce. Mimowoli cisnęły się wszystkim na usta słowa modlitwy, a serce ogarniało pobożne wzruszenie na

widok figury Matki Bolesnej ze Synem. „Ta figura będzie przynosić błogosławieństwo, signore,“ mówili ogorzali żeglarze. „Madonna kierowała pańską ręką.“

Sporządzono teraz wielką skrzynię, gdyż arcydzieło młodego rzeźbiarza trzeba było przewieźć okrętem na północ, gdzie miało stanąć w katedrze monasterskiej. Mistrz doglądał zapakowania z całą troskliwością. Chodziło przecież o kosztowny skarb, który stworzyły jego ręce. —

Przychodzili biedni żeglarze i drobni rzemieślnicy i stawali w podziwie — a dzieci składały nabożnie ręce.

II.

Był znów piękny poranek majowy. Port w Livorno pławił się w blasku słonecznym. Stał tam na kotwicy niejeden statek, który miał daleką drogę przed sobą. Na holenderskim statku „Karolina“ panował żywy ruch. Przygotowywano się do odpłynięcia. Padały głośne słowa komendy, majtkowie biegali po pokładzie. Wkońcu wciągnięto jeszcze na okręt ogromną skrzynię i przytwierdzono ją pośrodku pokładu wielkiemi klamrami żelaznemi. W skrzyni mieścił się marmurowy posąg młodego rzeźbiarza. On sam z widocznym niepokojem kierował ustawieniem skrzyni Kapitan, nieokrzesany, gburowaty wilk morski, zaczął się wreszcie niecierpliwić.

„Cóż, u djabła, ma pan w tem skrzynisku, że się pan tak o nią boi?“

Zaświeciły oczy młodego rzeźbiarza. Opowiedział w krótkich słowach, że zrobił dla katedry w rodzinnem mieście figurę Matki Boskiej i teraz naturalnie obawia się o swoje dzieło.

Kapitan nie dał mu nawet skończyć. „Co?“ zawołał z pasją. „Wpakował mi pan na okręt takiego bałwana! Niesłychana rzecz! Gdybym był wcześniej on tem wie-

dział! Nigdy nie byłbym przyjął takiego ładunku.“ Kapitan był mianowicie zaciekłym kalwinem, przejętym nienawiścią do wszystkiego, co katolickie. „Teraz nie da się, niestety, nic zrobić. Poczwara już na pokładzie. Ale założę się, że przyniesie nam nieszczęście.“

Artysta, oniemiały początkowo ze zdumienia i świętego gniewu, teraz musiał sią prawie roześmiać: „O nie, kapitanie,“ powiedział spokojnie i stanowczo. „Figura Matki Boskiej nie przyniesie panu nieszczęścia, lecz błogosławieństwo! Niech mi pan wierzy.“

„Zabobony!“ mruknął pod nosem kapitan, poczem powiedział głośno: „No, ale teraz czas na nas, proszę opuścić statek.“

Rzeźbiarz poszedł.

Długo jeszcze stał na brzegu i patrzył za znikającym powoli na horyzoncie okrętem. Do ostatniej chwili mógł widzieć wyraźnie wysoką skrzynię na pokładzie, kryjącą jego skarb. Czekała go długa i niebezpieczna przeprawa. „Prowadź swoją figurę, o Marjo!“ modlił się pobożny artysta. I spokój zstąpił do jego duszy.

III.

W kilka tygodni później widzimy mistrza znów w jego mieście rodzinnem. Z niecierpliwością oczekiwał przybycia „Karoliny“. Ale mogło to potrwać jeszcze jakiś czas, zanim statek zawinie do portu w Amsterdamie. Codziennie szedł młody rzeźbiarz do katedry i prosił o szczęśliwą przeprawę dla swego dzieła. Ale w takich w chwilach nie zapomniał również o kapitanie, zażartym wrogu katolicyzmu, który zelżył figurę Matki Boskiej. Codziennie polecał go opiece Marji. Wybierał się właśnie do Amsterdamu, kiedy nagle rozeszła się hiobowa wieść. Podczas strasznej burzy, jaka szalała u wybrzeży Francji, zatonęło kilka okrętów. Nazw statków dotychczas nie podano, ale mistrz drżał o swoje dzieło. Pojechał do Amsterdamu. O Boże, gdyby „Karolina“ była pomiędzy zatoniętemi statkami! Ale i w Amsterdamie, mimo gorliwych wywiadów, nie mógł się dowiedzieć niczego pewnego. „Niema wiele nadziei“, dawano mu wszędzie do zrozumienia. „Ale w każdym razie — trzeba czekać, mieć cierpliwość, może...“

W swoim serdecznym niepokoju pośpieszył mistrz do kościoła. Ach, czemuż ciągle musiały mu przychodzić na myśl słowa kacerza: „Figura ta przyniesie nam nieszczęście!“

„Nie, nie!“ wołał w serdecznej trwodze „Nie dopuścisz to tego, Marjo. Twoja figura przyniosła mi błogosławieństwo i przyniesie je także żeglarzom. Pokaż swoją moc heretykom.“ I nagle zrozumiał, że zbawienie tych biednych zbłąkanych dusz leży mu jeszcze więcej na sercu, niż jego dzieło Wielkodusznie gotów był nawet złożyć je w ofierze Bogu, byleby tylko uratował duszę kapitana.

Następnego ranka do pokoju rzeźbiarza wpadł jeden z jego przyjaciół. „Hurra!“ zawołał z radością. „Sygnalizowali przybycie „Karoliny“. Jutro powinna być w porcie.“ Dopieroż była radość!

A następnego dnia spotkała artystę jeszcze większa radość Kiedy wszedł na pokład okrętu, gdzie stała nieuszkodzona jego skrzynia, wyszedł doń kapitan z wyciągniętemi rękoma. Nieokrzesany ten człowiek był dzisiaj zupełnie innym. W oczach miał łzy. „Pańska figura przyniosła nam błogosławieństwo“, powiedział dziwnie wzruszonym głosem. „Miał pan rację, młody przyjacielu. Podczas strasznej burzy, jaka szalała naokoło nas, widziałem na prawo i lewo ginące w odmętach statki. Tylko „Karolina“ stawiała czoło burzy. Ciężka statua pośrodku pokładu utrzymywała ją w równowadze. Ale w tej godzinie śmiertelnego niebezpieczeństwa nauczyłem się modlić. Wołałem wówczas: „Mar o ratuj nie daj nam zginąć! Weź nas w swoją opiekę!“ I Marja pomogła. Odtąd będzie Ona i moją Matką!“

Zażarty wróg katolicyzmu stał się pobożnym czcicielem Marji.

Złożył publiczne wyznanie wiary tego samego dnia, kiedy w katedrze monasterskiej ustawiano statuę Matki Bolesnej, która po dziś dzień głosi sławę swego twórcy, pobożnego rzeźbiarza westfalskiego, Wilhelma Achtermanna.

Królowa Korony Polskiej.

Cześć Najświętszej Panny w Polsce sięga wieków dawnych. Cześć Marji, jako Królowej Korony Polskiej, bierze początek od Jana Kazimierza, który Ją za Królową Ojczyzny naszej ogłosił. Stało się to w roku 1656.

A smutne i bolesne były lata panowania króla Jana Kazimierza. Przybladła jasna i szczęśliwa gwiazda Polski, gdy król ten zasiadł na tronie Nastały czasy tak zwanego potopu, bo tonął kraj nasz zalany wojskiem nieprzyjacielskiem. Polska „ogniem i mieczem“, tępiona zdawała się dobiegać kresu żywota. I oto stał ci się cud, który ginącej w potopie Polsce, przywrócił życie. Tem wybawieniem Ojczyzny naszej — to Częstochowa! Kiedy wróg innowierca, natarł na Jasną Górę, i znaleźli się obrońcy i choć poddały się Szwedom wielkie miasta i całe dzielnice, ma to jednak mała twierdza częstochowska, nie uległa przemocy. Tak jak prorokował ksiądz Augustyn Kordecki, z opoki jasnogórskiej, wytrysnął strumień polskiego życia, siły i mocy! Zagrzany cudowną obroną sławnego klasztoru Ojców Paulinów, na Jasnej Górze —, ruszył cały naród na obronę kraju! A chcąc się zasilić na dalszy bój, za wiarę i ojczyznę, skierował wzrok ku świętej Orędowniczce.

I oto w dniu 1 kwietnia 1656 roku, składa Jan Kazimierz uroczyste śluby w katedrze lwowskiej, przed cudownym obrazem Matki Boskiej Łaskawej i z wdzięczności za cudowne ocalenie Częstochowy od nawały szwedzkiej, za Królową Korony Polskiej Ją ogłasza.

Dzień to był niezwykle uroczysty. Po mszy świętej odprawionej przez nuncjusza papieskich, król ukląkł na stopniu ołtarza i slubował: „WIELKA BOGA-CZŁOWIEKA MATKO, NAJŚWIĘTSZA DZIEWICO! Ja, Jan Kazimierz do Przenajświętszych, stóp Twoich upadłszy, Ciebie na Patronkę moją i za Królową państw moich dzisiaj obieram — i siebie i moje królestwo i księstwo litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, znudzkie, inflandzkie, smoleńskie. czernichowskie, jako też wojsko obydwóch narodów i wszystkie lud, Twojej szczególnej opiece i obronie polecam.“ Przyrzekał dalej król, we własnem i całego Narodu imieniu dla cześć Bożej Rodzicielski, po wszystkich ziemiach Królestwa swego. Ślubował dalej, skoro tylko za przyczyną Matki Boskiej, odniesie zwycięstwo, wyjednać w Stolicy Apostolskiej, aby dzień ślubów na podziękowanie po wieczne czasy, był obchodzony, i święcony. I ślubował postarać się, aby lud królestwa całego od niesprawiedliwych ciężarów i ucisków był uwolniony. Po ślubie złożonym przez króla. też same śluby w imieniu senatorów i szlachty złożył biskup przemyski Trzebicki. Po ślubach wstąpiła wiara we własne siły i w tydzień potem, odniosło rycerstwo polskie, pod dowództwem Czarnieckiego. zwycięstwo pod Zborowem. W tydzień po złożonych ślubach, zasyłał Jan Kazimierz dziękczynne modły, składał zdobyte na Szwedach sztandary i rozległa się w katedrze lwowskiej, dziękczynna pieśń: Te Deum.

Mijały lata i naród nie zapomniał o ślubach królewskich, choć ze wszystkiem spełnionych. W dwieście lat po złożeniu przysięgi i ślubowań, przez Jana Kazimierza przypomniał śluby wielki patrjota ks. Jełowiecki i wykazywał w gorących słowach, że słowa przysięgi obowiązują cały naród.

W roku 1904, odnowił śluby arcybiskup Bilczewski. W myśl ślubów królewskich, powstało Bractwo Najśw. Panny Łaskawej.

Dotąd króluje w wielkim ołtarzu katedry lwowskiej, obraz Matki Boskiej Łaskawej, przed którym Jan Kazimierz, składał śluby. Obraz ten Lwowianie zdawna nazywali, skarbem Lwowa. Zdobiły go wota dziękczynne, sławiły pieśni ku czci jego składane. W dniach wielkiej trwogi i uroczystej procesji, obnoszono je po mieście.

Kotwica ratunku.

Napisała Zofja Konecka.

I.

Kiedy kowal wszedł do gospody, lokal był jeszcze dosyć pusty, tylko przy jednym ze stołów siedziało trzech młodych chłopaków. Kowal, który był człowiekiem towarzyskim i lubił pożartować, zajął miejsce obok młodzieńców. Ci powitali go z radością, gdyż wszyscy we wsi lubili go za jego pogodne, dobroduszne usposobienie. Przytem był zeń wesoły i rozmowny towarzysz, który wnosił ze sobą życie wszędzie, gdziekolwiek się pokazał.

Pół godziny zeszło im już na ożywionej gawędzie i niewinnych żartach; w pewnej chwili najstarszy z chłopaków, Władek, czeladnik murarski, wskazał nagle na siedzącego naprzeciw niego Józka, czeladnika malarskiego, najmłodszego z całego grona i zawołał ze śmiechem: „Patrzcie-no na tego dorosłego człowieka, co mu to wyziera z za pazuchy! Nosi jeszcze szkaplerz, jakby był małym chłopczykiem, nad którym stoi matka z rózgą. Chyba człowiek dwudziestoletni nie potrzebuje nosić już takich rzeczy, jak małe dziecko!“

„Oho, to ja uważam inaczej,“ przerwał mu kowal swoim dobrodusznym, lecz energiczym basem. „Ja mam na karku sześć krzyżyków z okładem, a także noszę jeszcze na piersi swój szkaplerz i będę go nosił do śmierci, a potem muszą włożyć mi go do trumy. Nie rozstanę się z nim nigdy. Uratował on mnie w złej godzinie życia, to widać coś znaczy, a przytem chcę okazać wdzięczność Matce Boskiej. Wyście jeszcze młodzi i niewiele przeszliście w życiu. Ale kto, jak ja, był już pod wozem i na wozie, ten patrzy na to trochę inaczej.“

„Patrzcie-no na tego dorosłego człowieka, co mu to wyziera z za pazuchy! Nosi jeszcze szkaplerz, jakby był małym chłopczykiem.“

„A cóż to takiego było z wami? Nie możemy się dowiedzieć?“ badał zuchwały Władek.

„O tak, opowiedzcie nam, panie Janie,“ prosili drudzy chłopcy. „Kiedy pan Jan

opowiada, to zawsze coś wesołego, warto posłuchać.“

„Tym razem to wcale niewesoła historja,“ odparł kowal. „Ale nie zaszkodzi, jak posłuchacie. Jest to właśnie historja o moim szkaplerzu. Miałem bardzo dobrą matkę. która dawno już leży na mogiłkach. Było mi ledwo szesnaście lat, kiedy umarła nieboga. Miała ona w wielkiej czci szkaplerz Najświętszej Panny Karmelitańskiej i pewnego dnia zaprowadziła mnie do klasztoru karmelitów w R., gdzie zapisano mnie do Bractwa Szkaplerza św. Pamiętam jeszcze dobrze naukę, jakiej udzielił mi wówczas ojciec duchowny, zawiesając mi na szyi szkaplerz. „Pamiętaj, chłopcze,“ powiedział, „teraz musisz sprawować się zawsze dobrze, a ponieważ jesteś pod specjalną opieką Matki Boskiej, musisz uważać, żeby jej nie zasmucić. A kiedy przyjdzie na cię pokusa, albo kiedy zechcesz być nieposłusznym i upartym, to spojrzyj tylko na wizerunek Najświętszej Panny na szkaplerzu, a zaraz będziesz wiedział, co masz czynić.“

„Mnie powiedział ojciec duchowny zupełnie to samo,“ wtrącił Józiek.

„Przecie oni muszą mówić coś takiego, żeby zawsze wyszło na jedno,“ rzucił złośliwie Władek.

Kowal udał, że nie dosłyszał tego zarzutu i ciągnął dalej, zwracając się do Józka: „Z ciebie był zawsze poczciwy chopak; i ze mną było z początku tak samo. Dopóki matka nie zamknęła oczu, miała ze mnie tylko pociechę. A przed śmiercią nakazała mi jeszcze wiele rzeczy, które pamiętam po dziś dzień. Naostatek powiedziała: „Pamiętaj, Jasiu, noś zawsze swój szkaplerz i nie zapominaj o tem, co ci powiedział ojciec. Jeżeli nie będziesz wiedział co robić, spójrz tylko na wizerunek Matki Boskiej i módl się do niej, a ona zawsze ci pomoże. Ja w niebie będę się modlić, żeby nie wypuszczała cię z pod swej opieki. Ale przyrzeknij mi, dziecko, że nigdy nie rozstaniesz się ze szkaplerzem.“ Przyrzekłem i dotrzymałem słowa.“ — Kowal napił się piwa i opowiadał dalej. „Mój Boże — niedobrze to, kiedy młody chłopak zostanie bez rodziców. Przez jakiś czas po śmierci matki sprawowałem się jeszcze całkiem dobrze, potem jednak popadłem w towarzystwo złych kolegów i zacząłem również schodzić na złą drogę.“

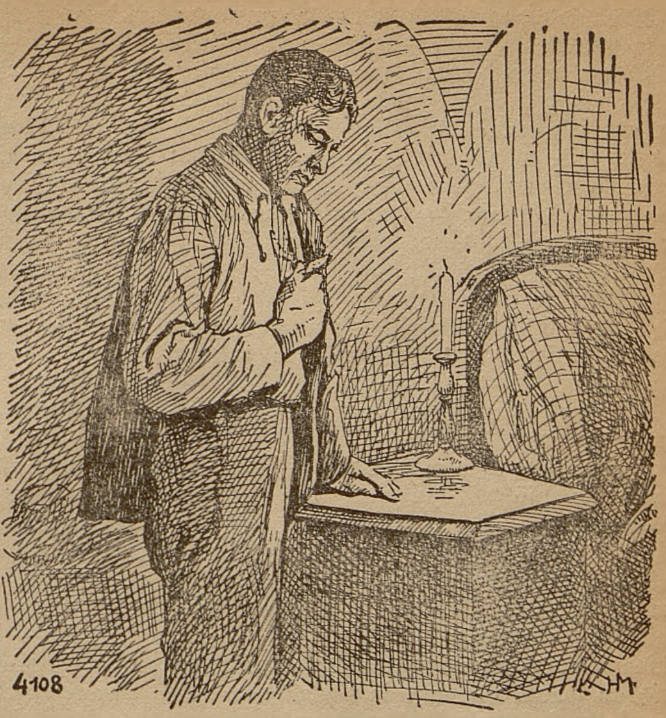
„Toście nie mieli już ojca?“ spytał Józiek.

„Mój Boże! Ojciec umarł, kiedy miałem trzy lata. Niewiele go nawet pamiętam. Ale trzech moich koleżków nicponiów, z którymi najwięcej przestawałem, mało co nie wciągnęło mnie w hańbę i biedę. Byłem zręcznym, sprytnym chłopcem, przekonali się o tem niedługo i wykorzystywali te moje zalety do swoich gałgaństw, a ja się cieszyłem, kiedy mnie chwalili, że przydam się do wszystkiego. Z początku były to tylko głupie wybryki i kiedy mi się coś udało, brali mnie do gospody i częstowali wódką i piwem. Pieniędzy nigdy im nie brakowało i wydawali je bez rachuby, co robiło na mnie wielkie wrażenie. Ale pewnego razu schudła im jakoś kabza i zostali bez grosza. Wówczas zaczęli uradzać pomiędzy sobą, skądby wziąć pieniędzy. W pewnej chwili usłyszałem słowa: „Trzebaby kogoś podskubać, a kogóż będzie łatwiej.“ Nie wiedziałem, naturalnie, co to ma znaczyć. Był pomiędzy nimi czeladnik ślusarski i ten zaproponował ni stąd ni zowąd: Teraz chyba kolej na profesora w willi „Łucja.“ Wszyscy domownicy wyjechali i w domu niema nikogo. Willa wprawdzie zamknięta „na mur“, ale mogę łatwo otworzyć okiennice, bo je przybijałem i wiem gdzie i jak. Także w domu dam sobie radę. Jest tam pełno drogich, starych gracików. Małe tabliczki i puhary, kubki cynowe i inny kram, możemy nabrać tego cały worek i schować w bezpiecznem miejscu. Potem wydostaniemy z piwnicy parę butelek wina, naturalnie najlepszego i zrobimy sobie „bibę“. — Murarzowi zrobiło się trochę głupio, kiedy spostrzegł, że ja słyszałem ich rozmowę. Ale ślusarz zawołał: „Jasiek pójdzie z nami. Z niego zręczna bestja, może się nam przydać i potem dostanie swoją część. Poco profesorowi tyle niepotrzebnych rupieci? My musimy cierpieć głód i pragnienie. a on ogląda sobie drogie obrazki na ścianach i przecie nie będzie z tego syty. Musisz iść z nami, Jaśku, zobaczysz, jak będzie morowo. Naprzód robota, a potem biba.“ I tak długo mi dogadywali, obiecując złote góry, że wkońcu przystałem i przyrzekłem przyjść wieczorem na umówione miejsce. Ja miałem

też płótno w kieszeni. Wskutek lekkiego życia, jakie prowadziłem z koleżkami, odwykłem zupełnie od pracy i nie wiedziałem, jakby inaczej zdobyć pieniądze. Sumienie również dawno już spało. Tak więc pomyślałem sobie: — Ha, niema rady, musisz iść z nimi.

II.

Mijała wolno godzina za godziną. Nie mogłem się doczekać chwili wyjścia z domu. Nareszcie wskazówka na zegarze posunęła się na pożądaną godzinę i zacząłem się ubierać. Nie myślałem o niczem innem, tylko o „morowej robocie", o piwnicy pełnej wina i o spiżarni, gdzie wisiała szynka. Byłem porządnie głodny i przydałaby się taka kolacyjka. Kiedy wdziewałem surdut, zdarzyło mi się to, co dzisiaj Józkowi. Koszula była rozpięta i wyjrzał szkaplerz. Musiał go wysunąć mój Anioł Stróż.

„Przycisnąłem silnie ręką szkaplerz i zacząłem prosić Najświętszą Pannę o pomoc."

Nie potrafię opowiedzieć, co uczułem na ten widok. Ale pamiętam jeszcze dobrze, jak mnie szarpnęło coś za serce. I w jednej chwili ujrzałem przed sobą matkę na łożu śmiertelnem, stanęło mi żywo w pamięci każde jej słowo i ostatnie spojrzenie umierającej, której dałem świętą obietnicę — stanęło mi w pamięci to, co mówił ojciec duchowny, kiedy mi zawieszał szkaplerz: „Kiedy przyjdzie na cię pokusa, to popatrz tylko na szkaplerz Matki Boskiej, a zaraz będziesz wiedział, co masz czynić." A przecie matka przed śmiercią mówiła mi to samo i nakazywała: „Módl się do niej Ona zawsze ci pomoże." Wszystkie te myśli przeleciały w jednej chwili przez moją głowę i zdawało mi się, że mi pęknie serce od dziwnego ucisku. Ale przycisnąłem ręką szkaplerz i zacząłem prosić Najświętszą Pannę o pomoc. I odrazu uspokoiłem się i wiedziałem, co mam zrobić."

Kowal przerwał, spoglądając przed się zamyślonym wzrokiem. Potem pyknął kilkakrotnie ze swojej fajki, dopóki Józiek nie zbudził go z zamyślenia pytaniem: „I co było dalej? Nie poszliście z tymi gałganami?"

Kowal zaprzeczył. „Ma się rozumieć, że nie. Powiesiłem zpowrotem surdut na gwoździu i zostałem w domu. A następnego dnia o świcie poszedłem do klasztoru w R. i poszukałem dobrego spowiednika. Wyznałem mu wszystkie swoje grzechy i powiedziałem, że chcę być znów porządnym człowiekiem. Dał mi ładną, poważną naukę, a po rozgrzeszeniu powiedział: „Widzisz, moje dziecko, jesteś zdrowym silnym chłopcem i musisz przyzwyczaić się znów do ciężkiej pracy, żebyś się porządnie zmordował, to potem nie będą ci przychodziły złe myśli i odejdzie cię ochota do bezczynnego łazikowania i gałgaństw. A ponieważ nie masz już rodziców, powinieneś rozejrzeć się za jaką porządną rodziną, gdziebyś miał utrzymanie i gdzieby o ciebie dbali i trochę pilnowali. Naprzykład kowal w A. potrzebuje właśnie czeladnika. Byłoby to w sam raz miejsce dla ciebie. Majster jest dzielnym, poczciwym człowiekiem, którego mógłbyś uważać za ojca, a majstrowa

troszczyłaby się o ciebie, jak rodzona matka. Ale musisz się dobrze sprawowac. Wtedy będziesz mógł zacząć tam nowe życie.“ I zrobiłem tak, jak mi radził spowiednik. A chociaż później klepałem czasem biedę w świecie, to nigdy nie zdjąłem szkaplerza, bo wiedziałem dobrze, iż jemu to mam do zawdzięczenia, że stałem się znów porządnym człowiekiem.

III.

„A czy wasi koledzy nie spuścili wam lania, kiedy wystrychnęliście ich tak na dudków?“ spytał Władek.

„Odechciało się im wszystkiego!“ odparł kowal.

„No, i cóż było dalej z nimi? Udało się im włamanie?“ dopytywał zaciekawiony Władek.

„Z początku szło wszystko, jak sobie ułożyli. Ślusarz otworzył z łatwością okiennicę. Wiadomo, bo kiedy pracował przy niej, to zawczasu tak majstrował, żeby kiedyś przy okazji można było wślizgnąć się do domu. Potem cała złodziejska kompanja naładowała pełny worek różnych drogocennych rzeczy, które im popadły w ręce i schowali go w bezpiecznem miejscu. Następnie dostali się do piwnicy, skąd wynieśli ładne parę butelek najlepszego wina, porozsiadali się w pokoju, jak u siebie i zaczęli oblewać udaną wyprawę. Zły duch miał z pewnością niemałą uciechę. Ale spłatał im też dobrego figla. Jak to nieraz bywa, gałgany zapomniały zgasić światło w przedsionku i przymknąć napowrót okiennicę, przez którą dostali się do środka. I kiedy pijatyka szła w najlepsze i kurzyło się im już porządnie z czupryn, ulicą przechodził akurat patrol policyjny. Kiedy policjanci zobaczyli otwarte okno o pierwszej w nocy, odrazu powzięli podejrzenie, że się święci coś niedobrego, bo wiedzieli, że profesor wyjechał. Weszli więc pocichu przez okno i nakryli nie przeczuwającą niczego paczkę. Dopieroż zrobili oczy złodziejaszki na widok posterunkowych. Ślusarz, jako że zawsze była z niego szalona pałka, wyjął odrazu rewolwer i strzelił. Na swoje szczęście zranił tylko lekko jednego z policjantów. Ten nie żartował również i położył trupem ślusarza. Mój Boże! — nie chciałbym przenosić się do wieczności tak, jak on! Kiedy złodzieje zobaczyli, że ich kompan leży na ziemi bez życia, zaraz uciekła im dusza w pięty i pozwolili się zabrać bez oporu.“

„I dużo dostali?“ dopytywał się dalej młody murarz.

„No — w każdym razie mieli dosyć. A ja, dowiedziawszy się o smutnym końcu towarzyszy, dziękowałem Najświętszej Pannie, że jej szkaplerz powstrzymał mnie w ostatniej chwili! Inaczej byłbym się zmarnował, jak tamci, gdyby mój Anioł Stróż nie był nasunął mi przed oczy wizerunku Marji. Teraz i wy zrozumiecie, dlaczego mam w takiem poważaniu swój szkaplerz. A ty, Józku, noś go tylko dalej, choćby drudzy mieli się śmiać z tego. Bo w godzinie niebezpieczeństwa szkaplerz Najświętszej Panny jest często kotwicą ratunku dla młodego człowieka. Ludzie powinni o tem zawsze pamiętać.

Cyfry milczą

o wielu katolickich męczennikach w ostatnich stu latach. Pomijamy katolickich Armeńczyków i Polaków, których dziesiątki tysięcy poniosły śmierć z rąk Turków i Moskali. Grały rolę także polityczne powody. Tutaj mówimy tylko o właściwych męczennikach, którzy swe wyznanie wiary katolickiej krwią przypieczętowali. Tak umarło w Korei w 1827 r. około 1.000, przed 1870 r. około 8.000 katolików za swą wiarę. W Sjamie, Annamie i Tonkinie około 1862 i 1885 roku więcej niż 40.000 chrześcijan poniosło śmierć z ręki kata. W Chinach wymordowali w 1900 roku fanatyczni Bokserzy około 8.000 chrześcijan. Ile ludzi zginęło podczas nieustannych prześladowań w Rosji carskiej unitów a ile z rąk czerwonych katów komunistów w Rosji bolszewickiej, tego się świat zapewne nigdy nie dowie. I w Meksyku popłynęło dużo krwi męczeńskiej za wierność Chrystusowi. Lecz krew męczenników była nasieniem większych jeszcze zastępów nowych katolików...

Polacy w Betlejem.

Wyjazdy Polaków do Ziemi Świętej, dla celów nabożnych, dla odwiedzenia Grobu Chrystusowego, i innych mnogich miejsc, po których stąpały nogi Zbawiciela — datują się już od czasów bardzo wczesnych, bo od wieku dwunastego.

Pierwsi Polacy wyruszyć mieli do Palestyny w roku 1147 — z wyprawą krzyżową Konrada Rzymskiego, podjętą pod błogosławieństwem św. Bernarda, ale nazwiska tych panów i rycerzy polskich, co „to dobrowolnie podjąwszy krzyż, na tę wyprawę z cesarzem wyruszyli“, są nam dzisiaj nieznane, był wsród nich także najstarszy syn Bolesława Krzywoustego. Władysław II, który krwią wylaną za Chrystusa, chciał okupić rzuconą na siebie klątwę kościelną. —

Jako pierwszy, dobrze znany krzyżowiec polski, zaznacza się w przekazach dziejowych, dopiero Henryk Sandomierski, najmłodszy syn Krzywoustego, głośny z swojej pobożności, prawdziwy rycerz średniowieczny, walczący pod Jerozolimą, około roku 1154, razem z wojskami króla Baldwina. Odtąd przez cały szereg wieków, ciągnie się bogaty, coraz obfitszy poczet polskich krzyżowców, pątników, pielgrzymów, podróżników, ciągnących wsród licznych niebezpieczeństw, do Świętej Ziemi. Są między nimi, mieszkańcy wszystkich warstw narodu: magnaci, i szlachta, biskupi, duchowni, świeccy i zakonnicy, mieszczanie, nawet chłopi. Niektórzy z nich pozostawili obszerne i ciekawe opisy swych przygód i samej Ziemi Świętej, pełne niezwykle interesujących wiadomości, nacechowane często głębokiem wzruszeniem religijnem, które pozostało im — niby promień słoneczny — na całe życie . . .

Wsród miejśc świętych, zwiedzanych przez polskich pątników, w ciągu dziewięciu stuleci, najważniejsze miejsce zajmuje zawsze Jeruzalem. Grób Chrystusa Pana, miejsca Jego męki, i Ukrzyżowania . . . . To była największa świętość całego chrześcijańskiego świata po wszystkie wieki. Obok Jerozolimy, zwiedzają jednak Polacy wiele innych miejscowości, o których mówi Biblia, wiążąc je z życiem Jezusowem a więc: Betlejem, Nazaret, Jerycho, rżekę Jordan. Szczególny urok wywiera wsród tych świątobliwych wędrówek, na polskich pielgrzymów Betlejem, miejsce Narodzenia Chrystusowego, promieniejące jakimś dziwnem światłem radości i wesela. Wzmianki o Betlejem, opisy tej miejscowości i wrażeń tam odebranych, znajdujemy w zapisakach historycznych. Już Jan Goryński, wojewodzic mazomiecki, podróżujący na Wschód około roku 1570, daje nam pierwszą wiadomość ciekawą o Betlejemie. Wraz z całą kompanią pielgrzymią spędził on dwa dni w Betlejem, słuchał nieszporu, a potem szedł z zapalonemi światłami świecami, z procesją uroczystą do Groty Narodzenia. „Tameśmy śpiewali — dodaje — i Panu Bogu dziękowali, w tej kaplicy jest miejsce, gdzie się Pan Chrystus narodził.“

Bardzo ciekawym jest opis księcia Mikołaja Radziwiłła, który włożywszy strój pielgrzymi, odpłynął na Wschód, w licznem otoczeniu Polaków. Z początkiem lipca, po odwiedzeniu Grobu św. w Jerozolimie, wyprawia się pobożny wojewoda wileński do miejsca Narodzin Zbawiciela, do puszczy św Jana i Morza Martwego.

Opis Betlejemu jest u Radziwiłła bardzo obszerny i zajmujący, przepełniony szczegółami w duchu opisów minionych epok. Z procesją Bernardynów, którzy byli strażnikami zarówno Grobu Świętego w Jerozolimie, jak i Betlejemu, jak i wszystkich innych miejsc świętych, schodzi Wojewoda z kaplicy klasztornej św. Katarzyny, do podziemnej kaplicy Narodzenia Pańskiego, słucha tu Mszy, czytanej przez włoskiego zakonnika ogląda ołtarz, wystawiony w miejscu Narodzenia Jezusa, złóbek w kamieniu, w którem miało spoczywać Boskie Dzieciątko, ołtarz w miejscu, gdzie składali hołd Trzej Królowie, pielgrzymi polscy spowiadają się i przyjmują Sakrament Ołtarza w kaplicy Narodzenia, a nawet spędzają tam potem całą noc. Zwróćmy się teraz w czasy nowsze! Tu odrazu przypomina się podróż do Betlejem, naszego wielkiego poety Juliusza Słowackiego. W liście z Bejrutu poeta donosi matce: „Jeździłem do Morza Martwego, do Betlejem, gdzie także na złóbku Chrystusa słuchałem odprawianej Mszy. Wszystkie te okolice napełniają

serce jakąś prostotą i świętością. Miło było w prostej grocie, gdzie anieli zwiastowali pasterzom narodzenie się Pana. Miło widzieć wioskę Jerycho, niegdyś zrujnowaną głosem trąby wodza boskiego. Ale, żeby opisać wszystkie te szczegółowe wypadki i wszystkie wrażenia, jakich się doznało, depcąc ziemię palestyńską, trzebaby na to dzieła."

Znany poeta, Ignacy Hołowiński, który odwiedzał Betlejem tak pisze: „Zdaje się, że ta betlejemska okolica, co w radosnem drzeniu, przy wesołem drzeniu chorów anielskich, napełnia się największem weselem w czasie przyjścia swego Odkupiciela, zdaje się, że dotąd jeszcze oddycha tą niewymowną wesołością, że dotąd z jej świętego oblicza nie zszedł błogi uniesienia uśmiech, zwiastujący wesołą nowinę, że jeszcze nie przestaje nucić tej pieszczotliwej, słodkiej, pełnej tkliwości i macierzyńskiego szczęścia piosenki, którą dawniej bawiła i usypiała Boże Dziecko. O Betlejem, Betlejem, jakże ty słodko rozrzewniasz serce pielgrzyma".

— — — — — — — — — —

Kiedy w roku 1885 przybywa do Betlejem sędziwy starzec. Żywa relikwia minionych czasów, osmdziesięcioletni Ignacy Domejko, pielgrzym aż za Oceanów, — to droga, to Stajenki Jezusowej, wiąże mu się dziwnie ze wspomnieniami Bożego Narodzenia w dzieciństwie, ze wspomnieniami kolęd polskich, śpiewanych przed laty. „Nie jest to sen, marzenie — pisze przyjaciel Mickiewicza — że w 80 lat ode dni, kiedy poraz pierwszy o tem mówiła mi matka, a na obrazkach to widziałem i w kościele radośnie śpiewał lud „Anioł pasterzom mówił, Chrystus się wam narodził w Betlejem" — dziś obiegłszy świat tak, jak jest szeroki i nasyciwszy się żywotem, Bóg mi daje tym cudownym obaczyć to miejsce i nacieszyć się przy tym cudownym złobie?.. Młodość zdaje się po żyłach, w serce przelewać..."

Te słowa Domejki — wspomniane na zakończeniu — uwydatniają — może najlepiej, czem była wizja Betlejemu, dla całych pokoleń polskich wędrujących za morza dalekie do miejsca Narodzenia Zbawiciela.

Święci patronowie w Polsce.

Każdy człowiek — dawniej — miewał jakiegoś szczególnie wielbionego orędownika w niebiesiech, a święto każdego takiego patrona doznawało ze strony zwolenników nie cichej, jak dziś, lecz głośnej, obrzędowej, procesjonalnej czci.

Patronem rycerstwa był św. Jerzy.

Patronami teologów byli święci: Jan, Tomasz i Augustyn.

Prawników — św. Iwon.

Lekarzy i aptekarzy — św. Kosma i Damian.

Filozofów, mówców i poetów — św. Katarzyna.

Malarzy — św. Łukasz.

Muzyków — św. Cecylja.

Kupców — św. Frumencjusz i Gwidon.

Studentów i uczniów szkolnych — św. Alojzy i św. Stanisław Kostka.

Biedaków żebrzących św. Jan Jałmuznik.

Kochanków — św. Juljan.

Od powietrza chronili: św. Antoni, Roch, Sebastjan, Adrjan i Krysztofor.

Od epilepsji — św. Walenty, od febry — św. Petronela, od bólu zębów św. Apolonja, od kamienia — św. Liberjusz.

Św. Piotr był patronem rybaków polskich. św. Mikołaj — patronem biednej dzialny.

Św. Lenart opiekował się końmi a św. Antoni także i trzodą chlewną.

Do św. Otylji modlili się chorzy na oczy, do Rocha — chorzy na wrzody, a do św. św. Agaty — błagający o pogodę i o powtrzymanie pożaru.

Ruś i Małopolska uważały, za swych orędowników śś. Jacka i Stanisława, którzy liczne po kraju mieli kaplice i kapliczki.

Św. Florjan męczennik był patronem od klęski ognia.

Papież Lucjusz III na usilne prośby Kazimierza Sprawiedliwego, aby kościołowi krakowskiemu podarował ciało, którego ze świętych, zezwolił wydać ciało św. Florjana i w r. 1184 przez Idziego, biskupa modeńskiego, wysłał je do Polski.

Dziesięć złotych.

Obrazek z życia przez Jotbe.

U zegarka mego przyjaciela zauważyłem już dawno oryginalny brelok. Była to złota dziesięciozłotówka, na której jednak ząb czasu pozostawił głębokie znaki. Brelok ten otaczała dziwna jakaś tajemnica, o której mój przyjaciel nigdy nie opowiadał. Aż razu pewnego, a było to w drugi dzień świąt Bożego Narodzenia, pod wpływem jakichś wspomnień, które go opanowały, rozgadał się i ulegając naszym prośbom, opowiedział następującą historję breloka.

— Wiecie — rozpoczął — że jako młody chłopak byłem dosyć lekkomyślnym ptakiem i gdyby sprawiedliwość nie była czasem ślepa, to za ten pieniądz siedziałbym już dawno w więzieniu. Ukradłem go bowiem i to w sposób niegodziwy i podstępny.

Przypominacie sobie zapewne — nie staram się tego dziś ukrywać — że byłem wówczas namiętnym graczem i członkiem pewnego klubu, bardzo wziętego, który w gruncie rzeczy nie był niczem innem, jak zwykłą. jaskinią gry. Co wieczór spieszyłem do tego klubu, gdzie grałem, tracąc cały mój majątek. Co wieczór szedłem tam z nadzieją, że wrócę z wypchanemi złotem kieszeniami. Co z człowieka zrobić może taka fałszywa nadzieja, wie z pewnością niejeden z was. Z dnia na dzień stawałem się coraz bardziej zgryźliwym i nerwowym, aż wkońcu przyszła chwila, kiedy miałem w kieszeni wszystkiego tylko tysiąc złotych.

Był to piątek, drugi dzień Świąt Bożego Narodzenia. Przesądny, jak wszyscy gracze byłem przekonany, że właśnie ten dzień przyniesie mi szczęście. Udałem się do klubu, postanowiwszy sobie wszystkie moje pieniądze rzucić na kartę i albo wrócić z tysiącami, albo też przegrawszy wszystko, strzelić sobie w łeb.

Kiedy skręcałem w ulicę, przy której mieścił się klub, biła właśnie jedynasta w nocy. Pod bramą jakiejś kamienicy, którą mijałem, spostrzegłem siedzącą starą żebraczkę. Spała z wyciągniętą do prośby ręką, a kiedy ją mijałem, poruszyła się we śnie, jak gdyby chciała prosić mnie o datek. W świetle latarni dostrzegłem jej starą twarz, pooraną nędzą i troską i mimowoli sięgnąłem do kieszeni.

Między palcami poczułem kilka różnej wielkości monet. i nie przebierając wiele, wyciągnąłem pierwszą z brzegu, którą mogłem uchwycić. Spojrzałem na nią, była to dziesięciozłotówka, ta sama, którą tutaj widzicie. W pierwszej chwili zawahałem się, przypomniał mi się jednak przesąd graczy, że jałmużna, dana ubogiemu, wraca szczęście.

Rzuciłem więc dziesięciozłotówkę w wyciągniętą rękę żebraczki. Nie obudziła się, ale mimowoli palce jej ręki zacisnęły się około pieniądza.

Pospieszyłem szybko do klubu. W myśli wyobrażałem sobie zdziwienie staruszki, kiedy, obudziwszy się, znajdzie dziesięciozłotówkę, a także byłem ciekawy, co też los mi na dzisiaj przeznaczy, czy majątek, czy kulę rewolwerową.

W klubie gra szła już w najlepsze. Przybył książę K., bogaty miljoner, znany ze swego szczęścia w kartach. Siadłem do gry i przez pierwsze pół godziny los uśmiechnął mi się tak szczęśliwie, iż z moich 990 złotych miałem przed sobą 10.000. Rzecz prosta, że zacząłem grać tem zapalczywiej. Po chwili zacząłem przegrywać. Wprawdzie szczęście jeszcze raz pozwoliło mi odbić się na 50.000, ale potem, mimo wszelkich z mej strony wysiłków, szło coraz gorzej. Wreszcie wstałem od stołu bez grosza w kieszeni.

Kazałem sobie podać zarzutkę i kapelusz i wyszedłem na ulicę. Noc była pogodna, mróz zelżał zupełnie, zapowiadała się odwilż. Stara żebraczka drzemała jeszcze ciągle w swoim kąciku, a kiedy podszedłem do niej. ujrzałem moje dziesięć złotych, błyskające w pół zamkniętej dłoni. Nagle w umyśle moim błysła szalona myśl. Rozejrzałem się po ulicy. Było cicho i pusto. Stanąłem.

A gdyby te dziesięć złotych jej odebrać! Przecież ona nie wie wcale o tem, że je ma. Mogę je zabrać. nie budząc jej wcale.

A gdyby się obudziła? No, to jej wtedy powiem, że właśnie chciałem jej ten pieniądz podarować.

A jednak wahałem się. Mój czyn wydawał mi się strasznie podły. Gdy tak stałem, namyślając się, otwarto nade mną w klubie okno i usłyszałem jak ktoś wołał:

— Panowie, bank przegrywa! Przypuśćmy ostatni szturm!

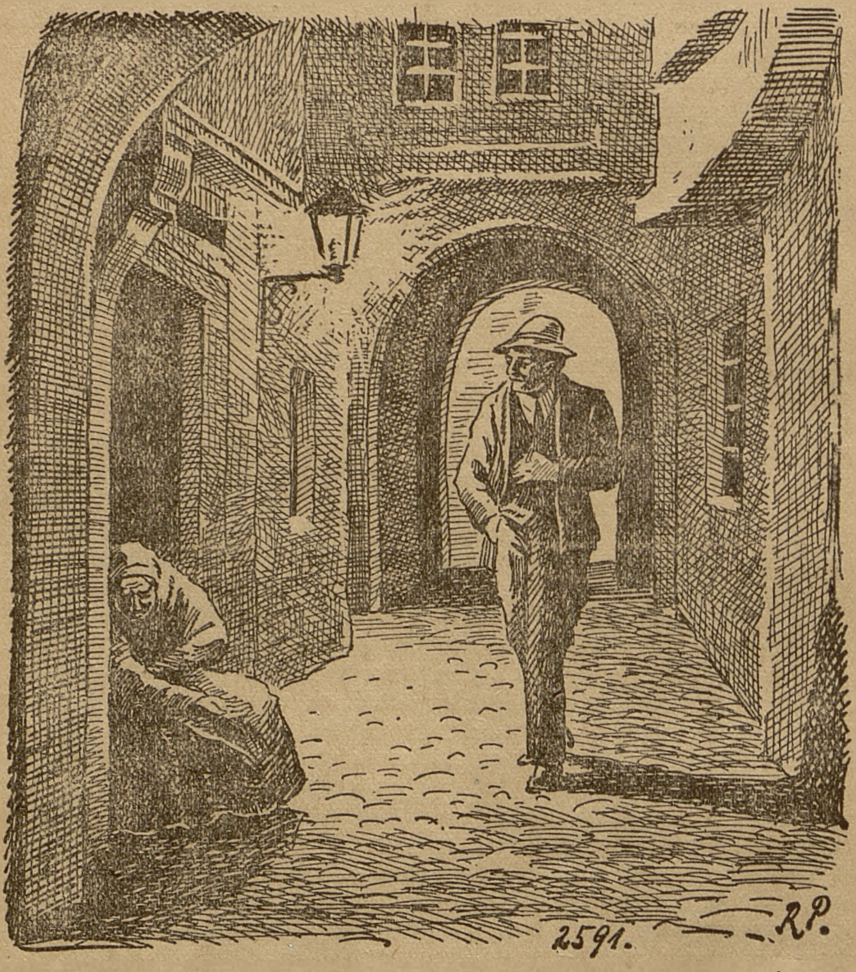
To zdecydowało.

Przyskoczyłem do żebraczki, wyrwałem jej pieniądz z ręki i biegiem prawie za-

Po upływie kilku długich minut wróciłem na salę, gdzie zastałem wszystkich w ogromnem podnieceniu.

Bank był rozbity. Spojrzałem na moją trzynastkę. Na ukradzionej dziesięcio-złotówce piętrzył się stos złota i banknotów.

Byłem bogatym. Objąłem bank i prowadziłem grę dalej. Zamiast rulety graliśmy w trente et quarante, późniei w ba-

Pod bramą jakiejś kamienicy, którą mijałem, spostrzegłem siedzącą starą żebraczkę.

wróciłem do klubu. Udałem, że zapomniałem parasola, a ponieważ w sali klubowej grano w ruletę, przyczem książę K. trzymał bank, rzuciłem moją ukradzioną dziesięciozłotówkę na trzynastkę i nie chcąc widzieć jej smutnego losu, wyszedłem do garderoby, rzekomo w poszukiwaniu za parasolem.

karata, ale mimo, iż grałem z szaloną odwagą szczęście nie opuściło mnie ani na chwilę. O świcie wyszedłem mając w kieszeni 150.000 złotych.

* *
*

Przypomniałam sobie nagle starą żebraczkę. Przecież ona była sprawczynią

mego szczęścia i ona powinna brać udział w mojej radości. Chciałem ją obdarzyć, hojnie wynagrodzić i zacząłem szukać jej po całej ulicy. Zapytałem policjanta, czy nie widział odchodzącej. Potwierdził, że istotnie widział, ale nie zwrócił na nią zupełnie uwagi. Wyjaśniłem mu, że mam bardzo ważne powody, dla których muszę ją koniecznie znaleźć. Poradził mi wtedy, aby udać się na inspekcję policyjną i tam sprawę załatwić. Nie mając innego wyjścia udałem się do komisarza policji, któremu przedstawiłem całą historję, zmieniając tylko o tyle fakta, iż opowiedziałem mu, że szczęście przyniosło mi dziesięć złotych, które chciałem dać tej żebraczce, a nie dałem. Zarazem zdeponowałem na policji tysiąc złotych z prośbą o wyszukanie starowiny i wręczenie jej ich.

— — — — — — — — — —

Kiedy już żegnałem się z komisarzem, ten odezwał się z uśmiechem:

— Jeśli pan przeznaczył dla tej biedaczki także owe dziesięć złotych, to dołącz je pan do tej tysiączki, jej się to z pewnością przyda.

Sięgnąłem do kieszonki, gdzie schowałem szczęśliwego inkluza i rzuciłem go na stół. Komisarz na dźwięk, jaki wydała moneta, spojrzał na nią bacznie, a pochwyciwszy ze stołu, zaczął się jej uważnie przyglądać.

Po chwili zwrócił się do mnie:

— Jeśli pan chce naprawdę dziesięć złotych ofiarować, to daj pan inne, gdyż te są fałszywe.

Zdumiałem się. Po paru tygodniach oddano mi tysiąc złotych, dziadówki nie znaleziono. Od tej chwili jednak przestałem grać w karty.

Prawdziwą skarbnicą duchową

stał się Różaniec dzięki obecnemu Ojcu świętemu. W dniu 3 września 1927 r. nadał on odpust zupełny wszystkim wiernym, ilekroć odmówią Różaniec przed wystawionym, albo zamkniętym w tabernakulum Najświętszym Sakramentem. Pozatem potrzebna jest spowiedź i Komunja św.

Objaśnienia:

1. Chodzi więc tutaj o taki sam odpust, jak na Porcjunkula. Ile Różańców, tyle odpustów zupełnych. Przez cały rok można codziennie dostąpić tego odpustu dowolnie często, a to w każdym kościele i kaplicy, gdzie znajduje się Najśw. Sakrament.

2. Nie potrzeba, jak na Porcjunkula, albo na zaduszki, iść za każdym razem do kościoła, albo dodawać do Różańca specjalne modlitwy na intencję Ojca świętego. Ba, niepotrzebny jest nawet różaniec; można liczyć Zdrowaś także na palcach, albo w inny sposób.

3. Koniecznem jest natomiast rozważanie poszczególnych tajemnic Różańca, ażeby uprzytomnić sobie dokładnie dzieło odkupienia w związku z życiem Marji.

4. Specjalnie spowiadać się nie potrzebują ci, którzy i tak najczęściej około 5 razy w tygodniu przystępują do Komunji św., a dwa razy w miesiącu zwykli się spowiadać.

5. Kto nie ma zwyczaju spowiadać się tak często i komunikować, a chce dostąpić zupełnych odpustów różańcowych w pewien określony dzień, może wypełnić obowiązek spowiedzi i Komunji św. na tydzień przedtem albo potem. Komunja wystarcza zawsze tylko na jeden odpust.

6. Odpusty można ofiarować także za dusze w czyscu. Ogłoszenie tych nowych odpustów napełnić nas musi świętą radością. Przyczynią się one niewątpliwie także do rozkrzewienia czci Zbawiciela, utajonego w Najśw. Sakramencie.

Z dziejów chwały polskiej.

Przeor i obrońca Jasnej Góry.

W historji polskiej, zapisał się chlubnemi zgłoskami ksiądz Augustyn Kordecki. Pochodził z rodziny ubogich małomieszczań, czy też rolników z wschodnich krańców Wielkopolski. Urodzony w roku 1603 w Iwanowicach, przyjął święcenia kapłanskie w roku 1634. W chwili wystąpienia na widownię historji, liczył lat 52. Znany już był ze swego zmysłu organizacyjnego, czego wspaniałe dał dowody, gdy trzeba mu było stanąć na czele obrońców klasztoru. Jasna, szeroka gęstą brodą ocieniona twarz, czyniła wielkie wrażenie. Słońce miał w oczach, wielką wesołość w ustach. To był ważny rys usposobienia, dobry humor, nie opuszczający go nigdy. Prosty w słowach, naturalny i serdeczny, a równoczesnie groźny, gdy trzeba i jednym piorunem spojrzenia wykluczający możność sprzeciwu.

O siebie nie dbał wcale. Kiedy opisywał potem w wielkiem dziele „Obronę Częstochowy“, usuwa się zawsze w cień, tak mało wspominając o sobie i swych czynach.

Rozbłyska nagle w roku 1655 i odrazu staje się mężem opatrznościowym. Wodzem pięciotygodniowej obrony klasztoru, właśnie od początkum jakaś nad ludzka, nadprzyrodzona racja stanu.

W całem jego postępowaniu, we wszystkich zarządzeniach, jest coś więcej, niż zwyczajne kombinacje na miarę ludzką. A raczej: niema nic ze zwyczajnych ludzkich kombinacyj. Wedle zwyczajnego ludzkiego rozumowania, mógłby już pomyśleć o sobie, ratować życie. Bo wszakże jako przełożony klasztoru, jako obrońca miejsca świętego, dopełnił wszystkich powinności. Srebra klasztoru zatopione w stawach – kosztowności zamurowane gdzieś w bezpiecznem miejscu. A wreszcie troska najważniejsza: Obraz cudowny, którego profanację obawiał się, udało mu się w czas wywieźć na Śląsk, do Lubinca. Wobec tak przewidujących i praktycznych zarządzeń wydaje się, że Kordecki potrafi teraz równie praktycznie zabezpieczyć życie i całość załogi, konwentu. Podda się, wytarguje póki czas, możliwe dobre warunki. Przez poddanie się — mówią mu codzień, — może wiele uratować. Przez opór wszystko stracić.

Wszystko utracić przez opór. Przeciwnie! Raczej zyska wszystko przez opór. Poddać się, zginąć? Przenigdy! Raczej zwyciężyć i żyć! Sam jeden staje przeciw już nie najbliższym swoim towarzyszom, ale przeciw narodowi całemu, który haniebnie zwątpił. W chwilach już ostatecznych, kiedy twierdza już paść mogła lada chwila, przemawia na zgromadzeniach Rady: „Jeśli Bóg zamierzył zbawić Polskę, o czem wątpić się nie godzi, to z tej tu opoki Jasnogórskiej, wytryśnie strumień nowego życia dla Rzeczypospolitej.“ Ta sama moc, która leczy niewidocznie cierpienia jednego człowieka, wyleje się stąd, jak ze źródła na cały naród polski i pokrzepi go.“

Człowiek, który uwierzył, gdy cały naród zwątpił, potrafił też walczyć przeciw wszystkiemu. I zwyciężył i uratował klasztor jasnogórski.

A kiedy spełnił swoje zadanie i obroną Jasnej Góry, obudził zwątpione śpiące i shańbione siły narodu — cofnął się znów w zacisze klasztoru. Wielki nasz poeta Adam Mickiewicz pisał o postaci księdza Kordeckiego: „Nie łatwo może Polska, ukazać w dziejach swoich, geniusz czynny takiej potęgi, jaką miał geniusz bierny tego księdza Kordeckiego. Był on jedną z tych osobitości, jakie Opatrzność zsyła od czasu do czasu, jak na wzór pokoleniem.“

Tylko drobnostki.

Pewnego razu rzekł Pan do świątobliwej zakonnicy:

„Nie żądam wielkich rzeczy, od ciebie żądam tylko jednego słowa, którego nie wypowiesz, albo jednego spojrzenia, którego sobie odmówisz; lub jednej myśli płochej, którą odrzucisz. Krótko powiedziawszy żądam drobnostek, które łatwo spełnisz.

Roraty.

W dawnych czasach, okres Adwentu, był niezwykle ważny i pełen jakiegoś szczególnego uroku. Czas a oczekiwania i przygotowywania się na najpiękniejsze święta roku. Srogi śnieg leżał już zwykle na polach, po wsiach i miastach, a wyskrzone. bladobłękitne niebo niosło ze sobą zimna coraz ogromniejsze, mrozy coraz siarczystsze. Ludzie skupiali się w domach i rodzinach, tulili się do pieców, nagrzanych mocnym ogniem, myśleli jeno o ciepłych przyodziewkach...

Cztery tygodnie. cztery długie tygodnie, trwali ludzie w takiem błogiem odrętwieniu, oddani głównie rozmyślaniom pobożnym, dbający o ciepło w mieszkaniach i ciepło w duszy. Nabożeństwa adwentowe ściągały tłumy pobożnych. Prawili je księża (tak jak i dzisiaj, w ornatach barwy p kutnej, to jest mokrej błękitnej niebieskiej, lub fioletowęj, zupełnie jak w dnie Wielkiego Postu.

Milkło w czasie Mszy tryumfalnie śpiewanie „Gloria in excelsis“, nie odzywały się radosne pieśni, które — jak kwiaty — napełniają swoją pogodą i zapachem, całoroczne święta kościelne.

A jak nie wolno było za czasów w czas Adwentu odprawiać wesel i żadna młódka nie byłaby za żadną cenę, wstąpiła wowczas w związki małżeńskie, tak samo wykluczone były wszelkie zabawy, bale i huczne zabawy, wszelkie tańce i muzyki.

Niechby tylko ktoś próbował urządzić dancing w kawiarni lub skoczne muzykokowanie, zarazby go pobożni przodkowie nasi roznieśli na szablach.

Ale najwięcej uroku, naprawo osobliwego, miały zawsze w Adwencie „Roraty.“ Bo w ten przedświtowem nabożeństwie Adwentu, jest istotnie coś wzruszającego i poetyckiego. Wstawało się w ciemną noc, przy świecy, gdy oczy kleiły się jeszcze od snu na dobre. Drząc od chłodu, czasem po szklance czystej, gorącej herbaty, z latarką w ręku, wychodziło się na ulicę, białe od śniegu, tknięte zaledwie i pierwszą szarzyzną dalekiego jeszcze świtania.

A oto z wszystkich uliczek miasteczka, wysuwały się takie same postacie z latarkami, brnące w śniegu, szepcące jeszcze napół sennie, ranne pacierze. Jakieś ciocie w zalopkach futrzanych, jakieś zakutane w chusty babulinki, jacyś starsi jegomoście, z przymarzniętym, długim wąsem, przecierający jeszcze rozespane oblicza. Młodzież rzemieślnicza, dziewczęta, dzieci...

Kościół jeszcze ciemny, jakiś dobry i przytulny i tylko przy wielkim ołtarzu siedem świec jasno goreje, jako gorzał świecznik siedmioramienny przed przyjściem Chrystusa. Dzwonek, Ksiądz wychodzi z pierwszą Mszą i śpiewa prastarą pieśń proszalną: „Rorate coeli de super“ „Spuśćcie nam niebiosa świętą rosę na ziemię.“

Odprawia się Mszą przedświtowa na cześć Marji Panny i oczekiwanego Mesjasza. Szemrzą modlitwy ciche, po ławkach kościelnych, przesuwają się kartki książek modlitewnych, oświeconych stoczkami, przytwierdzonemi do oparcia ławki. A kiedy ludzie wracają z kościoła, po Roratach, spiesząc na ranne śniadanie — wtedy dopiero czyni się dzień na świecie i pierwsze zorze poranne, grają różowo na niesp kalanej bieli śniegów. Roraty były zawsze nabożeństwem ulubionem w Polsce.

Odprawiały się one przez cały Adwent, jak daleko sięgały granice dawnej Rzeczypospolitej. W północnych Węgrzech i na Spiszu, aż po Koszyce, zostały też do dzisiaj pąmiątką panowania polskiego.

Tradycja przekazała, że Roraty odprawiano u nas już za czasów Bolesława Wstydliwego i Kingi, a później wznowiono je za Przemysława. Król, polski pierwszy przechodził z świecą zapaloną do ołtarza i stawiał ją na najwyższym lichtarzu w środku, mówiąc: „Gotowy jestem na sąd Boży.“ Drugą swiecę stawiał Biskup, trzecią senator, czwartą szlachcic, piątą mieszczanin, a szóstą chłop, a każdy powtarzał słowa królewskie. Szczególniejszą miłośniczką, tej wzruszającej Mszy była królowa polska, Anna Jagiellonka, żona Stefana Bator która już dobrze przed świtem zimowym, spieszyła do katedry wawelskiej z księgą do nabożeństwa i zapaloną świecą, pacholę niosło za królową skromny klęcznik.

Adwent w dawnej Polsce był dłuższy, niż teraz.

Trwał całych 40 dni, jak Wielki Post, nazywał się także „Czterdziestnicą“. Obok nabożeństw, obowiązywały też ostre posty przez cały czas oczekiwania Zbawiciela.

Jadano mniej i postno, bez korzeni bez obfitej omasty, a w środy piątki, i soboty — broń Boże — aby ktoś ośmielił się wziąć w gębę mięso, albo i pożywniejszą jakowaś strawę.

Bywały jednak i w Adwencie — tak jak i dzisiaj — dnie weselsze i pogodniejsze.

Już z końcem listopada, w wigilję św. Andrzeja, odbywały się głośne, tradycyjne wróżby na przyszły rok.

„Wieczór św. Andrzeja.“ Zwłaszcza młodzież, szczególnie dziewczęta po wsiach i dworach staropolskich, lały woskna wodę i wróżyły sobie o przyszłem zamążpójściu lub staropanieństwie, o długiem i szczęśliwem życiu, lub o bliskiej śmierci. Wrózono też z lanego ołowiu, z źdźbeł zboża itd.

Dzień św. Saturnina (29 listopada) stał się wielkim dniem Adwentu, od chwili wybuchu Powstania Listopadowego, święcono w tym dniu przez sto lat prawie, pamiętno „rocznice listopadowe“ i wrózono, nie sobie - lecz Polsce.

Później przyszło jeszcze jedno, może najradośniejsze święto Adwentowe, święto dzieci: dzień św. Mikołaja, w którym wszystko jest słodkie i kolorowe, bajkowe i złote, dobre i darzące.

Wieczór św. Mikolaja — to niby przeczucie i zapowiedź niedalekiej Gwiazdki...

Na rok 1939 przepowiadają koniec świata.

Nowoodkryta „planeta 1932“ w dniu 14 maja tegoż roku przecięła orbitę (drogę) ziemi. I chociaż może nikt nie zauważył szybko przemykającego cienia na słońcu, chociaż nikt nie odczuł w tej sekundzie potężnego prądu powietrza, to jednak zbliżenie się dwóch ciał niebieskich nie pozostało bez widocznych wpływów na ziemię. Mianowicie przypływ morza koło Orkad (archipelag wysp na północnym cyplu Szkocji) spóźnił się o całą godzinę, aby potem wystąpić tem gwałtowniej. Astronomowie twierdzą zgodnie, że opóźnienie to należy przypisać właśnie niebezpiecznemu wpływowi „planety 1932“. Zgadzają się również co do tego, że nigdy jeszcze ziemia nie była tak bliską zagłady, jak w owej sekundzie.

Mianowicie planeta, która pożeglowała w przestrzenie międzyplanetarne w odległości „zaledwie“ kilku miljonów kilometrów od nas, zbliżyła się do naszej ziemi więcej, niż kiedykolwiek inne ciało niebieskie. A więc nigdy nie byliśmy tak blisko zagłady. Nie cieszmy się jednak przedwcześnie, że niebezpieczeństwo już minęło, bo ono wróci. I to dokładnie w roku 1939.

Nie możnaby mieć nic przeciwko temu przywiązaniu najmłodszego członka cechu planet, gdyby nie to, że w roku 1939, wedle oświadczenia astronomów, planeta ta nietylko przejdzie o wiele bliżej ziemi, niż tym razem, lecz — zależnie od różnych okoliczności — zachodzi nawet możliwość, że się z nią zderzymy. Wcale miła perspektywa!

Dyrektor obserwatorjum astronomicznego w Greenwich (czytaj: Grinidż) w Anglji przedstawia to zderzenie w sposób następujący: „Planeta“, opowiada dobrodusznie wielki uczony,“ spadnie albo do Oceanu Atlantyckiego, albo też Spokojnego (Czy to aby pewne?) Podniosą się wówczas kilometrowej wysokości fale, zalewając wszystkie części świata. Wszystkie żyjące stworzenia zginą w odmętach wód, lub poprostu zostaną zmiażdżone strasznym naporem wody. Gdyby planeta, wbrew oczekiwaniom, nie spadła do jednego z oceanów, lecz na ląd stały, to wskutek uderzenia powstanie takie gorąco, że w tej samej sekundzie płoniemy wszyscy, jak patyczki.“

Ano, kto doczeka, ten zobaczy. Nieraz już jednak przepowiadano koniec naszej ziemi, a przecie dotychczas stoi.

— — — — — — — — — —

JARMARKI W POLSCE

Woj. Białostockie.

Augustów, miasto pow. Jarmarki w pierwsze wtorki: po Nowym Roku, po Niedzieli Palmowej, po św. Stanisławie, po św. Antonim, po św Piotrze i Pawle, po św. Wincentym, po św. Bartłomieju, po św. Marcinie. Co wtorek i piątek targ.

Bakałarzewo, pow. Suwałki. Jarmarki: 9 stycz., 6 lut., 13 marca, 24 kwietnia, 19 czerw., 31 lipca, 6 listop.

Bargłów, pow. Augustów. Co czwartek targ.

Białowieża, pow. Bielsk. Co poniedziałek targ.

Białystok, miasto powiatowe. Jarmarki: 24 czerwca. Co czwartek targ

Bielsk, miasto pow. Jarmarki: 7 stycz., pierwszego czwartku Wielk. Postu, w czwartek środopościa, w pierwszy dzień po Wniebowst., trzeciego dnia Ziel. Św., w pierwszy dzień po oktawie Bożego Ciała, 22 wrześ., 20 grudnia. Co czwartek targ.

Boćki, pow. Bielsk. Jarmarki: w pierwszą środę po 1 każdego miesiąca. Co środę targ

Brańsk, pow. Bielsk. Jarmarki: w pierwszy dzień po św. Kazimierze, pierwszego dnia po Ziel Św., pierwszego dnia po św. Małgorzacie, po św Michale, po św. Barbarze. Co poniedziałek targ.

Brańszczyk, pow Ostrów. Jarmarki: w pierwsze wtorki po 1 i 15 każdego miesiąca.

Brok, pow. Ostrów. Jarmarki: we wtorki po 1 każdego miesiąca. Co piątek targ.

Brzostowica, pow. Grodno. Co wtorek targ

Choroszcz, pow. Białystok. Jarmarki: 19 marca i 1 paźdz. i w pierwszy poniedziałek po 1 października.

Ciechanowiec, pow Bielsk. Jarmarki: w 1 czwartek każdego parzystego miesiąca. Co czwartek targ.

Ciechanowiec, gm. Klukowo, pow Wysokie Mazowieckie. — Jarmarki w pierwsze poniedz.: po 2 lutym, 28 kwietnia, po święcie Bożego Ciała, 10 sierp., 21 września i 30 list. Co poniedziałek i czwartek targ.

Czerwin, pow Ostrołęka. Jarmarki we wtorki: po 28 stycz., po Niedz. Zapust., po 1 kwiet., po 29 wrześ., 1 listopada, po 13 grudnia.

Czerwienie, pow. Ostrów Jarmarki po św. Agnieszce, po Niedz Zapust., po Niedz. Kwiet., po św. Marji Magdalenie, po św. Michale, po św Łucji.

Czyżew, gm Dmochy Glinki, pow. Ostrów. Jarmarki we wtorki: po Nowym Roku, po św Józefie, po św Macieju, po św. Stanisławie, po św. Jakóbie, po św. Michale, po św Szymonie, po św Mikołaju.

Dąbrowa, pow. Sokółka. Jarmarki: we wtorki po św Franciszku, Wszystk. Św., Wielkiej Nocy, Ziel. Św. Co wtorek targ.

Długosiodło, pow Ostrów. Jarmarki w środę po 1 każdego miesiąca.

Drohiczyn, pow. Bielsk. Jarmarki: 29 października (8 dniowy). Co poniedziałek targ.

Filipów, pow. Suwałki. Jarmarki: 5 lutego, 26 marca, 28 maja, 20 sierpnia, 24 września, 12 listopada.

Goniądz, pow. Białystok. Jarmarki: w pierwsze poniedz. po 29 stycz., 18 czerw., 15 sierpnia. Co poniedz. i piątek targ.

Goworowo, pow. Ostrołęka. Jarmarki: w czwartek po 15 każdego miesiąca Co czwartek targ.

Grajewo, pow. Szczuczyn. Jarmarki miesięcznie w poniedz. po 1 i 15 każdego miesiąca. Co wtorek i piątek targ.

Grodno, miasto pow. Jarmarki po pon.

Grodzisk, pow. Bielsk. Jarmarki we wtorki po 1 i 15 każdego miesiąca.

Hajnówka, pow Bielsk Co środę targ.

Hołynka, pow. Augustów. Jarmarki po 3 Królach, po św. Józefie, po św. Stanisławie, po św. Annie, po św. Michale, po Niepokalanem Poczęciu.

Indura, pow. Grodno. Co wtorek targ

Jałówka, pow Wołkowysk. Jarm.: 1 każdego miesiąca.

Janów, pow. Sokółka. Jarmarki we wtorki po: 3 Królach, św. Macieju, św. Kazimierzu, św. Józefie, św Jerzym, Wniebowstąpieniu, św. Antonim, św. Szymonie i Judzie, św. Andrzeju, św. Tomaszu. Co wtorek targ.

Jedwabno, pow. Kolno. Co środę targ.

Jeziory, pow. Grodno. Jarmarki: 1 paźdz. (st. st.), 14 paźdz. (now st.).

Kleszczele, pow. Bielsk Co poniedz. targ.

Knyszyn, pow. Białystok. Jarm.: w pierwszy czwartek po 3 Królach, w pierwszy czwartek po półpościu, w pierwszy czwartek po Wniebowz., w pierwszy czwartek po Bożem Ciele. Co czwartek targ.

Kolno, miasto pow. Jarmarki: 8 marca, 4 maja, 5 lipca, 27 września, 4 paźdz., 29 listop. Co czwartek targ.

Krynki, pow. Grodno, Jarmarki: 7 stycznia, 3 lutego, 5 marca, 24 kwietnia, 9 maja, 14 czerwca, 6 lipca, 16 sierpnia, 9 września, 4 paźdz., 3 list., 9 grudnia. Co czwartek targ.

Lipsk, pow. Augustów. Jarmarki: 12 rocznie w pierwszą środę każdego miesiąca. Co poniedziałek targ

Łapy, gm. Poświętne, pow. Wysokie-Mazowieckie. Jarmarki w pierwszy czwartek każdego miesiąca.

Łomża, miasto powiatowe. Jarmarki: w poniedziałek po Oczyszcz NMP., w 2 poniedz Wielkiego Postu, po Niedz. Kwiet., w poniedz po NMP. Szkaplerznej w poniedz. po św Michale, w poniedz. po św Stanisławie Kostce Co wtorek i piątek targ.

Łunna, pow Grodno. W pierwszy wtorek każdego miesiąca targ.

Mała Narewka, pow Bielsk Jarmarki pierwszego dnia każdego mies. Co wtorek targ

Miastków Jarmarki w środę po 1 każdego miesiąca

Milejczyce, pow Bielsk. Jarmarki: 15 lutego, 9 września, 19 grudnia Co wtorek targ.

Myszyniec, pow. Ostrołęka. Jarmarki: w środę po 6 stycz., po 25 marca, po 15 czerw., po 15 sierp., po 29 września, po 11 listopada.

Nur, pow Ostrów. Jarmarki: w 1-szą środę po św. Pawle Pustel., po półpościu, po Zesł. Ducha św., po M. B. Szkaplerznej, po św. Jadwidze. Co środę targ.

Odelsk, pow. Sokółka. Jarmarki: na 3 dzień po Ziel. Św., 30 czerw., 3 lipca, 27 grudnia. Co środę targ.

Orla, pow. Bielsk. Jarmarki w pierwsze wtorki po 1 każd. mies. Co wtorek targ.

Ostrołęka, miasto pow. Jarmarki w środy: po 14 lutym, po 19 marcu, po 2 lipcu, po 14 wrześniu, po 1 listopadzie, po 8 grudniu. Co wtorek targ

Ostrów, miasto pow. Jarmarki po św. Błażeju, po półpoście, po św. Stanisławie, po Bożem Ciele, po Nar. NMP., po św Jadwidze, po św. Feliksie. Co poniedziałek i czwartek targ.

Pieski, pow. Wołkowysk. Jarm.: 25 stycz., 25 lut., 26 marca, 25 kwiet., 10 i 25 maja, 25 czerw., 25 lipca, 25 sierp., 25 wrześ., 25 paźdz., 25 list., 7 i 27 grudnia.

Poręba, pow. Ostrów. Jarmarki: w środy po 15 każdego miesiąca.

Porozów, pow. Wołkowysk. Jarmarki: 10 każdego miesiąca.

Raczki, pow. Augustów. Jarmarki: po Niedz. Zapusnej, po św Trójcy, po Niedzieli Przewodn., po Przem. Pańsk.

Radziwiłów, pow. Szczuczyn. Jarmarki: w 1-sze czwartki po 3 Królach, po św. Marku Ewang., po św. Alojzym, po Niepokalanem Pocz. Co czwartek targ.

Rajgród, pow. Szczuczyn Jarmarki we wtorki po: Oczyszczeniu NMP., św. Kazimierzu, Zwinstow. NMP., św. Filipie i Jakóbie, Nar. NMP. i po św. Franciszku. Co wtorek i piątek targ.

Roś, pow Wołkowysk Jarmarki: 10 lutego, 10 marca, 10 kwietnia, 10 maja, 12 czerw., 10 lipca, 10 sierp., 11 września, 10 paźdz., 10 listop., 11 grudnia, oprócz tego w środopoście, 2 paźdz., 3 listopada.

Sejny, miasto pow Jarm.: w pierwszy wtorek każdego miesiąca Co wtorek i piątek każdego tygodnia targ.

Siemiatycze, pow Bielsk. Jarm.: w pierwszy czwartek po 1 każdego miesiąca. Co czwartek targ.

Sokoły, pow. Wysokie-Mazowieckie. Jarmarki: w pierwsze wtorki po Nowym Roku, po niedz. Wstępnej Wielk. Postu, po św. Józefie, po Niedz Przewod., po św. Antonim Padewskim, po św. Małgorzacie, po Wniebowz. NMP. i przed św. Mikołajem Biskupem. Co czwartek targ.

Sokółka, miasto pow Co poniedziałek i czwartek targ

Sopoćkino, pow Augustów. Jarmarki: po św. Trójcy, po św. Edwardzie.

Suchowola, pow. Sokółka. Jarm.: w czwartki po Nowym Roku, po M B. Gromnicznej, po Zwiastowaniu NMP., w Wielki Czwartek, po św Stanisławie, po św. Piotrze, po św. Michale, po Niepokal. Poczęciu. Co czwartek targ.

Suwałki, miasto pow Jarmarki: w środę po 3 Królach, po św. Romualdzie, św. Benedykcie, Przewod. Niedz., św. Stanisławie, św Antonim, po Szkaplerznej, św. Rochu, św. Justynie, św. Franciszku, Wszyst. Św., św. Andrzeju. Co wtorek i piątek targ.

Swisłocz, pow. Wołkowysk. Jarmarki 15 każdego miesiąca. Co czwartek targ.

Szczuczyn, miasto pow. Jarmarki: we wtorki. Co piątek targ.

Tykocin, pow. Wysokie Mazowieckie. Jarmarki we wtorki po: Oczyszcz. NMP., św. Trójcy, św. Wincentym

a Paulo, św. Marcinie, św. Franciszku Seraf., św. Tomaszu Ap. Co wtorek i piątek targ.

Wiżajny, pow. Suwałki. Jarmarki: 6 lut., 27 marca, 13 czerw., 18 lipca, 22 sierp., 3 października.

Wołpa, pow. Grodno. W pierwszy poniedziałek każdego miesiąca targ.

Wysokie Mazowieckie, miasto pow. — Jarm. w poniedz. po: 3 Królach, Starozap. Niedz., Kwiet. Niedz., św. Filipie i Jakóbie, św. Janie, Nar. NMP., Wszystk. Św., po 1 tego miesiąca, kiedy niema rocznego jarmarku. Co poniedziałek i czwartek targ.

Zabłudów, pow. Białystok. Jarmarki: w poniedziałki po 1 każdego miesiąca. Co poniedziałek targ.

Zambrów, pow. Łomża. Jarmarki we wtorki po św. Walentym, Niedz. Środop., Ziel. Świątk., św. Idzim. św. Łukaszu, św. Łucji. Co czwartek targ.

Woj. Kieleckie.

Będzin, miasto pow. Jarmarki: środa każdego tygodnia.

Białobrzegi, pow. Radom, jarmarków 6, w środy: po św. Walentym, po św. Marku Ewang., przed św. Janem Chrzcic., po św. Rochu, po św. Łukaszu, po św. Łucji.

Brzesko Nowe, pow. Miechów, jarmarków 6, we wtorki po Nawróceniu św. Pawła, po św. Ezechjelu, po św. Florentynie, po św. Bartłomieju, po św. Katarzynie, po św. Łucji, małe targi w poniedziałek każdego tygodnia.

Busko, pow. Stopnica, targi małe raz w tygodniu we środę, jarm. 5, w środy po 3 Królach, po Niedz. Środop., jarm. ciągły 4-mies. przez cały czas kąpieli letniej, od 1 czerwca do 1 października trwający, z wyłącz. niedzieli i świąt uroczystych, po Wszystk. Świętych, po Niepokal. Poczęciu NMP.

Chęciny, miasto, pow. Kielce, targi w poniedziałki, jarmarków 6, we wtorki: po św. Macieju, po św. Wojciechu, po św. Piotrze i Pawle, po Narodzeniu NMP., po Wszystk. Świętych, po Niepok. Poczęciu NMP.

Chmielnik, pow. Stopnica, targi wielkie raz na tydzień w czwartek, w razie święta w piątek, targi małe 4 razy w tygodniu: w poniedziałek, wtorek, środa i piątek, jarmarków 6, w czwartki po 3 Królach i po św. Józefie, w środę po św. Wicie, w czwartki przed św. Idzim, po św. Michale, po św. Andrzeju ap.

Czeladź, miasto, pow. Będzin, jarmarki we czwartek każdego tygodnia.

Częstochowa, miasto pow., targi we wtorki i piątki każdego tygodnia, jarmarków 6, w poniedziałek po św. Agnieszce, po Niedz. Kwiet., w środę po Ziel. Świątkach, w poniedziałek po św. Wojciechu, po św. Michale, po św. Łucji.

Daleszyce, pow. Kielce, targi w poniedziałki (nie odbywają się obecnie), jarmarków 2, w środy: przed św. Filipem i Jakóbem i po św. Michale.

Dąbrowa, miasto, pow. Będzin, jarmarki w poniedziałki i piątki każdego tygodnia.

Działoszyce, pow. Pińczów, jarmarków 6, we wtorki: po św. Macieju, po św. Wojciechu, po św. Marji Magdalenie, po św. Michale, przed św. Marcinem, przed św. Tomaszem.

Fałków, gm. Ruda Maleniecka, pow. Końskie, targi we czwartki.

Głowaczów, pow. Kozienice, jarmarki i targi odbywają się każdego tygodnia we wtorki.

Gniewoszów, pow. Kozienice, jarmarki po św. Józefie, po Nawiedz. NMP., po św. Michale, w drugi poniedziałek po św. Szymonie i Judzie.

Gowarczów, pow. Końskie, targi w poniedziałki po św. Józefie, we wtorek po św. Stanisławie, w poniedziałki po św. Annie, po św. Michale, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Apostołem.

Iłża, miasto pow., co poniedziałku jarmarki: po Oczyszczeniu NMP., po Zwiastowaniu NMP., po św. Stanisławie, po Wniebowzięciu NMP., po św. Jadwidze, po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Iwaniska, pow. Opatów, jarmarki w poniedziałki: po 3 Królach, po Niedz. Środop., po Zielonych Świątkach, po św. Marji Magdalenie, przed św. Idzim, przed św. Szymonem i Judą.

Jedlińsk, osada, pow. Radom, jarmarki we wtorki (jarmarki nie stałe).

Jędrzejów, miasto pow., targi wielkie w czwartki, jarmarków 6, w czwartek po 3 Królach, po św. Kazimierzu, w środę po św. Wojciechu, w piątek po Bożem Ciele (8-dniowy), na św. Franciszka Serafickiego (8-dniowy), we czwartek po św. Katarzynie.

Kazimierza Wielka, pow. Pińczów, dzień targowy poniedziałki.

Kielce, miasto pow., targi w piątki, jarmarków 6, we wtorki: po św. Agnieszce, po Niedz. Kwietniej, po św. Trójcy, przed św. Rozalją, po Wszystkich Świętych, po 3-ciej Niedzieli Adwentu.

Klimontów, pow. Sandomierz, jarmarki w każdy wtorek.

Kłobucko, pow. Częstochowa, targi we środę każdego tygodnia, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Józefie, po św. Stanisławie, po św. Małgorzacie, po św. Michale, po św. Marcinie.

Końskie Przedbórz, miasto pow., targi we wtorki, jarmarków 6, we wtorki: po Nawróceniu św. Pawła, po św. Macieju, po św. Józefie, po św. Jakóbie, po św. Urszuli, przed św. Mikołajem.

Koprzywnica, osada, pow Sandomierz, jarmarki w każdy czwartek.

Korczyn Nowy, pow. Stopnica, targi wielkie raz na tydzień w poniedziałek, targi małe raz na tydzień w piątek.

Koszyce, pow. Pińczów, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Środop., po Ziel. Św., po Wnieb. N. M. P., po św. Jadwidze, po św. Andrzeju.

Koziegłowy, pow. Zawiercie, jarmarki w każdy czwartek.

Kozienice, miasto pow., jarmarki i targi odbywają się w czwartki każdego tygodnia.

Krzepice, pow. Częstochowa, targi we czwartki każdego tygodnia, jarmarków 6, w poniedz. po św. Dorocie, po Niedz. Środop., we wtorek po Ziel. Świątk., w poniedz. po NMP., Szkapl., po Narodzeniu NMP., po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Kromołów, pow. Zawiercie, jarmarki w każdy poniedziałek.

Książ Wielki, pow. Miechów, małe targi we środę każdego tygodnia, jarmarków 6, w środy: po 3 Królach, po św. Grzegorzu, po św. Barnabie, po św. Kajetanie, po św. Elżbiecie, po św. Łucji.

Lelów, osada, pow. Włoszczowa, w poniedziałek targi małe. Targi odbywają się jedynie w dnie powszednie za wyłączeniem uroczystych świąt narodowych, państwowych i kościelnych, jarmarków 6, w środy: po 3 Królach, po św. Macieju, po św. Wojciechu, po Bożem Ciele, po Narodzeniu NMP., po św. Marcinie.

Lipsk, osada, pow. Iłża, co drugi wtorek targ.

Łagów, pow. Opatów, jarmarki we czwartki: po 3 Królach, po Oczyszczeniu NMP., po św. Wojciechu, przed św. Janem Chrzcic., po św. Bartłomieju, w czwartek po św. Marcinie.

Łopuszno, osada, pow. Kielce, co czwartek targ.

Magnuszew, osada gminy Trzebień, pow. Kozienice, jarmarki i targi odbywają się w poniedziałki (co dwa tygodnie).

Małogoszcz, pow. Jędrzejów, targi małe w środy, jarmarków 6, w czwartek: po św. Agnieszce, po Niedz. Środop., w środę po św. Stanisławie, przed św. Janem Chrzcic., w czwartki przed św. Wawrzyńcem, przed św. Szymonem i Judą.

Miechów, miasto pow., małe targi odbywają się we wtorek każdego tygodnia, jarmarków 6, w poniedz.: po Oczyszczeniu NMP., we wtorek po Niedz. Kwietn., w poniedziałki przed św. Janem Chrzcic., po Narodzeniu NMP., po św. Marcinie, po św. Łucji.

Mniów, osada, pow. Kielce, co poniedziałek targ.

Modrzejów, na terenie miasta Sosnowca, pow. Będzin, targi we czwartek każdego tygodnia, jarmarków 6, w poniedz.: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po św. Leonie, przed św. Janem Chrzcicielem, po Wniebowzięciu NMP., po św. Andrzeju.

Mstów, pow. Częstochowa, targi w poniedziałki co 2 tygodnie, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Wojciechu, przed św. Janem Chrzcicielem, po Wniebowzięciu NMP., przed Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem.

Odrowąż, pow. Końskie, targi w poniedziałki.

Odrzywół, pow. Opoczno, targi we środy: po św. Fabjanie i Sebastjanie, po św. Józefie, przed Znalezieniem Krzyża św., po Przemienieniu Pańskiem, po św. Jadwidze, przed św. Mikołajem.

Oksa, pow. Jędrzejów, targi małe we wtorki.

Olkusz, miasto pow., targi małe we wtorki i piątki, jarmarków 6, w poniedziałki: po św. Agnieszce, po Niedz. Środop., po Wniebowstąpieniu Pańskiem, po św. Annie, po św. Michale, po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Opatów, miasto pow., jarmarki w środy i piątki: w środy: po Niedz. Zapustnej, po Niedz Kwietn., przed św. Janem Chrzcic., po św. Bartłomieju, po św. Marcinie, przed św. Tomaszem Apostołem.

Opoczno, miasto pow., targi w czwartki: po 3 Królach, po Niedz. Przewod., po św. Marji Magdalenie, po św. Bartłomieju, po św. Mateuszu, po Wszystkich Świętych.

Opatowiec, pow. Pińczów, dzień targowy środy.

Osiek, pow. Sandomierz, jarmarki małe w każdą środę.

Ostrowiec, pow Opatów, jarmarki poniedziałek i czwartki.

Ożarów, pow. Opatów, jarmarki we wtorki: po Oczyszczeniu NMP., po Niedz. Środop., we wtorek po św. Stanisławie, w poniedz. po św. Bartłomieju, po św. Łukaszu, po 1-szej niedzieli Adwentu.

Tacanów, pow. Stopnica, targi małe raz na tydzień w czwartek, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Środop., po św. Kiljanie, przed św. Wawrzyńcem, po św. Michale, po św. Marcinie.

Pilica, pow. Olkusz, targi małe we wtorki, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po św. Stanisławie, po Nawiedzeniu NMP., przed św. Idzim, po Wszystkich Świętych.

Pińczów, miasto pow., jarmarków 6, we wtorki: po św. Dorocie, po św. Grzegorzu, po św. Piotrze i Pawle, po św. Bartłomieju, po św. Urszuli, po św. Łucji.

Pogoń, na terenie miasta Sosnowca, pow. Będzin, targi we wtorki i piątki każdego tygodnia.

Połaniec, pow. Sandomierz, jarmarki małe w każdy wtorek.

Proszowice, pow. Miechów, małe targi we środę każdego tygodnia, jarmarków 6, w środy: po św. Pawle pustelniku, po św. Tomaszu z Akwinu, po św. Małgorzacie, po św. Elżbiecie, po św. Tekli, po św. Marcinie.

Przyrów, pow. Częstochowa, targi we wtorki co 2 tygodnie, jarmarków 6, we wtorki: po św. Dorocie, po Niedz. Kwiet., po św. Zofji, po św. Annie, po św. Michale, po św. Łucji.

Przysucha, pow. Opoczno, targi w czwartki.

Przytyk, pow. Radom, jarmarki w poniedziałki: po św. Kazimierzu, po Niedz. Kwiet., przed św. Filipem a Jakóbem, po Bożem Ciele, po Podwyższeniu Krzyża św., przed Bożem Narodzeniem.

Radom, miasto pow., jarmarki w czwartki: na św. Jana Chrzcic. (5-dniowy) i od dnia 9 września (5-dniowy).

Radoszyce, pow. Końskie, targi we środy, jarmarków 6, we środy: po 3 Królach, po św. Wojciechu, po Bożem Ciele, po św. Annie, po św. Mateuszu, po św. Marcinie.

Raków, pow. Opatów, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Józefie, przed św. Janem Chrzcic., po św. Annie, po Wniebowzięciu NMP., po św. Mateuszu.

Sandomierz, miasto pow., jarmarki w każdy poniedziałek, targi w każdy czwartek. Na targach spędu zwierząt gospodarskich niema.

Secemin, jarmarków 6, w czwartki: po św. Leonie, po św. Sulpicjuszu przed św. Alojzym, po św. Bartłomieju, po św. Łukaszu, po Bożem Narodzeniu.

Sędziszów, pow. Jędrzejów, targi małe we wtorki.

Sielec, na terenie miasta Sosnowca, pow. Będzin, targi w piątki każdego tygodnia.

Sienno, osada, pow. Iłża, targi co 2 tygodnie we wtorki, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po św. Grzegorzu, po św. Wojciechu, po św. Piotrze i Pawle, po św. Mateuszu, po św. Marcinie.

Siewierz, pow. Zawiercie, jarmarki w każdy wtorek.

Skalbmierz, pow. Pińczów, jarmarki we czwartki: po św. Józefie, po św. Piotrze i Pawle, przed św. Wawrzyńcem, przed św. Idzim, po św. Franc. Seraf., po Wszystkich Świętych.

Skała, pow. Olkusz, targi małe w środy, jarmarków 6, w środy: po św. Pawle pustelniku, po św. Kazimierzu, przed św. Filipem i Jakóbem, po św. Annie, po św. Michale, po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Skaryszów, pow. Radom, jarmarki we wtorki: po Niedz. Wstępnej (3-dniowy), po Niedz. Przewod., po św. Jakóbie Apostole, po św. Bartłomieju, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Apostołem.

Skarżysko Kamienna, pow. Końskie, targi we wtorki.

Sławków, pow. Olkusz, targi małe w czwartki.

Słomniki, pow. Miechów, małe targi odbywają się we czwartek każdego tygodnia, jarmarków 6, w poniedziałki: po św. Agnieszce, po Niedzieli Środop., po św. Piotrze i Pawle, po św. Bartłomieju, po Podwyższeniu Krzyża św., po św. Franciszku Borg.

Słupia Nowa, osada, pow. Kielce, targi we środy, jarmarków 6, w środy: po 3 Królach, po św. Benedykcie, przed Znalezieniem Krzyża św., przed św. Wawrzyńcem, po Podwyższeniu Krzyża św., przed św. Barbarą.

Słupia, pow. Włoszczowa, w poniedziałek targi małe. Targi odbywają się jedynie w dnie powszednie za wyłączeniem uroczystych świąt narodowych, państwowych i kościelnych.

Sobków, pow. Jędrzejów, targi małe w środy, jarmarków 6, we wtorki: po św. Macieju, po św. Wojciechu, po św. Piotrze i Pawle, po św. Augustynie, przed św. Kryspinem, po św. Łucji.

Solec, osada, pow. Iłża, targi co dwa tygodnie we środy, jarmarków 6, w środy: po 3 Królach, po 40 męczennik., po św. Stanisławie, po św. Antonim, po św. Franciszku Seraf., po św. Marcinie.

Staszów, miasto, pow. Sandomierz, targi w każdy czwartek, jarmarki w każdy poniedziałek. Na targach spędu zwierząt gospodarskich niema.

Stopnica, miasto pow., targi małe raz na tydzień we wtorek, jarmarków 6, w środy: po 3 Królach, po Niedzieli Przewodniej, po św. Antonim, po św. Marji Magdalenie, po św. Franciszku, przed św. Mikołajem.

Suchedniów, pow. Kielce, targi w czwartki.

Szczekociny, miasto, pow. Włoszczowa, w środy targi duże, w piątki targi małe. Targi odbywają się jedynie w dnie powszednie za wyłączeniem uroczystych świąt narodowych, państwowych i kościelnych.

Szydłów, pow. Stopnica, targi małe raz na tydzień w środę.

Szydłowiec, pow. Końskie, targi we środy, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po Niedz. Środop., po Niedz. Kwiet., przed św. Wawrzyńcem, po św. Franciszku, po św. Marcinie.

Tarłów, osada, pow. Iłża, targi co dwa tygodnie w poniedziałki, jarmarków 6, we wtorki: po św. Apolonji, po Niedz. Kwietniej, po św. Trójcy, Wniebowzięciu NMP., po św. Jadwidze, przed św. Tomaszem.

Tąpkowice, wieś w gminie Ożarowice, pow. Będzin, co poniedziałek targ.

Wierzbnik, miasto, pow. Iłża, jarmarki co czwartku.

Wiślica, pow. Pińczów, targi w czwartki, jarmarków 6, we wtorki: po św. Agnieszce, po Zielonych Świątk., po św. Małgorzacie, po Nar. NMP., po św. Jadwidze, po św. Marcinie.

Włoszczowa, miasto pow., w poniedziałek targi duże, w piątek targi małe. Targi odbywają się jedynie w dnie powszednie za wyłączeniem uroczystych świąt narodowych, państwowych i kościelnych, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Kwietniej, po św. Trójcy, przed św. Idzim, po św. Franciszku Seraf., po Wszystkich Świętych.

Wodzisław, pow. Jędrzejów, targi wielkie w poniedziałki, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po Niedzieli Środop., we wtorki po św. Stanisławie, po św. Małgorzacie, po św. Michale, po św. Marcinie.

Wolbrom, pow. Olkusz, targi małe w czwartki, jarmarków 6, w środy: po Oczyszczeniu NMP., po Niedz. Kwietniej, po św. Antonim Pad., po Wniebowzięciu NMP., po św. Jadwidze, po św. Łucji.

Zagożdżon, wieś gminy Jedlnia, pow. Kozienice, targi w soboty każdego tygodnia.

Zamów, pow. Opoczno, co poniedziałek targ.

Zawichost, miasto, pow. Sandomierz, jarmarki małe w każdą środę.

Ząbkowice, pow. Olkusko-Siewierski, co poniedziałek targ.

Żarnów, pow. Opoczno, targi w poniedziałki.

Żarnowiec, pow. Olkusz, targi małe w poniedziałki, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach i po św. Franciszce Rzym., we wtorek po św. Stanisławie, w poniedz. po Narodz. NMP., po św. Łukaszu i po Wszystkich Świętych.

Żarki, pow. Zawiercie, jarmarki w każdą środę.

Zawiercie, targi w każdy czwartek.

Zwoleń, miasto, pow. Kozienice, jarmarki i targi każdego tygodnia w czwartki.

Woj. Krakowskie.

Alwernia, pow. Chrzanów, targi we środę.

Andrychów, pow. wadowicki: każdego miesiąca w 1-szy wtorek jarmark. Co wtorku targ.

Baranów, pow. Tarnobrzeg: Od czasu wojny targi się nie odbywają. Jeśli w dzień targowy przypada święto, targ odkłada się na dzień następny w wymienionych miejscowościach.

Biała, miasto pow.: jarmarki na każdego 3-go poniedz. po 3 Królach, pierwszy poniedz. po św. Jakóbie Apost., 2-go poniedziałku po św. Janie Nep., 1-go poniedz. po św. Szymonie i Judzie, 19 marca, ostatni poniedziałek przed Niedz. Palmową, 1 maja, 25 lipca, 16 sierpnia, 24 sierpnia. Co wtorku i soboty targ.

Biecz, pow. gorlicki: Jarmarki w pierwszy poniedziałek każdego miesiąca. Każdego poniedz. targ.

Błażowa, pow. Rzeszów, targi co środę, 6 jarmarków: 7 stycznia, 19 marca, 8 maja, 8 lipca, 29 września, 12 listopada.

Bobowa, pow. grybowski: co czwartku targ.

Bochnia, miasto pow.: jarmarki 12 i 26 stycznia, 9 i 23 lutego, 8 i 22 marca, 5 i 19 kwietnia, 4, 17 i 31 maja, 14 i 28 czerwca, 12 i 26 lipca, 9 i 23 sierpnia, 6 i 20 września, 4, 18 i 31 października, 15 i 29 listopada, 13 i 27 grudnia. Targi co drugi czwartek.

Bolesław, pow. Dąbrowa, jarmarki co drugi czwartek po jarmarku w Dąbrowie.

Borowa, pow. mielecki. Co wtorek targ.

Borzęcin, jarmarki co drugi wtorek.

Brzesko, miasto pow.: co drugi wtorek w miesiącu jarmarki a w każdy wtorek i piątek targi.

Brzostek, pow. Pilzno, co wtorek targ.
Chrzanów, miasto pow.: w 2-gi poniedziałek po 3 Królach, w poniedz. po NMP. Gromn. na św. Grzegorza, na św. Jakóba i Filipa, na św. Małgorzatę, na Jana Chrzciciela, na święto Wniebowz. NMP., na św. Jakóba apost., na św. Franciszka Borg., na św. Szymona i Judy, na św. Marcina apost., na św. Mikołaja bisk. Co czwartku targ.
Ciężkowice, pow. grybowski: co środę targ.
Czchów, pow. Brzesko, targi co drugi wtorek.
Czarny Dunajec, pow. Nowy Targ, targi co poniedziałek.
Czudec, pow. Strzyżów, targi co środę.
Czernichów, pow. krakowski: 12 jarmarków w każdą środę po pierwszym.
Dąbrowa, miasto pow., co 2-gi poniedziałek jarmark.
Dębica, pow. Ropczyce: 2 stycznia, 2 lutego, 19 marca, 28 kwietnia, w 2-gi dzień po Bożem Ciele, 13 lipca, 24 sierpnia, w dzień św. Jadwigi, 4 grudnia. Co środy targ.
Dobczyce, pow. wielicki: 12 jarmarków a to w pierwszą sobotę każdego miesiąca. Targi co drugą środę. Targi odbywają się w drugim tygodniu.
Dukla, pow. Krosno, 12 jarmarków.
Frysztak, pow. Strzyżów, targi co czwartek.
Głogów, pow. Rzeszów, targi co poniedziałek.
Gorlice, miasto pow.: ma 12 jarmarków we wtorki po następujących świętach: 3 Królów, św. Mateuszu, Niedz. Kwiet., św. Filipie i Jakóbie, Wniebowst., św. Janie Chrzcic., św. Marji Magdalenie, Wniebowz. NMP., Narodzeniu NMP., św. Franciszku Seraf., św. Marcinie, trzeciej niedz. Adwentu. Każdego wtorku targ.
Grybów, miasto pow., co poniedziałek targ.
Gdów, pow. Wieliczka, targi co drugą środę. Targi odbywają się w jednym tygodniu.
Jabłonka, pow. Nowy Targ, targi co drugą środę.
Jasło, miasto pow.: jarmarki: 7 stycznia, 8 lutego, 28 kwietnia, 21 września, 2 listopadu i 1 grudnia. Co piątku targ.
Jaworzno, pow. Chrzanów, targi co czwartek.
Jawornik Polski, pow. Rzeszów, targi co poniedziałek, 9 jarmarków: 24 lutego, w poniedz. po Niedz. Kwiet., 1 maja, 24 czerwca, 12 i 24 sierp., 23 września, 7 października, 2 grudnia.
Jodłowa, pow. Pilzno, co drugi wtorek targ.
Jordanów, pow. Maków, targi co drugi poniedziałek, w razie święta w dniu następnym.
Kalwarja, pow. wadowicki: jarmarki dwie środy w każdym miesiącu, po jarmarkach w Lanckoronie.
Kamień, pow. Nisko, targi co wtorek.
Kamienica, pow Limanowa, jarmarki co trzeci wtorek.
Kańczuga, pow. Przeworsk, targi co wtorek.
Kęty, pow. bialski: targi co poniedziałek. Pierwsze targi w miesiącu oznaczone są jako jarmarki, w drugi poniedziałek po 3 Królach, w poniedziałek po Wniebowst., w poniedz. po św. Krzyżu, w poniedz. po Narodzeniu NMP. Każdy trwa 8 dni.
Kołaczyce, pow. Jasło, targi co drugi poniedziałek.
Kolbuszowa, miasto pow., targi co wtorek. Uwaga pod Sokołów.

Krosno, miasto pow., targi co poniedziałek. Prócz tego 12 jarmarków, których daty oznaczą się na każdy rok.
Krościenko, pow. Nowy Targ, targi co drugi poniedziałek.
Krzeszowice, pow. Chrzanów, co poniedziałku targ.
Limanowa, miasto pow., jarmark co drugi poniedziałek.
Lipnica Murowana, pow. bocheński, jarmarki: 11 stycznia, 1 i 22 lutego, 14 marca, 4 i 25 kwietnia, 9 i 30 maja, 20 czerwca, 11 lipca, 1 i 22 sierpnia, 12 września, 3 i 25 października, 14 listopadu, 5 i 27 grudnia.
Lubień, pow. myślenicki: w pierwszą środę każdego miesiąca jarmarki.
Łabowa, pow. Nowy Sącz, targi 4 października, 18 października i co drugi czwartek, 3 stycznia, we czwartek po Gromn., 25 kwietnia, w ostatni czwartek Wielk. Postu, w 3-ci czwartek Wielk. Postu rusk., we czwartek po św. Janie Chrzcic., we czwartek po 6 sierpnia, we czwartek po św. Łucji.
Łańcut, miasto pow., targi co wtorek a w razie święta w dniu następnym. Jarmarki: 7 stycznia, 3 lutego, w środopościu, około 15 marca, 15 maja, 13 czerwca, 13 lipca, 26 lipca, 24 sierpnia, 5 października, 11 listopadu, 30 listopadu (w razie święta w dniu następnym).
Leżajsk, pow. Łańcut, targi co wtorek a w razie święta w dniu następnym. Jarmarki 21 stycznia, 23 maja, w piątek po Wniebowst., 24 sierpnia, 14 września, 4 października, 12 listopadu, 6 grudnia (w razie święta w dniu następnym).
Lanckorona, pow. Wadowice, jarmarki: pierwsza środa po 1-szym i pierwsza po 15-tym każdego miesiąca.
Łapanów, pow. bocheński. Jarmarki: 9 i 23 stycznia, 6 i 20 lutego, 5 i 19 marca, 2, 16 i 30 kwietnia, 14 i 28 maja, 11 i 25 czerwca, 9 i 23 lipca, 6 i 20 sierpnia, 3 i 17 września, 1, 15 i 29 października, 12 i 26 listopada, 10 i 24 grudnia.
Liszki, pow. Kraków, targi we środę po 15-tym a w razie przeszkody w następną środę. 12 jarm. zawsze w pierwszy poniedziałek każdego miesiąca.
Majdan, pow. Kolbuszowa, targi co poniedziałek. Uwaga pod „Sokołów".
Łącko, pow. Nowy Sącz. Targi 4 paźdz., 25 paźdz. i co trzeci czwartek.
Łukowice, pow. Limanowa, jarmarki co trzeci czwartek.
Maków, miasto pow., targi co drugi czwartek, w razie święta we środę.
Mielec, miasto pow.: pięć jarmarków w następujące czwartki: po Gromn., po św. Trójcy, po Wniebowz. NMP. po św. Mateuszu, po św. Marcinie. Targi co poniedziałek i czwartek.
Milówka, powiat Żywiec. Targi co drugi wtorek.
Mszana Dolna, pow. Limanowa. Jarmarki co drugi poniedziałek.
Muszyna, pow. Nowy Sącz. W poniedziałek po Gromn., po Wniebowst., po św. Małgorzacie, po św. Michale, po poświęceniu kościoła, po Ofiarowaniu NMP. Targi 8 paźdz., 23 paźdz. i co drugi poniedziałek.
Myślenice, miasto pow.. Targi co wtorek i piątek. Jarmarki co drugi poniedziałek.
Niedźwiedź, pow. Limanowa. Jarmarki co drugą środę po limanowskich.
Niebylec, pow. Strzyżów. Targi co poniedziałek.

Niegowić, pow. Bochnia. Jarmarki: 3, 17 i 31 stycznia, 14 i 28 lutego, 13 i 27 marca, 10 i 24 kwietnia, 8 i 22 maja, 5 i 19 czerwca, 3, 17 i 31 lipca, 14 i 28 sierpnia, 11 i 25 września, 9 i 23 paźdz., 6 i 20 list., 4 i 18 grudnia.
Niepołomice, pow., bocheński. Jarmarki: 10 i 24 stycznia, 7 i 21 lutego, 6 i 20 marca, 3 i 17 kwietnia, 1, 15 i 29 maja, 12 i 26 czerwca, 10 i 24 lipca, 7 i 21 sierpnia, 4 i 18 września, 2, 16 i 30 paźdz., 13 i 27 listop., 11 i 24 grudnia. Targi co drugi wtorek.
Nowy Sącz, miasto pow., co wtorek i piątek targ.
Nowy Targ, miasto pow. Co 4-ty poniedziałek jarmark. — Targi co czwartek.
Olpiny, pow. Jasło, co 2-gi czwartek targ.
Osiek, pow. Jasło, co czwartek targ na bydło.
Oświęcim, miasto pow. — Targi co czwartek.
Pilzno, pow. Oświęcim: 1 i 28 stycznia, 24 lutego, 19 i 31 marca, 23 kwietnia, 8 i 9 maja, 24 czerwca jarmark na płótno, 22 lipca, 15 i 28 sierpnia, 29 września, 28 paźdz., 30 listop., 15 grudnia. Co poniedziałek targ.
Piwniczna, pow. Nowy Sącz. Jarmarki 2 stycznia, w poniedziałek po niedzieli środop., we wtorek po Ziel. Świąt., 25 lipca, 24 sierpnia. — Targi: 3 paźdz. i 17 paźdz., i co drugą środę naprzemian z targami w Starym Sączu.
Prądnik Czerwony, pow. Kraków. — Targi we środę po 15-tym a w razie przeszkody w następną środę.
Rogi, pow. Krosno, 3 jarmarki.
Przeworsk, miasto pow. Targi w poniedziałki, środy i piątki.
Przecław, pow. Mielec. Co wtorku targ.
Rabka, pow. Maków. Targi co drugi poniedziałek.
Radłów, pow. Brzesko, co środę targ.
Rajcza, pow. Żywiec. Targi co czwartek po 15-tym każdego miesiąca.
Radomyśl Wielki, pow. Mielec. Targi co czwartek.
Rudnik n. S., pow. Nisko. Targi co czwartek, w razie święta rzym.-kat. targi odbywają się dnia następnego.
Radomyśl n. S., pow. Tarnobrzeg. Targi co poniedziałek.
Raniżów, pow. Kolbuszowa. Targi co czwartek.
Rzepiennik Strzyżewski, pow. Gorlice. Targi co czwartek.
Rzeszów, miasto pow. Targi co piątek. 7 jarmarków: 19 marca, 24 kwietnia, na św. Trójcę, 7 czerwca, 22 lipca, 21 września, 2 listop., 21 grudnia.
Rozwadów, pow. Tarnobrzeg. Targi co wtorek.
Ropczyce, miasto pow.: 7 stycznia, w 1-szy piątek przed niedz. wstępną przez cały tydzień, w 1-szy poniedziałek po niedz. przewodniej, w 3-ci dzień po Ziel. Święt., przez 3 dni, 22 lipca, 14 września, 28 paźdz., 9 grudnia. Co drugi poniedz. targ.
Sędziszów, pow. Ropczyce, co piątek targ.
Skawina, pow. Kraków, co czwartek targ.
Skrzydlna, pow. Limanowa, jarmarki po tymbarskich co drugi czwartek.
Slemień, pow. Maków, targi co drugi poniedziałek.
Sokołów, pow. Kolbuszowa. Targi co środę. — Uwaga: O ile dni targowe przypadają w uroczyste święta, wówczas w Majdanie odbywa się targ dnia następnego, t. j. we wto

rek, w Kolbuszowej we środę, w Raniżowie dnia poprzedniego, t. j. we środę, a w Sokołowie dopiero następnej środy.
Sucha, pow. Maków, co 2-gi wtorek targ.
Sułkowice, pow. Myślenice, co 2-gi poniedziałek jarmarki.
Szczepanów, pow. Brzesko. Targi co drugą środę.
Szczucin, pow. Dąbrowa, co środę jarmark.
Szczurowa, pow. Brzesko, jarmarki co drugi czwartek.
Tarnobrzeg, miasto pow., targi co środę.
Tarnów, miasto pow. Jarmarki pierwszy poniedziałek w styczniu, 3 lut., 19 marca, w drugi poniedziałek w sierpniu, 29 września, w drugi poniedziałek w październiku, listop. i grudniu. Co wtorku i piątku targ.
Trzciana, pow. bocheński. Jarmarki: 3, 17 i 31 stycznia, 14 i 28 lutego, 13 i 27 marca, 10 i 24 kwietnia, 8 i 22 maja, 5 i 19 czerwca, 3, 17 i 31 lipca, 14 i 28 sierpnia, 11 i 25 września, 9 i 23 października, 6 i 20 listopada, 4 i 18 grudnia.
Tuchów, pow. Tarnów, co wtorek targ.
Tyczyn, pow. Rzeszów. Targi co poniedziałek. 10 jarmarków: 2 stycznia, 25 stycznia, 4 marca, 26 kwiet., 3 maja, w poniedziałek po Bożem Ciele, 22 lipca, 17 sierpnia, 28 października, 25 listopada.
Tylicz, pow. Nowy Sącz, w następujące poniedziałki: po 3 Królach, po Niedz. Palmowej, po Ziel. Święt., po św. Piotrze i Pawle, po św. Jędrzeju, po Wszystk. Świętych. — Targi: 11 paźdz., 25 paźdz. i co drugi czwartek naprzemian z targami w Łabowej.
Tymbark, pow. limanowski: Jarmarki co drugi poniedziałek.
Ujanowice, pow. Limanowa, targi co drugi czwartek.
Uście Ruskie, pow. gorlicki. 14 targów, daty oznacza się na każdy rok.
Uście solne, pow. bocheński. Jarmarki: 2, 16 i 30 stycznia, 13 i 27 lutego, 12 i 26 marca, 9 i 23 kwietnia, 7 i 21 maja, 4 i 18 czerwca, 2, 16 i 30 lipca, 13 i 27 sierpnia, 10 i 24 września, 8 i 22 października, 5 i 19 listop., 3, 17 i 31 grudnia.
Wadowice, miasto pow. Jarmarki: Pierwszy czwartek po 1-szym i pierwszy czwartek po 15-ym każdego miesiąca. Co czwartku targ.
Wieliczka, miasto pow.: w 4-ty poniedziałek każdego miesiąca. Co drugi poniedziałek targ. Targi odbywają się w jednym tygodniu.
Wielopole, pow. Ropczyce, co drugi poniedziałek targ.
Wiśnicz nowy. Targi w każdą środę. Jarmarki: 4 i 25 stycznia, 15 lutego, 7 i 28 marca, 18 kwietnia, 9 i 30 maja, 20 czerwca, 11 lipca, 1 i 22 sierpnia, 12 września, 3 i 24 paźdz., 14 listop., 5 i 26 grudnia.
Stary Sącz, pow. Nowy Sącz. Targi: 10 paźdz., 24 paźdz. i co drugą środę naprzemian z targami w Piwnicznej.
Strzyżów, miasto pow., targi co wtorek.
Wiśniowa, pow. Wieliczka, co 2 gi czwartek targ. Targi odbywają się w jednym tygodniu.
Wojnicz, pow. brzeski. Targi co drugi poniedziałek.
Zakliczyn, pow. Brzesko. Targi co drugi poniedziałek.
Zator, pow. Oświęcim. Targi co poniedziałek.
Zassów, pow. Pilzno. Targi co wtorek.
Żabno, pow. Dąbrowa. Jarmarki co drugi poniedziałek.
Zawoja, pow. Maków. Targi co drugi wtorek.
Zdynia, pow. gorlicki: 9 targów, daty oznacza się na każdy rok.
Żmigród Nowy, miasteczko, pow. jasielski. Jarmarki: we wtorki po M. B. Gromn., w Środopościu, po św. Wojciechu, po św. Janie, po św. Jakóbie, po św. Jadwidze i po św. Łucji.
Żywiec, miasto pow.: 9 jarmarków: w poniedziałek po Trzech Królach, po Wniebowst. Pańsk., po św. Piotrze i Pawle, po św. Michale, po św. Bartłomieju, po św. Macieju, po św. Marcinie, przed Świętami Wielkanocnemi i 21 grudnia. Targi co środę.
Żołynia, pow. Łańcut. Jarmarki: 25 stycznia, 24 lutego, 19 marca, w poniedziałek Wielkiego Tygodnia, 1 maja, poniedziałek po św. Trójcy, 24 czerwca, 22 lipca, 10 sierpnia, 8 września, 21 września, 28 października, 25 listop., 21 grudnia (w razie święta w dniu następnym).

Woj. Lubelskie.

Aleksandrów, osada Józefów, pow. Biłgoraj. Jarmarki: poniedz. po: 1 stycz., 2 lut., 19 marca, 13 lipca, 26 lipca, 15 sierp., 21 wrześ., 1 paźdz. i 8 grud. każdego roku. Targ poniedz. (w razie święta, piątek) każdego tygodnia.
Annopol, pow. Janów Lubelski, osada Annopol. Dni targów czwartek każdego tygodnia.
Bełżyce, osada Bełżyce, pow. Lublin. Dni jarmarków środa po: niedz. Białej, 8 maja, 13 lipca, 29 wrześ., 1 listop. i 13 grudnia. Dni targów wtorek każdego tygodnia.
Biała Podlaska, miasto pow. Dni targów czwartek każdego tygodnia. Dni jarmarków pierwszy czwartek każdego miesiąca.
Biłgoraj, miasto pow. Dni jarmarków czwart. po: 6 stycz., 24 lut., 25 mar., 22 lipca, 15 sierp. i 4 paźdz. każdego roku. Dni targów czwartek każdego tygodnia.
Brzeziny, osada Milejów, pow. Lublin, targ czwartek każdego tygodnia.
Brzozówka, stacja kol. Szastarka, powiat Janów Lubelski, targ środa każdego tygodnia.
Białopole, pow. Hrubieszów, targ każdy poniedziałek.
Bukowa, osada Sawin, pow. Chełm: targi poniedziałek każdego tygodnia, jarmarki pierwszy poniedziałek każdego drugiego tygodnia.
Bychawa, pow. Lublin, dni jarmarków środa po: 6 stycz., niedz. środop., 22 lip., 21 wrześ. i 21 paźdz. oraz przed 1 maja każdego roku.
Chełm, miasto pow., dni jarmarków pierwszy wtorek każdego drugiego miesiąca. Dni targów wtorek i piątek każdego tygodnia.
Chudowola, osada Michów, pow. Lubartów jarmarki środa każdego tygodnia.
Cycow, wieś Cycow, pow. Chełm. Jarmarki wtorek po: 19 marca i 6 grudnia każdego roku, targi wtorek każdego drugiego tygodnia.
Czajki, osada Kraśniczyn, pow. Krasnystaw, targi poniedziałek każdego tygodnia.
Czemierniki, osada Czemierniki, pow. Lubartów, jarmarki wtorek po: 21 stycz., 24 lut., 25 mar., 8 maja, 29 czerwca, 15 sierp., 28 paźdz. i 30 listopada.
Drzewce, osada Wąwolnica, pow. Puławy, jarmarki środa każdego tygodnia.
Dubienka, pow. Hrubieszów, targ czwartek każdego tygodnia.
Frampol, osada Frampol, pow. Biłgoraj, jarmarki poniedziałek po: 6 lut., 4 mar., 25 kwietnia, 13 czerw., 16 lipca i 18 paźdz. każdego roku. — Targ poniedziałek każdego tygodnia.
Garwolin, miasto pow., jarmarki środa po: 24 lut., niedzieli przewodniej, 10 czerw., 24 sierp., 25 wrześ. i 21 grudnia każdego roku. Targi środa każdego tygodnia.
Goraj, osada Goraj, pow. Biłgoraj, targi środa każdego tygodnia.
Gorzków, osada Gorzków, pow. Krasnystaw, jarm. 1, we wtorek po 8 maja każdego roku, targi czwartek każdego tygodnia.
Grabowiec, osada Grabowiec, powiat Hrubieszów, targi poniedziałek każdego tygodnia.
Gułów, osada Adamów, pow. Łuków, jarmarki poniedziałek po: 4 marca, 24 sierp., 15 paźdz. i 30 listop. oraz przed 1 maja i 24 czerwca. Targi poniedziałek każdego tygodnia.
Horodło, osada Horodło, pow. Hrubieszów, targi poniedziałek każdego tygodnia.
Horodyszcze, osada Wisznice, powiat Włodawa, jarmarki poniedziałki po: 24 kwietnia, 24 czerw. i 15 sierp. Targi poniedziałek po 15-ym każdego miesiąca.
Hrubieszów, miasto pow., targi wtorek każdego tygodnia.
Irena, osada Irena, pow. Puławy, targi środa każdego tygodnia.
Izbica, osada Izbica, pow. Krasnystaw, dni jarmarków pierwsza środa na początku każdego kwartału. Dni targów piątek każdego tygodnia.
Janów Podlaski, miasto J. P., pow. Konstantynów z siedzibą w Janowie Podlaskim, dni jarmarków wtorek po 10 i 25 każdego miesiąca. Dni targów wtorek po 10 każdego miesiąca.
Janów Lubelski, miasto pow., dni jarmarków: 2 stycznia, 3 lutego i 4 marca, 4 maja, 24 czerwca, 14 września, 2 listop., 9 grudnia. Targi czwartek każdego tygodnia.
Jarczów, osada Jarczów, pow. Tomaszów Lub., targi środa każdego tygodnia.
Jarosławiec, osada Uchanie, powiat Hrubieszów, targi środa każdego drugiego tygodnia.
Jaszczów, Biskupice, pow. Lublin, dni jarmarków 7 stycz., 8 maja, 27 wrz. i 11 listop. Targi poniedziałek każdego tygodnia.
Kazimierz, osada K., powiat Puławy. Dni jarmarków wtorek każdego tygodnia. Dni targów piątek każdego tygodnia.
Kock, miasto Kock, powiat Łuków. Dni jarmarków: wtorek po 2 lut., 19 mar., 23 kwiet., 4 paźdz., 4 list. i 13 grudnia. Dni targów wtorek każdego tygodnia.
Kodeń, osada K., powiat Biała. — Dni jarmarków wtorek po 15-ym każdego miesiąca, wtorek po 11, po 12, po Zielon. Świąt — rezana.
Komarów, osada K., pow. Tomaszów Lub. Dni targów poniedziałek każdego tygodnia.
Kosów, osada Kosów, pow. Sokołów. Dni jarmarków wtorek po: 1-ym i 15-ym każdego miesiąca. Dni targów wtorek każdego tygodnia.

Końskowola, osada K., powiat Puławy. Dni jarmarków wtorek każdego tygodnia.

Kraśnik, miasto Kraśnik, pow. Janów Lubelski. Dni jarmarków: 7 stycz., 24 lut., następny dzień po niedzieli Palm., 18 maja, 18 czerw., w lipcu na św. Kiljana, nast. dzień po 15 sierp., nast. dzień po 14 września, 4 paźdz., 11 listop. i 4 grudnia. Dni targów wtorek każdego tygodnia.

Krasnobród, osada Krasnobród. pow. Zamość. Dni targów wtorek każdego tygodnia.

Krasnystaw, miasto pow. Dni jarmarków: wtorek po 1-ym każdego miesiąca. Dni targów wtorek i piątek każdego tygodnia.

Kryłów, osada Kryłów, pow. Hrubieszów. Dni targów czwartek każdego tygodnia.

Krzeszów, osada Krzeszów, pow. Biłgoraj. Dni targów środa każdego tygodnia.

Krzczonów, wieś K., pow. Lublin. Dni jarmarków 8 stycz., 5 marca, 14 kwiet., 2 lip., 10 wrześ. i 5 list. Dni targów czwartek każdego drugiego tygodnia.

Kurów, osada K., pow. Puławy, dni targów czwartek każdego tygodnia.

Łaskarzew, osada Ł., pow. Garwolin, dni targów wtorek każdego tygodnia.

Łaszczów, osada Ł., pow. Tomaszów Lub., dni targów wtorek każdego tygodnia.

Łęczna, miasto Ł., powiat Lubartów. dni jarmarków poniedziałek każdego tygodnia, ponadto na „Boże Ciało" oraz 1 września każdego roku. Dni targów piątek każdego tygodnia.

Lubartów, miasto pow. Dni jarmarków wtorek po: 6 stycz., Niedz. Palm., 8 maja, 26. lip., 24 sierp., św. Dionizym, ponadto wtorek każdego drugiego tygodnia. Dni targowe wtorek i piątek każdego tyg.

Łomazy, osada Ł., powiat Biała Podlaska. Dni jarmarków pierwszy poniedziałek każdego miesiąca.

Łosice, miasto Łosice, pow. Konstantynów, z siedzibą w Janowie Podl. Dni jarmarków środa po: 21 stycz., niedzieli Palm., niedzieli przewodn., 8 maja, 24 czerw., 16 lip., 15 sierp., 29 wrześ., 2 paźdz., 10 listop. i 8 grudnia oraz przed niedz. środop. Dni targów środa po 1-ym i 15-ym każdego miesiąca.

Łuków, miasto pow. Dni jarmarków wtorek: w 1-ym tygodniu Wielk. Postu, ostatnim tygodniu przed Wielkanocą, 1-ym tygodniu po Wielkanocy, 1-ym tygodniu po Ziel. Świąt, 1-ym tygodniu po 8 wrześ. Dni targów czwartek każdego tygodnia.

Łysobyki, pow. Łuków. Dni jarmarków o ile nie będzie, dni targów co drugi wtorek świąt rzym.-kat.

Maciejowice, osada M., powiat Garwolin. Dni targów poniedziałek każdego tygodnia.

Markuszów, osada M., powiat Puławy. Dni jarmarków poniedziałek każdego tygodnia.

Międzyrzec, miasto M., powiat Radzyń. Dni jarmarków: czwartek po 1-ym i 15-ym (wzgl. 1-go i 15-go) każdego miesiąca. Dni targów wtorek czwartek każdego tygodnia.

Modliborzyce, osada M., powiat Janów Lubelski. Dni jarmarków: 21 stycznia, 24 lut., 12 marca, 26 marca, 23 kwietnia, 9 maja, pierwszy dzień po Ziel. Świąt, 30 czerwca, 22 lipca, 10 sierp., 24 sierp., 9 września, 22 września, 15 paźdz., 28 paźdz., 18 list., 25 list. i 21 grudn. Dni targów poniedziałek każdego tygodnia.

Mordy, miasto M., powiat Siedlce. Dni jarmarków: poniedziałek po: 1-ym każdego miesiąca, oraz czwartek po: 4 marca i 29 września każdego roku. Dni targów czwartek każdego tygodnia.

Niedrzwica Kościelna, wieś N. K., pow. Lublin. Dni targów pierwszy poniedziałek każdego miesiąca. Dni jarmarków poniedziałek po: Wniebowstąp. Pańsk. i św. Bartłomieju.

Opole, wieś Podedwórze. Dni targów środa po 10-ym każdego mies.

Opole, osada O., powiat Puławy. Dni jarmarków poniedziałek każdego tygodnia.

Osieck, osada O., powiat Garwolin. Dni jarmarków czwartek po 6 stycz., niedzieli świętopustnej Ziel. Świąt, 16 lip. i 1-ej niedzieli adwentu, oraz przed 1 września każdego roku. Dni targów czwartek każdego tygodnia.

Ostrów Siedlecki, miasto O. S., powiat Włodawa. Dni jarmarków poniedziałek po: 26 maja, 28 czerwca, 13 lipca, 15 paźdz. i 20 listopada, oraz przed 10 sierp. Dni targów czwartek każdego tygodnia.

Parczew, miasto P., powiat Włodawa. Dni jarmarków wtorek po: 6 stycz., 2 lut., 4 marca, 23 kwiet., 8 maja, 30 maja, 24 czerw., 5 września, 2 października i 8 grudnia, oraz w 2 tygodniu po 15 sierpnia. Dni targów wtorek i czwartek każdego tygodnia.

Parysów, osada P., powiat Garwolin. Dni jarmarków wtorek każdego drugiego tygodnia.

Puławy, miasto pow. Dni jarmarków: środa każdego tygodnia. Dni targów wtorek i piątek każdego tygodnia.

Pawłów, osada Pawłów, powiat Chełm. Dni jarmarków środa po: 25 marca, opiece św. Józefa, Zielon. Świąt, Bożem Ciele, 15 sierp. i 4 grudnia każdego roku. Dni targów środa każdego tygodnia.

Piaski Wielkie, osada P. W., powiat Lublin. Dni jarmarków środa po: 24 lutego, niedzieli Palm., św. Kiljanie, 14 wrześ. i 1 listop., oraz przed 29 grudnia. Dni targów środa każdego tygodnia.

Piszczac, osada P., pow. Biała Podlaska. Dni jarmarków pierwsza środa każdego miesiąca. Dni targów środa każdego tygodnia.

Radecznica, wieś R., powiat Zamość. Dni targów środa każdego drugiego tygodnia.

Radzyń, miasto pow. Dni jarmarków poniedziałek po 1-ym każdego miesiąca. Dni targów środa każdego tygodnia.

Rejowiec, osada R., powiat Chełm. Dni jarmarków poniedziałek po: 17 lut. i przed 24 kwietnia każdego roku: środa po: Zielon. Świąt. i 15 sierp. każdego roku. Dni targów poniedziałek każdego tygodnia.

Rossosz, osada R., powiat Biała Podlaska. Dni jarmarków środa po 10-tym każdego miesiąca.

Ruchna, osada Liw pow. Węgrów. Jarmarki 4 rocznie. Dni targów pierwszy czwartek każdego mies.

Rybitwy, osada Józefów, pow. Puławy. Dni targów czwartek każdego tygodnia.

Ryki, osada R. pow. Garwolin. Dni jarmarków czwartek każdego tyg.

Sarnaki, osada S., pow. Konstantynów z siedzibą w Janowie Podl. Dni jarmarków wtorek po 21 stycz., niedzieli środopustną, 23 kwiet., 8 maja, 29 wrześ. i 18 paźdz. Dni targów wtorek po 1 i 15 każdego mies.

Siedlce, miasto pow. Dni jarmarków wtorek po: 6 stycz., 2 lut., wstępy czyli środop., 4 maja, św. Trójcy, 24 czerw., 26 lip., 21 wrześ. i 11 listop., tudzież wtorek po 1-ym i 15-ym każdego miesiąca. Dni targów wtorek i piątek każdego tyg.

Siedliszcze, osada S., pow. Chełm. Dni jarmarków czwartek po: 2 lut., 19 marca, Bożem Ciele, 15 sierp., 29 września i 11 list. każdego roku. Dni targów czwartek każdego tygodnia.

Skierbieszów, wieś S., pow. Zamość. Dni jarmarków 8 lipca każdego roku. Dni targów pierwsza środa każdego miesiąca.

Sadowne, osada S., pow. Węgrów, dni targów: od 1 kwietnia do 30 września, wtorek każdego tygodnia od 1 paźdz. do 30 marca każdego tyg.

Skupie, osada Mokobody, pow. Siedlce, dni jarmarków pierwsza środa każdego miesiąca, oraz pierwsza środa po 15-ym października każdego roku (jarmark roczny).

Sławatycze, osada S., pow. Włodawa, dni jarmarków poniedziałek po 1-ym każdego mies. Dni targów poniedz. każdego tygodnia.

Sobibór, Maroszyn Mały, pow. Włodawa, dni targów każda środa o ile nie będzie świąt rz.-kat.

Sobirów, Wola Uhruska, dni targów czwartek każdego tygodnia.

Sobienie Jeziory, osada S. J., pow. Garwolin, dni targów wtorek każdego tygodnia.

Sobolew, osada S., pow. Garwolin, dni targów czwartek każdego tyg.

Sokołów, miasto pow., dni jarmarków czwartek po: 6 stycz., Bożem Ciele, 16 sierp., 29 września, 30 paźdz. oraz w Wielki Czwartek. Dni targów czwartek każdego tygodnia.

Sterdyń, osada St., pow. Sokołów, dni jarmarków poniedziałek po: 21 stycz., 24 lut., 10 marca, 1 maja, 15 czerw., 25 lip., 24 sierp., 21 wrześ., 15 i 28 paźdz., 11 listop. i 21 grudnia. Dni targów poniedziałek każdego miesiąca.

Stoczek, osada St., pow. Węgrów, dni jarmarków: poniedziałek każdego tygodnia.

Stoczek miasto St., pow. Łuków, dni jarmarków wtorek każdego drugiego tygodnia.

Swierze, osada Ruda Huta, powiat Chełm, dni targów czwartek każdego drugiego tygodnia.

Swierze, osada S., pow. Chełm, dni targów środa każdego drugiego tygodnia.

Szczebrzeszyn, miasto S., pow. Zamość dni targów wtorek każdego tygodnia.

Tarnogród, osada T., pow. Biłgoraj, dni jarm. wtorek po: 6 stycz., Niedzieli Palmowej, 2 lipca i 14 września, oraz przed 10 sierp. i 28 paźdz. Dni targów wtorek każdego tyg.

Tomaszów miasto T., pow. T. Lub., dni targów czwartek każdego tyg.

Turka, osada Dorohusk pow. Chełm, dni targów czwartek każdego tyg.

Turobin, osada T., pow. Krasnystaw, dni jarmarków wtorek po: 25 stycz., 19 marca, 23 kwietnia, św. Trójcy, 29 czerwca, 16 sierpnia, 18 paździer. i 4 grudnia. Dni targów czwartek każdego tygodnia.

Tyszowce os. T. p. Tomaszów Lub., dni jarmarków środa po: 11 stycz., 1 lut., 19 i 22 lut., 29 marca.

10 maja, 21 maja, 31 maja, 21 czerwca, 5 lipca, 9 sierpnia, 18 wrześ. i 8 list. Dni targów środa każdego tygodnia.

Urzędów, osada U., pow. Janów Lub., dni jarmarków pierwszy poniedziałek po Popielcu, pierwszy poniedziałek po Wielkanocy, 15 czerwca, 10 sierp., 18 paźdz. i 9 grudnia. Dni targów poniedziałek każdego drugiego tygodnia.

Węgrów, miasto pow., dni jarmarków wtorek każdego tygodnia (2 roczne w marcu i listopadzie). Dni targów piątek każdego tygodnia.

Werbkowice, wieś W., pow. Hrubieszów, dni (jarmarków) targów czwartek każdego tygodnia.

Włodawa, miasto pow., dni jarmarków czwartek po Wielkanocy prawosław. 4 lipca, 28 sierpnia i 14 października Dni targów czwartek każdego tygodnia.

Wohyń, osada W. pow. Radzyń, dni jarmarków poniedziałek, o ile nie będzie świąt rz.-kat. Dni targów poniedziałek każdego tygodnia.

Wojsławice, osada W., pow. Chełm, dni jarmarków środa po: 19 mar., św. Trójcy, 24 kwiet., 8 wrześ., 29 wrześ. i 25 listop. każdego tygodnia. Dni targów środa drugiego każdego tygodnia.

Wola Czołnowska, osada Baranów, pow. Puławy, dni targów wtorek każdego tygodnia.

Wola Wereszczyńska, wieś Wereszyn, dni targów środa każdego drugiego tygodnia.

Wysokie, osada W., pow. Krasnystaw, dni jarmarków pierwsza środa każdego miesiąca, o ile nie będzie świąt rz.-kat.

Zakanale, osada Konstantynów, pow. Konstantynów z siedzibą w Janowie Podl., dni jarmarków wtorek po 5-ym każdego miesiąca.

Zaklików, osada Z., pow. Janów Lub., dni jarmarków 22 stycz., nast. dzień po niedz. środopostnej, 27 lipca, 25 sierp., 2 listop i 14 grudnia Dni targów środa każdego tygodnia.

Zakrzówek, osada Z., pow. Janów Lubelski, dni targów czwartek każdego tygodnia.

Zamość, miasto pow., dni jarmarków poniedziałek po: 7 lut., 9 marca, Wniebowstąp. Pańskiem, 12 lipca, 21 wrześ. — Dni targów czwartek każdego tygodnia.

Żelechów, miasto Ż., pow. Garwolin, dni targów wtorek i piątek każdego tygodnia.

Zemborzyce, os. Głusk, pow. Lublin, dni targów co drugi poniedziałek, o ile nie będzie św. rz.-kat.

Żółkiewka, osada Ż., pow. Krasnystaw, dni targów poniedziałek każdego tygodnia

Zwierzyniec, wieś Z., pow. Zamość, dni targów środa każdego tygodnia.

Woj. Lwowskie.

Baligród, pow. liski: Każdego poniedziałku targ tygodniowy; w razie święta targi nie odbywają się.

Baranów, pow. tarnobrzeski: co wtorku targ.

Bełz, pow. sokalski: Co czwartku targ. W pierwszy dzień po św. Stefanie, mucz. ruskim, w pierwszy poniedziałek Zapust. grec.-kat., w pierwszy poniedziałek po Niedzieli kwietniej rusk., po Przewodniej Niedzieli rusk., Wielkanocnych Świętach rusk., w pierw. wtorek po Ziel. Świętach rusk., 2 lipca, 2 sierp., 19 paźdz., 27 listop., 19 grud.

Bircza miasto, pow. dobromilski: 2 stycz., 29 czerw., 6 paźdz.,; co środę targ.

Błażowa, pow. rzeszowski: 6 stycznia, 12 marca, 2 lipca, 8 sierpnia, 11 i 29 września, 13 grudnia Każdej środy targ.

Bóbrka, miasto pow.: 16 stycz., 17 marca, 8 maja, 26 lipca, 31 paźdz., 7 grudnia. Co czwartku targ.

Brzozów, miasto pow.: w poniedziałek wzgl. wtorek po 3 Królach, w dzień św. Doroty, — zawsze w poniedziałek, wzgl. poniedziałek po środo pościu (w razie święta wtorek), w dzień św. Wojciecha, wzgl. wtorek po Ziel. Świętach, w dzień św. Piotra i Pawła, poniedz. w dzień św. Magdaleny, poniedz. w dzień św. Bartłomieja, w dz. św. Krzyża, w dzień św. Franciszka, w dz. W. Święt,. 4 grudnia. Każdego poniedziałku targ.

Bukowsko, pow. Sanok. Co czwartek targ.

Chodorów, pow. Bóbrko. Jarmarki 14 października.

Cieszanów, m. pow Co wtorku targ.

Czudec, pow. Strzyżów Co środy targ.

Domaradz, pow. Brzozów: 7 stycz. w pierw. środę po św. Walentym, 4 marca w pierwszą środę po św Kazimierzu, 1 maja w pierwsz środę po św. Filipie i Jakóbie, 2 lipca w pierwszą środę po Naw N. P. Marji, 5 wrześ. w pierwszą środę po św. Wawrzyńcu, 11 list. w pierwszą środę po św Marcinie

Dobromil, miasto pow.: 19 stycz., od 1 do 18 sierp. Każd. poniedz. targ.

Drohobycz, miasto pow. Co poniedz. targ.

Dubiecko, pow. przemyski: 25 stycz., 20 lut., 27 marca, 6 i 30 czerw., 4 września, 4 paźdz., 2 i 27 listopada, 21 grudnia.

Dukla, pow. krośnieński: 7 stycz., 24 lutego, 19 marca, po Wniebowst., Bożem Ciele, 24 czerw., 22 lipca, 30 wrześ., 20 listop., 20 grudnia. Co czwartku targ.

Dynów, pow. Brzozów: 10 stycz., w dzień św. Pawła, czwartek, 2 lut., w dzień N. P. M Gromn., czwartek, 19 marca, w dzień św. Wojciecha, czwartek, 14 kwiet., w dzień św. Walerjana, czwartek, w nast. dzień po Wniebowst. Pańsk., 13 czerwca, w dzień św Antoniego, czwartek, 25 lipca, w dzień św. Jakóba, czwartek, 20 sierp., w dzień św. Stefana, czwartek, 9 września, w dzień po Matce Bosk. Siewnej, 10 paźdz., w dzień Matki Bosk. Różańcowej 5 listop., w dzień św Elżbiety, czwartek, 6 grudnia, w dzień św. Mikołaja. Co czwartku targ (w razie święta w piątek.)

Frysztak, pow. Strzyżów. Co czwartku targ.

Głogów i Jawornik polski, pow. Rzeszów, mimo, że posiadają koncesje na targi i jarmarki, targi i jarmarki po wojnie nie odbywają się.

Gródek Jagiell., miasto pow. Każdego czwartku targ.

Jaćmierze, powiat Sanok. — Jarmarki w poniedz. i wtorek po niedzieli środopustnej, 8 i 9 maja, 24 i 25 czerw (podług kalendarza pol.)

Jarosław miasto pow Co piątku targ.

Jaryczów nowy, pow. lwowski: 21 stycznia, 30 maja, 19 wrześ., 11 listopada. Co środy targ.

Jawornik pow. rzeszówski Co poniedziałku targ.

Jaworów miasto pow: 19 maja, 1 sierpnia 6 października, 6 grudnia. Co poniedziałku targ.

Kamień, pow. Nisko. Co wtorku targ.

Kańczuga, pow. przeworski. Targi odbywają się co wtorku. Jarmarki odbywają się w najbliższy wtorek po: Trzech Królach, Niedzieli starozapusnej, św. Grzegorza, Niedzieli czarnej, Zielonych Świętach, św. Piotrze i Pawle, św. Marji Magdalenie, Wniebowzięciu, św. Rozalji, św. Michale, Karolu, Barbarze.

Kolbuszowa, miasto pow. Co wtorku targ

Komarno, pow. Rudki. Co pon. targ.

Korczyna, pow. Krosno Co piątek targ.

Krakowiec, pow. jaworowski. Jarmarki odbywają się: pierwszy czwartek po: rusk. Nowym Roku, Rus. Świtenju, św. Józefie, rusk. Wielkiej Nocy, św. Jakóbie, rusk. Czesnim chrzeście, św. Łukaszu, ruskim Dwytrze, św. Katarzynie, rusk. Mikołaju. Co czwartek targ.

Krosno, miasto pow: pierwszy poniedziałek po Nowym Roku, 3 kwiet., w poniedz. po św. Trójcy, 31 lipca, pierwszy poniedziałek w miesiącu na św. Szymona i po 22 paźdz. pierwszy poniedziałek

Kulików, pow żółkiewski: 14 stycz., 14 lut., 14 kwiet., 5 maja, 21 czerw., 20 lipca, 28 sierpnia 27 wrześ., 12 paźdz., 10 listop., 20 grudnia.

Leżajsk, pow. łańcucki. 21 stycznia, 23 kwiet., 9 maja, 24 sierp., 14 wrześ., 4 paźdz., 6 grudnia. Co wtorku targ.

Lubaczów pow. cieszanowski. Co poniedziałek targ.

Lwów, miasto stoł. Małopolski. — Co piątku targ

Lutowiska pow. liski. Według obrządku gr.-kat.: Po Nowym Roku, po Strydeni, w środę środopusiną, po św. Jurze, po Wniebowstąpieniu, po Zielonych Świętach, w piątek po 9-ym czwartku od Świąt Wielkiejnocy, po św. Piotrze, po Przemienieniu Pańskiem, po Nar. N. P. M., w dniu Łuki (31 paźdz rzym kat.), po św Mikołaju. Co czwartku targ.

Łąka, pow. Sambor. Od czasu wybuchu wojny targi ani jarmarki nie odbywają się.

Łańcut, miasto pow: 7 stycz., 3 lut., 13 czerw., 13 lipca, 24 sierp., 4 paźdz., 11 i 30 listopada. — Uwaga: Prócz tego odbywają się jarmarki w terminie niestałym: 1 Czwarty wtorek po wielkim poście. 2. poniedziałek po Wniebowstąpieniu — Co wtorku targ.

Lisko, pow Lisko. Co wtorku targ W razie święta targi w dzień nast.

Majdan, pow. Kolbuszowa. Co poniedziałek targ.

Mikołajów, pow Bóbrka Jarmarki odbywają się: 1 Następnego dnia po rusk. św. Stefanie 10 stycz. 2. następnego dnia po Trzech Świętych 13 lut. 3. następ. dnia po Palmowej niedzieli. 4 W dniu ruskiego Boże o Ciała 5. 15 maja rzym.-kat.). 6. 10 czerwca (rzym kat.). 7 W dniu rusk. Uspania Anny 7 sierpnia. 8. 10 wrześ (rz.-kat). 9. W dniu rusk. Pokrowyj 14 paźdz. 10. 15 list. (rz.-kat.).

Mosty wielkie, pow. żółkiewski. — Co środy targ

Mrzygłód pow. sanocki. Jarmarki odbywają się po ruskiej: Matce Bosk. Gromnicznej Zwiastowaniu Przewodniej niedzieli Boż. Ciele (pol.), Matce Boskiej Zielnej Wzniesieniu Krzyża, św. Michale, św Mikołaju. W razie święta najbliższy poniedz.

Narol, pow. Lubaczów. Co czwartek targ.
Nawarja, pow. lwówski: 18 stycznia, 14 lut., 11 lipca, 18 sierp., 26 wrz., 10 listop. Co środy targ.
Niebylec, pow strzyżowski. Co poniedziałku targ.
Niemirów, pow. rawski. W razie święta polskiego, ruskiego, lub żydowskiego, jarmark odbywa się w następny dzień. Co czwartku targ.
Oleszyce, pow Lubaczów. Co środy targ.
Podbuż, pow. Drohobycz. Od czasu wybuchu wojny targi ani jarmarki nie odbywają się.
Pruchnik, pow jarosławski. Jarmarki odbywają się 23 stycznia, 24 lut., 20 marca, 10 i 24 kwiet., 8 maja, 16 czerw., 13 lipca, 26 lipca, 7 sierp., 11 wrześ., 16 paźdz., 13 listop., 7 i 27 grudnia.
Przemyśl, miasto pow.: 13 stycz., 6 kwiet., 6 lipca. Co piątku targ.
Przeworsk, miasto pow.: 2 stycz., 19 marca, 1 maja, 27 lipca, 4 paźdz., 19 listop. Co poniedz., środy i piątku na artykuły spoż. targ.
Radomyśl, pow. Tarnobrzeg. Co poniedziałek targ.
Radymno, pow jarosławski: 2 stycz., 14 lut., 4 marca, 10 marca, 23 kw., 8 maja, 16 lipca, 10 i 24 sierpnia, 21 września, 18 paźdz., 21 listop., 22 grudnia. Co poniedziałku targ.
Ranizów pow Kolbuszowa. — Co czwartku targ.
Rawa ruska, miasto pow W razie święta polskiego, ruskiego lub żydowskiego jarmark odbywa się w następny dzień. Co poniedz. targ.
Rogi, pow Krosno: 26 lipca, 24 sierpnia, 6 grudnia.
Rozwadów, pow. Tarnobrzeg. — Co wtorku targ.
Rudki, miasto pow. Co wtorku targ.
Rudnik, p. Nisko. Co czwartku targ.
Rymanów, pow. sanocki. Co poniedz. targ W poniedziałki, których odbywają się jarmarki w Krośnie, odpadają targi w Rymanowie.
Rzeszów, miasto pow: 19 marca, 23 kwietnia, na św. Trójcę, 2 lipca, 21 wrześ., 2 listop., 21 grudnia. Co piątku targ
Sambor, miasto pow Co czwar. targ.
Sanok, miasto pow. Co środy targ. (W razie święta w piątek.)
Sądowa Wisznia, pow. mościski: 2 stycz., 6 czerw., 28 sierp., 21 paźdz. Targi tygodniowe każdej środy.
Sieniawa, pow. jarosławski. Co czwartku targ
Sokal, miasto pow.: 18 stycz., 24 lut., 18 lipca, 4 paźdz., 2 i 22 list., 13 grudnia. Co poniedziałku targ.
Sokołów, pow Kolbuszowa: 25 marca, 29 czerw., 25 lipca, 11 paźdz. Co środy targ
Stary Sambor, miasto pow. Każdego wtorku targ.
Strzeliska nowe, pow. bóbrecki. Następnego dnia po św Jordanie rusk., następnego dnia po ruskich Ziel. Świętach. W sierpniu następ. dnia po gr K. Usp. Boh. W grudniu po gr.-k. Uwedeniu Boh. nast. dnia. Co poniedziałek targ.
Strzyżów, miasto pow. Co wtorek targ
Szczerzec, pow lwowski: 2 stycznia, pierwszy wtorek po Ziel Święt 13 lipca, 30 wrześ. Co czwartku targ.
Tarnobrzeg (Dzików), miasto pow.. W każdą środę targ
Tyczyn, pow. rzeszowski: 24 stycznia, 4 marca, na Zwiastowanie N. P. M., w piątek po Bożem Ciele, 22 lipca, 17 sierp., 21 paźdz., 28 paźdz., 25 listopada.
Uhnów, pow. rawski: W razie święta polsk., ruskiego, lub żydowskiego jarmarki odbywają się w następny dzień. — 26 stycz., 20 lut., 18 czerwca, 18 lipca, 20 wrześ., 31 paźdz. Każdego piątku targ.
Ulanów, pow. Nisko. Co poniedz. targ.
Ustrzyki dolne, pow. Lisko. — Według obrządku gr.-kat.: Po Nowym Roku, po Strydeni, w środę środopustną, po św. Jurze, po Wniebowstąpieniu, po Zielonych Świętach, w piątek po 9-tym czwartku od Świąt Wielkiejnocy, po św. Piotrze, po Przemienieniu Pańskiem, po Nar. N. P. Marji, w dniu Łuki (31 paźdz. rzym.-kat.), po św. Mikołaju. Co środy targ.
Wielkie Oczy, pow. jaworowski: 4 stycz., 8 lut., 29 marca, 31 maja, 19 lipca, 23 sierp., 4 paźdz., 6 grud. Co środy targ.
Winniki, p. lwowski. Co soboty targ.
Żołynia, pow. łańcucki: 25 stycznia, 24 lut., 19 marca, 1 i 31 maja, 24 czerwca, 27 lipca, 10 sierpnia, 24 września, 28 października, 25 listopada i 21 grudnia; prócz tego odbywa się jarmark o terminie niestałym w poniedziałek po niedzieli palmowej.
Żółkiew, miasto pow.: 2 i 20 stycznia, 3 i 27 lutego, w środę 4-go tygodnia rusk. wielk. Postu, 3 maja, 30 czerwca, 14 sierpnia, 14 września, 2 i 11 listopada, 5 grudnia. Co wtorku targ.

Woj. Łódzkie.

Powiat Brzeziński.

Będków: a) Jarmarki w środy: po św. Agnieszce, po św. Józefie, przed Znalezieniem św. Krzyża, po św. Bartłomieju, przed św. Szymonem i Judą, po św. Katarzynie. b) Targi w środy.
Brzeziny: a) Jarmarki w czwartki: po 10-ym i 21-ym każdego miesiąca. b) Targi w czwartki.
Głowno: a) Jarmarki we wtorki: po Trzech Królach, po Oczyszczeniu N. M. P., po Wniebowstąpieniu Pańskiem, po św Jakóbie, przed św Idzim, po św. Katarzynie. b) Targi we wtorki.
Jeżów: a) Jarmarki w środy: po 1-ym i 15-ym każdego miesiąca. b) Targi w środy.
Katarzynów: Targi we wtorki.
Stryków: a) Jarmarki w czwartki: po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi w czwartki.
Tomaszów Mazowiecki: Targi we wtorki i piątki.
Ujazd: Jarmarki w poniedziałki.

Powiat Kaliski.

Blaszki: a) Jarmarki we wtorki: po 2-gim lutego, po Przewodniej Niedzieli, po 13 czerwca, po 16 sierpnia, po 28 września, po 25 listopada, oraz po 8-ym stycznia, marca, maja, lipca, września i listopada. b) Targi w poniedziałki, z wyjątkiem poniedziałków w tygodniach, w których odbywają się jarmarki.
Ceków: Jarmarki w poniedziałki po 14-ym każdego miesiąca.
Godziesze-Wielkie: Jarm w czwartki po 14-ym każdego miesiąca.
Chocz: a) Jarmarki we wtorki: przed 1 stycznia, przed 1 marca, przed 1 maja, przed 1 lipca, przed 1 września, przed 1 listopada. b) Targi we wtorki przed 1-ym każdego parzystego miesiąca, t. j. przed 1 lutego, przed 1 kwietnia itd.
Iwanowice: Jarmarki we wtorki: po Trzech Królach, po św. Kazimierzu, po św. Trójcy, po Przemienieniu Pańskiem, po Nar. N. M. P., po św. Andrzeju
Kalisz: a) Jarmarki we wtorki: po 2 lutego, przed św. Markiem, 19, 20 i 21 maja (3 dni), przed św. Idzim, po św. Jadwidze, po św. Marcinie. b) Targi we wtorki i piątki.
Koźminek: a) Jarmarki w środy: po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi w środy
Opatówek: Jarmarki w poniedziałki: po pierwszym każdego miesiąca.
Stawiszyn: a) Jarmarki w poniedziałki po 8-ym każdego miesiąca. — b) Targi w czwartki, wyłączając czwartki w tygodniach, w których odbywają się jarmarki.
Strzałków: Jarmarki w czwartki: po 1 stycznia, po 1 marca, po 1 maja, po 1 lipca, po 1 września, po 1 listopada

Powiat Kolski.

Babiak: a) Jarmarki we wtorki: po 5 lutego, po 5 kwietnia, po 5 czerw., po 5 sierpnia, po 5 października, po 5 grudnia. b) Targi w poniedziałki po 15 każdego miesiąca.
Brudzew: a) Jarmarki w poniedziałki po 1-ym każdego miesiąca.
Dąbie: a) Jarmarki w czwartki: po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi w poniedziałki i czwartki.
Koło: a) Jarmarki we wtorki: po 1-ym każdego miesiąca i po Oczyszczeniu N. M. P., po niedzieli środopustnej, po św. Stanisławie, pod podwyższeniu św. Krzyża, po św. Szymonie i Judzie, po św. Katarzynie. b) Targi we wtorki i piątki.
Kłodawa: a) Jarmarki we wtorki: po 7 każdego miesiąca. b) Targi we wtorki i piątki.
Izbica: a) Jarmarki w czwartki: po Trzech Królach, po św. Kazimierzu, po św. Stanisławie, po Nawiedzeniu N. M P., po św. Franciszku Borg., przed św. Mikołajem. b) Targi w czwartki.
Sompolno: a) Jarmarki w środy: po Oczyszczeniu N. M. P., po Niedzieli Kwietniowej, po Zielonych Świątkach, przed św. Janem, po Podwyższeniu Krzyża św., przed Bożem Narodzeniem. b) Targi w czwartki.

Powiat Koniński.

Golina: a) 12 jarmarków rocznie w środy po 14-ym każdego miesiąca. b) Targi w poniedziałki.
Grodziec: Jarmarki we wtorki po 14-ym każdego miesiąca.
Konin: a) Jarmarki we wtorki: po 7-ym każdego miesiąca. b) Targi we wtorki i piątki.
Kramsk: Jarmarki w poniedziałki: po 15 stycznia, po 15 marca, po 15 maja, po 15 lipca, po 15 września, po 15 listopada
Krzymów: Jarmarki w poniedziałki po 15 lut., 15 kwiet., 15 czerw., 15 sierp., 15 listop. i 15 grudnia.
Rychwał: a) Jarmarki w poniedziałki przed 1 każdego miesiąca. b) Targi w poniedziałki.
Rzgów: Jarmarki w poniedziałki po 20-ym każdego parzystego miesiąca, t. j. po 20-ym lutego, po 20-ym kwietnia itd., po 15 stycznia, 19, 15 kwietnia, po 15 lipca, po 15 paźdz.
Ślesin: a) Jarmarki w poniedziałki: po 15-ym każdego miesiąca. b) Targi w poniedziałki.
Tuliszków: Jarmarki w środy przed 15-ym każdego miesiąca.

Władysławów: a) Jarmarki w środy: przed św. Józefem, przed Zielonemi Świątkami, przed św. Janem, przed św. Bartłomiejem, przed WW. Świętymi, przed pierwszą Niedzielą Adwentu. b) Targi w środy.

Powiat Łaski.

Lutomiersk: a) Jarmarki w środy: po św. Błażeju, po Niedzieli Palmowej, po św. Piotrze i Pawle, po św. Bartłomieju, po św. Jadwidze, przed św. Barbarą. b) Targi w środy.

Łask: a) Jarmarki w czwartki: po Trzech Królach, po Niedzieli Palmowej, po Zielonych Świątkach, po Nawiedzeniu N. M. P., po Wniebowzięciu N. M. P., po św. Michale. b) Targi w czwartki.

Pabjanice: a) Jarmarki w poniedziałek po św. Agnieszce, we wtorek po św. Józefie, w poniedziałek po św. Alojzym, w poniedziałek przed św. Wawrzyńcem, w czwartek przed św. Szymonem i Judą, w czwartek przed św. Tomaszem. b) Targi we wtorki i piątki.

Szczerców: a) Jarmarki we czwartki: po św. Agatonie, po św. Józefie, po św. Urbanie, po św. Jakóbie, po Narodzeniu N. M. P., po WW. Świętych. b) Targi w czwartki.

Widawa: a) Jarmarki: 23 lutego, 16 marca, 2 kwietnia, 13 lipca, 16 listopada, 21 grudnia. b) Targi w poniedziałki.

Zelów: Targi w środy.

Powiat Łęczycki.

Grabów: a) Jarmarki w środy: po 15-ym każdego miesiąca. b) Targi w środy.

Łęczyca: a) Jarmarki we wtorki po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi we wtorki i piątki.

Ozorków: a) Jarmarki w poniedziałki: po 7-ym każdego miesiąca. b) Targi w poniedziałki i piątki.

Poddębice: a) Jarmarki we wtorki: po Trzech Królach, po św. Józefie, po św. Stanisławie, po św. Marji Magdalenie, po św. Tekli, po św. Marcinie. b) Targi we wtorki.

Piątek: a) Jarmarki w poniedziałki: po 15-ym każdego miesiąca. b) Targi w poniedziałki.

Wartkowice: Jarmarki w poniedziałki: po 20 stycznia, po 20 marca, po 20 maja, po 20 lipca, po 20 września, po 20 listopada.

Powiat Łódzki:

Aleksandrów: a) Jarmarki w czwartki: po 10-ym każdego miesiąca. b) Targi w piątki.

Chojny: Targi w środy.

Kazimierz: Jarmarki we wtorki po 5-ym stycznia, po 5-ym marca, po 5-ym maja, po 5-ym lipca, po 5-ym września, po 5-ym listopada.

Konstantynów: a) Jarmarki w poniedziałki: po 1-ym każdego miesiąca b) Targi w poniedziałki.

Łódź: a) Jarmarki we wtorki: przed Oczyszczeniem N. M. P., przed Niedzielą Kwietniową, przed św. Antonim, przed św. Hipolitem, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Apostołem. b) Targi we wtorki i piątki.

Ruda Pabjanicka: Targi w czwartki.

Tuszyn: Jarmarki we wtorki.

Zgierz: a) Jarmarki w środy: po 15 każdego miesiąca — b) Targi we wtorki i piątki.

Powiat Piotrkowski.

Bełchatów: a) Jarmarki w poniedziałki: po Niedzieli Środopustnej, przed św. Stanisławem, po św. Erazmie, przed Narodzeniem N. M. P., po św. Aniołach Stróżach, po Bożem Narodzeniu. b) Targi w poniedziałki.

Gorzkowice: Targi w poniedziałki.

Kamieńsk: a) Jarmarki w środy: po Oczyszczeniu N. M. P., po św. Józefie, przed św. Filipem i Jakóbem, po św. Marji Magdalenie, po św. Franciszku Serafickim, przed św. Tomaszem Apostołem. b) Targi w środy.

Kleszczów: Targi we wtorki po 1-ym i 15-ym każdego miesiąca.

Piotrków: a) Jarmarki w poniedziałki: po św. Stanisławie, po św. Janie Chrzcicielu, po św. Jakóbie, po św. Marcinie. b) Targi we wtorki i piątki.

Ręczno: Targi we wtorki po 1-ym i 15-ym każdego miesiąca.

Rozprza: Targi w czwartki.

Srocko: Targi w poniedziałki.

Sulejów: a) Jarmarki w poniedziałki: po św. Agnieszce, po św. Grzegorzu, we wtorek po św. Stanisławie, w poniedziałek po Wniebowst. N. M. P., po Podwyższeniu św. Krzyża, po św. Leonardzie. b) Targi w środy.

Wolbórz: a) Jarmarki we wtorki: po św. Kazimierzu, po Wniebowstąpieniu Pańskiem, po św. Piotrze i Pawle, po św. Rochu, po św. Jadwidze, po św. Mikołaju. b) Targi w czwartki.

Powiat Radomskowski.

Brzeźnica: a) Jarmarki w poniedziałki po 1-ym i 15-ym każd. mies. b) Targi w poniedziałki po 15-ym każdego miesiąca.

Koniecpol: a) Jarmarki w czwartki po 15-ym każdego miesiąca. b) Targi w czwartki.

Pajęczno: a) Jarmarki we wtorki: po 15-ym każdego miesiąca. b) Targi we wtorki po 1-ym i 15-ym każdego miesiąca.

Plawno: a) Jarmarki we wtorki po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi we wtorki po 15-ym każdego miesiąca.

Radomsko: a) Jarmarki w czwartki po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi w czwartki.

Sulmierzyce: a) Jarmarki w poniedziałki: po 15 stycznia, po 15 marca, po 15 maja, po 15 września, po 15 listopada. b) Targi w poniedziałki przed 1 i 15 każdego miesiąca.

Wielgomłyny: a) Jarmarki w poniedziałki: po 1 stycznia, po 1 marca, po 1 maja, po 1 lipca, po 1 września, po 1 listopada. b) Targi w poniedziałki.

Żytno: a) Jarmarki w środy po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi w środy.

Powiat Sieradzki.

Braszewice: a) Jarmarki w środy po 1-ym każdego miesiąca.

Burzenin: a) Jarmarki w środy po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi w środy.

Sieradz: a) Jarmarki we wtorki po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi we wtorki i piątki.

Szadek: a) Jarmarki w środy po 15-ym każdego miesiąca. b) Targi w środy.

Warta: a) Jarmarki w czwartki po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi w czwartki.

Zadzim: Jarmarki w poniedziałki po 1-ym każdego miesiąca.

Zduńska Wola: a) Jarmarki we wtorki po 20 każdego miesiąca. b) Targi we wtorki i piątki.

Złoczew: a) Jarmarki w poniedziałki po 14-ym każdego miesiąca. b) Targi w poniedziałki.

Powiat Słupecki.

Kazimierz-Biskupi: a) Jarmarki w środy: po 20 stycznia, po 20 marca, po 20 maja, po 20 lipca, po 20 września, po 20 listopada.

Kleczew: a) Jarmarki we wtorki po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi we wtorki i piątki.

Pyzdry: a) Jarmarki w czwartki po 15-ym każdego miesiąca. b) Targi w czwartki.

Skulsk: Jarmarki w poniedziałki po 8-ym każdego miesiąca.

Słupca: a) Jarmarki w poniedziałki po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi we wtorki i piątki.

Wilczyn: Jarmarki w środy: po 15 lutego, po 15 kwietnia, po 15 czerwca, po 15 sierpnia, po 15 października, po 15 grudnia.

Zagórów: a) Jarmarki w środy po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi w środy.

Powiat Turecki.

Dobra: a) Jarmarki w poniedziałki: po św. Walentym, po Przewodniej Niedzieli, po św. Trójcy, po św. Mateuszu, po WW. Świętych, przed św. Tomaszem. b) Targi w środy.

Turek: a) Jarmarki we wtorki po 15-ym każdego miesiąca. b) Targi we wtorki i piątki.

Uniejów: a) Jarmarki we wtorki: po św. Macieju, po Przewodniej Niedzieli, przed Zielonemi Świątkami, po św. Wawrzyńcu, przed św. Michałem, przed św. Andrzejem. b) Targi w czwartki.

Powiat Wieluński.

Bolesławiec: a) Jarmarki w poniedziałki: po 15 stycznia, po 15 marca, po 15 maja, po 15 lipca, po 15 wrześ., po 15 listopada. b) Targi w poniedziałki.

Działoszyn: a) Jarmarki w czwartki: po Trzech Królach, po Wielkanocy, przed Zielonemi Świątkami, po św. Jakóbie, po WW. Świętych, przed Bożem Narodzeniem. b) Targi w czwartki.

Kraszewice: Jarmarki we wtorki po 14-ym każdego miesiąca.

Lututów: a) Jarmarki w czwartki przed 1-ym każdego miesiąca. b) Targi w czwartki.

Osjaków: a) Jarmarki w poniedziałki: po 1 stycznia, po 1 marca, po 1 maja, po 1 lipca, po 1 września, po 1 listopada. b) Targi w poniedziałki.

Praszka: a) Jarmarki w środy po 15-ym każdego miesiąca. b) Targi w środy.

Rudniki: a) Jarmarki w poniedziałki po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi w poniedziałki po 15-ym każdego miesiąca.

Skomlin: a) Jarmarki w czwartki po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi w czwartki po 15-ym każdego mies.

Wieluń: a) Jarmarki we wtorki po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi we wtorki.

Wieruszów: a) Jarmarki w poniedziałki po 1-ym każdego miesiąca. — b) Targi w środy. — Jarmarki i targi przypadające na uroczyste dnie świąteczne, odbywać się będą dnia następnego.

Woj. Nowogródzkie.

Powiat Baranowicze.

Baranowicze: Jarmarki: 3 stycz.. 23 kwiet. i 1 paźdz Targi w poniedziałki i czwartki.
Lachowicze: Targi w środy i piątki. Jarmarki: 25 maja. 21 czerwca i 27 października.
Mołczadź Targi w środy. Jarmarki: 23 kwiet., 12 lipca, 2 sierp., 27 września.
Horodyszcze: Targi w poniedziałek. 3 jarm doroczne. 7 maja. 4 czerw i 10 października.
Ostrów: Targi w dniu 15 każdego miesiąca Jarmarki: 8 i 19 stycz, 7 kwiet., 22 maja, 12 lipca. 19 i 28 sierpnia. 21 września. 14 października. 10 listopada, 27 listopada. 14 i 19 grudnia każdego roku.
Stołowicze: Jarmarki: 28 sierpnia i 24 września.

Powiat Lida.

Lida: Targi w poniedziałki.
Ejszyszki: Targi w czwartki. Jarmarki: 18—20 maja. 8—10 czerwca.
Woronowo: Targi we wtorki.
Iwje: Targi w środy. Jarmarki: 2 stycznia. 1 lutego, 18 maja, 8 czerwca. 30 czerwca. 29 września, 1 i 2 listopada.

Powiat Szczuczyn.

Szczuczyn: Targi w poniedziałki i czwartki.
Wasiliszki: Targi w wtorki. Jarmarki 2 w roku, 24 kwiet. i 5 czerwca.
Ostryna: Targi w poniedziałki.
Żołudek: Targi w poniedziałki.
Bielica: Targi w środy.
Sobakińce: Targi w środy.
Sobotniki: Targi w poniedziałki. Jarmarki pierwszy poniedziałek każdego miesiąca.
Bieniakonie: Targi w środy.
Nowy-Dwór: Targi w czwartki.
Raduń: Targi w środy
Lipniszki: Targi w czwartki. Jarmarki: 7 stycznia. 5 marca, 11 czerwca, 16 i 26 lipca, 16 sierpnia, 9 wrześ.
Skrzybowce: Targi w środy.

Powiat Nieśwież.

Nieśwież: Targi w środy i piątki.
Kleck: Targi w poniedziałki.
Snów: Targi we wtorki.
Horodziej: Targi w czwartki.
Siniawka: Targi w czwartki.
Zaostrowiecze: Targi w czwartki. Jarmarki: 22 maja i 1 września.

Powiat Nowogródek.

Nowogródek: Targi w poniedziałki i czwartki Jarmarki: 1 marca. 22 czerwca. 19 sierpnia. 17 grudnia.
Zdzięcioł: Targi we wtorki i piątki.
Lubcza: Targi we wtorki i piątki.
Korelicze: Targi w środy Jarmarki: 5 stycznia, 18 kwietnia. 6 czerwca, 29 czerwca. 6 sierpnia i 8 września.
Nowojelnia: Targi w środy.
Dworzec: Targi w poniedziałki.

Powiat Słonim.

Słonim: Targi w poniedz. i czwartki
Byteń: Targi 20 każdego miesiąca Jarmarki: 12 lipca i 27 października
Dereczyn: Targi we wtorki i 23 każdego miesiąca.
Kozłowszczyzna: Targi w poniedziałki

Powiat Stołpce.

Stołpce: Targi w wtorki i piątki i czwartki: Jarmarki: 6 marca, 14 kwietnia, 22 maja, 12 września, 9 października, 8 listopada, 19 grudnia.
Mir: Targi w poniedziałki. Jarmarki: 24 lutego. 8 czerwca, 22 lipca.
Derewne: Targi w czwartki.
Rubieżewicze: Targi w poniedziałki.
Turzec: Targi we wtorki. Jarmarki: 6 maja i 9 grudnia.

Powiat Wołożyn.

Wołożyn: Targi w poniedziałki i czwartki. Jarmarki: 12 stycznia, 23 lutego. 12 kwietnia, 14 czerwca, 17 września.
Iraby: Targi we wtorki.
Wiszniew: Targi we środy. Jarmarki: we środę po Trzech Królach, w środę popielcową, w środę pierwszą i drugą postu, po wszystkich świętych.
Naliboki: Targi w poniedziałki.
Iwieniec: Targi w środy.
Wołma: Targi w czwartki.

Woj. Poleskie.

Powiat Brzeski.

Brześć n. B.: Targi wielkie 1 i 16 każdego miesiąca. Targi małe środa i piątek każdego tygodnia.
Wysokie Litewskie: Targi małe w czwartek każdego tygodnia. Targi wielkie 20 każdego miesiąca. oraz 9 lutego. 24 maja, 2 lipca, 11 września i 4 grudnia.
Kamieniec Litewski: Targi wielkie 5 stycznia. 13 stycznia, 3 lut., 5 lut., 5. 14 i 25 marca, 5 kwiet., 5 i 6 maja, 15 maja, 5 i 25 czerw., 12 i 15 lip., 15 sierp.. 19 sierp., 5 i 14 września, 5 października. 14 paźdz., 5 i 21 listopada, 5 i 17 grudnia. — Targi małe w czwartek każdego tygodnia
Czernawczyce. gm. Turna: 10 każdego miesiąca 28 sierpnia. 10 listopada i 19 grudnia
Czerniany: 22 każdego miesiąca.
Wielkoryta: Targi wielkie: 8 stycznia. 8 marca. 8 kwietnia, 8 maja, 8 lipca. 8 sierpnia. 8 września. 8 października 8 listopada.
Pożeżyn Masiewicze, gm Wielkoryta: Targi wielkie 4 każdego miesiąca.
Małoryta: Targi wielkie 15 i 28 każdego miesiąca
Domaczewo: Targi wielkie w każdą środę po 15-ym każdego miesiąca i w czasie świąt prawosławnych. w Wniebowstąpienia P. i św. Łukasza.
Mokrany. gm Wielkoryta: Targi wielkie: 25 kwiet.. 25 czerw., 25 lipca i 25 września.

Powiat Drohiczyn.

Drohiczyn: Targi wielkie każdego 15 miesiąca. oraz w każdy poniedziałek wielkiego postu (prawosł.). Jarmarki: 15 lutego każdego roku. Każdego poniedziałku po prawosławnej niedzieli przewodniej. oraz każdego 22 maja, 6 sierpnia. 14 września, 19 lipca. Targi małe w poniedziałki każdego miesiąca
Wołowel: Jarmarki 5-go dnia każdego miesiąca.
Odryżyn: Jarmarki: 8 jarmarków rocznych w dn. 12 lutego. 22 marca. 3 maja 25 czerwca, 2 i 14 sierpnia. 9 października i 17 grudnia każdego roku.
Janów: Targi małe w środę każdego tygodnia. Jarmarki: 5 jarmarków rocznych — 4 stycznia 6 maja, 7 lipca. 14 i 27 października każdego roku 12 jarmarków miesięcznych 5-go każdego miesiąca. Jarmarki dodatkowe: 2 kwiet., 12 września, 22 listopada każdego roku.
Chomsk: Jarmarki: w dniach 2 i 19 stycznia. 1 lutego, 1 marca, 1 kwietnia, 1 czerwca, 1 i 12 lipca, 2 i 28 lipca, 1 i 27 września, 14 października, 21 listopada. 22 grudnia każdego roku. oraz w środę przed wielkim postem (prawosł.), t. z. „maślennica" i w środę środopościa każdego roku.
Motol: Targi wielkie: 9 stycznia, 12 stycznia. 22 marca. 7 kwietnia. 15 maja. 14 sierpnia, 22 września. 9 października 8 listopada, 7 grudnia, 17 grudnia każdego roku i w dziesiąty tydzień po Wielkiej Nocy „Dziesiatucha". Targi małe we czwartek każdego tygodnia.

Powiat Kamień-Koszyrski.

Kamień Koszyrski: 52 jarmarki rocznie w każdy wtorek.
Soszyczno: 24 jarmarki w pierwszą i trzecią środę każdego miesiąca.
Rzeczyca: Targi wielkie 15-go każdego miesiąca.
Werchy: 12 jarmarków 1-go każdego miesiąca.
Wielka Głusza: 24 jarmarków 1 i 16 każdego miesiąca.
Krymno: 12 jarmarków 3 dnia każdego miesiąca.
Lubieszów: 12 jarmark. 10-go każdego miesiąca i tradycyjne 15 maja, 18 lipca, 21 września i 19 grudnia.
Lubiaż: 4 jarmarki rocznie w każdą ostatnią środę przed świętami W. Nocy i Bożego Narodzenia. oraz 30 lipca i 15 września.
Pniewno: 12 jarmarków 2 każdego miesiąca.

Powiat Kobryński.

Kobryń: 1. Rynek. 2. pl. 3 Maja. Targi małe w poniedziałki i czwartki. 1. Rynek. 2. pl. 3 Maja. 3. Targowica Jarmarki 10, 20 i 30 każdego miesiąca.
Antopol: Targi małe co poniedziałek. Jarmarki: 1-go każdego miesiąca, 24 stycznia 22 marca. pierwsza środa po Wielkiejnocy. 10-ty poniedz. po Wielkiejnocy. 2 sierpnia, 27 września. 27 paźdz., 9 grudnia.
Dywin: Jarmarki 4 i 17 każdego miesiąca.
Horodec: Jarmarki: 5 każdego miesiąca. drugi dzień po Wniebowst. Pańskiem. 12 września.
Samary: Jarmarki 12 każdego mies.
Lelików: Jarmarki 25 każdego mies.
Tewle: Jarmarki 7 i 26 każdego mies.
Czerniany: Jarmarki 23 każdego mies.
Mokrany: 25 każdego miesiąca.
Nowosiółki: Jarmarki: 2 stycznia, 1 marca. 1 maja. 1 lipca, 1 września, 10 listopada
Żabinka: Jarmarki: 15 i 25 każdego miesiąca. 28 października i 14 paźdz. jarmark odpustowy.

Powiat Kosowski.

Kosów Poleski: Targi małe w czwartki każdego tygodnia z wyjątkiem przypadających w tym dniu świąt.
Różana: Jarmarki: 15 rocznie. które odbywają się 10 dnia każdego miesiąca, w środę czwartego tygodnia wielkiego postu. 12 lipca i 19 sierpnia.) Targi małe: W każdy poniedziałek z wyjątkiem przypadających w dniu świąt Targ. duże: 12 listopada i 19 sierpnia. oraz w 4-ym tygodniu wielkiego postu
Iwacewicze: Targi duże 20 stycznia, 7 kwietnia, 6 maja, 7 lipca. 11

września, 21 listopada. Targi małe co czwartek, oprócz dni świątecz.
Iwacewicze: Jarmarki duże 15 lutego, 6 maja, 27 września, 9 listopada. Targi małe w każdą środę oprócz dni świątecznych.
Sw. Wola: Jarmarki duże: 9 stycznia i 27 września i poniedziałek prawodni, według starego stylu. — Targi małe: W pierwszy wtorek miesiąca a jeśli w dniu tym przypada święto — targ odbywa się w dniu poprzedzającym, czyli że w pierwszy poniedziałek danego miesiąca.

Powiat Łuniniecki.

Łuniniec: Jarmark wielki 1 i 15 każdego miesiąca. O ile w wymienione dni wypadnie święto, jarmark odbywa się następnego dnia powszedniego. Targi małe każdego dnia z wyjątkiem sobót i dni świątecznych.
Łachwa: Targi wielkie 15 każdego miesiąca.
Kożangródek: 22 maja i 19 grudnia każdego roku jarmarki małe.
Wiczyn: Na drugi dzień Ziel. Świąt według starego stylu i 28 sierpnia jarmarki małe.
Hancewicze: Targi wielkie 12 razy do roku. Odbywają się w 1-szy czwartek każdego miesiąca, o ile w dzień jarmarczny wypadnie święto, jarmark odbywa się dnia następnego i 40 targów małych w każdy pozostały czwartek.

Powiat Piński.

Pohost-Zahorodzki: Targi wielkie: 20 stycznia, 22 maja, 2 sierpnia, 10 października
Moroczno: Targi wielkie 20 stycznia, 7 kwietnia, 12 września, 12 listopada. Targi małe 27 każdego miesiąca.
Pińsk: Targi wielkie 8 kwietnia, 21 września, 19 grudnia, wg. star. stylu. drugi dzień Zielonych Świąt, dziewiąty piątek po Wielkanocy i 15 sierpnia każdego roku. — Targi małe w poniedziałki, środy i piątki.
Łabiszyn: Targi wielkie 15 stycznia, 15 lutego, 7 kwietnia, 12 lipca, 19 sierpnia, 14 października. — Targi małe 1-go każdego miesiąca.
Lemieszewicze: Targi wielkie: 22 maja, 21 września.
Serniki: 15 każdego miesiąca, 22 maja, 7 lipca, 8 listopada, 19 grud.
Sudcze: Co drugi miesiąc 15-go.

Powiat Prużański.

Prużana: Targi wielkie: 19 sierpnia, 27 października i 10 listopada każdego roku. — Targi małe w poniedziałki i czwartki każdego tygodnia.
Szereszów: Targi małe w czwartek każdego tygodnia. Targi wielkie: 23 stycznia, 22 marca, 4 sierpnia, 14 października, 14 listopada.
Sielec: Targi wielkie: 23 stycznia, 2 marca, 4 sierpnia, 14 października, 14 listopada.
Malecz: Targi wielkie: 12 lipca, 14 września, 21 listopada, 9 grudnia.
Bereza Kartuska: Targi wielkie: 1 stycznia, 23 kwietnia, 29 czerwca, 15 sierpnia, 8 września, 14 października, w ostatni czwartek przed popielcem, po Wielkanocy, według starego stylu, 5 każdego miesiąca. — Targi małe w czwartek każdego tyg.
Linowo: Targi małe w środę każdego roku. — Targi wielkie 8 listopada każdego roku.

Powiat Stoliński.

Stolin: Targi wielkie: 15 stycznia, 15 lutego, 15 i 21 marca, 15 kwietnia, 6 i 15 maja, 15 i 30 czerwca, 15 lipca, 15 i 19 sierpnia, 15 września, 15 października, 15 i 29 listopada, 15 grudnia. 52 targi małe co czwartek.
Dawidgródek: Targi wielkie 1-go każdego miesiąca. Targi małe co środa i piątek każdego tygodnia.
Płotnica: Targ wielki 14 października.

Woj. Stanisławowskie.

Bohorodczany, miasto pow.: Jarmarki: 15 stycznia, 8 lutego, 6 kwiet., 19 maja., 22 czerwca, 8 lipca, 29 sierpnia, 22 września, 14 października, 9 listopada. Targi co drugą środę.
Bolechów, pow. Doliwa: Co poniedziałek targ.
Bolszowce, pow. Peczeniżyn: Jarmarki 16 lipca. Co poniedziałek targ.
Bukaczowce, pow. Rohatyn: Jarmarki: 2 stycznia, 25 lutego, 26 marca, 5 maja, 22 czerwca, 8 lipca, 10 sierp., 18 września, 2 listopada, 6 grudnia. Targi w czwartek.
Bursztyn, pow. Rohatyn: Targi w wtorek.
Delatyn, pow. Nadwórna: Co poniedziałek targ. — Jarmarki: 16 stycz., 24 marca, 24 kwietnia, 1 czerwca, 27 sierpnia, 9 września, 20 wrześ., 20 listopada, 20 grudnia.
Dolina, m. pow.: Jarmarki: 18 stycz., 16 lut., 9 mar., 13 kwiet., 14 maja, 8 czerwca, 8 lip., 3 sierp., 7 wrześ., 15 paźdz., 16 listopada, 27 grudnia. Każdego wtorku targ.
Halicz, pow. stanisławowski: 25 marca, 5 lipca, 14 października. Targi w środę.
Gwoździec, pow. Turka: Co poniedziałek targ.
Horodenka, miasto pow.: 13 stycznia, 14 lutego, 1 marca, 6 kwietnia, 7 maja, 2 czerwca, 11 lipca, 27 sierpnia, 20 listopada. Targ we wtorek.
Jabłonów, pow. Peczeniżyn: 31 stycz., 15 lutego, 14 maja, 29 sierpnia, 14 października, 30 grudnia.
Kałusz, miasto pow.: Co poniedz. targ.
Kołomyja, miasto pow.: 13 stycznia, 21 lutego, 2 sierpnia, 4 września, 31 października, 18 grudnia. — Targi w środę.
Kosów, miasto pow.: Każdej środy targ tygodniowy.
Łanczyn: Jarmarki: 10 stycznia, 30 marca, 25 lipca.
Mikołajów n. D., pow. Żydaczów: Targi we wtorek.
Nadwórna, miasto pow.: Jarmarki: 20 i 23 stycznia, 7 i 8 kwietnia, 5 czerwca, 10 i 11 lipca, 7 sierpnia, 15 i 16 października, 5 grudnia. — Co wtorku targ.
Obertyn, pow. horodeński: Co poniedziałek targ.
Ottynia, pow. tłumacki: 20 i 29 stycz., 16 lutego, 22 marca, 19 kwietnia, 14 maja, 28 czerwca, 21 lipca, 20 sierpnia, 13 września, 2 i 29 listopada, 28 grudnia. — Targi tygodniowe co wtorku.
Peczeniżyn, miasto pow.: Jarmarki: 20 stycznia, 16 lutego, 22 marca, 8 kwietnia, 6 maja, 8 lipca, 29 sierp., 14 paźdz., 9 listopada, 17 grudnia. Targi we wtorek.
Rohatyn, miasto pow.: Jarmarki 17, 18 i 19 marca. Targi w środę.
Rożniatów, pow. Dolina: Jarmarki: 15 stycznia, 10 lutego, 3 maja, 13 lip., 14 sierp., 22 września, 20 paździer., 28 listopada. Targ w środę.
Skole, miasto pow.: Targi w środę.
Smorze, pow. Skole: Jarmarki we wtorki co 2—3 tygodnie.
Śniatyn: Jarmarki 8 lutego, 14 października, 5 listopada, 17 grud. Targi w środę.
Sołotwina, pow. Bohorodczany: Jarmarki: 10 stycznia, 16 lutego, 14 marca, 10 maja, 11 czerwca, 2 sierpnia, 3 października, 22 listopada, 20 grudnia.
Stanisławów, miasto pow.: Jarmarki 15 lutego, 30 marca, 15 maja, 16 czerwca, 7 sierpnia, 14 września, 5 grudnia. Targi w czwartek.
Stryj, miasto pow.: Targi w czwartek.
Tłumacz, miasto pow.: Targi w poniedziałek.
Turka, miasto pow.: Jarmarki: 1 stycznia, 1 lutego 1 kwietnia 1 maja, 1 lipca, 1 sierpnia, 1 września, 1 października, 1 listopada. Targi w środę.
Wysocko pow. Turka: Jarmarki pierwszego każdego miesiąca.
Zabłotów, p. Śniatyn: Targi we wtorek.
Żurawno, pow. Żydaczów: Jarmarki: 29 stycznia, 27 sierp., 13 paźdz., 21 listopada. Targi w środę każdego tygodnia.
Żydaczów, miasto pow.: Jarmarki: 20 stycznia, 11 września, 9 listopada. Targi w środę.

Woj. Tarnopolskie.

Powiat Borszczów.

Borszczów: Targi w poniedziałki.
Jezierzany: Targi w piątki.
Mielnica: Targi we wtorki.
Korolówka: Targi w czwartki. Jarmarki w środopoście i Wniebowst. obrz. gr.-kat.
Skała: Targi w środy.

Powiat Brody.

Brody: Targi w poniedziałki.
Podkamień: Targi w czwartki.

Powiat Brzeżany.

Brzeżany: Targi w środy.
Kozowa: Targi w poniedziałki.
Narajów miasto: Targi w czwartki. — Jarmarki: 20 stycznia, 8 kwietnia.

Powiat Buczacz.

Buczacz: Targi w czwartki
Jazłowiec: Targi we wtorki
Kołopiec: Targi co drugi wtorek.
Monasterzyska: Targi w środy.
Potok złoty: Targi w środy.
Ujście Zielone: Targi w czwartki.

Powiat Czortków.

Czortków: Targi w poniedziałki. — Jarmarki: 21 maja, 12 lipca, 29 sierpnia, 20 grudnia.

Powiat Kopyczyńce.

Chorostków: Targi w poniedziałki.
Probużna: Targi we wtorki.
Kopyczyńce: Targi w środy.

Powiat Kamionka Str.

Kamionka Str.: Targi we wtorki.
Busk: Targi we wtorki.
Milatyn Nowy: Targi w czwartki.

Powiat Podhajce.

Podhajce: Targi w czwartki.
Horożanka: Targi w środy.
Zawałów: Targi we wtorki.

Powiat Przemyślany.

Przemyślany: Targi w poniedziałki.
Gliniany: Targi w czwartki.

Powiat Radziechów.

Toporów: Targi co drugi czwartek.
Radziechów: Targi w poniedziałki.
Witków Nowy: Targi co drugą środę
Stojanów: Targi co drugi wtorek.
Łopatyn: Targi co drugą środę.

Powiat Skałat.

Skałat: Targi we wtorki.
Grzymałów: Targi w czwartki.
Podwołoczyska: Targi w czwartki.

Powiat Tarnopol.

Kozłów: Targi w czwartki.
Tarnopol: Targi w środy. Jarmarki: 2 stycznia, 14 lutego, 24 czerwca. 26 lipca, 18 sierpnia, 26 września
Mikulińce: Targi w poniedziałki.

Powiat Trembowla.

Budzanów: Targi w czwartki.
Trembowla: Targi we wtorki. Jarmarki: 7 i 16 lipca.

Powiat Zaleszczyki.

Tłuste: Targi w czwartki.
Zaleszczyki: Targi we wtorki.

Powiat Zbaraż.

Zbaraż: Targi w poniedziałki.

Powiat Zborów.

Pomorzany: Targi w środy.
Załeżce: Targi w poniedziałki.
Zborów: Targi we wtorki.
Jezierna: Targi w poniedziałki.

Powiat Złoczów.

Złoczów: Targi w poniedziałki.
Olesko: Targi co drugi wtorek.
Sokołówka: Targi co drugą środę

Woj. Warszawskie.

Wojew. Warszawskie.

Baranów, jarm. 6, w poniedziałki po św. Agnieszce, po Niedz. Zapustnej. po Niedz. Kwietniej, po św. Marji Magdalenie, po Wniebowzięciu NMP przed św. Szymonem i Judą.

Biała, pow. Rawa Mazow., jarm w piątki: po św. Wojciechu, po bł. Jakóbie Strenie, po Podn. Krzyża św. przed św. Tomaszem ap. Co piątek targ.

Bielawy, pow. Łowicz, jarm. 5, we wtorki: po św. Józefie, przed św. Filipem, po Nawiedzeniu NMP., przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Apostołem.

Bielsk, pow. Płock, jarmarków 6, w środy: po Niedzieli Kwiet., po Wniebowstąpieniu Pańskiem, przed św. Janem Chrz., po św. Annie, po ścięciu św. Jana, po św. Urszuli

Bieżuń, pow. Sierpc, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król., po Niedz. Środop. po św. Stanisławie, po św. Małgorz. po Nar. NMP., po św. Mikołaju.

Błonie, miasto pow., jarmarków 6, we wtorki: po Oczyszczeniu NMP., po Niedz. Kwietnej, po św. Trójcy, po św. Augustynie, po św. Łukaszu, po św. Katarzynie.

Bobrowniki, pow. Lipno, jarm. 5, w środy: po Oczyszczeniu NMP., po św. Wojciechu, po Wniebowzięciu NMP., po św. Franciszku Seraf., po św. Andrzeju.

Bodzanów, pow. Płock, jarm. 6, w czwartki po Zwróceniu św. Pawła, w środy po Niedzieli Środopust., po św. Stanisławie, po św. Kosmie i Damjanie, po św. Łukaszu Ewang., po św. Klemensie.

Bolimów, pow. Łowicz, jarmark. 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po św. Urbanie, po św. Annie, po Nar. NMP., po św. Marcinie.

Brześć Kujawski, pow. Włocławek, jarmarków 6, we wtorki: po Nowym Roku, po św. Walentym, przed św. Stanisławem biskupem, po św. Józefie Kal., po św. Stefanie, po Wszystkich Świętych; z pozostawieniem jednego dnia jarmarcznego w tygodniu zamiast w piątek także we wtorek.

Chodecz, pow. Włocławek, jarm. 6, w poniedziałek po Oczyszczeniu NMP., we wtorek po św. Józefie, w poniedziałki przed św. Filipem i Jakóbem, po św. Dominiku, po św. Jadwidze i Teresie, przed św. Tomaszem Apostołem.

Chorzele, pow. Przasnysz, jarmarków 6, w poniedziałki: przed Zapustami, po Niedzieli Kwiet., po Bożem Ciele, po Nar. NMP., po Wsz. Świętych, po Niepokal. Poczęciu NMP.

Chrostkowo, pow. Rypin, jarmarki w poniedziałki: przed bł. Andrzejem Bobolą, przed bł. Bogumiłem, po bł. Bronisławie, po NMP. Loretańskiej. Co trzeci poniedziałek targ.

Ciechanowiec, pow. Wysoko Mazowiecki, jarmarków 6, w poniedz. po: M. B. Gromnicznej, św. Wojciechu, Bożem Ciele, św. Wawrzyńcu, św. Mateuszu, św. Andrzeju.

Ciechanów, miasto pow., jarmarków 6, w środy: po św. Weronice, po Niedz. Środop., po św. Stanisławie, po św. Marji Magdalenie, po Nar. NMP., po św. Marcinie.

Czernichów, pow. Lipno, w pierwszą środę każdego miesiąca targ.

Czersk, jarmarków 6, we wtorki po 3 Królach, przed św. Janem Chrz., po św. Jakóbie Apostole, po św. Michale, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Apost.

Czerwińsk, pow. Płoński, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Wojciechu, po św. Małgorzacie, po Nar. NMP., przed św. Szymonem i Judą, po św. Marcinie.

obre, pow. Mińsk-Mazowiecki, co poniedziałek targ.

obrzyń nad Drwęcą, pow. Rypin, jarmarków 12, we wtorki: po Now. Roku, po św. Kazimierzu, po Niedzieli Kwietnej, po św. Stanisławie, przed św. Janem Chrz., po Nawiedzeniu NMP., po św. Bartłomieju, po św. Mateuszu, po św. Jadwidze, po św. Marcinie, po św. Katarzynie i po św. Leokadji.

brzyń nad Wisłą, pow. Lipno, jarm. 6, w poniedziałki: po św. Macieju, po Niedz. Środop., po Wniebowst. Pańsk., po św. Marji Magdal., po św. Franc. Seraf., po Niep. Pocz. NMP.

obin, pow. Płock, jarmarków 6, w środę po Zwiast. NMP., we wtorek po św. Stanisławie, w środy po św. Antonim Pad., po św. Marji Magd., we wtorki przed św. Szymonem i Judą, po św. Katarzynie.

ierzgowo, pow. Przasnysz, jarmarki w środę: po bł. Andrzeju Boboli, po Zwiastowaniu NMP., przed bł. Jolantą po św. Bronisławie. Co środę targ.

Falenica, pow. Warszawa, co czwartek targ.

Gombin, pow. Gostynin, jarmarków 6, we wtorki: przed Niedzielą Zapustną, przed Niedz. Palmową, przed Wnieb. Pańskiem, po B. Ciele, po Narodz. NMP., przed św. Mikołajem. Ustanowione cotygodniowe jarmarki, odbywać się będą w czwartki zamiast w piątki.

Glinojeck, pow. Ciechanów, jarmarki w środę: po Dobrosławie, po św. Anastazym, przed bł. Szymonem z Lipnity i po św. Jadwidze. — Co środę targ.

Gołymin, pow. Ciechanów. Jarmarki w poniedziałki: po Zwiast. NMP., po św. Władysławie, po św. Bartłomieju, po św. Salomei. Co trzeci poniedziałek targ.

Gostynin, miasto pow., jarmarków 6, we wtorki: po św. Weronice, po św. Gertrudzie, po św. Stanisławie, po św. Jakóbie, po św. Andrzeju, przed św. Tomaszem Apostołem.

Góra Kalwarja, pow. Grójec, jarmarki 4 w środy: po 3 Królach, po Wielkiejnocy, po Zielonych Świątkach, po Bożem Ciele.

Grodzisk, pow. Błonie, jarmarków 6, w poniedziałek po Niedzieli Zapustnej, we wtorek po św. Wojciechu, w poniedziałki po św. Annie, po św. Marcinie, przed św. Tomaszem Apostołem.

Grójec, miasto pow.: jarmarków 6, po św. Marku, po św. Annie, przed św. Idzim, w czwartki: po św. Walentym, po św. Marku, po św. Annie, przed św. Idzim, po św. Jadwidze, przed św. Mikołajem.

Iłow, pow. Sochaczew, jarm. 6, w czwartki: po św. Walentym, po 40 męczennikach, po św. Bazylim, przed św. Idzim, po św. Jadwidze, przed św. Tomaszem.

Jabłonna, pow. Warszawa, odbywają się targi dla sprzedaży produktów spożywczych i wyrobów wiejskich, we wtorki każdego tygodnia, a także 6 jarmarków w ciągu roku., w czwartki, a mianowicie: 1. po Oczyszczeniu NMP., 2. po św. Wojciechu, 3. po św. Antonim, 4. po św. Jakóbie, 5 po św. Michale, 6. po św. Łukaszu.

Jadów, pow. Radzymin, jarmarków 6, w poniedziałek po 3 Królach, w poniedziałek po św. Helenie, w środę po św. Stanisławie, w poniedziałki po św. Józefie Kal., po Nar. NMP., po św. Bor.

Janów, pow. Przasnysz, jarmarków 6, w poniedziałek po św. Kazimierzu, w środę po św. Stanisławie, w poniedziałek przed św. Janem Chrz., po św. Bartłomieju, po Podwyż. Krzyża św., po św. Andrzeju.

Jeziorna Królew., pow. Warszawa, co poniedziałek targ.

Kałuszyn, pow. Mińsk Mazow., jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Macieju, po Niedzieli Kwiet., po św. Bartłomieju, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Apostołem.

Karczew, pow. Warszawa, jarmarków 6, w poniedziałki: po św. Walentym, po Niedz. Kwiet., po św. Trójcy, po św. Bartłomieju, po Wszyst. Świętych, po św. Łucji.

Kiernozia, pow. Łowicz, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Oczyszczeniu NMP., po Zwiastow. NMP., po św. Małgorzacie, po Podwyższeniu Krzyża św., po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Kokol, pow. Lipno, jarmarków 6, po św. Wojciechu, w poniedz. po św. Trójcy, po św. Rochu, po św. Mateuszu, po Wszystkich Świętych, przed św. Tomaszem Apostołem

Kołbiel, jarmarków 6, w środy: przed św. Karolem Wielkim, po św. Winc.

Ferarjuszu, po św. Trójcy, po św. Michale, po św. Marcinie, po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Kowal, pow. Włocławek, jarmarków 6, w środy: po św. Wojciechu, przed św. Janem Chrz., po św. Jakóbie Ap., po Nar. NMP., po św. Urszuli, przed św. Mikołajem.

Krasnosielec, pow. Mińsk-Mazowiecki, jarmarki: we wtorki: przed św. Agnieszką, św. Józefem, po św. Stanisławie, św. Piotrze i Pawle, przed św. Mateuszem, po Wszystkich Świętych. Co wtorek i sobotę targ.

Krośniewice, pow. Kutno, jarmarków 6, w poniedziałek po Oczyszcz. NMP., we wtorki po św. Józefie, po św. Antonim, po św. Michale, po św. Marcinie, po 3-ciej niedzieli Adwentu. Co czwartek targ.

Kutno, miasto pow., jarmarków 6, w czwartki: przed św. Walentym, po Niedz. Środopost., przed św. Filipem i Jakóbem, na Zielone Świątki, 10 dni od wtorku, w czwartki po św. Franciszku Seraf., i po św. Elżbiecie.

Kuczborg, jarmarków 6, we wtorki: po św. Dyonizym, po św. Klotyldzie, po św. Elżbiecie, po św. Tekli, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Wiktorją.

Latowicz, pow. Mińsk Mazowiecki, jarmarków 12: na św. Dorotę, na Wniebowstąpienie Pańskie, na św. Wawrzyńca, na św. Franciszka, na św. Katarzynę męcz., na św. Małgorz., na Wielki Czwartek, na św. Rocha, na św. Sebastjana i Fabjana, na św. Jakóba, na Zielone Świątki i na 3 Króli, oprócz tego odbywa się jeszcze 14 targów stosownie do przywilejów miasta.

Leoncin, pow. Sochaczew, jarmarki w poniedziałki: po św. Andrzeju Boboli, po św. Zofji, po M. B. Zielnej, po Ofiarowaniu NMP. Co drugi poniedziałek targ.

Lipno, miasto pow., jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po Niedzieli Kwietnej, po Wniebowstąpieniu Pańskiem, po NMP. Szkaplerznej, po św. Michale, po św. Szymonie i Judzie.

Lubicz, pow. Lipno, jarmarki: w środę przed bł. Andrzejem Bobolą, po św. Janie Nep., po bł. Szymonie z Lipnicy, po św. Jadwidze. Co środę i sobotę targ.

Lubień, pow. Włocławek, jarmarków 6, w poniedziałek po 3 Królach, we wtorek po Niedz. Przewod., w poniedziałki po św. Trójcy, po św. Bartłomieju, po Wszystkich Święt., po św. Łucji.

Lubraniec, pow. Włocławek, jarmarków 6, w poniedziałki po św. Błażeju i po Niedz. Kw., we wtorek po św. Julji, w poniedziałki po św. Aleksym, po św. Piotrze i Emiljanie, po św. Leonardzie.

Łowicz, miasto pow., jarmarków 6, w poniedz. po Niedz. Starozapust., we wtorek po Niedz. Kwiet., na św. Jana Chrzcic. 8-dniowy, w poniedziałki po Wniebowzięciu NMP., na św. Mateusza 8-dniowy, w poniedziałek po św. Andrzeju.

Łyszkowice, pow. Łowicz, jarmarki w poniedziałki przed bł. Andrzejem Bobolą, po św. Bonifacym, po M. B. Zielnej, po św. Jadwidze. Co poniedziałek targ.

Maków, miasto pow., jarmarki w środy: po św. Macieju, św. Marku, przed św. Janem Chrz., po św. Bartłomieju, św. Łukaszu, przed św. Tomaszem. Co środę targ.

Mińsk Mazowiecki, miasto powiat., jarmarki 2, w poniedziałki po Niedzieli Białej i przed Zielonemi Świątkami.

Mława, miasto pow., jarmarków 6, we wtorki po św. Macieju, przed św. Filipem i Jakóbem, po św. Trójcy, po św. Piotrze i Pawle, po św. Michale, przed św. Mikołajem.

Mogielnica, pow. Grójec, jarmarków 6, we wtorki po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., po Zielonych Świątkach, po Wniebowzięciu NMP., po św. Franciszku Seraf., po św. Elżbiecie.

Mrozy, pow. Mińsk-Mazow., co wtorek targ.

Mszczonów, pow. Błonie, jarmarków 6, w poniedziałki: po Nawróceniu św. Pawła, po św. Marku, przed św. Janem Chrzc., po św. Bartłomieju, po św. Michale, po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Nadarzyn, pow. Błonie, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po Niedz. Środopost., po św. Annie, po Podwyższeniu Krzyża św., po św. Leonardzie, po św. Łucji.

Nasielsk, powiat Pułtusk, jarmarków 6, we wtorki po Niedz. Środopost., po św. Wojciechu, po św. Jakóbie, po św. Michale, po Wszystkich Świętych, po Niepokal. Poczęciu NMP.

Nieszawa, miasto pow., jarmarków 6, we wtorki: po św. Fabjanie i Sebastjanie, po św. Józefie, przed św. Janem, po św. Bartłomieju, po św. Michale, po św. Marcinie.

Nowe Miasto, pow. Płońsk, jarmarków 6, w poniedziałek po Niedz. Wstęp., w czwartek przed Niedz. Kwietnią, w środę przed Wniebowstąpieniem Pańskiem, w czwartek po św. Rochu, w poniedziałek po Nar. NMP., w czwartek po św. Jadwidze.

Nowe miasto nad Pilicą, pow. Rawa Mazowiecka, jarmarki w czwartki po M. B. Gromnicznej, po św. Kazimierzu, po św. Małgorzacie,, przed św. Wawrzyńcem, po św. Tekli, przed św. Marcinem. Co czwartki targ.

Nowy-Dwór, jarmarków 6, w środy: po Nawróceniu św. Pawła, po św. Józefie, po św. Serwacym, po św. Henryku, po św. Nikodemie, po św. Marcinie.

Okuniew, pow. Warszawa, podczas lata, od 1 kwietnia do 1 października, targi w czwartki każdego tygodnia; w pozostałych zaś miesiącach roku, w czwartki co 2-gi tydzień, po 1 i 15 każdego miesiąca, a oprócz tego jarmarków 6, w poniedziałek po Niedz. Przewodn., we wtorki przed N. Rokiem, przed świętem Bożego Ciała, przed św. Rochem, przed św. Michałem, po św. Mikołaju.

Osięciny, pow. Nieszawa, jarmarków 6, w środę po 3 Królach, w pierwsze wtorki kwietnia i czerwca, w pierwszy poniedziałek lipca, w trzeci poniedziałek września i października.

Osmolin, jarmarków 6, we wtorki: po św. Agnieszce, po św. Kazimierzu, po św. Jakóbie Apost., po św. Stanisławie, po św. Kandydzie czyli po dniu 3 paźdz., po św. Marcinie.

Otwock, pow. Warszawa, co czwartek targ.

Ożarów, pow. Warszawa, co środę targ.

Piaseczno, pow. Warszawa, jarmarków 6, w poniedziałki: po Niedz. Starozap. po Niedz. Kwiet., po św. Jakóbie, po św. Michale, po Wszystkich Świętych, po św. Łucji.

Piotrków, pow. Nieszawa, jarmarków 6, w poniedziałek po 3 Królach, w pierwszą niedz. postu, w piątek przed

Niedz. Kwiet., w poniedziałki po Wniebowstąp. Pańsk., po św. Jakóbie, po Wszystk. Świętych.

Płock, miasto pow., jarmarki 2, we wtorki: przed św. Janem Chrzcic. i po św. Michale. Co wtorek i piątek targ.

Płońsk, miasto pow., jarmarków 6, we wtorki: po Niedz. Kwiet., po Zielonych Świątkach, po św. Piotrze i Pawle, po św. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych, po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Popowo Kościelne, pow. Pułtusk, 1-szy czwartek każdego miesiąca targ.

Pruszków, pow. Warszawa, co czwartek targ.

Przasnysz, miasto pow. jarmarków 6, w środy: po Oczyszczeniu NMP., po Niedz. Kwiet., po Wniebowst. Pańskiem, po św. Jakóbie, po Narodz. NMP., po św. Katarzynie.

Przedecz, pow. Włocławek, jarmarków 6, we wtorki: po św. Walentym, po Niedz. Kwiet., po św. Antonim, przed św. Wawrzyńcem, po św. Łukaszu, przed św. Mikołajem.

Pułtusk, miasto pow., jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Józefie, po Zielonych Świątkach, po Narodzeniu NMP., po św. Jadwidze, po św. Elżbiecie.

Puszcza Marjański, pow. Skierniewice, 1 i 3 poniedziałek targ.

Raciąż, pow. Sierpc, jarmarków 6, we wtorki: po św. Agnieszce, po Niedz. Kwiet., po Zielonych Świątkach, po Wniebowzięciu NMP., po św. Michale, po św. Andrzeju.

Radzanów, pow. Mława, jarmarków 6, we wtorki: po Zwiast. NMP., po św. Wojciechu, po Wniebowst. Pańskiem, po św. Antonim, po św. Jakóbie, po ścięciu św. Jana.

Radziejów, pow. Nieszawa, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Kwiet., po św. Trójcy, po Wniebowzięciu NMP., po św. Jadwidze, po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Radzymin, miasto pow., jarmarków 6, we wtorki: po św. Dorocie, po św. Joachimie, po św. Juwencjuszu, po Wniebowzięciu NMP., po św. Remigjuszu, po Niepokalanem Pocz. NMP.

Rawa Mazowiecka, miasto pow., jarmarki: we wtorek przed św. Maciejem, po św. Stanisławie, przed bł. Czesławem Odrowążem, po M. B. Siewnej, po św. Barbarze, co wtorek targ.

Raciążek, pow. Maków, jarmarki w poniedziałki: po św. Trójcy, po NMP. Szkapl., po Nar. NMP., po Wszyst. Świętych.

Rypin, miasto pow., jarmarków 6, we wtorki: po św. Macieju, po św. Wojciechu, po św. Piotrze i Pawle, po św. Ignacym, po św. Michale, po Wszystkich Świętych.

Serock, pow. Pułtusk, jarmarki 4, w 1 wtorek po św. Mateuszu, w środy: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po św. Piotrze i Pawle.

Sierpc, miasto pow., jarmarków 6, w środy: po Oczyszczeniu NMP., po św. Grzegorzu, po św. Marku, po św. Wicie, po Wszystkich Świętych, po św. Łucji.

Skępo, pow. Lipno, jarmarków 6, w czwartek po św. Macieju, w środę po św. Stanisławie, w czwartek po św. Małgorzacie, po Narodz. NMP., po św. Franciszku, po św. Marcinie.

Siennica, jarmarków 6, w poniedziałek po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., we wtorek po św. Stanisławie, w poniedziałki po Narodzeniu NMP., po św. Jadwidze, po Wszyst. Święt.

Skierniewice, miasto pow., jarmarków 6. w czwartki po 3 Królach, i po Niedz. Środop., w środę przed św. Filipem i Jakóbem, w czwartek po św. Jakóbie Apostole, po św. Franciszku Seraf., po św. Elżbiecie.

Skrwilno, pow. Rypin, jarmarki w czwartki: po 3 Królach, po bł. Wincentym Kadłubku, po M. B. Śnieżnej, przed św. Stanisławem Kostką. Co czwartek targ.

Służew, pow. Nieszawa, jarmarków 6, we wtorki: po Oczyszczeniu NMP., po św. Józefie, po Zielonych Świątkach, po św. Annie, przed św. Szymonem i Judą, po św. Łucji.

Dzisna, miasto pow. Co wtorek i piątek targ. Jarmarki: piątki przed Bożem Narodzeniem, Wielkiejnocy wg. nowego i starego stylu.

Głębokie, pow. Dzisna. Co poniedziałek, czwartek i piątek targ. Jarmarki we czwartki przed św. Bożego Narodzenia, t. zw. „Kraśnik".

Gródek, pow. mołodecki. Co wtorek targ. Jarmarki w 1-szy wtorek po niedzieli Przewodniej wg. starego stylu.

Hoduciszki, pow. Święciany. Targi we czwartki każdego tygodnia.

Holszany, pow. Oszmiana. Jarmarki 23 marca, ostatni poniedziałek po Wielkiejnocy, 23 kwietnia, 13 i 24 czerwca, 16 sierpnia, 8 września i 9 grudnia. Targi w poniedziałki każdego tygodnia.

Hołubicze, pow. dzisieński. Targi we wtorki każdego tygodnia.

Hruzdowo, pow. postawski. Targi we środy każdego tygodnia.

Ignalino, pow. Święciany. Targi we czwartki każdego tygodnia.

Ilja, pow. Wilejka. Co środę targ. — Jarmarki: 19 stycznia i 2 sierpnia.

Jaszuny, pow. wileńsko-trocki: Targi 20-go każdego miesiąca.

Jody, pow. brasławski. Co wtorek targ.

Kiemieliszki, pow. Święciany. Targi we środy każdego tygodnia.

Kobylniki, pow. postawski. Jarmarki: 4 stycznia, 5 lutego, 4 marca, 24 marca, 11 czerwca, 22 lipca, 16 sierpnia, 29 września i 10-go listopada. Targi we wtorki każdego tygodnia.

Komaje, pow. Święciany. Targi we środy każdego tygodnia. Jarmarki: 3 lutego, 20 marca, 24 kwietnia, 30 czerwca, 2 października, 2 listopada, oraz w trzeci dzień Zielonych Świąt.

Koziany, pow. brasławski. Targi we środy każdego tygodnia.

Krzywicze, pow. Wilejka. Co środę targi.

Kurzeniec, pow. Wilejka. Jarmarki: Drugi wtorek po Wielkiejnocy, pierwszy wtorek po Bożem Narodzeniu, ostatni wtorek przed Wielkim Postem, oraz 6 sierpnia, 8 września i 9 grudnia.

Landwarów, pow. wileńsko-trocki. Każdego tygodnia co poniedziałek targ.

Lebiedziewo, pow. mołodecki. Jarmarki zaś w pierwszy poniedziałek po Nowym Roku, oraz w dniach 29 lutego, 15 maja, 29 lipca, 7 paźdz. i 8 grudnia. Co poniedziałek targ.

Łużki, pow. dzisieński. Targi we wtorki każdego tygodnia.

Łyntupy, pow. Święciany. Jarmarki 1 maja, w trzeci dzień po Wielkiejnocy i w dzień Zielonych Świąt. — Targi we czwartki każdego tygodn.

Mejszagoła, pow. wileńsko-trocki. Każdego tygodnia co poniedziałek targ.

Miadzioł, pow. postawski. Jarmarki: 19 stycznia, 15 lutego, 15 maja, 6 lipca, 14 sierpnia, 14 i 29 paźdz., 11 listopada, 21 grudnia. Targi we czwartki każdego tygodnia.

Miory, pow. brasławski. Targi w poniedziałek każdego tygodnia i we czwartek każdego tygodnia. Jarmarki: w najbliższą środę, czwartek i piątek po 6 stycz. (Trzech Króli), 27. czerwca (św. Jana) i 1 listopada (Wszystkich Świętych).

Mielegiany, pow. Święciany. Targi w poniedziałki każdego tygodnia.

Michaliszki, pow. wileńsko-trocki. — Jarmark 29 września, targi 14 i 28 każdego miesiąca.

Niemenczyn, pow. wileńsko-trocki. — Targi we czwartek każdego tygodn.

Nowa Wilejka, pow. wileńsko-trocki. Targi we wtorek i piątek każdego tygodnia.

Nowo-Święciany, pow. Święciany. Jarmarki 2 lut., 10 marca, 29 czerwca, 13 października. Targi we wtorki i piątki każdego tygodnia.

Nowe Troki, miasto pow. Targi we czwartek każdego tygodnia i w pierwszy poniedziałek każdego mies. Jarmarki 6 stycznia, 19 marca, 13 czerwca, 28. października.

Nowy Pohost, pow. brasławski. Targi we czwartki każdego tygodnia.

Olkieniki, pow. wileńsko-trocki. Targi we wtorki każdego tygodnia.

Olkowicze, pow. Wilejka. Targi w poniedziałki.

Opsa, pow. brasławski. Targi w poniedziałki. Jarmarki 24 i 25 czerwca i w poniedziałki i wtorki ostatniego tygodnia Adwentu.

Orany, pow. wileńsko trocki. Targi we wtorki każdego tygodnia.

Ostrowiec, pow. wileńsko-trocki. Targi w poniedziałek każdego tygodnia.

Oszmiana, miasto pow. Jarmarki: 23 kwietnia i każdego następnego dnia po następujących świętach: Wniebowstąpienie, Wniebowzięcie Najśw. Marji Panny, Bożego Ciała, oraz 15 sierpnia, 29 i 30 września. Targi we czwartki każdego tygodnia.

Plissa, pow. dzisieński. Targi we środy każdego tygodnia.

Podbrodzie, powiat wil.-trocki. Targi we środy każdego tygodnia.

Podbrodzie, pow. Święcany. Targi w poniedziałki każdego tygodnia. — Jarmarki: w pierwszy czwartek każdego miesiąca, w poniedziałek po niedzieli palmowej, we wtorki po niedzieli różańcowej.

Postawy, miasto pow. Targi w poniedziałki każdego tygodnia.

Prozoroki, pow. dziesieński Targi w poniedziałki każdego tygodnia.

Rudziszki, pow. wileńsko trocki. Targi we środy każdego tygodnia.

Słobódka, pow. brasławski. Targi w poniedziałki każdego tygodnia.

Smorgonie, pow. Oszmiana. Jarmarki: 26 lutego, 28 maja, 29 czerwca, 6 sierpnia, 10 września, 1 października, w każdą środę przed Bożem Narodzeniem, oraz 24 grudnia.

Sobota, pow. Łowicz, jarmarków 6, we wtorek po 3 Królach, w W. Czwartek, w czwartek po Ziel. Świątkach, po św. Wicie, po św. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych.

Sochaczew, miasto pow., jarmarków 6, we wtorki po św. Pryscę czyli po dniu 18 stycznia, po Niedz. Kwiet., po św. Wojciechu, po Zielonych Św., po św. Marji Magdalenie, po św. Urszuli.

Sochocin, pow. Płońsk, jarmarków 6, w środy po św. Błażeju, po św. Stanisławie, przed św. Janem Chrzcic., w czwartki po św. Dominiku, po Podw. Krzyża św., po św. Klemensie.

Stanisławów, pow. Mińsk Mazowiecki, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Środop., po św. Piotrze i Pawle, po św. Mateuszu, po św. Marcinie, po św. Łucji.

Strzegowo, pow. Mława, jarmarki w poniedziałki: po św. Marji Kleofasowej, po Bł. Bogumile, po św. Zuzannie, przed św. Józefem. Co poniedziałek targ.

Szreńsk, pow. Mława, jarmarków 6, w czwartki: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., w środy: przed św. Janem Chrzcic., po św. Jakóbie, przed św. Idzim, po św. Jadwidze.

Tarczyn, pow. Grójec, jarmarków 6, w środy: po św. Kazimierzu, po Niedz. Przewod., po św. Bogumile, po św. Mateuszu, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Apostołem.

Tłuszcz, pow. Radzymin, jarmarki we wtorki po św. Andrzeju Boboli, po św. Anastazym, po bł. Jolancie, przed św. Bronisławą, po św. Jadwidze, przed św. Tomaszem. Co wtorek targ.

Warka, pow. Grójec, jarmarków 6, w środy: po Oczyszczeniu NMP., po Niedz. Środop., po św. Stanisławie, po św. Tekli, po św. Leonardzie, po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Warszawa, jarmarki 2, w maju w 2-gi poniedziałek po św. Filipie i Jakóbie, w listopadzie w poniedziałek po Wszyst. Świętych. Każdy trwa trzy tygodnie: pierwszy tydzień wstępny, drugi właściwy targowy, a trzeci tydzień wypłat się zowie. — Prócz tego jarmark na wełnę od do. 15 czerwca, trwający przez dni 3. Kontrakty na św. Jana Chrzcic. — Jarmark chmielny od 25 września 10 dni trwający.

Wiskitki, pow. Błonie, jarmarków 6, we wtorki: po św. Józefie, po św. Stanisławie, po Bożem Ciele, po Wniebow. NMP., po św. Koźmie i Damjanie, po Wszystkich Świętych.

Włocławek, miasto pow., jarmarków 6, w czwartki po 3 Królach i po św. Janie Boż., we wtorek po św. Stanisławie, w czwartki po św. Dominice, przed Nar. NMP., po św. Leonardzie.

Wolmin, pow. Radzymin, jarmarki w czwartek przed św. Janem Złotoustym, po św. Klemensie, po św. Paschalisie, po św. Szymonie z Lipnicy, po św. Eustachym, po św. Gertrudzie. Co czwartek targ.

Wyszków, pow. Pułtusk, jarmarków 6, we wtorki: po św. Apolonji, po św. Grzegorzu, po św. Antonim, po Przemienieniu Pańskiem, po św. Justynie, po św. Łucji.

Wyszogród, pow. Płock, jarmarków 6, we wtorki: po św. Józefie, po Wniebowstąpieniu Pańskiem, po Bożem Ciele, po św. Jakóbie, po św. Michale, po św. Łucji.

Zakroczym, pow. Warszawa, jarmarków 6, we wtorki: po św. Pawle pustelniku, po św. Katarzynie Sen., po św. Marku i Marcelim, po św. Kunegundzie, po Narodzeniu NMP., po św. Marcinie.

Zawidz, pow. Sierpc, jarmarki: w 1 poniedziałek każdego miesiąca.

Zduny, pow. Łowicz, jarmarki w piątek: po św. Wincentym Kadłubku, przed św. Stanisławem, po św. Elżbiecie. Co 1 piątek targ.

Zieluń, pow. Mława, jarmarki we wtorek: przed bł. Andrzejem Bobolą, po św. Zofji, przed św. Ładysławem, przed św. Salomeą. Co wtorek targ.

Żuromin, pow. Sierpc, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po św. Piotrze i Pawle, po Nar. NMP., po Wszystkich Świętych.

Żychlin, pow. Kutno, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po św. Grzegorzu, we wtorek po św.

Wojciechu i poniedziałki po św Piotrze i Pawle, po św. Mateuszu, przed św Szymonem i Judą.
Żyrardów, pow. Błonie jarmarki w pierwsze środy: w lutym, kwietniu czerwcu, sierpniu, październiku grudniu. Co środę i sobotę targ

Woj. Wileńskie.

Brasław, miasto pow. Jarmarki: w najbliższą środę po 2 gim lutym. 23 kwietnia i 2 października Targi w środy i piątki każdego tygodnia.
Budsław, pow. Wilejka Co poniedziałek targ.
Daugieliszki, pow. Święciany. Targi w poniedziałki każdego tygodnia.
Dołhinów, pow. Wilejka. Co czwartek targ.
Druja, pow. brasławski. Co wtorek i piątek targ.
Drujsk, pow. Brasław. Jarmarki: 7 stycznia, 9 maja i 12 sierpnia. Co wtorek targ.
Dryświaty, pow brasławski: Targi we czwartki każdego tygodnia. Jarmarki w 1 szy czwartek po 1 (Nowym Roku), 2 św. Kazimierzu, 1 maja. 11 i 12 lipca, w 1-szy czwartek po 1 października oraz ostatni czwartek listopada.
Dukszty, pow. Święciany. Targi we środy każdego tygodnia.
Dunilowicze, pow. postawski. Targ we wtorki każdego tygodnia.
Dziewieniszki, pow. Oszmiana. Jarmarki: 23 kwietnia, 9 września i 1 go października. Targi we czwartki każdego tygodnia.
Świr, pow. Święciany. Jarmarki: 20 kwietnia, 2 i 30 czerwca, 12 paźdz., 2 listop i 7 grudnia. Targi we czwartki każdego tygodnia.
Święciany, miasto pow Jarmarki: od 1-go do 5 go stycznia i od 1 go do 7 go września Targi we wtorki i piątki każdego tygodnia.
Szarkowszczyzna, pow dziśnieński. — Targi we środy każdego tygodnia
Szemietowszczyzna, pow. Święciany. — Targi we środy każdego tygodnia.
Szumsk, pow wileńsko trocki. Targi w każdą środę.
Taboryszki, pow wileńsko trocki Targi 25 go każdego miesiąca.
Turgiele, pow wileńsko trocki. Jarmarki 8 maja, targi 10-go każdego miesiąca.
Turmint, pow. brasławski Targi we wtorki każdego tygodnia.
Widze, pow. Brasław. Jarm.: w pierwszy wtorek po 6 stycznia (Trzech króli), dniu Bożego Ciała, po 16 lipcu (N P Marji Szkaplernej) po dniu Matki Boskiej Różańcowej, po Przewodniej Niedzieli i we środę w połowie Wielkiego Postu (Środopust) Targi we wtorki każdego tygodnia
Wielkie Soleczniki, pow wileńsko trocki. Targi 1 go każdego miesiąca
Wilejka, miasto pow. — Targi we czwartki każdego tygodnia.
Wilno, miasto pow Jarmarki: 1. Plac Łukiski 4 marca, na św. Kazimierza 2, ul. Ponarska 54, 4 marca przez dni kilka, 3 przy kościele św. Piotra 29 czerwca, 4. przy kościele św. Jerzego 23 kwietnia, 5. przy kościele św. Jana 24 czerwca. Targi we wtorki i piątki.
Wojstom, pow. Wilejka. Targi w poniedziałki każdego tygodnia.
Wołkołata, pow. postawski. Targi we środę każdego tygodnia.
Worniany, pow. wileńsko trocki Targi we czwartki każdego tygodnia.
Żuprany, pow. Oszmiana — Jarmarki: 30 czerwca, 25 lipca, 2 listopada.

Woj. Wołyńskie.

Aleksandrja, pow rówieński. Targ 1 go i 15-go każdego miesiąca.
Beresteczko, pow. horochowski. Co czwartek targ.
Berezno, pow kostopolski. — Jarmarki: 19 stycznia, 22 czerwca, 12 lipca i 22 września. Targi w każdą środę.
Bereżce, pow Krzemieniec. Targ w każdy poniedziałek.
Białozórka, gm Białozórka, pow. Krzemieniec. Co poniedziałek targ.
Boremel, gm. Boremel, pow Dubno 5 i 20 każdego miesiąca targ.
Bucyń, pow. Kowel. Targi 13 i 28 każdego miesiąca
Czartorysk pow. łucki Targi 1 i 5 poniedz. każdego miesiąca.
Deražne, pow. kostopolski. Targi w każdy czwartek.
Dubno, miasto pow. Co poniedz targ
Hołoby, pow. Kowel. Targi w każdy wtorek.
Horochów, miasto pow. Co czwartek targ.
Hoszcza, gm. Hoszcza, pow. Równe Targ w każdą środę.
Jeziorany, gm Warkowicze, pow. Dubno. Targi drugi i czwarty wtorek każdego miesiąca.
Katerburg, pow krzemieniecki. Targ w każdy czwartek.
Kiwerce, pow. łucki. Targi każdy wtorek.
Klewań, pow. rówieński. Co czwartek targ.
Kniahinin, pow. dubieński. Jarmarki 12 i 24 każdego miesiąca.
Kołodno, pow krzemieniecki. Targ w każdy wtorek.
Kołki, pow. łucki Targ każdy wtorek
Korzec, pow. Równe Jarmarki w dniu popielca, 9 marca, 9 maja, 24 czerw. 20 lipca, 15 sierpnia, 6 paźdz., i 15 każdego miesiąca targ.
Kostopol, miasto pow. Targi w każdy wtorek
Kowel, miasto pow Co czwartek targ (w razie święta dnia następnego.)
Kozin, pow. dubieński. Targi w każdą środę.
Krymno, pow. Kowel. Targ co drugi wtorek.
Krzemieniec, miasto pow. Targ w każdy wtorek.
Kupiczów, pow. kowelski. Targi w każdą środę.
Luboml, miasto pow. Co poniedziałek targ.
Ludwipol, pow kostopolski. 7 i 21 każdego miesiąca targ.
Łanowce, pow. Krzemieniec. Targ w każdą środę.
Łokacze, pow. horochowski. Targi w każdą środę.
Łuck, miasto pow. Co czwartek targ (w razie święta dnia następnego.)
Maciejów, pow. Kowel. Co środę targ
Maniewicze, pow Kowel. Targ co drugi wtorek miesiąca.
Miedwieże, pow łucki. Targi 2 i 4 poniedziałek każdego miesiąca.
Międzyrzec, pow. Równe. 10 i 25 każdego miesiąca targ. Jarmarki 10 marca, 29 maja, 11 lipca, 27 września i 22 grudnia
Mielnica, pow. kowelski. Targi w każdą środę
Młynów, pow. dubieński. Jarmarki 14 i 28 każdego miesiąca
Murawica, pow dubieński. Jarmarki 7 i 21 każdego miesiąca
Mielce, pow. kowelski Targi każdego 5 dnia miesiąca, 22 czerwca, 25 lipca, 19 sierpnia i 19 grudnia.
Niesuchoiże, pow kowelski. Targi w każdy poniedziałek.
Nieświcz, pow. łucki. Targ w każdy poniedziałek
Mizocz, pow. zdołbunowski. Targi 1 i 15 każdego miesiąca, oraz 2 lut., 11 marca. 23 kwietnia. 6 sierpnia. 11 września. 28 października. 25 listopada i 9 grudnia według starego stylu
Ołyka, przedm Zaworocie, pow łucki. Targ w każdą środę.
Ostróg, pow zdołbunowski. — Co czwartek targ
Ostrożec, pow. dubieński Targi we wtorek każdego tygodnia.
Oździutycze, pow horochowski. Targi w każdy piątek.
Poczajów, pow krzemieniecki. Targ w każdy czwartek.
Poryck, pow Włodzimierz. Co wtorek targ.
Powursk, pow kowelski. Targi 13 i 27 każdego miesiąca.
Radziwiłłów, pow. dubieński. Targi małe w każdy wtorek.
Ratno pow kowelski. Jarmarki 6 i 21 każdego miesiąca.
Rożyszcze, pow łucki. Targ w każdy poniedziałek.
Równe, miasto pow. Targi w każdy poniedziałek.
Sienkiewiczówka, pow. łucki. Targ w każdą środę
Stepań, pow. kostopolski. Targi w każdą środę.
Szumsk, pow krzemieniecki. Targ w każdy poniedziałek.
Szack pow. lubomelski. Targ co drugą środę
Torczyn, pow. Łuck. Co wtorek targ.
Tuczyn, pow. Równe. Jarmarki 5 i 20 każdego miesiąca
Turzysk, pow. kowelski. Targi w każdy poniedziałek.
Uściług, pow. Włodzimierz. Co środę targ. Jarmarki 11 i 12 marca, oraz 14 i 15 października każdego roku.
Warkowicze, pow. Dubno Targi w czwartek każdego tygodnia.
Wiśniowiec, pow krzemieniecki. Targ w każdy poniedziałek.
Włodzimierz, miasto pow Targi w każdy poniedziałek i czwartek.
Wyszogródek, pow krzemieniecki. — Targ w każdy czwartek.
Zdołbunów, miasto pow. Co środa targ.
Zofjówka, pow. łucki. Targ w każdy wtorek.
W razie świąt przypadających w te dni — targi przenoszą się na dzień następny.

Jaka będzie pogoda?

Jaka będzie w lecie pogoda?

Pogody i słońca możemy się spodziewać:

Gdy słońce zachodzi wieczorem jasno i czysto.

Gdy gwiazdy mało migotają i mają w około siebie okrąg biały lub czerwonawy.

Gdy przy pogodnym zachodzie łyska się, a nie słychać grzmotów.

Gdy rosnący lub malejący księżyc świeci się jasno, pięknie, srebrzyście.

Gdy na pełni widać wyraźnie ciemne plamy; gdy wieczorem nietoporze wiele latają.

Gdy komary zbijają się wieczorem w kupy, wznoszą się razem ku górze i razem opadają.

Gdy pająki (krzyżaki) siedzą przed południem w środku swej sieci, i wstrząsają nią nogami.

Gdy po deszczu zachodzi słońce ogniście i purpurowo.

Gdy stawy, bagna i łąki rano silnie waporują; dymią.

Gdy z rana obfita jest rosa na łąkach i polach.

Gdy dym z komina prosto wznosi się i nie rozdziela.

Gdy powietrze na szczytach gór wysokich jest jasne i spokojne.

Gdy chmurki płyną prędko po niebie w kierunku panującego wiatru na ziemi.

Gdy w czasie spokojnego deszczu nagle wiatr powstaje.

Gdy w czasie dnia powstaje na niebie białe delikatne chmurki, niby wełniste zagony.

Gdy leżące mgły wypija bardzo prędko słońce.

Gdy podczas deszczu poczyna się wyjaśniać od strony północnej.

Gdy światło płonie spokojnie, nie pryskając ani trzeszcząc.

Gdy glisty i dżdżownice wyrzucają małe kupki ziemi obok siebie.

Deszcz poznajemy po następnych znakach:

Gdy słońce podczas wschodu i zachodu wygląda blado, mdło, jakby jakaś zimna kula, a promienie jego nie mają siły.

Gdy gwiazdy świecą bez blasku, matowo, mało rzucają promieni, i wyglądają zamglone.

Gdy księżyc wygląd ma ciemny, szary, lub otoczony jest ołowianym kręgiem.

Gdy bydło w południe szuka i łapie powietrze, kopytami i rogami grzebie ziemię, lub językiem liże swe łapy.

Gdy jaskółki nisko ziemi latają, lub blisko murów.

Gdy psy nie chcą żryć, lub przewracają się po ziemi i jezdzą trawę.

Gdy w upały muchy i komary są naprzykrzone, dokuczają zanadto ludziom i zwierzętom.

Gdy w dniu gorącym solniczka jest wilgotną a sól zbija się, lub jest mokra.

Gdy słychać głos dzwonów dalej, niż zazwyczaj.

Gdy od strony południowej ku wschodowi powstają korzeniaste chmury.

Gdy dłuższy czas wieją wiatry południowe.

Gdy glisty nie chowają się do ziemi, lecz wypełzają na wierzch i wylegują się.

Jaka będzie w zimie pogoda?

Zimna i mrozy będą:

Gdy słońce ma około siebie pierścień, lub nawet kilka obręgów.

Gdy gwiazdy świecą bardzo jasno, a przytem migotają się.

Gdy panują wiatry północne i północno-wschodnie.

Gdy śnieg pada małymi płatkami, jest okrągły lub do gradu podobny.

Gdy wody silnie parują.

Gdy ptaki wodne uciekają z małych stawów a szukają wielkich wód.

Odwilż nastąpi:

Gdy w południe wiatr sprowadza szron.

Gdy śnieg pada wielkimi szerokimi i ciężkimi płatkami.

Gdy śnieg pod stopami skrzypieć przestaje.

Gdy podczas pogody między południem a wieczorem nad płynącemi wodami ciągnie się wydłużona mgła i trwa 2—3 dni.

Gdy sople zwieszające z dachów wilgotnieją.

Pocieszający obraz

(38)

siły i czerstwości przedstawia człowiek, który jest zdrowy, wolny od wszelkich boleści i ma chęć do pracy i dobry apetyt. Wyobrażenie biedy przedstawia znowu człowiek, który od boleści nie może ani pracować ani chodzić. Znacie przecie w fluidzie Fellera, z ekstraktów roślinnych z marką „ELSA FLUID“ wyśmienity środek, który boleści te rychło uśmierza. Także przy bólach twarzy, bólach głowy i zębów, kłóciu w łopatkach, w plecach i w bokach oddziałuje zbawienie i uśmierza boleści. Zapobiega wszelkim schorzeniom powstającem z zaziębienia, wiatru, przeciągu, wilgotnego powietrza i mieszkania jako kaszlu, katarom, zaflegmieniu i boleściom gardła, i miałby dlatego znajdować się zawsze w domu. Używa go i poleca dużo lekarzy. Przy zmęczeniu, przesileniu i bezsenności przynosi omywanie i masaż Elsa-Fluidem błogie uczucie.

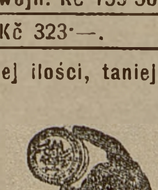
Fellera Elsa-Fluid z marką ochronną „Elsa-Fluid“, ten wyśmienity środek domowy można otrzymać we wszystkich aptekach w podwójnych lub specjalnych flaszkach.

Pocztą jest tym tańszy, im więcej się naraz zamówi; wraz z portem i opakowaniem kosztuje już:

1 flaszka specjalna Kč 27·—, 4 flaszki specjalne Kč 97·—. 10 flaszek specjalnych Kč 225·—. — 3 flaszki podwójne Kč 37·—, 12 flaszek podwójn. Kč 139·50, 30 flaszek podwójnych Kč 323·—.

Przy odbiorze jeszcze większej ilości, taniej.

Jeżeli cierpiemy na brak apetytu, czkawki, palenie żgagi, pomogą przeciw temu całkiem pewnie Fellera przeczyszczające pigułki rumbarbarowe z marką „Elsa-pigułki.“ 6 szkatułek kosztują franko tylko 18·— Kč.

Piękni ludzie nie znoszą żadnych wad w piękności,

podobnie jak nie znoszą brudu na ciele. — Jeżeli jednak chcemy, aby nasze zabiegi kosmetyczne były skuteczne, — musimy używać jedynie środków naprawdę dobrych, które poniżej wymieniamy. — Są one w powszechnem użyciu już od 37 lat!

Fellera pomada do twarzy „ELSA“.

Niezrównany ten środek zmiękcza skórę twarzy i rąk, czyniąc ją elastyczną. Plamy wątrobiane, zaskórniki i piegi znikają po krótkim czasie, jakby za dotknięciem różdżki czarodziejskiej. Nawet zmarszczki wygładzają się po zastosowaniu regularnych masaży kaukaską pomadą do twarzy marki ELSA. Kto używa jej dłuższy czas, dostaje czystą, białą skórę, odporną na zimno i wiatr, oraz czystą, delikatną płeć, jak płeć dziecka. — 1 słoik jako dodatek do pomady Fellera Kč 10·—, — 2 słoiki zamówione oddzielnie Kč 26·— z przesyłką i opakowaniem.

ELSA płynne mleko liljowe nadaje twarzy młodzieńczy, świeży i zdrowy wygląd. — Flakon Kč 7·—.

ELSA mydło z mleka liljowego nadzwyczaj subtelne mydło kwiatowe. — Czyni skórę miękką i delikatną. — 1 sztuka jako dodatek Kč 6·—.

ELSA mydło boraksowe chętnie używane do usuwania fatalnych piegów, liszajów i wyrzutów skórnych. — 1 sztuka jako dodatek Kč 5.—.

ELSA pomada do włosów tanochinowa pomada na porost włosów. Działa nadzwyczaj dodatnio na włosy i skórę głowy, zapobiega wypadaniu włosów i przedwczesnej siwiźnie, zmiękcza sztywne i kruche włosy, czyniąc je podatnemi i nadając im świetny połysk i przyspiesza porost włosów. 1 słoik jako dodatek Kč 10·—, 2 słoiki zamówione oddzielnie Kč 26·— z przesyłką i opakowaniem.

ELSA wyskok do włosów 1 Flakon Kč 10.50.

HEGA puder dra Klugera Kč 7·—.

ELSA toaletowe pastylki do mycia Cena 1 pudełka jako dodatek Kč 5·50.

ELSA woda dla ust utrzymuje zęby czystemi i białemi działa odświeżająco, dezynfekująco oraz usuwa nieprzyjemną woń z ust. — 1 flakon Kč 10·50.

ELSA woda kolońska nadzwyczaj wykwintna działa odświeżająco. — Mały flakon Kč 5·50, — duży Kč 16·50.

ELSA zapach leśny w pokoju oczyszcza i dezynfekuje powietrze, szczególnie w izbach chorych. — Flakon jako dodatek Kč 8·50.

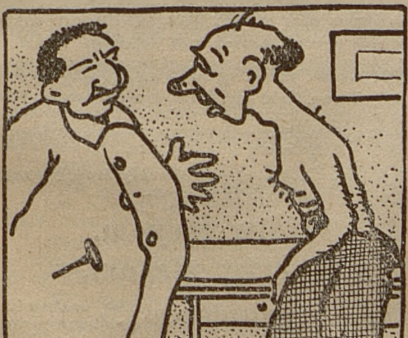
Źródła zakupna: Prawdziwe Elsa-wyroby aptekarza E. W. Fellera można otrzymać:

Dla Czechosłowacji: Czechosl. eksportowy oddział nr. 5. Elsa i Hega preparatów, Opawa, aptekarz A. Hannel.

Dla Polski: Polska Ekspedycja nr. 5. preparatów „Elsa“ apteka A. Gutwińskiego, Bielsko, Rynek 5.

Dla reszty krajów: Aptekarz E. W. Feller, Stubica Donja, nr. 5, (Jugosławja).

On wie lepiej.

Stary Pipszyński przychodzi do miasta do doktora, bo kłuje go bardzo w prawym boku. Lekarz bada pacjenta i mowi:

„Nie wolno wam pić, ani palić i musicie unikać wzruszeń. Wtedy dożyjecie napewno do 75 lat!"

„Ee, gdzietam, to nie może być!" powiada Pipszyński.

„Nie wierzycie?! Powtarzam wam jeszcze raz: Możecie dożyć do 75 lat!"

To nie może być!" upiera się Pipszyński. „Przed trzema **miesiącami skończyłem 83 lata!"**

Zła wymówka.

U Szupczyńskiego są w domu trzy baby. Pierwsza, to jego żona, druga córka, a trzecia teściowa. Trudno jednak powiedzieć, która najbardziej daje się we znaki terminatorowi.

Pewnego dnia pani majstrowa wpada do warsztatu jak bomba. „Wyobraź sobie!" krzyczy do męża, pokaż ją na terminatora. „Ten łobuz powiedział, że ze mną są w domu trzy czarownice!"

„To nieprawda!" krzyczy chłopiec z płaczem, bo dopadł go już majster. **„Ja powiedziałem tylko, że bez majstrowej są dwie!"**

Naturalne wino.

Do oberży w X. przychodzi obcy gość i zamawia wino. Po chwili odzywa się do gospodarza: „To z pewnością naturalne wino?"

„Jak pan to poznał?" pyta gospodarz mile połechtany.

„No, bo takiego wściekłego kwasu nie możnaby sfabrykować sztucznie!"

Światowej sławy

HARMONIKI

chromatyczne i piano, Heligony

wyrabia

Józef Hlavaček,

wyrób harmonik w Louny (Czechosłowacja).

Zniżone ceny! Cennik bezpłatnie!

Kupujcie wprost u wytwórcy! (65)

Najstarsze przedsiębiorstwo w Czechosłowacji.

KOBIETY!

Bardzo wiele kobiet cierpi na oberwanie wewnętrzne, które występuje zwykle po połogach, z ciężkiej pracy, z dźwigania i wielu innych przyczyn. Otóż kobieta niezawodnie będzie zdrową, chętną do życia i pracy, jeżeli sprowadzi specjalny bandaż przeciw obniżeniu (oberwaniu) wnętrzności.

Przy zamówieniu należy podać miarę w centymetrach lub nitką 1) w pasie. 2) wokoło przez brzuch, 3) wokoło podbrzusza, dalej wzrost (niski, wysoki lub średni), ilość przebytych połogów. Należy opisać, czy jest niestrawność żołądka, ucisk i bóle ciągnące wewnątrz, ból głowy i często nawet oczu, ból w krzyżach, plecach i pod łopatkami, ból w podbrzuszu lub w pachwinie, ból nogi jednej lub obu nóg itd. itd.

Wszystko dokładnie opisać i z całem zaufaniem sprowadzić bandaż czyli specjalny pas brzuszny na gumach, skonstruowany i uzupełniony odpowiednią pelotą stosownie do rodzaju dolegliwości. Cena od 18 do 25 zł, o specjalnej konstrukcji cena od zł. 30, 35 do zł. 40.

W dolegliwościach i chorobach z powodu wewnętrznego obniżenia czyli oberwania: żołądka, kiszek, macicy i nerki żadne lekarstwa nie pomagają lecz tylko chwilowo uśmierzają cierpienia. To też jedynem lekarstwem prócz operacji jest zastosowanie bandaża, nabytego u specjalisty bandażysty osobiście albo **pocztą za zaliczką.**

M. L. Polaczek, bandażysta w Samborze Nr. 2.

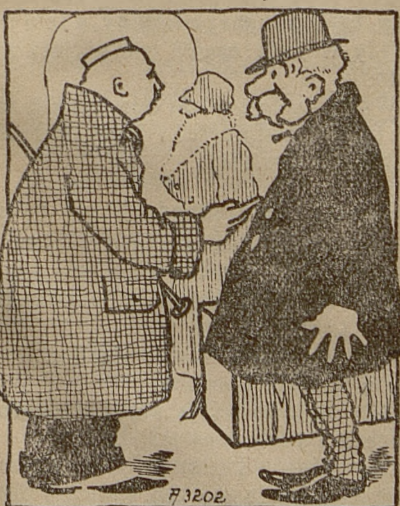
Również i dla mężczyzn dostarcza się specjalne pasy przeciw obniżeniu żołądka, nerki i jelit. — Bandaże przepuklinowe. — Pończochy niciane i jedwabno-gumowe przeciw żylakom i przeciw puchnięciom nóg. — Moczniki gumowe męskie i damskie dyskretnie używane w czasie pracy, chodu i podróży, dla osłabionych na pęcherz. — Prostotrzymacze i przeciw wystercząjacym kościom łopatkowym, przeciw garbieniu i przeciw skrzywieniu kręgosłupa. — Protezy sztucznych nóg i rąk dla amputowanych itd.

Podziękowania: Szanowny Panie Bandażysto! Za otrzymaną specjalną opaskę przeciw oberwaniu żołądka, nerki itd. serdecznie dziękuję. — Tyle czasu leczyłam się, nawet we Lwowie bez skutku. Teraz po tak krótkim czasie noszenia opaski jestem zupełnie zdrową i mogę wszystko jeść, a wszelkie bóle w krzyżach, plecach itd. ustąpiły. Serdecznie dziękuję, Julja Strukowa. Borysław 2. Legjonów 72. 14/VI 1933.

Firma M. L. Polaczek w Samborze. Z przysłanego specjalnego bandaża przeciw obniżeniu macicy i wnętrzności jestem niezmiernie W. Panu wdzięczną, gdyż niespełna jak miesiąc noszę a bandaż okazał się wprost cudownym, bo straszne dolegliwości, jak bóle w krzyżach, plecach, głowy itd. zupełnie ustąpiły i jestem pewna, że po jeszcze kilkutygodniowem noszeniu bandaża będę zupełnie zdrową. Pańską Firmę będę wszystkim moim znajomym polecała. Z poważaniem Jadwiga Duda, Katowice-Brynów, dnia 15. V. 1933.

Dziesiątki tysięcy podobnych podziękowań firma otrzymała i codziennie otrzymuje. (67)

On nie może dłużej już czekać.

Pan Anastazy Piesek ma siostrzeńca, który studjuje w Warszawie. Wieczny to student z niego, gdyż zamiast do książki, zagląda on częściej do kieliszka.

Pan Anastazy zapowiedział swój przyjazd i siostrzeniec czeka go już na dworcu.

— Wujaszku, witam cię serdecznie, proszę cię pożycz mi sto złotych.

— To nieładnie mój siostrzeńczem — powiada wujaszek — ledwom przyjechał a już mnie naciągasz na pożyczkę.

— Ależ, wuju drogi, zapominasz, że pociąg miał półgodzinne opóźnienie.

Jaką będziemy mieli pogodę?

Wiatry i burze przepowiedzieć można po następnych znakach:

Gdy słońce różową mgłą jest okolone, a promienie jego mają także odcień czerwonawy.

Gdy wieczorem po zachodzie słońca przeciągają obłoki wydłużone, czerwonawe.

Gdy gwiazdy świecą raz jasno, raz ciemno, pomimo, że nie zasłaniają je chmury.

Gdy bydło jest smutne i ryczy wracając wieczór do domu, a jałówki podskakują.

Gdy żabki zielone na liściach skrzeczą rano silniej, niż zazwyczaj.

Gdy woda w garnku nie kipiąc jeszcze już podnosi się i przelewa przez brzegi.

Gdy słońce zachodzące otacza pierścień ołowiany lub żółtawy.

Gdy obok słońca okaże się z boku różowe drugie słońce.

Gdy nie można dokładnie widzieć rożków rosnącego lub malejącego księżyca.

Gdy rano lub wieczór łyska się, a nie grzmi.

Gdy psy za dużo przewracają się po ziemi.

Gdy wróble i inne małe ptactwo zanadto niespokojnie biega i trzepocze się.

Gdy ptactwo wodne szuka suchego schronienia.

Po jakich znakach poznajemy łyskawice i grzmoty.

Gdy słońce rano lub wieczór prześwieca przez grubą i wielką chmurę.

Gdy na wiosnę są dnie gorące i pokazuje się tęcza od zachodu.

Chmury brunatne, ciemnoczerwone lub krwawoczerwone w czasie gorących dni wywołują więcej piorunów i łyskawic, niż grzmotów.

Czarne i grube chmury robią więcej grzmotów, niż łyskawic niebezpiecznych.

Chmury wielkie zielonawociemne mają w sobie więcej deszczu, niż piorunów, i sprowadzają często oberwanie chmur.

Szarych chmur nie należy się obawiać nawet podczas burzy.

Gdy piorun uderza przy oświetleniu białem, jasnem, nie należy go się obawiać; natomiast niebezpiecznymi są pioruny przy oświetleniu czerwonem, żółtem lub fioletowem; one wzniecają pożary zazwyczaj i niszczą każdy przedmiot.

Chmury ciemne, szarożółte zwiastują zawsze niebezpieczeństwo gradu.

Trzęsienia ziemi, gdy nawiedzają jaką okolicę, poznać je można po takich znakach:

Gdy po zachodzie słońca pokazuje się na niebie podługowata chmura przez kilka dni z rzędu.

Gdy woda studzienna i rzeczna w dnie pogodne bez powodu mętnieje, dziwny ma smak i zapach nieprzyjemny.

Gdy ptaki i zwierzęta czworonożne nagle opuszczają swoje legowiska i przenoszą się w inną stronę.

Gdy w dzień pogodny przy świetle słońca nagle ptaki przestają śpiewać, a bydło żałośnie ryczeć zaczyna.

Czy rok będzie pomyślny, czy niedobry.

Spodziewać się należy roku urodzajnego:

Gdy podczas zasiewów jest sucho, a gdy kwitną drzewa ciepło.

Gdy zima jest nieco wilgotną, marzec suchy, kwiecień, maj wilgotny, a lato suche.

Gdy w lecie często wieją wiaty ze zachodu.

Wiatr zachodni użyźnia ziemię, wypędza bujną roślinność, i jest korzystnym dla ludzi i zwierząt.

Obawiaj się nieurodzajnego roku:

Gdy na wiosnę i z początkiem lata noce są zanadto zimne i szron się pojawia.

Gdy w kwietniu i maju zanadto sucho, i mgły panują.

Gdy w czasie zasiewu i dojrzewania panują upały i posucha.

Gdy w lecie wieją przeważnie wiatry północne i północnowschodnie.

Gdy wiosna i lato są wilgotne, a nie zimne — zjawia się zaś obficie robactwo rozmaite.

Gdy z wiosną zboża wyrastają bujnie i prędko, wówczas nie wiele spodziewaj się ziarna.

Wydawnictwo Tomasz Nagłowski i S-ka w Częstochowie

Najbogatsza treścią ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆
i przystosowana do potrzeb duchowych każdego katolika
◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ książka do nabożeństwa

„CHRYSTE, KRÓLUJ NAM"

ułożył **Ks. M. ROGÓJSKI,** prob. par. Strzemieszyce
(format 9×12½ cm., stronic 864)

JEST NIEZAPRZECZENIE NAJLEPSZYM POLSKIM MODLITEWNIKIEM, JAKI DOTĄD UKAZAŁ SIĘ W DRUKU.

Najpiękniejsze modlitwy z Brewjarza i Mszału, 250 pieśni kościelnych, Litanje, Gorzkie żale, Nowenny, Nieszpory, Droga krzyżowa, modlitwy w każdej okoliczności życia, modlitwy odpustowe, jakoteż i obszerne nabożeństwo do Najświętszego Sakramentu, do Najświętszej Maryi Panny, do Chrystusa Króla.

STO PIĘKNYCH ILUSTRACJI ZDOBI TREŚĆ KSIĄŻKI.

Jest to jedyna książka, w której wszystkie modlitwy są odpustowe, a całość jest ułożona według najnowszego Rytuału, wydanego dla Polski.

Układ książki — to dwie jej części: pierwsza zawiera ogólne modlitwy, mogące służyć w ciągu całego roku, druga część zawiera modlitwy według roku kościelnego.

O popularności tej książki świadczy fakt, że poprzednie (trzecie) wydanie w ilości 10.000 egzemplarzy rozeszło się w ciągu 2-ch miesięcy.

Cena za egzempl. opraw. w płótno, brzeg czerwony zł. 2.50
„ „ „ „ „ „ „ złocony zł. 3.—
„ „ „ „ „ skórę, „ „ zł. 5.—

Król Jan III Sobieski

(W 250-lecie Odsieczy Wiednia).
Stron 8 z ilustracjami.
Format 17×25 cm. Cena zł. 0.15.

Rycerze Chrobrego

Historyczne dokumenty.
Zestawił Ks. Prof. A. Łukaszkiewicz.
Stron 48. Form. 11×15 cm. Cena: 0.50

D'ANNUNZIO G. — Dziewice wśród skał, w przekładzie L. Staffa .	zamiast Zł.	5.—	tylko	1.50
BIEGANSKI WŁ. — Myśli i aforyzmy o etyce lekarskiej . .	„ „	2.50	„	1.—
JANIK M. Dr. — Dzieje szkolnictwa polskiego . . .	„ „	2.50	„	0.75
KOCHANOWSKI J. K. — Polska w świetle psychiki własnej i obcej	„ „	15.—	„	3.50
LACK ST. — Studja o Wyspiańskim	„ „	8.—	„	2.75
„ „ — Fragment powieści (o St. Wyspiańskim) . .	„ „	1.—	„	0.60
LANGE A. — W czwartym wymiarze. Opowiadania . . .	„ „	4.—	„	1.50
SAROLEA Ch. — Wrażenia z Rosji sowieckiej w przekł. Z. de Bondy	„ „	5.—	„	1.50
STAHLBERG E. — Niedziela. Powieść w przekładzie Z. de Bondy	„ „	5.—	„	1.50
WEYSSENHOFF J. — Unja. Powieść litewska . . .	„ „	6.50	„	3.—
J. KORZENIOWSKI — Spekulant-Kollokacja, w oprawie . .	„ „	3.—	„	1.50
W. BERENT — Fachowiec, na lepszym papierze w oprawie .	„ „	4.—	„	1.80
W. ŁOZINSKI — Zaklęty dwór	„ „	4.—	„	1.80
STASIAK L. — Brandeburg, kraina słowiańskich mogił . .	„ „	5.—	„	1.95
A. GRUSZECKI — Krety	„ „	3.50	„	1.50
W. KOZICKI — Ziemia. Powieść współczesna	„ „	10.—	„	3.—
F. KURAŚ — Przez ciernie żywota	„ „	3.50	„	1.50

Pierwsza pomoc w nieszczęśliwych wypadkach

Krwawe wymioty.	Siedzieć spokojnie, albo leżeć. Usunąć uciskające części ubrania. Posłać po lekarza. Na pierś pęcherz z lodem, albo zimny okład. Połykać kawałki lodu. Jeżeli niema pod ręką lodu, dać łyżkę stołową soli kuchennej, rozpuszczonej w wodzie. — Bardzo dobrze działa zimna herbata z tasznika (z ele). Wypić pół filiżanki, a potem co kwadrans po dwie łyżki.
Krwawienia. (Rany cięte).	Zasklepić ranę, scisnąć, aby krew nie uchodziła i nie miało dostępu powietrze. Przemyć ranę mieszaniną $^3/_4$ wody i $^1/_4$ arniki (pomurnika), następnie zmoczyć w tym płynie czystą, lnianą szmatkę i owinąć krwawiące miejsce. O ile to możliwe, przewiązać silnie członek powyżej rany.
Zakażenie krwi.	Zagotować kwiecie sienne (ew. okruchy siana) i robić okłady tak gorące, jak tylko można wytrzymać; zmieniać co 15 minut. Przy ciężkiem zakażeniu krwi wezwać zaraz lekarza. Napęczniałe kwiecie sienne lekko wycisnąć położyć na kawał ogrzanego, grubego płótna i owinąć członek, jak daleko sięga ból. Zmieniać co kwadrans.
Zmarznięcie.	Przy transportowaniu obchodzić się z największą ostrożnością żeby nie złamać zmarzniętego członka! Zmarzniętego umieścić w nieopalonej ubikacji, nacierać ciało śniegiem i zimnemi (wilgotnemi) chustami, aż skóra odtaje. Skoro zauważymy na skórze oznaki ożywczego ciepła, można podnieść temperaturę otoczenia. Zastosować sztuczne oddychanie. Dawać do wąchania środki trzeźwiące (salmjak, eter). Nigdy nie umieszczać zmarzniętego odrazu w ciepłym pokoju.
Wstrząs w skutek upadku uderzenia.	Natychmiast umieścić chorego w pozycji poziomej. Usunąć uciskające części ubrania, czoło i piersi spryskać zimną wodą. Jeśli niema krwotoku płucnego, zastosować sztuczne oddychanie.
Uduszanie. Zatrucie gazem węglowym).	Powieszonemu przeciąć natychmiast sznur zabezpieczywszy wpierw ciało od upadku. Zastosować sztuczne oddychanie. W razie uwięźnięcia w gardzieli obcego ciała, łechtać palcami języczek w celu spowodowania wymiotów. Uduszonych gazem węglowym (dwutlenkiem węgla, gazem świetlnym) wynieść zaraz na świeże powietrze, albo do dobrze przewietrzonej ubikacji i robić próby ożywienia. (Sztuczne odychanie, tlen).
Utonięcie.	Położyć na bok i wyciągnąć jaknajdalej język z gardła, żeby wypłynęła woda z żołądka i płuc. Potem stosować jaknajdłużej (nawet kilka godzin) sztuczne oddychanie.
Kurcze serca. Udar sercowy.	Zmaczać w wodzie grube chusty i owinąć nogi. Dać na to jeszcze kawałek suchego płótna i wełny. Zmieniać co 20 minut. Całe ciało zmywać zimną wodą. Okolicę serca obmywać wodą i winem.
Pokąszenie przez psa.	Skaleczony członek przewiązać silnie powyżej rany. Robić okłady z 3% roztworu kwasu karbolowego.
Złamanie kości.	Złamany członek zestawić właściwie i uważać, aby pacjent trzymał go spokojnie. Na złamane miejsce nałożyć łubki i silnie je przymocować.
Połknięcie szpilki itd.	W krótkich odstępach jeść dużo razowego chleba, kartofli oraz kwaśnej kapusty.
Krwotok z nosa.	Wciągać do nosa wodę z octem ($^1/_3$ octu na $^2/_3$ wody), pić zimną herbatę z taszniku i skrzypu. Unikać smarkania i przechylania głowy ku przodowi. Polać plecy wodą. Na szyję zimny okład.
Stłuczenie.	Zimne okłady. Nie otwierać nabiegłego krwią guza (siniaka).
Otrucie.	Przy lżejszych zatruciach pić dużo letniej wody z olejem, masłem lub solą, w celu spowodowania wymiotów. Na głowę zimne okłady, na żołądek i łydki synapizm (ciastowaty okład z gorczycy). Przy zatruciu arszenikiem pić paloną magnezję, mleko lub białko. Przy zatruciu grynszpanem (rdzą miedzianą, śniedzią) dawać dużo cukru i surowych jaj nie wolno natomiast pod żadnym warunkiem dawać octu, tłuszczów i oleju. Wezwać zaraz lekarza, zwłaszcza przy zatruciu krwi.
Oparzenia.	Przy lekkiem oparzeniu zimne okłady. Otworzyć pęcherz u dołu, żeby mogła wyciec zeń woda. Skóry nie zrywać. Przy silnem oparzeniu przyłożyć maść z oleju lnianego, białka i kwaśnej śmietany, na to mokrą opaskę. Zmieniać dwa razy dziennie.
Omdlenie.	Ułożyć poziomo na plecach. Głowa niżej. Rozpiąć odzież na szyi i piersiach. Twarz i piersi skropić zimną wodą. Dawać do wąchania silny ocet lub amonjak. Wlewać do ust konjak lub wino.

Ogólny stan pogody w roku 1934.

Panującą planetą w tym roku jest Wenus.

Rok 1934 przynosi przeciętnie lepszą pogodę, niż lata ubiegłe i pozwala spodziewać się dobrych żniw.

Zima, zaczynająca się 22 grudnia o godz. 19 min. 50, będzie mroźna i dość obfita w śnieg.

Wiosna zaczyna się 21 marca o godz. 8 min. 28 i przynosi obfite opady.

Lato zaczyna się 22 czerwca o godz. 3 min. 48. Przynosi gorące dni i burze, zwłaszcza od połowy lipca do połowy sierpnia.

Jesień zaczyna się 23 września o godz. 18 min. 46 i odznacza się wyjątkowo pomyślną pogodą dla zbiorów. Dopiero pod koniec jesieni przychodzą dni chłodne i dżdżyste.

Druga zima, rozpoczynająca się 22 grudnia o godz. 13 min. 50, będzie z początku łagodna, lecz zmienna.

Przepowiednie pogody.

Księżyc odmienia się w roku 1934 w następujących dniach i godzinach i wobec tego, stosownie do dawnych doświadczeń, należy spodziewać się następującej pogody:

Data	Czas g.	Czas m.	Prawdopodobny stan pogody
8 stycznia	22	35	Pogodnie, trochę mroźno.
15 „	14	37	Łagodna pogoda.
22 „	12	50	Śnieg i deszcz.
30 „	17	31	Pogoda.
7 lutego	10	21	Zimno i bardzo wietrzno.
14 „	1	43	Bardzo mroźno, za wyjątkiem przy wietrze południowym lub południowo-zach.
21 „	7	4	Burzliwie.
1 marca	11	25	Zimno i bardzo wietrzno.
8 „	19	5	Mroźno przy wietrze północnym lub półn.-wschodnim; deszcz albo śnieg w razie wiatru południowego lub południowo-zachodniego.
15 „	13	8	Śnieg i deszcz.
23 „	2	44	Śnieg i burze.
31 „	2	14	Śnieg i burze.
7 kwietnia	1	48	Pogoda.
14 „	0	47	Pogoda.
21 „	22	20	Pogoda.
29 „	13	45	Obfite opady.
6 maja	7	41	Wiatr i deszcz.
13 „	13	30	Obfite opady.
21 „	16	19	Pogoda.
28 „	22	41	Pogoda.
4 czerwca	13	52	Zmiennie.
12 „	3	11	Chłodniej, ze skłonością do deszczu.
20 „	7	36	Wietrzno, pochmurno.
27 „	6	7	Wietrzno, pochmurno.
3 lipca	21	27	Pogoda przy wietrze półn.; deszcz przy południ. lub południ.-zachodnim.
11 „	18	5	Jak wyżej.

Data	Czas g.	Czas m.	Prawdopodobny stan pogody
19 lipca	19	52	Pogoda przy wietrze półn.; deszcz przy południ. lub południ.-zach.
26 „	13	8	Zmiennie.
2 sierpnia	7	26	Wietrzno, pochmurno.
10 „	9	45	Zmiennie.
18 „	5	32	Pogoda.
24 „	20	36	Pogoda przy wietrze półn.; deszcz przy południ. lub południ.-zachodnim.
31 „	20	39	Jak wyżej.
9 września	1	20	Pogoda.
16 „	13	25	Dżdżysto.
23 „	5	18	Zmiennie.
30 „	13	29	Pochmurno.
8 październ.	16	4	Pogoda.
15 „	20	29	Pogoda przy wietrze półn.; deszcz przy południ. lub południ.-zachodnim.
22 „	16	1	Pogoda.
30 „	9	21	Zmiennie.
7 listopada	5	43	Deszcz.
14 „	3	39	Zimno, często dżdżysto.
21 „	5	26	Deszcz.
29 „	6	59	Wietrzno i ponuro.
6 grudnia	18	24	Mróz przy wietrze północnym lub półn.-wsch., deszcz albo śnieg przy południowym lub południowo-zachodnim.
13 „	11	51	Zimno i bardzo wietrzno.
20 „	21	53	Mróz przy wietrze północnym lub północno-wschodnim; deszcz lub śnieg przy południowym lub południowo-zachodnim.
29 „	8	8	Śnieg i burze.